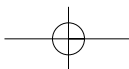
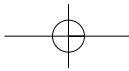

Gadagrāmata 2004

Rīga 2005

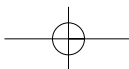
UDK 37(058)

Ga 061

Redaktors: Elmārs Vēbers
Projekta koordinatores: Aiga Varesa, Aija Mitreviča
Literārā redaktore un korektore: Ieva Zarāne
Maketa datortsalikums: Raivo Šulcs

Izdevējs: RD IJSD
Iespiests: SIA "N.I.M.S."
© 2005 RD IJSD
Rīga, Latvija, 2005. gada augusts

ISBN 9984-9791-1-3

Saturs

IEVADS.....	8
SAĪSINĀJUMI.....	13
1. PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBA.....	14
1. Pirmsskolas izglītības iestāžu raksturojums	14
2. Bērnu nodrošinājums ar vietām pirmsskolas izglītības iestādēs	15
2.1. Bērnu uzņemšanas kārtība pirmsskolas izglītības iestādēs	15
2.2. Rīcības plāns rindu samazināšanai pirmsskolas izglītības iestādēs	16
3. Aktualitātes pirmsskolas izglītībā	17
3.1. Pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogi	18
3.2. Latviešu valoda mazākumtautību pirmsskolas izglītības iestādēs	19
4. Īstenotie pasākumi	19
2. VISPĀRĒJĀ IZGLĪTĪBA	22
1. Skolu tīkla raksturojums	26
2. Skolu tīkla optimizācija	27
3. Skolu attīstības plāni	29
4. Izglītības programmas	30
4.1. Vispārējās izglītības programmas	30
4.2. Izglītības programmu attīstības tendences	33
5. Skolu un izglītības programmu akreditācija	34
6. Zelta stipendija un Zelta pildspalva	35
6.1. Zelta stipendija	35
6.2. Zelta pildspalva	36

7. Mazākumtautību skolu izglītības procesa organizācija atbilstoši Izglītības likuma prasībām	38
7.1. Grozījumi Izglītības likumā un izmaiņas mazākumtautību skolu vidējās izglītības programmās	38
7.2. Pasākumi mazākumtautību skolu izglītības procesa nodrošināšanai	39
8. Normatīvo dokumentu izstrāde	41
8.1. Bērnu uzņemšanas kārtība 2005. / 2006. m. g. vispārējā izglītības iestāžu 1. klasēs	41
8.2. Skolu 1. un 10. klašu komplektu noteikšana	41
8.3. Rīgas pilsētas ģimnāziju izveides normatīvā bāze	42
8.4. Departamenta balva	43
8.5. Rīgas domes piemaksas sadales kārtība	43
9. Sporta organizatori	44
10. Bērnu peldētniecības programmas īstenošana	45
11. Skolēnu drošība	46
12. Pilotprojekti, pasākumi, konferences, semināri, salidojumi	47
13. Ārējie sakari	50
3. DARBS AR JAUNATNI, BĒRNU UN JAUNIEŠU BRĪVAIS LAIKS.....	56
1. Interese izglītība	58
1.1. Interese izglītība bērnu un jauniešu centros	58
1.2. Interese izglītības programmu īstenošana vispārējās izglītības iestādēs	62
1.3. Brīvā laika centri pie vispārējās izglītības iestādēm	64
1.4. Programma "Rīgas pilsētas pasākumi bērniem un jauniešiem"	66
1.5. Labāko interese izglītības audzēkņu, kolektīvu un pedagogu nominācija	69
1.6. Starptautiskie projekti	69
2. Darbs ar jaunatni	71
2.1. Skolu pašpārvalžu iniciatīvas un izglītojošie pasākumi	71
2.2. Rīgas Skolēnu domes darbība	73
2.3. Darbs ar sabiedriskajām organizācijām	73

2.4. Jaunatnes iniciatīvu atbalsts	74
3. Bērnu un jauniešu nometnes	74
3.1. Interesu izglītības iestāžu organizētās nometnes	75
3.2. Sporta izglītības iestāžu organizētās nometnes	76
3.3. Vispārējās izglītības iestāžu organizētās nometnes	77
3.4. Sabiedrisko organizāciju īstenotās nometnes	77
3.5. Darba un izglītojošās nometnes bērniem no maznodrošinātām ģimenēm	78
4. SPORTS RĪGĀ.....	80
1. Sporta izglītības iestādes	81
2. Sporta spēļu attīstība Rīgas jaunatnes komandās	82
3. Sports bez sporta bāzēm nav iedomājams	84
4. Sporta pasākumi	85
5. Olimpieši rīdzinieku vidū	88
6. Latvijas jaunatnes ziemas olimpiāde	89
7. Rīdzinieki Latvijas 1.vasaras olimpiādē	89
8. Svarīgie starptautiskie kontakti	90
9. Rīgas pašvaldības atbalsts	90
10. Konkursi	91
11. Nominācija	91
12. Visiem, kurus interesē sports	92
5. RĪGAS PEDAGOGU TĀLĀKIZGLĪTĪBA.....	93
1. Tālākizglītība	95
1.1. Pieprasījums un piedāvājums	96
1.2. Programmu klausītāji	97
1.3. Programmu klausītāju izglītība	97
2. Projekti	99
2.1. Projekts "Ceļā no vides izglītības uz izglītību ilgspejīgai attīstībai"	99

2.2. Projekts "Veiksmīga pāreja uz mācībām galvenokārt valsts valodā mazākumtautību vidusskolās"	99
2.3. Projekts "Muzikālā izglītība skolās ar padziļināto muzikālo izglītību: problēmas un perspektīvas"	100
2.4. Projekts "Zelta loks"	100
2.5. Projekts "Kopīgais un atšķirīgais Latvijas un Ziemeļvalstu kultūrizglītībā"	100
2.6. Projekts "Sociālo zinību apguve skolā, to loma skolēna sagatavošanai dzīvei pilsoniskā sabiedrībā"	101
2.7. Projekts "Topošās izglītības vadības sagatavošana"	101
3. Metodiskais darbs	101
4. Olimpiādes un konkursi	102
4.1. Atklātā mājturības olimpiāde "Pavasara raibumi"	102
4.2. Konkurss "Astotais pasaules brīnums"	102
4.3. Fotokonkurss "Es mīlu šo skolu"	103
6. IZGLĪTĪBAS INFORMATIZĀCIJA.....	104
1. Izglītības iestāžu IT serviss un nodrošinājums ar datortehniku	105
2. Internets	105
3. Pedagogu kvalifikācijas celšana IT jautājumos	106
4. Skolvadības sistēma	108
7. IZGLĪTĪBAS PSIHOLOĢIJA	112
1. Galvenie realizētie projekti un pasākumi	113
2. Izglītības psihologu darba statistiskie rādītāji	115
8. SOCIĀLĀ PEDAGOĢIJA.....	120
1. Sociālo pedagogu darba raksturojums vispārizglītojošajā skolā	122
2. Sociālo pedagogu darba raksturojums interešu izglītības ietādē	128

9. SPECIĀLĀ PEDAGOĢIJA.....	132
10. VESELĪBAS AIZSARDZĪBA.....	136
1. Medicīniskais personāls	137
2. Pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņu veselības stāvoklis	137
3. Skolēnu veselības stāvoklis	138
4. Skolēnu atbrīvojumi no eksāmeniem	140
11. VIDEOCENTRS.....	142
12. BIBLIOTĒKA.....	145
1. Rīgas skolu bibliotēku nodrošinājums ar mācību grāmatām	145
2. Skolu bibliotēku tehniskais nodrošinājums	146
3. Aktualitātes skolu un Departamenta bibliotēkā	147
13. INŽENIERTEHNISKĀ NODAĻA.....	150
1. Izglītības iestāžu tehniskā stāvokļa novērtējums	151
2. Remontdarbu finansējuma avoti un to apjomi	152
3. Neatliekamie remontdarbi un kompleksie renovācijas/ rekonstrukcijas darbi izglītības iestādēs	152
4. Atsevišķu būvelementu vai inženierkomunikāciju remontdarbu programmas	153
4.1. Logu konstrukciju nomaiņas programma	153
4.2. Sanitārtehnikas sistēmas remontdarbi pirmsskolas izglītības iestādēs	153
5. Nepieciešamie īpašuma ikgadējie remonta apjomi un tā finansējuma lielums	154
6. Uzsākto projektu realizācijas nepieciešamie līdzekļi	155
PIELIKUMS.....	165

Ievads

2004. gadā bērnu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs ir pieaudzis par vairāk nekā vienu tūkstoši, ja salīdzina ar 2003. gadu. Vietu skaita palielināšana Rīgas pašvaldības bērnudārzos ir ilgtermiņa pirmsskolas izglītības attīstības virziens. Tam vajadzētu saglabāties kā prioritāram līdz laikam, kad spēsim operatīvi apmierināt rīdzinieku pieprasījumu pēc šī pašvaldības pakalpojuma.

Līdz šim vietu skaita palielināšana bērnudārzos galvenokārt ir panākta, atjaunojot izglītības funkcijas tajās pirmsskolas izglītības iestāžu telpās, kuras iepriekš bija iznomātas un tika izmantotas citām vajadzībām. Tomēr šīs iespējas arvien samazinās, jo lielākā daļa savulaik iznomāto telpu ir no jauna pielāgotas bērnu vajadzībām. Tādēļ jāmeklē citi risinājumi, proti, jāceļ piebūves pie jau esošiem bērnudārziem vai arī jābūvē jaunas pirmsskolas izglītības iestādes.

Dzimstība Rīgā pieaug, vecāki vēlas sūtīt savus bērnus uz bērnudārzu jau ļoti agrā vecumā, iekšējās migrācijas jomā valstī ir raksturīga tendence iedzīvotājiem pārvietoties uz Rīgu. Tas liecina par to, ka pieprasījums pēc vietām pirmsskolas izglītības iestādēs arvien vēl pieaug.

Iespējams, ka rinda uz uzņemšanu pirmsskolas izglītības iestādēs kopumā pilsētas mērogā jau tuvākajā laikā varētu izzust. Taču tas nenozīmē, ka līdz ar to arī katrā Rīgas mikro-rajonā būs iespējams apmierināt rīdzinieku pieprasījumu. Atsevišķās vietās saglabāsies paaugstināts pieprasījums, kas neatbildīs tuvumā esošo pirmsskolas izglītības iestāžu spējai uzņemt bērnus, savukārt citās – būs brīvas vietas. Jau pašlaik ir iestādes, kurās ir brīvas vietas, it sevišķi vecākajās grupās.

Pirmsskolas izglītības iestāžu tikla veidošana pilsētas mērogā ir visai sarežģīts uzdevums. Šai infrastruktūrai ir jāspēj elastīgi pielāgoties pilsētas attīstības, iedzīvotāju migrācijas un dzimstības tendencēm. Piemēram, tuvāko gadu laikā arvien pieaug

pieprasījums pēc vietām jaunākās grupas bērniem – sākot no pusotra gada vecuma. Tas ir jauns izaicinājums, jo pirms nedaudz gadiem galvenais uzdevums bija nodrošināt ar vietām piecus un sešus gadus vecus bērnus, kuriem jāapgūst pirmsskolas obligātā sagatavošanas programma.

Ja līdz šim galvenās rūpes sagādāja finanšu līdzekļu iekļaušana pilsētas budžetā, lai panāktu vietu skaita palielināšanu pirmsskolas izglītības iestādēs, tad turpmāk lielāka uzmanība būs jāpievērš cita rakstura problēmām: bērnu skaita samazināšanai grupā, saskarsmes apstākļu kvalitātei u. tml. Jo jaunāki ir bērni, kuri apmeklē bērnudārzu, jo augstākas prasības ir jāizvirza bērnudārza darbiniekiem. Īpaša vērība jāvelta sociālo prasmju veidošanai, piemēram, palīdzot bērnam veidot savstarpējās attiecības ar vienaudžiem, kā arī pievēršot papildu uzmanību fiziskajām aktivitātēm, tā audzinot bērnam kustību prieku un izpratni par savu veselību. Svarīgi ir nodrošināt optimālus apstākļus latviešu valodas apguvei mazākumtautību pirmsskolas izglītības iestādēs. Šajā gadījumā iespējama cieša sadarbība ar vecākiem, jo daudzi vecāki aktīvi atbalsta latviešu valodas apguvi agrā vecumā.

Apstākļos, kad Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs trūkst pedagogu, kad algas pedagogiem un to palīgiem ir zemas, paaugstinātu prasību ieviešana ir visai komplikēts uzdevums.

Ja pirmsskolas izglītības iestādēs bērnu skaits pieaug, tad skolās skolēnu skaits arvien vēl samazinās. Turklāt tuvāko gadu laikā skolēnu skaita palielinājums nav sagaidāms.

2004. gads bija sevišķi sarežģīts periods. Tas pagāja intensīvā darbā, gatavojoties izglītības reformas uzsākšanai mazākumtautību vidusskolās. Tas, ka skolēni septembra sākumā atradās klasēs, nevis Rīgas ielās, bija rūpīgi un mērķtiecīgi veikta darba rezultāts. Kopumā šī reforma ir uzsākta veiksmīgi, kaut arī, protams, pāreja uz latviešu mācībuvalodu

vairākos mācību priekšmetos vidusskolas posmā mazākumtautību skolām nebūt nav viegls uzdevums, un vēl jo vairāk tādēļ, ka ap šo reformu bija savērpts blīvs politisko cīņņu un kaislību virpulis. Pirmā mācību gada rezultāti nav slikti. Iepriecina arī tas, ka sistemātiski organizēto aktivitāšu un diskusiju rezultātā ir izveidojies neformāls šīs reformas atbalstītāju loks. To veido gan skolotāji un skolu administrācijas pārstāvji, gan skolēni un viņu vecāki, gan izglītības pārvaldes darbinieki. Cilvēki, kas atbalsta šīs reformas īstenošanu, ar savu izpratni, profesionalitāti un nostāju veido to sabiedrisko spēku, kas turpmāko reformas gaitu padarīs arvien stabilāku un neatgrieziskāku.

Ikviens vecāks, sūtot savu bērnu skolā, cer, ka bērns iegūs labu izglītību. Izglītības kvalitāte ir izglītības procesa (izglītības iestādes) centrālais jautājums. Turklāt tas ir arī jautājums, kas nekad nezaudē aktualitāti, uz to fokusejas vai katra diskusija par izglītības tēmu. Tas ir saprotami, jo izglītības kvalitātes izpausmes ir ļoti dažādas (turklāt mainīgas laikā) un atkarīgas no katra konkrētā skolēna panākumiem vai arī neveiksmēm. Ceļš uz kvalitatīvu izglītību ir izteikti individuāls arī tad, ja jāiegūst vispārējā izglītība.

Pastāv uzskats, ka mūsu vispārējās izglītības sistēma ir visumā laba, ka tā spēj radīt salīdzinoši labus priekšnoteikumus kvalitatīvas izglītības iegūšanai. Varbūt tā arī ir. Katrā ziņā nav slikti, ka šāds viedoklis pastāv. Tomēr, pat ja šis uzskats ir paties (vai tuvs patiesībai), tas ir attiecināms vienīgi uz standartu (vidējo) līmeni. Nav noslēpums, ka daudzi skolēni ikdienā sastopas ar tādām mācību grūtībām, kas tiem liedz iegūt pat pamatizglītību.

Daudzas Rīgas skolas vēlas apliecināt sava darba kvalitāti un iegūt ģimnāzijas statusu. Aizvadītā gada laikā pēc vairāku gadu pārdomām un diskusijām pastāvošās likumdošanas ietvaros ir izstrādāts pilsētas ģimnāzijas parauglikums. Līdz ar to skolām, kuras vēlas pretendēt uz ģimnāzijas statusu, ir norādītas normatīvās iespējas, kā veidot savu izglītības iestādi atbilstoši pilsētas ģimnāzijas prasībām un kā iegūt šo statusu. Ar interesi jāgaida,

kura no Rīgas skolām pirmā apliecinās savu gatavību kļūt par pilsētas ģimnāziju.

Ceram, ka arī topošās pilsētas ģimnāzijas aktīvi piedāvās metodiskos un organizatoriskos risinājumus samilzušajai problēmai – palīdzībai skolēniem, kuriem ir mācību grūtības. Pēdējo gadu laikā šo problēmu papildina otrgadniecības jautājums, kas draud pārvērsties par “cieto riekstu” daudziem pedagogiem, skolām un izglītības sistēmai kopumā. Turklāt ir pienācis laiks sistemātiski izvērtēt arī pedagogiskās korekcijas klasēs paveikto un lemt par to, vai pilsētā izveidotais modelis ir palīdzējis sasniegt iecerētos rezultātus.

Jāveic mērķtiecīga speciālo skolu un internātskolu darbības analīze. Visbiežāk esam spiesti risināt šo skolu finansēšanas un materiāli tehniskā nodrošinājuma problēmas. Paturot redzeslokā šīs nekad neizsīkstošās vajadzības, turpmāk būtu vēlams koncentrēt uzmanību arī uz šo skolu darbības citiem aspektiem: izglītības kvalitāti un metodisko darbību, skolēnu sociālo adaptāciju, pedagogu profesionālo ievirzi un darba rezultātiem kopumā.

Aizvadīto gadu pieredze liecina, ka izglītības iestāžu vadītājiem, kuri konkursa rezultātā kļūst par iestādes vadītājiem, nereti visai sarežģīti ir uzsākt iestādes vadīšanu, jo trūkst izpratnes par lietvedības specifiku, pastāvošo likumu normu piemērošanu ikdienas darbā, valsts un Rīgas pašvaldības institūciju kompetenci u. tml. Lai palīdzētu topošajiem izglītības iestāžu vadītājiem un savlaicīgi gatavotu potenciālo vadītāju rezervi, Skolotāju izglītības centrs organizēja topošo izglītības iestāžu vadītāju kursus. Kursu dalībnieku atsauksmes liecina, ka viņi atzinīgi novērtē piedāvāto iespēju. Šāda veida kursi ir jāorganizē arī turpmāk, jo skolu direktoru un pirmsskolu izglītības iestāžu vadītāju konkursi nākotnē notiks visai regulāri. Mūsu izglītības iestāžu vadītāju vidējais vecums ir diezgan liels, un tas arvien pieaug. Vienlaicīgi pieaug arī prasību (atbildības) līmenis, ko izvirza iestādes vadītājam, pieaug izglītības iestāžu patstāvība, kā arī nepieciešamība, lai skolas, pirmsskolas, sporta skolas un interešu izglītības iestādes attīstītos par mūsdienīgām izglītības iestādēm. Diemžēl mūsu valstī nav

radīts tiesisks mehānisms, lai atlaistu no darba izglītības iestādes vadītāju, kurš slikti vada šo iestādi.

Aizvadītajā gadā visas Departamenta pakļautībā esošās iestādes ir pieslēgtas internetam.

Mums ir pamats lepoties ar to, ka Rīgā ir izveidota peldētāpmācības sistēma, kas paver iespēju katram skolēnam, kurš uzsāk skolas gaitas, apgūt peldētprasmi. Ja bērns prot peldēt, palielinās viņa drošība uz ūdens, peldēšana nostiprina arī viņa veselību. Izveidotā sistēma ir jāpilnveido turpmāko gadu laikā, un viens no šī darba virzieniem saistāms ar ciešākas sadarbības ar vecākiem veicināšanu. Pašlaik ne visi vecāki (nereti arī skolas) pietiekami novērtē šo iespēju, un skolēni peldētāpmācības nodarbības bieži vien kavē. Šīs nodarbības, kā zināms, nav obligātas, tomēr tās "prasa" visai prāvus finanšu līdzekļus.

Ik gadu mūs sarūgtina ziņas par skolēnu veselības stāvokli. Iespējams, ka ir nepieciešami visai fundamentāli pārkārtojumi izglītības procesa organizācijā, kas sekmētu skolēnu veselības stāvokļa uzlabošanu un nepieļautu tā pasliktināšanos. Pašlaik par to, kā pirmskolas izglītības iestādes un skolas rūpējas par bērnu veselības nostiprināšanu un aizsardzību, liecina ēdināšanas, sporta un citu fizisko aktivitāšu (tostarp nodarbību svaigā gaisā), mācību procesa (skolēnu slodzes sadales) organizēšana, skolēnu izpratne par savu veselību un higiēnas prasībām, medicīnas personāla darbs.

Lielpilsētā vienmēr aktuāla ir un būs bērnu drošības problēma. Rīgā ir uzkrāta šīs problēmas risināšanas pieredze. Saistībā ar drošības jautājumiem ir veiktas aptaujas, rīkotas konferences, organizētas akcijas, īstenoti dažādi projekti. Sadarbībā ar Rīgas Domes Satiksmes departamentu pie izglītības iestādēm ir uzstādīti ātrumaļņi. Rīgā aktīvi darbojas s/o "Vecāki Rīgai". Arvien pieaug pašvaldības policistu apsargāto skolu skaits; šajā ziņā ir skaidri saskatāma perspektīva – apsarga uzraudzībā ir jāatrodas katrai Rīgas skolai. Tiesa, arī tas vēl pilnībā negarantēs bērnu drošību, jo ne vienmēr ceļš uz skolu un mājām ir drošs. Nereti draudus savai drošībai

rada paši skolēni, kārtojot savstarpējās attiecības ar klases un skolas biedriem, vienauzdiem ārpus skolas.

Lai arī kā mēs vērtētu pašreizējās materiāli finansiālās iespējas, nav noliedzams, ka ar katru gadu pieaug izglītībai, tostarp jaunatnei un sportam, atvēlēto finanšu līdzekļu apjoms. Tā 2004. gadā salīdzinājumā ar 2003. gadu konsolidētais Departamenta budžets ir pieaudzis par 10,1 miljonu latu. 2005. gadā šis pieaugums varētu būt vēl lielāks. Kā zināms, šo budžeta daļu veido izglītībai un sportam atvēlētie valsts un pašvaldības līdzekļi, kas paredzēti pedagogu un citu darbinieku algām, izglītības iestāžu apsaimniekošanai, remontam, inventāra iegādei, pasākumu organizēšanai u. tml.

Iepriekš minētajā budžetā neietilpst iestāžu renovācijai paredzētie līdzekļi. Diemžēl šajā gadījumā ne viss ir noticis tā, kā bija cerēts. Aizvadītajā gadā izglītības iestāžu renovācijai atvēlēta naudas summa nebija pietiekama, tā nespēja segt pat minimālās un akūtās vajadzības. Ja 2000. gadā renovācijai bija atvēlēti 5,0 miljoni latu, 2001. gadā – 11,5 miljoni latu, 2002. gadā – 12,3 miljoni latu un 2003. gadā – 10 miljoni latu, tad 2004. gadā – vairs tikai 2,8 miljoni latu. Ar šādu līdzekļu apjomu uzturēt kārtībā Rīgas pirmsskolas, skolas, interešu izglītības un sporta izglītības iestāžu sistēmu Rīgā nav iespējams. Lai šo iestāžu inženiertehniskais stāvoklis arvien nepasliktinātos un lai mēs spētu pakāpeniski sasniegt tos standartus, ko esam apņēmušies ievērot, stājoties Eiropas Savienībā, nepieciešams ik gadu ieguldīt investīcijās ne mazāk par 12 miljoniem latu. Taču, ņemot vērā, ka būvmateriālu cenas un citas ar celtniecības darbiem saistītās izmaksas arvien pieaug, arī šī minimāli nepieciešamā summa var būtiski pieaugt.

Pie nepadarītajiem darbiem minama arī daudzu izglītības iestāžu nesakoptā teritorija un nepievilcīgās ēku fasādes.

Aizvadītā gada laikā nav pavirzījies uz priekšu skolu tīkla optimizācijas process gadījumos, kad bija jālemj par skolu slēgšanu. Nav šaubu, ka skolu slēgšana nav patīkama, taču nav iespējams panākt optimālu izglītības iestāžu tīkla funkcionēšanu, ja tas nemainās līdz ar pilsētas attīstību un demogrāfiskajām

izmaiņām. Galvenie indikatori, kas norāda uz to, ka skola ir saskārusies ar “izdzīvošanas” problēmu:

- nespēja vairāku gadu garumā nokomplektēt pirmo klasi,
- neapmierinoša izglītības kvalitāte, liels to skolēnu skaits, kuri nespēj iegūt pamatizglītību.

Latvija ir pelnījusi atzinību par savu plaši izvērsto interešu izglītību. Rīgā gandrīz katra skola ir pievērsusies interešu izglītībai, turklāt pilsētā aktīvi darbojas arī piecpadsmit interešu izglītības iestādes ar plašu radošo aktivitāšu piedāvājumu. Par Rīgas pašvaldības panākumu uzskatāms tas, ka pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados, kad pašvaldības finanšu līdzekļu trūkums bija sevišķi jūtams, interešu izglītības iestādes turpināja darbu, un līdz ar to šī sistēma ir saglabāta. Pašlaik, lemjot par finanšu līdzekļu lietojumu, pastāv plašākas izveles iespējas, ir iespējams domāt par attīstību, par jaunām, bērnus un jauniešus interesējošām, radošām nodarbībām, par pēdējā laikā atsaucību guvušajiem brīvā laika centriem (istabām), ko iespējams iekārtot vispārīzglītojošās skolās vai arī citās vietās.

Par pilsētas mērogā nozīmīgu un, iespējams, bērnu un jauniešu vidū populāru brīvā laika pavadīšanas vietu varētu kļūt multifunkcionālais stacionārās nometnes komplekss Mangaļsalā. Tas palīdzētu racionālāk izmantot Rīgas pašvaldības finanšu līdzekļus un palielināt pašvaldības finansiālo līdzdalību vasaras nometņu organizēšanā. Pašlaik pašvaldības ieguldījums nav tik liels, lai būtiski samazinātu vecāku izmaksas par bērnu dalību vasaras nometnēs. Šāda pašvaldībai piederoša un labiekārtota nometne kļūtu ne vien izdevīgāka vecākiem, bet būtu arī paraugu citu līdzīga veida nometņu iekārtošanai, iespējams – arī ārpus Rīgas pašvaldības teritorijas.

Daudzus skolēnus interesē iespēja vasarā strādāt un nopelnīt naudu. Tāpēc vēlams nostiprināt sadarbību ar Nodarbinātības valsts aģentūru, aktīvi līdzdarbojoties projekta “Darba prasmju apguve vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās vai profesionālās vidējas izglītības iestādēs”.

Līdz šim skolas ir izrādījušas mazu interesi par vasaras sporta nometņu organizēšanu tiem skolēniem, kuri vasaru pavada Rīgā (arī skolas, kurām ir savi stadioni un sporta dzīves organizatori).

Rīgas pašvaldība ar savu finansējumu balansē starp atbalstu skolu sportam un pieaugošo amatieru sportam, no vienas puses, un profesionālajam sportam, no otras. Tā nav viegla izvēle, jo pārmetumi par līdzekļu nepietiekamību skan no abām pusēm. Tajā pašā laikā tā ir optimāla pieeja, kas palīdz pašvaldības atbalstīto sporta dzīvi organizēt kā vienotu sistēmu, kur īpaša uzmanība tomēr būtu jāpievērš skolu sporta attīstībai.

Jāpiekrīt, ka piešķirto finanšu līdzekļu apmērs līdz šim ir bijis nepietiekams, lai veicinātu sporta skolu attīstību. Tomēr arī sporta skolu vadītāju iniciatīva nav bijusi liela – jaunas idejas un priekšlikumus par sporta skolu turpmāko attīstību sporta skolu direktori piedāvā reti. Audzēkņu skaits sporta skolās nav liels, kaut arī pēdējo divu gadu laikā tas ir nedaudz pieaudzis. Tādos klasiskos sporta veidos kā vieglatlētika, futbols, volejbols, riteņbraukšana, peldēšana u. c. jauno sportistu skaits, kuri regulāri trenējas, ir patiešām mazs. Daži Latvijā tradicionāli sporta veidi, piemēram, handbols, vispār nav pārstāvēti Rīgas pašvaldības sporta skolās.

Tuvāko gadu laikā pozitīvas pārmaiņas ir sagaidāmas sakarā ar hokeja un futbola attīstības programmu izstrādi un ieviešanu; top arī basketbola attīstības programma.

Ja treniņu procesa organizēšana un bērnu iesaistīšana tajā izraisa iebildumus, tad par Rīgas pašvaldības atbalstu dažādu sacensību organizēšanai (vismaz kvantitatīvā nozīmē) neapmierinātībai it kā nebūtu pamata. Tiesa, atklāts paliek jautājums, vai neliels finansiāls atbalsts lielam sacensību skaitam, kas turklāt daudzu gadu garumā tikpat kā nemainās, ir pats optimālākais pašvaldības līdzekļu izlietošanas veids un vai šāda kārtība veicina sporta attīstību Rīgā. Par šo tematu nepieciešama plašāka diskusija sporta atbalstītāju vidū.

Elmārs Vēbers

Grāmatas autori:

- Iveta Nagla, Dzintra Timša
  - Guntis Helmanis, Jana Cera, Modra Jansone, Jeļena Matjakubova, Juris Arājs
  - Dina Vīksna, Māra Vilciņa, Sandra Subota, Baiba Vārna, Guntis Svabadnieks
  - Kārlis Villerušs, Roberts Raimo, Anita Kurme, Diāna Kozlovska, Indra Vilde
  - Signe Neimane, Daina Kupča
  - Lolita Meža, Maksims Kazakovs, Andrejs Beļajevs, Tāļivaldis Mežis, Oļegs Skopis, Uldis Lagzda, Valentīns Žemaitis, Ingūna Lipska
  - Ilze Paleja
  - Inese Štekele
  - Stella Mutule
  - Dagmāra Pandere
  - Guna Alberte
  - Inta Pilskalne, Inta Šalme
  - Kārlis Balcers, Juris Osis
  - Aiga Varesa
  - Ingūna Almbauere, Indra Vilde
  - Anna Zālīte
  - Arita Gertnere
  - Austris Vasips
  - Dace Ose
  - Baiba Sieceniēce
- Pirmsskolas izglītība
  - Vispārējā izglītība
  - Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks
  - Sports Rīgā
  - Rīgas pedagogu tālākizglītība
  - Izglītības informatizācija
  - Izglītības psiholoģija
  - Sociālā pedagoģija
  - Speciālā pedagoģija
  - Veselības aizsardzība
  - Videocentrs
  - Bibliotēka
  - Inženiertehniskā darbība
  - Informācija un analīze
  - Sabiedriskās attiecības
  - Audits
  - Grāmatvedība
  - Rīgas attīstības plāns
  - Personāldaļa
  - Sekretariāts

Saīsinājumi

AS	Akciju sabiedrība	MK	Ministru kabinets
BJC	Bērnu un jauniešu centrs	PMLP IR	Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistrs
BJN	Bērnu un jauniešu nams	PPVIC	Pirmsskolas pedagogu un vecāku izglītības centrs
BJSS	Bērnu jaunatnes sporta skola	RBAC	Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrs
BJVIC	Bērnu un jauniešu vides izglītības centrs	RD	Rīgas dome
ECDL	Eiropas datorprasmes sertifikāts (European Computer Driving Licence)	RD IJLS	Rīgas domes Izglītības, jaunatnes lietu un sporta komiteja
ES	Eiropas Savienība	RD IJSD	Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departaments
IDSF	Starptautiskā sporta deju federācija	RDLIS	Rīgas domes lietvedības informatīvā sistēma
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	RIIS	Rīgas Izglītības informatizācijas sistēma
IT	Informācijas tehnoloģijas	RJTC	Rīgas jauno tehniķu centrs
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija	RSD	Rīgas skolēnu dome
IZM VJIC	IZM Valsts Jaunatnes iniciatīvu centrs	SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
LIIS	Latvijas Izglītības informatizācijas sistēma	SIC	Skolotāju izglītības centrs
LNB	Latvijas Nacionālā bibliotēka	SO	Sabiedriskā organizācija
LR	Latvijas Republika	TJN	Tehniskās jaunrades nams
LSBA	Latvijas Skolu bibliotekāru asociācija	VNĪA	Valsts nekustamo īpašumu aģentūra
LU	Latvijas Universitāte		
MA	Metodiskā apvienība		
MJC	Mākslinieciskās jaunrades centrs		

Pirmskolas izglītība

Kopsavilkums

2004. gadā Departamenta Pirmskolas apakšvirziena speciālistu galvenie darba virzieni bija nodrošināt 5 un 6 gadīgo bērnu sagatavošanu skolai, atvērt papildu bērnu grupas, izstrādāt rīcības plānus un normatīvo dokumentus.

Izglītības likuma grozījumi nosaka, ka piecgadīgajiem un sešgadīgajiem bērniem ir jāapgūst sagatavošanas programma skolai. Visi piecgadīgie un sešgadīgie bērni Rīgā tika nodrošināti ar iespēju apgūt sagatavošanas programmu.

Rīgā pieaug bērnu skaits un rodas vajadzība pēc papildu vietām un jaunām pirmskolas izglītības iestādēm, esošajās izglītības iestādēs veidojas rindas bērnu uzņemšanai. Šīs problēmas risināšanai Departamentā ir izstrādāts rīcības plāns, kas paredz apzināt izglītības iestādēs neizmantotās telpas, izremontēt tās un atvērt bērnu grupas. Tādā veidā 2004. gadā vēl 400 bērniem radās iespēja apmeklēt pirmskolas izglītības iestādi. Aizvadītajā gadā ir atvērta viena jauna pirmskolas izglītības iestāde, nākotnē ir plānots celt piebūves pie vairākām pirmskolas izglītības iestādēm.

2004. gadā Departaments apstiprināja "Kārtību bērnu uzņemšanai Rīgas pilsētas pirmskolas izglītības iestādēs un iestādēs, kuras īsteno pirmskolas izglītības programmas". Bērni tiek pierakstīti rindā un šie saraksti ir pieejami vecākiem, līdz ar to ir iespēja sekot rindas virzībai. Kārtība paredz, ka ārpus rindas var uzņemt iestādes darbinieku bērnus un pēc iestādes iespējām – Rīgas pašvaldības pedagoģisko darbinieku bērnus.

Risināms jautājums bija pirmskolas izglītības iestāžu nodrošināšana ar pedagogiem, kuru izglītība un kvalifikācija atbilst jaunajām prasībām. Izglītības likuma grozījumi paredz, ka visiem pirmskolas izglītības iestādes pedagogiem ir jābūt augstākajai pedagoģiskajai izglītībai un kvalifikācijai pirmskolā. Aktualitāte bija studiju uzsākšana un turpināšana augstākajās mācību iestādēs, kā arī Departamenta atbalsts studējošiem pirmskolas skolotājiem. 2004. gada 1. septembrī 1062 pedagogi turpināja strādāt un mācīties augstskolās. Pirmskolas pedagogi apmeklēja arī kvalifikācijas celšanas kursus.

Aizvadītajā gadā aktualitāte bija kvalitatīvas latviešu valodas apguve mazākumtautību pirmskolas izglītības iestādēs.

2004. gadā Departamenta pirmskolas speciālisti īstenoja 4 programmas, kuru ietvaros rikoja sporta un kultūras pasākumus pirmskolas iestāžu audzēkņiem; iegādājās izglītības iestādēm nepieciešamās saimniecības iekārtas un sadzīves tehniku; remontēja un renovēja telpas; atbalstīja studējošos pirmskolas pedagogus.

1. Pirmskolas izglītības iestāžu raksturojums

Pirmskolas izglītības iestādes sagatavo bērnus mācībām skolā, veicina sociālo, mācīšanās iemaņu un prasmju attīstību. Pašu pirmo izglītību jeb pirmskolas izglītību bērns iegūst ģimenē vai arī ģimenē un pirmskolas izglītības iestādē. 2002. gada 1. septembra Izglītības likuma grozījumi nosaka, ka obligāta ir visu 5 un 6 gadīgo bērnu sagatavošana skolai un pirmskolas programmas apguve. To var īste-

Pirmsskolas izglītība

not izglītības iestāde, kura ir saņēmusi IZM atļauju (licenci) programmas īstenošanai. Arī privātajām pirmsskolas izglītības iestādēm ir nepieciešama licence. Šādas sagatavošanas grupas pēc atļaujas saņemšanas ir tiesīgas darboties pirmsskolas izglītības iestādē, pirmsskolas konsultatīvajā centrā, pirmsskolas grupā pie skolas vai pat interešu izglītības iestādē. Bērni pirmsskolas izglītības iestādes var apmeklēt līdz skolas gaitu sākumam.

2. Bērnu nodrošinājums ar vietām pirmsskolas izglītības iestādēs

2004. gadā Rīgas pirmsskolas izglītības iestāžu pulkam pievienojās vēl viena izglītības iestāde – “Māra” – Zebiekstes ielā 1. Tā tika atvērta, reorganizējot Latgales priekšpilsētas pašvaldības bezpeļņas uzņēmumu bērnu kultūras un izglītības centru “Māra”. Tur tika izremontētas un iekārtotas 7 grupu telpas, un tas deva iespēju vēl 140 bērniem apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi.

Speciālo pirmsskolas izglītības iestāžu skaits ir nemainīgs – 11, bet vispārējā tipa pirmsskolas izglītības iestādes ir 137. 69 pirmsskolas izglītības iestādēs izglītības programmas tiek īstenota latviešu mācībvalodā, 60 – mazākumtautību valodā, bet 19 pirmsskolas

izglītības iestādēs ir gan latviešu, gan mazākumtautību plūsmas.

2004. gadā Rīgas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes apmeklēja 22076 bērni, no kuriem 1249 bija speciālo pirmsskolas izglītības iestāžu un grupu audzēkņi.

Rīgā dzimušo bērnu skaits pakāpeniski pieaug, līdz ar to pieaug arī pieprasījums pēc vietām pirmsskolas izglītības iestādēs. Rīgā ir nepietiekams vietu skaits pašvaldības pirmsskolas iestādēs, bet speciālistu rīcībā esošā informācija liecina, ka vecāki vēlas, lai bērns apmeklē pirmsskolas izglītības iestādi un ir vienaudžu vidū. To veicina arī 5 un 6 gadīgo bērnu obligātā sagatavošana skolai. Bērnu uzņemšanai pirmsskolas izglītības iestādē prioritāte dota obligātajam izglītības vecumam. 2004. gadā obligātās pirmsskolas izglītības apguves iespējas tika nodrošinātas katram programmā pieteiktajam bērnam, t. i., 10 001 bērns apguva šo pirmsskolas izglītības programmu.

2.1. Bērnu uzņemšanas kārtība pirmsskolas izglītības iestādēs

Departamenta speciālistu darba mērķis ir nodrošināt vietas pirmsskolas izglītības iestādē visiem bērniem, kuru vecāki vēlas, lai bērns to apmeklē, bet prioritāte ir tiem bērniem, kuri dzīvo Rīgā.

1. tabula

Pirmsskolas izglītības iestāžu skaits, bērnu skaits tajās un sadalījums pēc mācību valodas							
Rajons/ priekšpilsēta	Pirmssk. izgl. iest. (skaits)	Latviešu	Krievu	Latviešu/ krievu	Bērnu skaits		
					kopā	latviešu	krievu
Centra	6	5	-	1	1069	916	153
Kurzemes	31	10	16	5	4780	2222	2558
Latgales	41	14	21	6	6279	2877	3402
Vidzemes	33	17	12	4	4846	2767	2079
Zemgales	18	12	4	2	2648	1644	1004
Ziemeļu	19	11	7	1	2454	1331	1123
Kopā:	148	69	60	19	22076	11757	10319

Pirmsskolas izglītība

1

2004. gada 11. februārī Departaments apstiprināja “Kārtību bērnu uzņemšanai Rīgas pilsētas pirmsskolas izglītības iestādēs un iestādēs, kuras īsteno pirmsskolas izglītības programmas”.

Rīgas pilsētā pirmsskolas izglītības iestādēs bērnu uzņemšanai netiek piemērots mikrorajonu princips, kā tas ir skolās, jo vecāki vēlas pieteikt bērnus tuvākajā pēc dzīvesvietas vai vecāku darba vietas pirmsskolas iestādē. Arī pirmsskolas izglītības iestāžu tīkla izkārtojums ir nevienmērīgs. Ir atsevišķi mikrorajoni, kā Teika, Jugla, Ziepniekkalns, Pētersala, ar salīdzinoši lielu iedzīvotāju blīvumu attiecībā pret esošo iestāžu skaitu.

Bieži ārpus Rīgas dzīvojošie vecāki, kuri strādā pilsētā, vēlas, lai viņu bērni apmeklētu pirmsskolas izglītības iestādes Rīgā. Lai nodrošinātu rīdzinieku tiesības attiecībā uz vietu skaitu pirmsskolas izglītības iestādē, tās vadītājs pieraksta bērnus rindā pēc dzīvesvietas (Rīga/cita) un, komplektejot grupas jaunajam mācību gadam, pirmkārt, ar vietu nodrošina rīdziniekus. Turklāt kārtība paredz iespēju ārpus rindas uzņemt iestādes darbinieku bērnus un pēc iestādes iespējām – Rīgas pašvaldības pedagoģisko darbinieku bērnus.

Savukārt bērnam, kurš ir sasniedzis 5 gadu vecumu un vēl nav uzsācis pirmsskolas izglī-

tības programmas apguvi, ir obligāti jānodrošina vieta izglītības iestādē. Ja iestāde šādu iespēju bērnu piepildījuma dēļ nevar nodrošināt, iestādes vadītājam jānosūta jautājums jārisina Departamenta teritoriālajā nodaļā.

Lai vecāki varētu sekot rindas virzībai izglītības iestādē, tika pieņemts lēmums bērnu reģistrācijas sarakstus izvietot vecākiem pieejamā vietā, lai būtu iespējams sekot līdz rindas virzībai, jo ir saņemtas iedzīvotāju sūdzības par rindas kārtības neievērošanu.

2.2. Rīcības plāns rindu samazināšanai pirmsskolas izglītības iestādēs

Ekonomiska un sociāla rakstura izmaiņu dēļ valstī no 1991. līdz 1993. gadam liela daļa pašvaldības un uzņēmumu pārziņā esošo pirmsskolas izglītības iestāžu tika slēgtas. Daļa ēku bija nodotas privatizācijai, daļa – iznomātas komercdarbībai, un bija arī ēkas, kuras tehniskā stāvokļa dēļ nevienu neinteresēja un tādēļ tika izdemolētas. Rindu problēmas Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs sākās 1993. / 1994. mācību gadā, kad sāka trūkt telpu un arī līdzekļu to atjaunošanai.

2. tabula

Bērnu skaits pirmsskolas vecumā un audzēkņu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs		
Mācību gads	Bērnu skaits pirmsskolas vecumā	Audzēkņu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs
1996. / 1997.	42405	20997
1997. / 1998.	34622	20886
1998. / 1999.	32723	20217
1999. / 2000.	30388	21004
2000. / 2001.	29153	21148
2001. / 2002.	27628	20095
2002. / 2003.	23162	20675
2003. / 2004.	23491	21040
2004. / 2005.	28598	22076

Pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs joprojām ir nepietiekams vietu skaits, īpaši jaunākā vecuma bērniem. Pēdējos gados situācija saasinājusies, jo Darba likums paredz bērna kopšanas atvaļinājumu vienam no vecākiem, līdz bērns ir sasniedzis 1,5 gadu vecumu. Turklāt ir stājušies spēkā Izglītības likuma grozījumi, kas nosaka obligātu piecgadīgo un sešgadīgo bērnu sagatavošanu mācībām skolā. Lai to nodrošinātu, ir atvērtas papildu bērnu grupas, un pagaidām vietu skaits 5 un 6 gadu vecuma posmā ir pietiekams. Taču ir neapmierinātas ģimenes, jo tās bija izvēlējušās savam bērnam citu pirmsskolas izglītības iestādi, bet pārpildīto grupu dēļ bērns ir spiests apmeklēt citu.

Gan migrācijas, gan pilsētas apbūves rezultātā pieaug iedzīvotāju skaits Rīgā, un tas ietekmē pieprasījumu pēc vietām pirmsskolas izglītības iestādēs. Sarežģītākā situācija ar vietu nodrošinājumu joprojām ir Vidzemes priekšpilsētā.

Rindu problēmas risināšanai pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs Departamenta Pirmsskolu apakšvirziens ir izstrādājis rīcības plānu:

- Uzturēt un aktualizēt informatīvo bāzi vortālā *www.e-skola.lv* par brīvajām vietām grupās. Tā ir iespēja vecākiem atrast vietu pirmsskolas izglītības iestādē, un ir vecāki, kuri ir gatavi mainīt maršrutu ceļā uz darbu izglītības iestādes atrašanās dēļ.

- Atvērt papildu grupas pirmsskolas izglītības iestādēs, maksimāli izmantojot pirmsskolas izglītības iestāžu telpu resursus. Tas ar salīdzinoši nelieliem izdevumiem palielina vietu skaitu. (Programmas īstenošana uzsākta 2002. gadā.)

- Būvēt jaunas pirmsskolas izglītības iestādes un renovēt esošās ēkas. Renovācijas programmas īstenošana norit sadarbībā ar RD Īpašumu departamentu. 2003. gadā pēc ēkas renovācijas tika atvērta jauna Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde "Priedīte" Valentīna ielā 10a (Kurzemes raj.); 2004. gadā, reorganizējot pašvaldības uzņēmumu Zebiekstes ielā 1, tika atvērta izglītības iestāde "Māra"; jaunu pirmsskolas izglītības iestādi būvē Dreiliņos. Joprojām Rīgas administratīvajā teritorijā ir mikrorajoni, kuros bez jaunu ēku būvniecības

neizdosies atrisināt rindu problēmu pirmsskolās. Tādēļ Rīgas dome ir rezervējusi zemes gabalus, kuros nākotnē varētu būvēt jaunas izglītības iestādes pirmsskolas vecuma bērniem.

- Celt tipveida piebūves pie jau esošām pirmsskolas ēkām, kuras atrodas uz pašvaldībai piederošas zemes. Tas ievērojami palielinātu vietu skaitu. Paredzēts celt piebūvi pie 6 grupu pirmsskolas ēkām, paplašinot tās vēl par 3 bērnu grupām (72 bērniem). Piebūvē paredzēta sporta zāle un neliels peldbaseins.

3. Aktualitātes pirmsskolas izglītībā

2004. gada 1. septembrī stājās spēkā Izglītības likumā noteiktās prasības pedagogu izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai, kā arī Ministru kabineta noteikumi Nr. 347 "Noteikumi par prasībām pedagogiem nepieciešamajai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai" un Izglītības un zinātnes ministrijas rīkojums Nr. 92 "Par pedagogu profesionālās meistarības pilnveides kārtību".

Izglītības likuma grozījumos ir noteikts, ka visiem pirmsskolas izglītības iestādes pedagogiem ir jābūt augstākajai pedagoģiskajai izglītībai un profesionālai kvalifikācijai vai pedagogam jāstudē atbilstošas izglītības un kvalifikācijas iegūšanai. Liela daļa pedagogu ir beiguši pedagoģiskās skolas un ieguvuši vidējo pedagoģisko izglītību. Aktualitāte ir studiju uzsākšana un turpināšana augstākajās mācību iestādēs.

Rīgas pilsētas pirmsskolas izglītības iestādēs normatīviem aktiem neatbilstoša izglītība bija 110 pirmsskolas izglītības skolotājiem, ar kuriem nevarēja turpināt darba attiecības. Pirmsskolas izglītības iestāžu vadītājam nācās daudz laika un enerģijas veltīt tam, lai šajās iestādēs strādātu atbilstošas kvalifikācijas speciālisti. Tā kā izglītības prasības ir augstas, bet atalgojums nav atbilstošs darba apjomam un slodzei, bija ļoti grūti iesaistīt darbā minētajām prasībām atbilstošus pedagogus.

Pirmsskolas izglītība

1

2004. gada 1. septembrī 1062 pedagogi turpināja strādāt un mācīties augstskolās (par 67 pedagogiem vairāk nekā 2003. gadā).

Otra aktualitāte bija saistīta ar latviešu valodas apguvi mazākumtautību pirmsskolas izglītības iestādēs. Tika apstiprināts rīcības plāns latviešu valodas pamatu apguvei mazākumtautību pirmsskolas izglītības iestādēs (grupās).

3.1. Pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogi

Rīgas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs 2004. / 2005. mācību gadā strādāja 2773 pirmsskolas pedagoģiskie darbinieki. Šāds pedagogu skaits ir uz 1132 pirmsskolas grupām.

Pedagoģisko darbinieku skaitā ietilpst:

- 148 izglītības iestādes vadītāji,
- 2004 pirmsskolas izglītības skolotāji,
- 139 izglītības metodiķi,
- 217 pirmsskolas izglītības mūzikas skolotāji,
- 43 latviešu valodas skolotāji,
- 222 pirmsskolas izglītības fiziskās attīstības skolotāji, speciālās pirmsskolas izglītības skolotāji un psihologi.

Salīdzinot ar 2003. gadu, ir samazinājies pirmsskolas izglītības skolotāju (par 8 pedagogiem), izglītības metodiķu (par 4), mūzikas skolotāju (par 6) un latviešu valodas skolotāju (par 1) skaits, bet palielinājies fiziskās attīstības skolotāju, speciālās pirmsskolas izglītības skolotāju un psihologu skaits (par 74 pedagogiem).

Pirmsskolas pedagogu tālākizglītību un kvalifikācijas celšanu, kā arī vecāku konsultēšanu un izglītošanu veic seši uz pirmsskolas izglītības iestāžu bāzes izveidoti Pirmsskolas pedagogu un vecāku izglītības centri (turpmāk – PPVIC). PPVIC atrašanās vieta un tālrunu numuri nav mainījušies:

- Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde “Pūcīte”, Ērgļu iela 1, tālr. 7293743;
- Rīgas 108. speciālā pirmsskolas izglītības iestāde “Mežaparks”, Stokholmas iela 3a, tālr. 7518086;

- Pirmsskolas izglītības iestāde “Mada-riņa”, Dagmāras iela 3, tālr. 7462410;

- Rīgas 39. pirmsskolas izglītības iestāde “Pīlādzītis”, Augšsila 8, tālr. 7295627;

- Rīgas 13. pirmsskolas izglītības iestāde “Ābecītis”, Altonovas iela 8, tālr. 7612209;

- Rīgas 251. pirmsskolas izglītības iestāde “Mežciems”, Mežciema iela 49, tālr. 7538242.

2004. gads PPVIC darbībai bija raksturīgs ar to, ka pieauga pieprasījums pēc nepilnas dienas, t. i., 3,5 stundu grupas organizēšanas piegadīgo un sešgadīgo bērnu obligātai sagatavošanai skolai. Kopā sešu PPVIC nodarbības apmeklēja 57 bērni. Papildus vispārizglītojošai programmai ir licencēta arī programma piegadīgajiem un sešgadīgajiem bērniem, kuri nav apmeklējuši pirmsskolas izglītības iestādi līdz obligātās izglītības uzsākšanai.

2004. gadā PPVIC ir īstenojuši 45 kursu programmas, kuras absolvēja 1238 klausītāji. 2003. gadā vadošā lekciju tematika bija “Pedagoga un bērna sadarbības iespējas”, “Skolotājs – bērna attīstības virzītājs”, “Bērns kā individualitāte”, bet 2004. gada tematika bija par pirmsskolas un ģimenes sadarbību, problēmām ģimenē un nepilnām ģimenēm.

Šādu tematiku 2003. gadā izvēlējās kursu apmeklētāji, aizpildot aptaujas anketas. Aktuāla tematika ir vardarbība ģimenē, tās saskatīšana un palīdzība bērnam.

2004. gadā lekciju ciklos tika iekļauti temati “Pirmsskolas un ģimenes sadarbības iespējas”, “Marte Meo metode: teorija un prakse”, “Redzamās un neredzamās problēmas ar šķirtajām ģimenēm”, “Izpratne par vardarbību. Konfliktoloģija”.

PPVIC organizētie kursi nodrošina katram pedagogam bez maksas reizi trīs gados celt savu kvalifikāciju.

Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs strādā 2013 pedagogi, kuru darba stāžs ir 10 un vairāk gadu. No tiem ir 235 pedagogi vecumā virs 55 gadiem. Šī tendence saglabājas jau ilgāku laiku. Tas liecina par to, ka pirmsskolas skolotāja darbs nav prestižo amatu sarakstā un turpmāk varētu būt vērojamas kadru problēmas, jo zemās algas un garo darba stundu dēļ jaunie pedagogi neizvēlas pirmsskolas izglītības iestādi par savu darba vietu.

3.2. Latviešu valoda mazākumtautību pirmsskolas izglītības iestādēs

Pirmsskolas izglītības programmas mērķi ir veicināt bērniem, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda, pozitīvu attieksmi un motivāciju otras valodas apgūšanā; veidot bērna individualitāti, saglabājot savu etnisko identitāti un radot iespēju iepazīt latviešu tautas kultūru un tradīcijas; sagatavot bērnus mazākumtautību pamatizglītības programmas apguvei.

Valodu bērni vieglāk apgūst tad, kad tiek runāts par lietām un parādībām, kuras ir apkārt un ar kurām bērni ik dienu saskaras, izzinot pasauli. Citu tautību bērniem rotaļas un spēles ir galvenā latviešu valodas apguves metode. Tās bērnos modina zinātkāri, veicina izdomu, radošo darbību, vingrina novērot, klasificēt, grupēt. Organizācijas formas pirmsskolas izglītības iestādē – individuālas nodarbības, nodarbības apakšgrupās u. tml.

Apstiprinātajā Pirmsskolas izglītības programmā nav izstrādāta latviešu valodas apguves pamatprogramma mazākumtautību bērniem. Tādēļ pirmsskolas izglītības iestādēs,

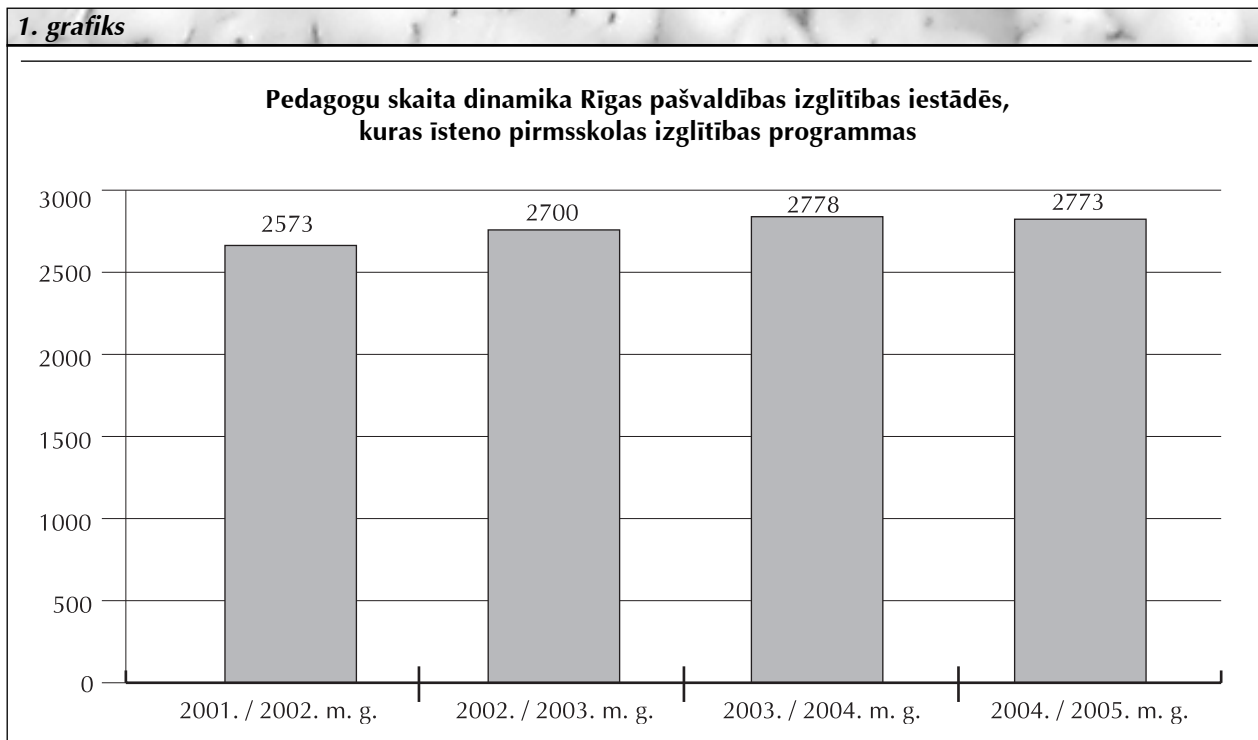
kuras īsteno pirmsskolas mazākumtautību programmas, latviešu valodas priekšmeta saturs un izglītības kvalitāte ir atkarīga no pedagoga pieredzes un zināšanām. Pirmsskolas grupās nodarbības paredzētas divas reizes nedēļā bērniem no 2 gadu vecuma.

Vairākās mazākumtautību pirmsskolas izglītības iestādēs latviešu valodu māca pirmsskolas skolotājas (grupas audzinātājas), kuru latviešu valodas zināšanu līmenis nav pietiekami kvalitatīvs nodarbību vadīšanai. Latviešu valodas skolotāja kā priekšmeta skolotāja likmju skaits līdz šim nav bijis pietiekams Vidzemes priekšpilsētā un Kurzemes rajonā. Lai risinātu pastāvošās problēmas, Pirmsskolas apakšvirziens ir izstrādājis rīcības plānu latviešu valodas pamatu apguvei mazākumtautību pirmsskolas izglītības iestādēs (grupās).

4. Īstenotie pasākumi

2004. gadā Departamenta pirmsskolas speciālisti īstenoja 4 programmas saskaņā ar Rīgas attīstības mērķprogrammu 2001.–2005. gadam

1. grafiks

Pirmsskolas izglītība

1

un Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta 2004. gadam apstiprināto budžetu.

Viena no programmām, kas aptver visas Rīgas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes, ir "Pirmsskolas izglītības iestāžu pasākumu programma" (finansējums 2004. gadā – Ls 10 550). Šī programma ir paredzēta sporta un kultūras pasākumu organizēšanai.

2004. gadā jau astoto reizi tika rīkoti pasākumi pirmsskolas bērniem. Vidzemes priekšpilsētas, Ziemeļu rajona, Latgales priekšpilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu kolektīvi piedalījās sporta svētku pasākumos, savukārt Zemgales priekšpilsētas, Centra rajona un Kurzemes rajona bērni piedalījās tautas dziesmu un deju pasākumos. Ar laiku un gūstot pieredzi svētku organizēšanas tradīcija ir kļuvusi interesantāka un pārdomātāka. Katru gadu mainās ne tikai bērni, bet arī tematika un noformējums. Tas parāda gan pedagogu, gan bērnu radošo izdomu un saliedētību. Pirmsskolas bērni gaida šo kopīgo pasākumu, viņu sejās ir prieks un vēlme parādīt to, ko viņi apguvuši un paveikuši.

Programmas "Saimniecības iekārtu un sadzīves tehnikas iegāde pirmsskolas izglītības iestādēm" (finansējums 2004. gadā – Ls 80 000) mērķis ir nodrošināt pirmsskolas izglītības iestāžu saimniecisko funkcionēšanu un palīdzēt atjaunot virtuves un veļas mazgātavas iekārtas, ekonomēt iestāžu finanšu līdzekļus.

Ņemot vērā to, ka pirmsskolas izglītības iestāžu budžets ir nepietiekams, lai nomainītu iekārtas pašu spēkiem, 2004. gadā iegādātas 20 veļas mazgājamās mašīnas, 17 elektriskās plīti ar cepeškrāsnīm, 10 ledusskapji, 4 elektrokatli, 3 elektriskās cepeškrāsnis.

Trešo gadu veiksmīgi tiek īstenota programma "Izglītības funkciju atjaunošana iznomātajās pirmsskolas izglītības iestāžu telpās" (finansējums 2004. gadā – Ls 47 300). Gada beigās Rīgas dome piešķīra papildu finanšu līdzekļus Ls 351 000 apmērā iepriekš iznomāto grupu telpu remontam. Tas pavērs iespēju 2005. gadā atvērt 20 jaunu grupu telpas. Tādējādi tiks sakārtotas pirmsskolas izglītības iestāžu līdz tam neizmantotās telpas un vēl 400 pirmsskolas vecuma bērniem, tai skaitā 5 un 6 gadīgiem, būs iespēja apmeklēt izglītības iestādi.

2004. gadā ir izremontētas un iekārtotas papildus 19 pirmsskolas grupu telpas, 342 bērniem dota iespēja iegūt pirmsskolas izglītību.

Otro gadu veiksmīgi darbojas "Pirmsskolas skolotāju studiju programma" (finansējums 2004. gadā – Ls 27 300). Programma ļauj atbalstīt augstākajā mācību iestādē studējošos pirmsskolas skolotājus. Šajā gadā studiju programmas atbalstu saņēma 273 pirmsskolas izglītības iestādēs strādājoši pedagogi, kuri iestādē nostrādājuši ne mazāk kā piecus gadus un veiksmīgi pabeiguši vismaz četrus semestrus.

Par Rīgas attīstības plānu 2006. – 2018. gadam

Veidojot 2006. – 2018. gada Rīgas attīstības plāna projektu, Departaments izvērtēja 1995. – 2005. gada Rīgas attīstības plāna izpildi un sagatavoja priekšlikumus, kuri ir iestrādāti topošajā Rīgas teritorijas plānojumā kā Rīgas domes politika izglītības, jaunatnes un sporta attīstībā. Priekšlikumi ir akceptēti Izglītības, jaunatnes lietu un sporta komitejā.

Galvenie priekšlikumi:

- celt jaunas izglītības iestādes tajos Rīgas rajonos, kuros notiek strauja privātmāju un daudzdzīvokļu ēku celtniecība – Dreiliņu mikrorajonā, Mežaparkā, Dārziņos, Bergos u. c.;
- rajonos, kur pieaug izglītojamo skaits, paplašināt esošās skolas, veidojot piebūves;
- turpināt izglītības iestāžu ēku renovāciju un sakārtot tās atbilstoši būvnormatīvu un sanitāri higiēnisko normu, kā arī izglītības programmu prasībām;
- turpināt izglītības iestāžu teritoriju labiekārtošanu;

- veidot bērnu un jauniešu centrus skolās, labiekārtojot mācību darbā neizmantotās telpas vai arī ierīkojot atsevišķus centrus (Bolderājā, Ziepniekkalnā, Pļavniekos, Purvciemā, Čiekurkalnā, Ilģuciemā, Šampēterī u. c.); nodrošināt vienmērīgu brīvā laika iestāžu tīkla izveidi;
- rezervēt telpas daudzdzīvokļu māju pirmajos stāvos bērnu un jauniešu centru izvietojšanai;
- izveidot un labiekārtot stacionāru bērnu un jauniešu nometni Mangaļsalā;
- parkos un mikrorajonu pagalmos veidot bērnu rotaļlaukumus, turpināt skeitlaukumu izveidi pie izglītības iestādēm;
- uzcelt jaunu, mūsdienīgu interešu izglītības iestādi;
- veikt valsts un pašvaldības īpašuma apmaiņu, lai pašvaldības izglītības iestāde atrastos pašvaldībai piederošās ēkās;
- turpināt privātpašniekiem piederošās zemes atpirkšanu, lai izglītības iestādes funkcionēšanai nepieciešamā teritorija (zeme) piederētu pašvaldībai;
- attīstīt un paplašināt bērnu aprūpi pirmskolas izglītības iestāžu mazā bērnu grupās (līdz 3 gadu vecumam) un grupās bērniem ar īpašām vajadzībām;
- plānot jaunu pirmsskolas izglītības iestāžu ēku celtniecību vietās, kur nav pietiekams to skaits – Juglā, Teikā, Centra rajonā, Āgenskalnā un Ziepniekkalnā, kā arī jaunajos dzīvojamo namu rajonos;
- paredzēt iespējas pilsētas parkos un mežos izveidot videi draudzīgus sporta objektus – skriešanas, slēpošanas, riteņbraukšanas, skrituļslidošanas celiņus;
- turpināt celt sporta zāles pie skolām, paredzot to izmantošanas iespējas tādu skolu skolēniem, kuriem nav savu sporta bāžu;
- izveidot nelielus sporta un aktīvās atpūtas objektus daudzstāvu dzīvojamo māju mikrorajonu iekšpagalmos, kā arī lielos sabiedriskos centros, piemēram, lielveikalos;
- izveidot starptautiskas nozīmes airēšanas sporta centru ar 2000 m airēšanas kanālu un

nepieciešamo krasta komunikāciju joslu Daugavas piekrastes zonā Lucavsālā;

- paredzēt teritoriju sporta un fiziskās kultūras vajadzībām Mārupites dabas parkā, Uzvaras parkā, Arkādijas parkā, Māras diķim pieguļošajā teritorijā un sporta kompleksā “Arkādija”, Anniņmuižas meža parkā un Grīziņkalnā;
- veidot reģionālus sporta centrus pie Rīgas Juglas vidusskolas, Rīgas 92. vidusskolas, BJC “Laimite” un Puškina liceja, Rīgas 41. vidusskolas, Rīgas 45. vidusskolas un Anniņmuižā, kā arī īstenot skolu sporta laukumu atjaunošanas programmu;
- iekļaut veloceliņu tīklu pilsētas sporta objektu kopējā sistēmā, paredzot atbilstoši aprīkotas velosipēdu stāvvietu iekārtošanu pie sporta objektiem, valsts un pašvaldības iestādēm.

Par iepirkuma procedūrām

Saskaņā ar likumu “Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” un iedalīto finansējuma apjomu, organizētas 172 iepirkuma procedūras (tajā skaitā 125 iepirkuma procedūras par tiesībām veikt izglītības iestāžu remontdarbus), lai nodrošinātu Departamenta funkciju izpildi izglītībā, jaunatnes lietās un sportā. Iepirkuma procedūru organizācijā un uzraudzībā ir iesaistīti arī Rīgas domes Finanšu departamenta un Juridiskās pārvaldes speciālisti.

Par normatīvajiem dokumentiem

Lai sakārtotu ar audzēkņu ēdināšanu saistītos jautājumus, Departamentā izveidotā darba grupa analizēja ēdināšanas organizāciju un finansēšanu izglītības iestādēs un izstrādāja “Audzēkņu ēdināšanas organizēšanas kārtību Rīgas vispārējās izglītības un pirmsskolas izglītības iestādēs”. Tā apstiprināta ar 2004. gada 17. decembra Departamenta direktora rīkojumu Nr. 2572 un stājās spēkā 2005. gada 1. jūlijā. Kārtība nosaka ēdināšanas organizācijas noteikumus un veidus, pašvaldības iepirkuma procedūru piemērošanu, līgumu slēgšanas nosacījumus, kā arī finanšu līdzekļu uzskaites un norēķinu kārtību izglītības iestādēs.

Vispārējā izglītība

Kopsavilkums

2004. gadā Departamenta Izglītības virziena darbība bija daudzpusīga, saistīta ne tikai ar izglītības procesa organizāciju, bet arī ar politisku akciju novēršanu skolās un darbu ar masu saziņas līdzekļiem un plašiem sabiedrības slāņiem. Tāpēc lielu ieguldījumu virziena speciālisti deva aktuālu izglītības jautājumu risināšanā, īpaši saistībā ar Izglītības likuma grozījumu skaidrošanu. Ikdienas darbi bija saistīti ar normatīvo dokumentu izstrādi, izglītības darba koordinēšanu, pasākumu un konferenču organizēšanu, ārvalstu viesu uzņemšanu, arī balvu pasniegšanu. Sadarbībā ar Departamenta apakšstrukturām, tika veidoti kopīgi projekti, meklēti jauni sadarbības partneri dažādās valstīs, slēgti sadarbības līgumi.

Rīgā turpinās skolu tīkla optimizācija, tās ietvaros Poļu sākumskola reorganizēta par pirmsskolas izglītības iestādi, Rīgas Šampētera pamatskola – par vidusskolu ar vispārējās vidējās izglītības profesionālā virziena programmu, Natālijas Draudziņas vidusskola, Rīgas 2. vidusskola un Rīgas 3. vidusskola pakāpeniski pāriet ģimnāzijas statusā. Igaunų vidusskola ir mainījusi atrašanās vietu. Notika Rīgas 1. internātpamatskolas telpu renovācija. Skolēnu skaita samazinājuma dēļ divas mazākumtautību vidusskolas skolas nevarēja nokomplektēt 1. klasi.

Skolās strādā 87% pedagogu ar augstāko pedagoģisko izglītību, tas ir par 45% vairāk nekā 2002. / 2003. mācību gadā.

Sākās Rīgas skolu attīstības plānu saskaņošana Departamentā. Tos veido trim gadiem, un kā galvenie uzdevumi ir izvirzīti mācību

procesa kvalitātes paaugstināšana un kabinetu materiāli tehniskās bāzes atjaunošana.

Izglītības vecuma bērnu skaits samazinās, un, lai piesaistītu skolēnus, vairākām skolām aktuāls ir jautājums par jaunu, konkurētspējīgu, sabiedrības pieprasītu izglītības programmu izveidi. Departamenta Izglītības virziena speciālisti un Departamenta nodaļu speciālisti konsultē skolas par izglītības programmu izveidi un saskaņo tās programmas, kas gan pēc satura, gan finansiāli atšķiras no IZM apstiprinātajām paraugprogrammām. 2004. gadā tika akreditēta 91 izglītības programma 29 Rīgas pašvaldības skolās. 84,6% skolu un to īstenotajām programmām akreditācijas termiņš ir noteikts pieci vai maksimāli iegūstamie – seši gadi, tikai divām skolām ir vāji rezultāti.

2004. / 2005. mācību gadā ir palielinājies to skolēnu skaits, kas iesaistīti vispārējās vidējās izglītības vispārīzglītojošā virziena programmās, vispārējās vidējās izglītības eksaktā virziena programmās un vispārējās vidējās izglītības profesionālās ievirzes programmās.

2003. / 2004. mācību gadā turpina saasināties obligātā izglītības vecuma skolēnu otrgadniecības problēma. Lielākais otrgadnieku skaits ir 7. un 8. klasē. Formāli tas saistīts ar to, ka 7. klasē sākas vairāku jaunu mācību priekšmetu apguve un paaugstinās prasības skolēna autonomijai mācību procesā.

Savukārt 9. klašu beidzēju vidū ir liels to skolēnu skaits, kas pabeidz skolu bez pamatizglītības apliecības. Viņiem tālākās izglītības iespējas ir liegtas. Departamenta speciālisti strādā, lai šiem skolēniem pavērtos otra iespēja gūt pamatizglītību.

Pasākumi “Zelta stipendija” un “Zelta pildspalva” svinēja savu desmitgadi. 2004. gadā 18 labākie vidusskolu absolventi saņēma stipendijas un 15 skolotāji kā atzinību par savu darbu – zelta pildspalvas.

2004. gada 27. februārī stājās spēkā Izglītības likuma grozījumi, kuros paredzēts, ka trīs piektdaļas no kopējā mācību stundu skaita mazākumtautību skolu 10. klasēs, sākot ar 1. septembri, ir jāmāca latviešu valodā. Atsevišķas politiskas partijas nolēma izmantot šos likuma grozījumus savu politisko ambīciju un interešu labā un centās iesaistīt skolēnus, skolotājus politiskās akcijās. Departamenta speciālisti daudz darba veltīja tam, lai izskaidrotu skolēniem, viņu vecākiem un skolotājiem likuma grozījumus un reformas būtību un lai noskaidrotu patieso situāciju un skolu gatavību īstenot Izglītības likuma grozījumus. Departamenta speciālisti Ministru kabinetam, Izglītības un zinātnes ministrijai, Rīgas domei izstrādāja priekšlikumu kopumu, kuru īstenošana veicinātu reformas gaitu Rīgas izglītības iestādēs.

2004. gadā Departaments izstrādāja vairākus normatīvos dokumentus. Viens no tiem – Bērnu uzņemšanas kārtība 2005. / 2006. mācību gadā vispārējās izglītības iestāžu 1. klasē. Saglabājas sistēma, ka skolā bērni tiek uzņemti pēc mikrorajonu principa, un tikai brīvajās vietās skolai ir tiesības uzņemt bērnus no citiem mikrorajoniem. Mācības skolās ir paredzētas vienā maiņā.

Atsevišķām Rīgas skolām ģimnāzijas statuss neatbilst nedz skolas struktūrai, nedz mācību un audzināšanas darba kvalitātei. Tāpēc Departaments izstrādāja Rīgas pilsētas ģimnāzijas paraugolikuma un Rīgas pilsētas ģimnāzija dibināšanas, reorganizācijas un likvidēšanas noteikumu projektu.

Aizvadītā gada budžetā pirmo reizi tika ieviesta programma “Atzinība pedagogiem”. Tās naudas līdzekļi ir paredzēti prēmiju piešķiršanai pedagogiem par mūža ieguldījumu vai sasniegumiem pedagoģiskajā darbā. Kopā ar naudas prēmiju tiek pasniegts arī Departamenta atzinības raksts.

2004. gadā stājās spēkā jauna Rīgas domes piemaksu sadales kārtība, kas paredz piešķirt

piemaksu arī skolu tehniskajiem darbiniekiem un sociālajiem pedagogiem.

Jaunums ir arī sporta organizatoru likmes Rīgas skolās. Līdz šim sporta skolotāji organizēja dažādus sporta pasākumus un pavadīja skolēnus uz sacensībām savā brīvajā laikā un bez atlīdzības. Tāpēc nolemts piešķirt skolām sporta organizatora likmi, lai apmaksātu sporta skolotāju papildu darbu.

Viens no veiksmīgākajiem Departamenta projektiem ir peldētpmacības programmas īstenošana. Turpmāk visi 2. klašu skolēni mācību programmu ietvaros varēs apmeklēt baseinu un apgūt peldētprasmi. Šim nolūkam tika pārskatīts visu pašvaldībai un skolām piederošo baseinu noslogojums, racionāli tika izvērtēti un nepieciešamības gadījumā noslēgti papildu līgumi ar komercfirmām par baseinu izmantošanu.

Skolēnu drošība – tas ir viens no Departamenta risināmiem jautājumiem. Lai problēmu pārrunātu, tika organizēta starptautiska konference “Bērnu drošība – mūsu nākotne”, bet lai praktiski risinātu – tika realizēts projekts “Dežuranti pie skolām”, kā arī paplašināta sadarbība s/o “Vecāki Rīgai” un sadarbībā ar RD Satiksmes departamentu panākta ātrumvaļņu uzstādīšana pie izglītības iestādēm.

Izglītības virziena speciālisti rīkoja salidojumus, pieredzes apmaiņas seminārus Latvijā un ārpus tās, slēdza sadarbības līgumus, organizēja diskusijas par pilsonisko pozīciju.

Gads notikumu un darba ziņā bija bagāts, bet īstenotie pasākumi un projekti sniedza gandarījumu.

Galvenie darba rezultāti

Paveiktais aktuālu izglītības jautājumu risināšanā

- Sadarbībā ar Skolotāju izglītības centru izveidota kursu programma topošo skolu direktoru sagatavošanai. Īstenota vienas skolu direktoru grupas izglītošana pēc jaunās programmas.

- Sadarbībā ar Skolotāju izglītības centru

Vispārējā izglītība

izveidota kursu programma metodikā skolotājiem, kuri mācību priekšmetu mazākumtautību vidusskolās māca latviešu valodā.

- Sniegta metodiska palīdzība mazākumtautību skolu administrācijām rīcības plānu izveidē un mācību procesa nepārtrauktības nodrošināšanā politisko akciju laikā.

- Rīkotas Departamenta vadības tikšanās ar skolu direktoriem, pedagogiem, vecāku pārstāvjiem, lai pārrunātu mazākumtautību skolu reformas būtību.

- Sadarbībā ar Skolotāju izglītības centru organizēta mazākumtautību skolu latviešu valodas skolotāju konference.

Dokumentu izstrāde

- Izstrādāta bērnu uzņemšanas kārtība 2005. / 2006. mācību gadā vispārējās izglītības iestāžu 1. klasē.

- Sagatavoti dokumenti un normatīvie akti par vispārējās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pasākumiem 2004. gadā:

- Rīgas domes lēmums par Rīgas Poļu sākumskolas reorganizāciju par pirmsskolas izglītības iestādi, Rīgas Šampētera pamatskolas reorganizāciju par vidusskolu;

- Departamenta direktora rīkojums par pakāpenisku Rīgas 2. vidusskolas, Rīgas 3. vidusskolas, Mežaparka sākumskolas struktūras maiņu, jaunu izglītības programmu uzsākšanu četrās skolās, Rīgas Igaunņu vidusskolas izvietošanu citās telpās.

- Izstrādāta un apstiprināta Rīgas domes piemaksas sadales kārtība izglītības iestāžu vadītājiem un vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu darbiniekiem.

- Rediģēti un sagatavoti 35 skolu un 4 pirmsskolas izglītības iestāžu nolikumi, veikti grozījumi trīs skolu nolikumos.

- Izstrādāta normatīvā bāze pilsētas ģimnāziju izveidei.

- Sagatavoti un noslēgti 23 mācību finansēšanas līgumi par ārvalstnieku izglītošanu Rīgas pašvaldības izglītības iestādēs.

- Izstrādāts nolikums par Departamenta balvu Rīgas pašvaldības izglītības iestāžu pedagogiskajiem darbiniekiem.

Izglītības darba organizācijas jautājumu koordinēšana

- Organizēta konference un sešas sanāksmes skolu direktoriem.

- Sniegta aktuāla informācija un metodiska palīdzība skolu vadītājiem, pedagogiem un vecākiem.

- Sniegta metodiska palīdzību skolu administrācijām skolu attīstības plānu izveidē un izglītības programmu izveidē (saskaņoti skolu attīstības plāni un 12 izglītības programmas).

- Nodrošināta dalība Valsts izglītības iestāžu vadītāju atestācijas komisijas darbā, Departamenta vispārējās izglītības iestāžu vadītāju konkursa komisiju darbā, Izglītības un zinātnes ministrijas Mazākumtautību konsultatīvās padomes darbā, Latvijas Pašvaldību savienības Izglītības un kultūras komitejas darbā.

- Veikti pasākumi Rīgas 1. internātpamatskolas izglītības procesa nodrošināšanai skolas ēku renovācijas laikā.

- Organizēta darba grupa valsts mērķdotācijas līdzekļu sadalei speciālo skolu un internātskolu uzturēšanai.

- Nodrošināta iestādes un izglītības programmu (91) akreditācijas norise 29 skolās.

- Sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policijas Apsardzes dienestu nodrošinātas policistu dežūras pie 31 izglītības iestādes.

- Veicināta skolēnu satiksmes drošība, nodrošinot 2 skolu dežurantu darba samaksu.

- Turpināta sporta organizatoru likmju piešķiršana skolām (likmju skaits kopumā pilsētā palielināts par 20 likmēm).

- Nodrošināta 2. – 3. klašu pēldētapmācības programmas apguve visiem Rīgas skolēniem.

- Sadarbībā ar Rīgas domes Satiksmes departamentu organizēta skolēnu autobusa satiksme no Ziepniekkalna uz pilsētas centru.

- Nodrošināta kabatas naudas piešķiršana un izmaksa Rīgas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem Rīgas un citu pašvaldību internātskolās.

Analītiskā darbība

- Sadarbībā ar Informācijas un analīzes nodaļu apkopota un analizēta informācija par

skolu plānotajiem pasākumiem, mācību priekšmetu un skolotāju izvēli, kuri, sākot ar 2004. gada 1. septembri, tiks mācīti latviešu valodā.

■ Sadarbībā ar Informācijas un analīzes nodaļu apkopoti dati un analizēta informācija par skolēniem, kuri atstāti uz otru gadu obligātās izglītības vecumā, kā arī par skolēniem, kuri pamatskolu beidza bez apliecības par vispārējo pamatizglītību.

Pasākumi, ārvalstu sadarbība, svētki

■ Organizēti pasākumi: “Zelta stipendija” (18 stipendiāti), “Zelta pildspalva” (15 laureāti).

■ Organizēta konference “Bērnu drošība – mūsu nākotne”.

■ Nodrošināta Departamenta sadarbība ar Naturalizācijas pārvaldi:

■ organizēti 2 semināri “Skolotājs – pilsoniskā pozīcija vai opozīcija?” ar mērķi aktivizēt skolotāju pilsonisko apziņu un motivēt iegūt Latvijas Republikas pilsonību (Kurzemes rajonā, Latgales un Zemgales priekšpilsētā);

■ organizēts informatīvais seminārs Rīgas skolu direktoru vietniekiem audzināšanas darbā un skolotājiem, seminārs veltīts Latvijas Pavalstniecības likuma 85. gadadienai;

■ organizēta Rīgas mazākumtautību vispārējās izglītības iestāžu 9. – 12. klašu audzēkņu diskusija “Latvijas jaunieši ar skatu uz Eiropu”, kuras mērķis bija aktivizēt skolu audzināšanas darbu patriotisma un pilsonības jomā.

■ Nodrošināta dalība semināros, kuri saistīti ar mazākumtautību izglītības procesa pētīšanu un sabiedrības informēšanu un kurus organizē nevalstiskās organizācijas: Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS, Baltijas Sociālo zinātņu institūts, Izglītības attīstības centrs, Vecticībnieku biedrība un citi.

■ Organizēta Eiropas valstu galvaspilsētu izglītības vadītāju kluba konference (18 dalībvalstis).

■ Pagarināts sadarbības protokols starp Departamentu un Maskavas Izglītības departamentu. Sagatavots un parakstīts sadarbības protokols starp Departamentu un Maskavas Izglītības departamentu par Krievijā izdotās

daiļliteratūras, mācību un metodiskās literatūras izmantošanas kārtību Rīgas skolās.

■ Organizētas Maskavas skolu direktoru un Maskavas Izglītības departamenta pārstāvju (8 personas) vizītes Rīgā. Organizēta piecu Rīgas skolu direktoru vizīte Maskavas skolās, lai novērtētu dažāda veida izglītības iestāžu darbību, metodiskā darba pieredzi un dibinātu partnerattiecības. Koordinēta sadarbības līgumu noslēgšana starp divām Rīgas un divām Maskavas skolām (Rīgas Ostvalda vidusskola un Maskavas 528. vidusskola, Rīgas 10. vidusskola un Maskavas 325. vidusskola).

■ Organizētas Kauņas Izglītības pārvaldes un izglītības iestāžu pārstāvju, Tallinas Izglītības departamenta un izglītības iestāžu pārstāvju vizītes Rīgā.

■ Sniegts organizatorisks un finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas mazākumtautību skolu V salidojuma norisei.

■ Veikta Krievijas Federācijas vēstniecības Latvijas Republikā grāmatu sūtījuma sadale Rīgas skolām.

■ Sagatavoti attiecīgie dokumenti un piešķirta 31 Departamenta balva, 144 Departamenta atzinības raksti Rīgas izglītības iestāžu darbiniekiem, 93 Departamenta pateicības raksti (Departamenta darbiniekiem, sadarbības partneriem, skolēniem u. c.), sagatavoti dokumenti Rīgas domes atzinības raksta piešķiršanai 17 izglītības darbiniekiem.

Problēmas

■ Liels otrgadnieku skaita pieaugums. Departamenta speciālisti ir pieaicinājuši psihologus, sociālos pedagogus un vecākus sarunai par bērnu sekmību, ir notikusi konference, kas mēģināja identificēt problēmas cēloņus.

■ Masu mediji un Krievu skolu aizsardzības štāba aktivisti mazākumtautību skolās radīja pedagogu, skolēnu un skolēnu vecāku negatīvu attieksmi pret izglītības reformas ieviešanu.

■ Būtiski samazinoties skolēnu skaitam, palielinās izmaksas uz vienu bērnu skolā. Nemainīga ir tendence – skolas, kuras vairākus gadus nav varējušas nokomplektēt 1. klasi, to nespēj izdarīt arī 2004. gadā.

Vispārējā izglītība

2

1. Skolu tīkla raksturojums

2004. gadā Rīgas skolu tīklā ir notikušas nelielas izmaiņas. Salīdzinot ar 2003. gadu, Rīga ir kļuvusi vēl par vienu vidusskolu bagātāka, Rīgas Šampētera pamatskolai pārveidojoties par vidusskolu.

2004. gadā Rīgā darbojās 147 pašvaldības skolas, no kurām 110 vidusskolas, 24 pamatskolas, 13 sākumskolas, to skaitā 12 speciālās skolas.

Kopējais bērnu skaits 2004. / 2005. mācību gadā ir 90 025 skolēni, kas ir par 3671 skolēnu jeb par 3,92% mazāk nekā iepriekšējā mācību gadā. Skolēnu skaita straujais samazinājums pēdējos piecos gados būtiski ietekmē skolu piepildījumu, un, uzsākot mācību gadu, divas mazākumtautību skolas nevarēja nokomplektēt 1. klasi vispārējās pamatizglītības programmas apguvei. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, šis rādītājs gan ir uzlabojies, taču tas ir tāpēc, ka skolu tīkla optimizācijas pasākumu ietvaros ir pieņemti lēmumi par sākumskolas klašu neatvēršanu un skolu specializācijas maiņu skolām, kuras vairākus gadus nespēja nokomplektēt 1. klasi. Pēdējos četros gados

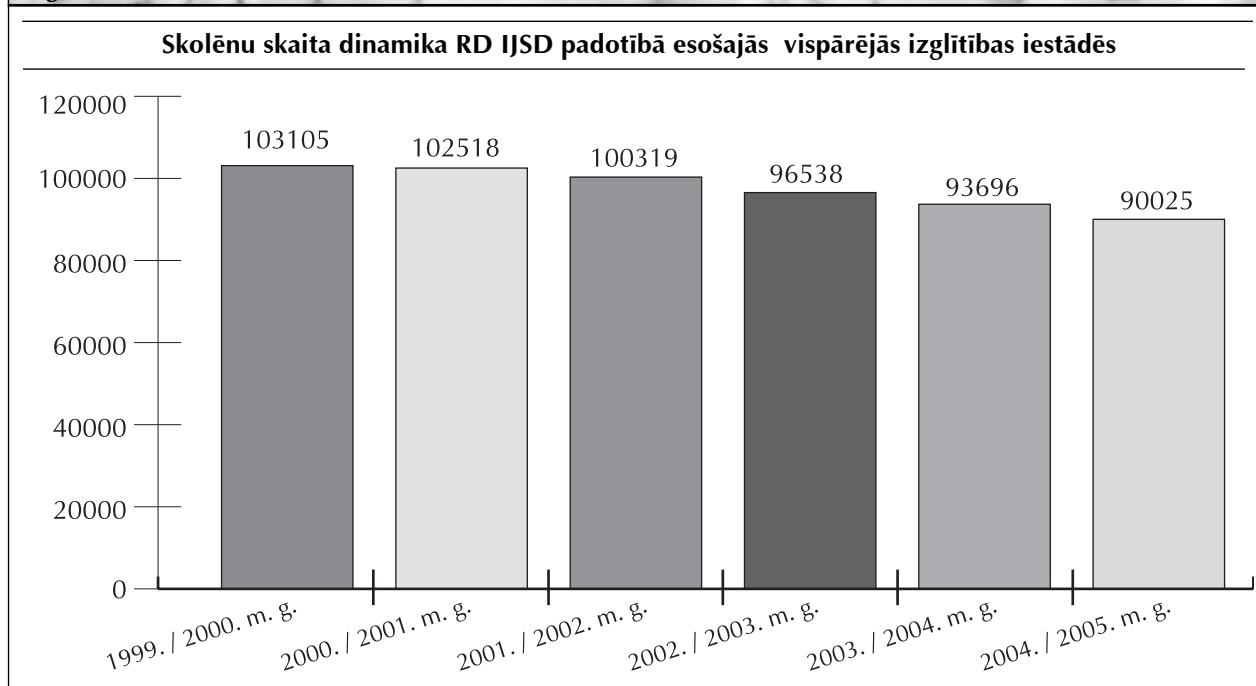
lēni, taču pakāpeniski pieaug to skolēnu skaits, kuri apgūst vispārējās izglītības vakara (maiņu) izglītības programmu. Diemžēl skolēnu skaita pieaugums nav vērojams vispārējās vidējās izglītības programmas ietvaros, jāsecina, ka arvien vairāk skolēnu pamatizglītību iegūst vakarskolās.

2004. gadā atrašanās vietu mainīja Rīgas Igaņu vidusskola. Ēkas renovācijas laikā mācību process tika pārtraukts Rīgas 1. internātpamatskolā, skolēni uz laiku bija izvietoti Rīgas Mūzikas internātvīdusskolā un Rīgas 7. internātpamatskolā. Rīgas 2. vidusskola un Rīgas 3. vidusskola, pakāpeniski pāriet ģimnāzijas statusā, tāpēc rudenī netika komplektēta 1. klase. Rīgas Poļu sākumskola pakāpeniski tiek reorganizēta par pirmsskolas izglītības iestādi, tāpēc tajā netika izveidota 1. klase. Rīgas skolās kopumā ir uzsākta vairāku jaunu izglītības programmu īstenošana (skat. nodaļu par izglītības programmām).

Skolās strādā 8380 pedagogu, no tiem 87% ar augstāko pedagoģisko izglītību, kas ir par 4% vairāk nekā 2003. / 2004. mācību gadā.

Skolu pedagogu izglītība Rīgas vispārējās izglītības iestādēs

2. grafiks

2. Skolu tīkla optimizācija

2004. gads bija pēc skaita piektais gads, kad norit Rīgas skolu tīkla optimizācija. Var pamatoti apgalvot, ka visi pieņemtie lēmumi vērsti uz izglītības kvalitātes paaugstināšanu un daudzveidīgu vispārējās izglītības programmu pieejamības nodrošināšanu rīdziniekiem.

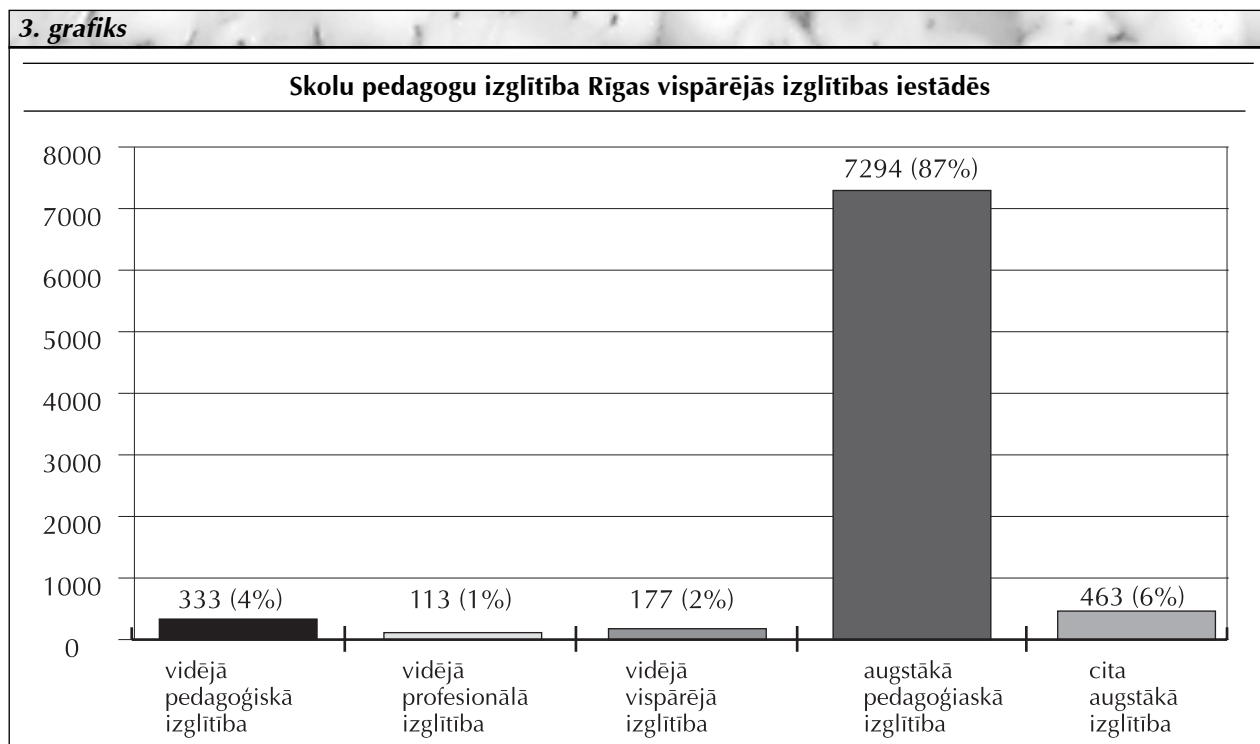
Kā būtiskākie jāmin Rīgas domes lēmumi par Rīgas Poļu sākumskolas un Rīgas Šampētera pamatskolas reorganizāciju.

Rīgā ir divas skolas, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas saistībā ar poļu valodu un kultūru: Rīgas Itas Kozakēvičas Poļu vidusskola un Rīgas Poļu sākumskola. Pirms lēmumu pieņemšanas par reorganizāciju tika apzināta situācija un konstatēts, ka Rīgas Itas Kozakēvičas Poļu vidusskolā, kura tika renovēta 2003. gadā, 2003. / 2004. mācību gadā mācās 350 skolēnu. Rīgas Poļu sākumskolā šajā mācību gadā mācās 94 skolēni, skolēnu skaits nevienā klasē nepārsniedz minimālo piepildījumu – 18 skolēnus. Poļu tautības bērnu īpatsvars skolā ir ļoti neliels. 1. – 3. klasē tiek

īstenota pamatzglītības pirmā posma programma, kuras mācību plānā poļu valoda un poļu literatūra kā mācību priekšmeti vairs nav iekļauti. Savukārt Rīgā ir liels pieprasījums pēc vietām pirmsskolas izglītības iestādēs, 2004. gada 1. janvārī Rīgas Centra rajonā 237 bērni nebija nodrošināti ar vietām pirmsskolas izglītības iestādēs. Turklāt Rīgas Poļu sākumskola atrodas bijušās pirmsskolas izglītības iestādes ēkā. Tie bija galvenie argumenti reorganizācijas nepieciešamības pamatojumā.

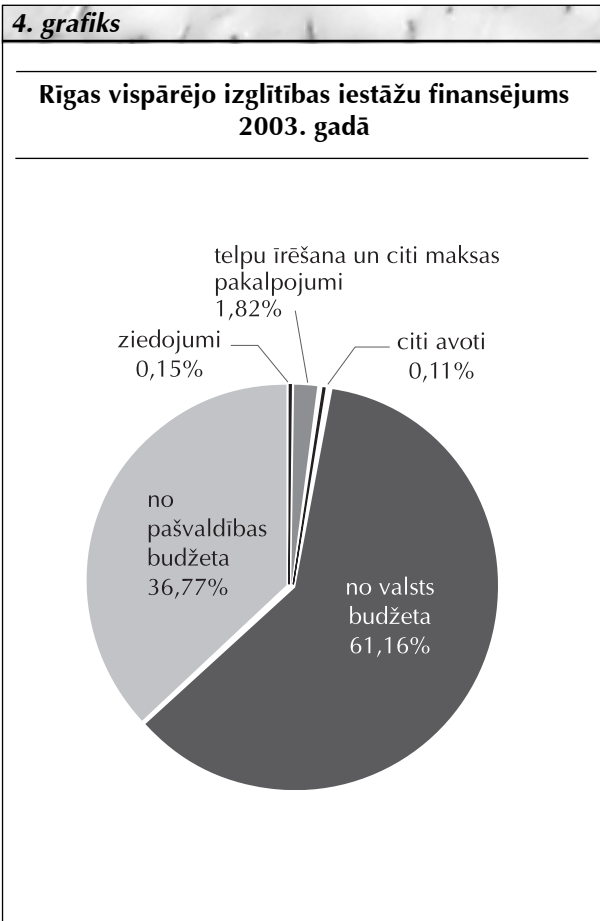
Kā risinājums Rīgas Šampētera pamatskolas attīstībai (skolā īstenotās programmas ietvaros visi mācību priekšmeti, izņemot dzimto valodu un literatūru, tiek mācīti latviski) tika pieņemts lēmums šajā skolā sadarbībā ar NBS Štāba bataljonu īstenot vispārējās vidējās izglītības profesionālā virziena (valsts aizsardzības) programmu. Minētās programmas īstenošana skolas skolēniem nodrošinās ar attiecīgo profesionālo ievirzi saistīto mācību priekšmetu satura apguvi, radīs motivāciju profesionālās karjeras izvēlei, veicinās konkurētspēju tālākās izglītības apgūvē, sekmēs skolēnu integrāciju Latvijas sabiedrībā. Programmas mācību plānā kā viens no mācību

3. grafiks

Vispārējā izglītība

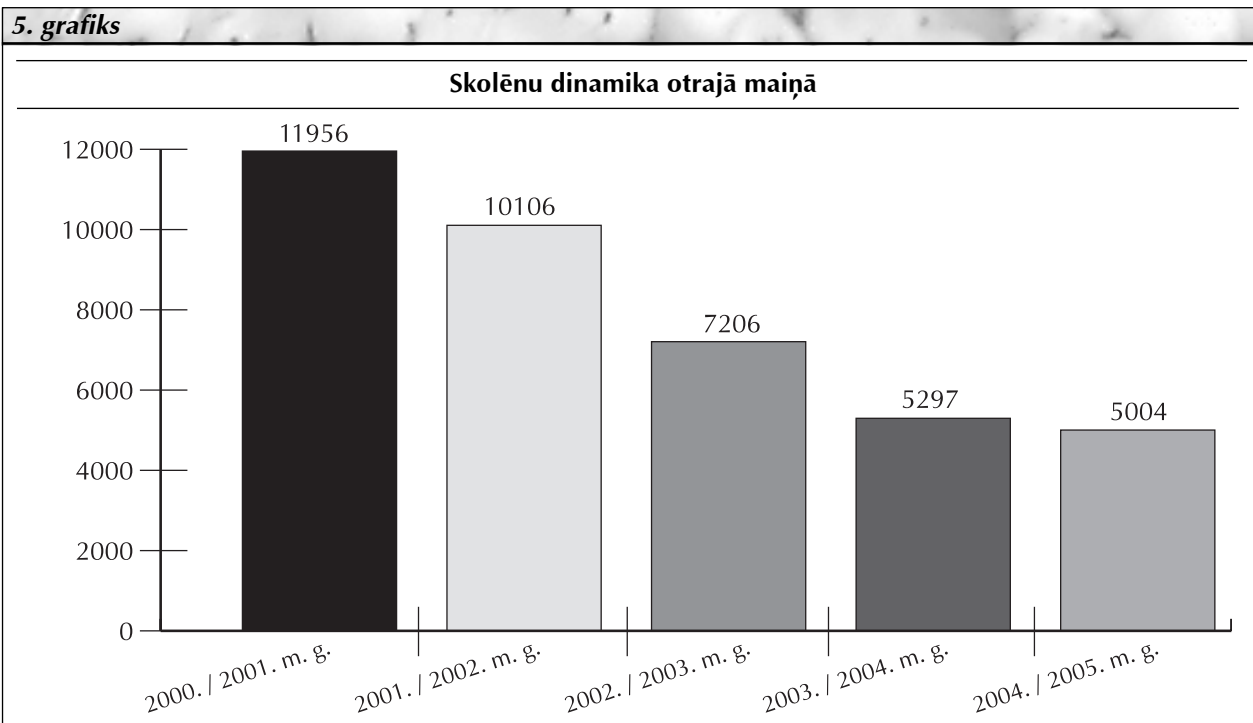
2

priekšmetiem ir valsts aizsardzības mācība, tā tiks integrēta visos mācību priekšmetos. Vispārējās vidējās izglītības profesionālā virziena (valsts aizsardzība) programma nodrošinās arī skolā īstenotās pamatizglītības programmas pēctecību, jo skola ar NBS Štāba bataljonu sadarbojas jau septiņus gadus.

Vēl skolu tīkla optimizācijas ietvaros ir pieņemti lēmumi, kas pakāpeniski rada priekšnoteikumus pilsētas ģimnāziju tīkla izveidei. Lēmumi par pakāpenisku 1. – 6. klases likvidāciju tika pieņemti attiecībā uz Rīgas 2. vidusskolu un Rīgas 3. vidusskolu. Pabeigta skolas reorganizācija atbilstoši ģimnāzijas statusam Natālijas Draudziņas ģimnāzijā (netika atvērta 6. klase, vispārējā pamatizglītība līdz 6. klasei notiek Rīgas Centra sākumskolā). Lai nodrošinātu pirmā posma pamatizglītības programmas apguvi Mežaparkā dzīvojošiem bērniem, Mežaparka sākumskola pakāpeniski tiek pārveidota par 6-gadīgu pamatskolu.

Vairāki optimizācijas lēmumi attiecas uz jaunu izglītības programmu īstenošanu skolās. Būtiskākais – tika radīta iespēja atkārtoti apgūt 9. klases mācību vielu īpašās pedagoģiskās korekcijas klasēs tiem skolēniem, kuri 9. klasi

bija beiguši ar liecībām (skat. nodaļu par izglītības programmām).

Jāatzīst, ka dažas iniciatīvas netika atbalstītas, piemēram, netika īstenots lēmums par vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena (sporta) izglītības programmas īstenošanu Rīgas 47. vidusskolā. Arī 2003. gadā pieņemtais lēmums par vidusskolas klašu atvēršanu Rīgas Igauņu vidusskolā diemžēl nav attaisnojis sevi, jo 2004. gadā skola 10. klasi nevarēja nokomplektēt. Tas notika vairāku iemeslu dēļ, un to ietekmēja arī Rīgas Igauņu vidusskolas atrašanās vietas maiņa. No 2004. gada 1. augusta Rīgas Igauņu vidusskola pārcelta uz ēku Atgāzenes ielā 26.

Pieņemot lēmumus par skolu struktūras maiņām, klašu komplektu atvēršanu u. c., tiek ņemts vērā Rīgas domes noteiktais kritērijs skolu tīkla optimizācijai – sākumskolas skolēniem nodrošināt mācības pirmajā maiņā. Salīdzinot ar 2000. gadu, otrā maiņa ir likvidēta 31 skolā.

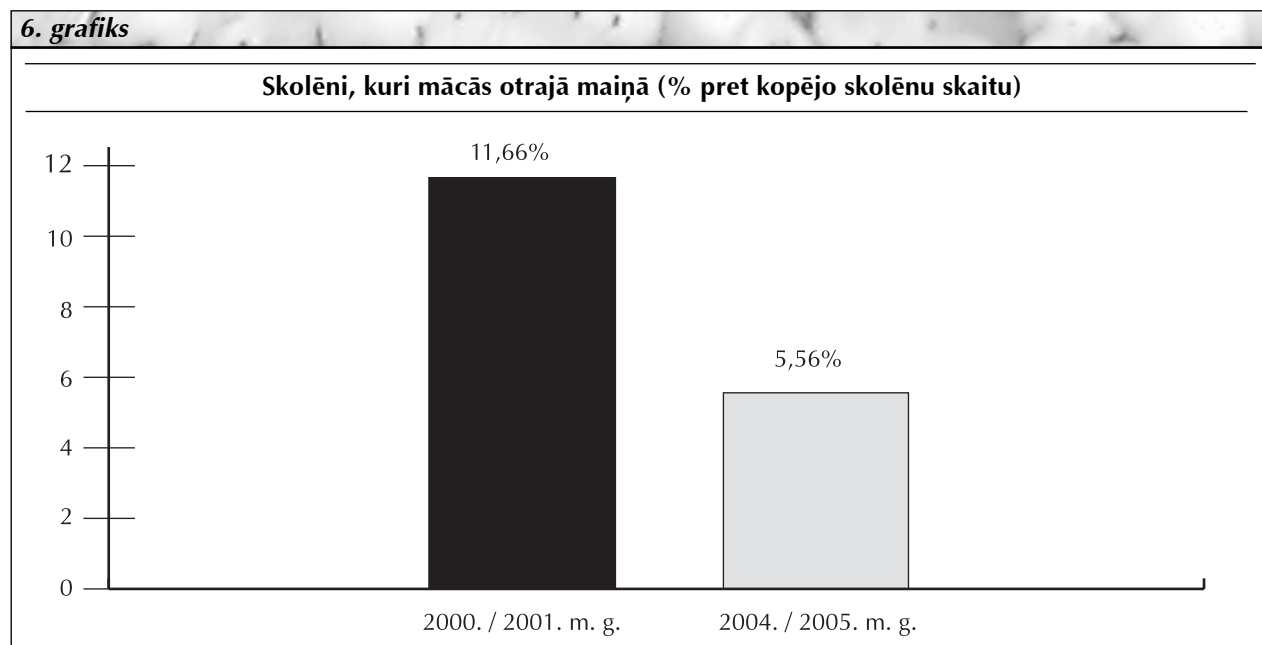
3. Skolu attīstības plāni

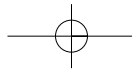
Rīgas skolas attīstības plānus sāka veidot 90. gadu vidū, lai būtu skolas attīstības redzējums un iesaistītu šajā procesā skolotājus,

skolēnus un vecākus. Bieži vien konkrētās skolas vīzija visai maz ir saistīta ar izglītības iestāžu tīkla attīstību Rīgā un ar Rīgas domes plānotajām investīcijām, kā arī ar pašvaldības izglītības iestāžu renovāciju plānu. Tādēļ saskaņā ar 2003. gada 5. decembra Departamenta direktora rīkojumu Nr. 2525. "Par izglītības iestāžu izglītības procesa organizācijai nepieciešamajiem dokumentiem" ar 2004. gada janvāri sākās skolu attīstības plānu saskaņošana Departamentā. Tas ļauj Departamentam precīzāk identificēt skolās risināmās problēmas un sniegt metodisku palīdzību.

2004. gadā Departamenta Izglītības virziens ir izanalizējis un saskaņojis 10 skolu attīstības plānus – Rīgas 88. vidusskolas, Rīgas 84. vidusskolas, Rīgas 62. vidusskolas, Rīgas 72. vidusskolas, Rīgas 92. vidusskolas, Rīgas 18. vakara (maiņu) vidusskolas, Rīgas Vakara ģimnāzijas, Rīgas Juglas vidusskolas, Rīgas speciālās pamatskolas – Attīstības centra, Rīgas Sanatorijas internātpamatskolas attīstības plānus. Šos plānus skolas veido trim gadiem, un kā galvenie uzdevumi izvirzīti mācību procesa kvalitātes paaugstināšana un mācību kabinetu materiāli tehniskās bāzes atjaunošana un pilnveidošana. Izstrādes kvalitātes ziņā īpaši atzīmējams ir Rīgas 84. vidusskolas attīstības plāns.

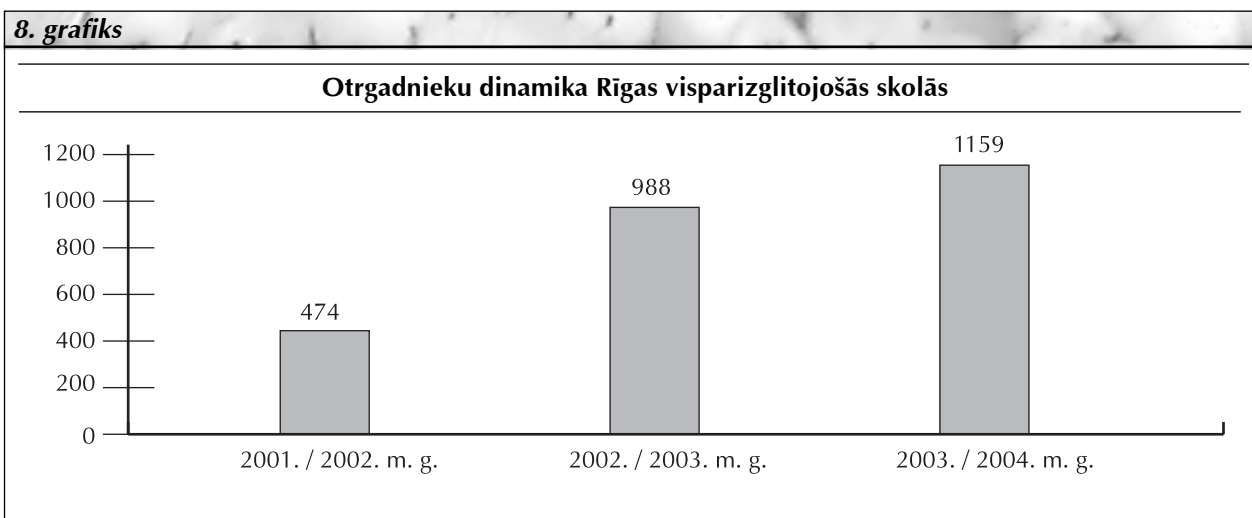
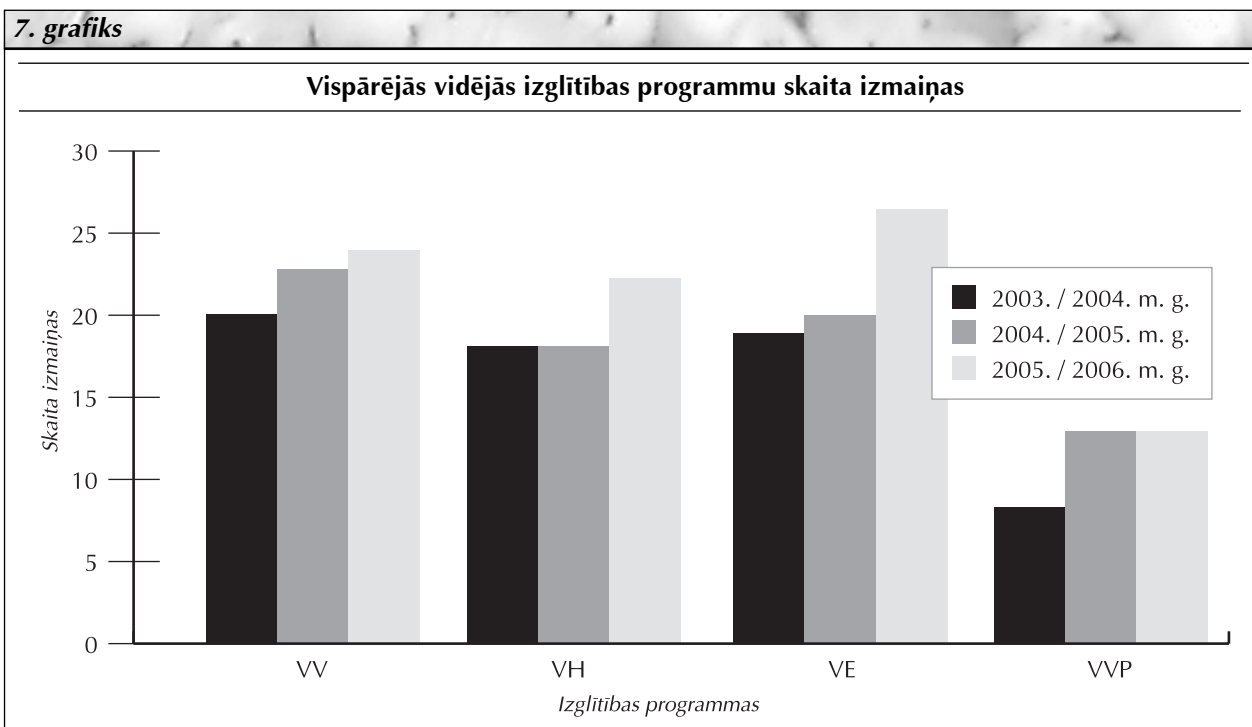
6. grafiks

Vispārējā izglītība

2

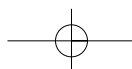
4. Izglītības programmas

4.1. Vispārējās izglītības programmas

2003. / 2004. mācību gada noslēguma centralizētie valsts pārbaudes darbi ir atzīti par iestājekšāmeniem augstākajās mācību iestādēs. Tas rada izmaiņas skolu piedāvātajās izglītības programmās. 2004. / 2005. mācību gadā ir palielinājies to skolēnu skaits, kas iesaistīti

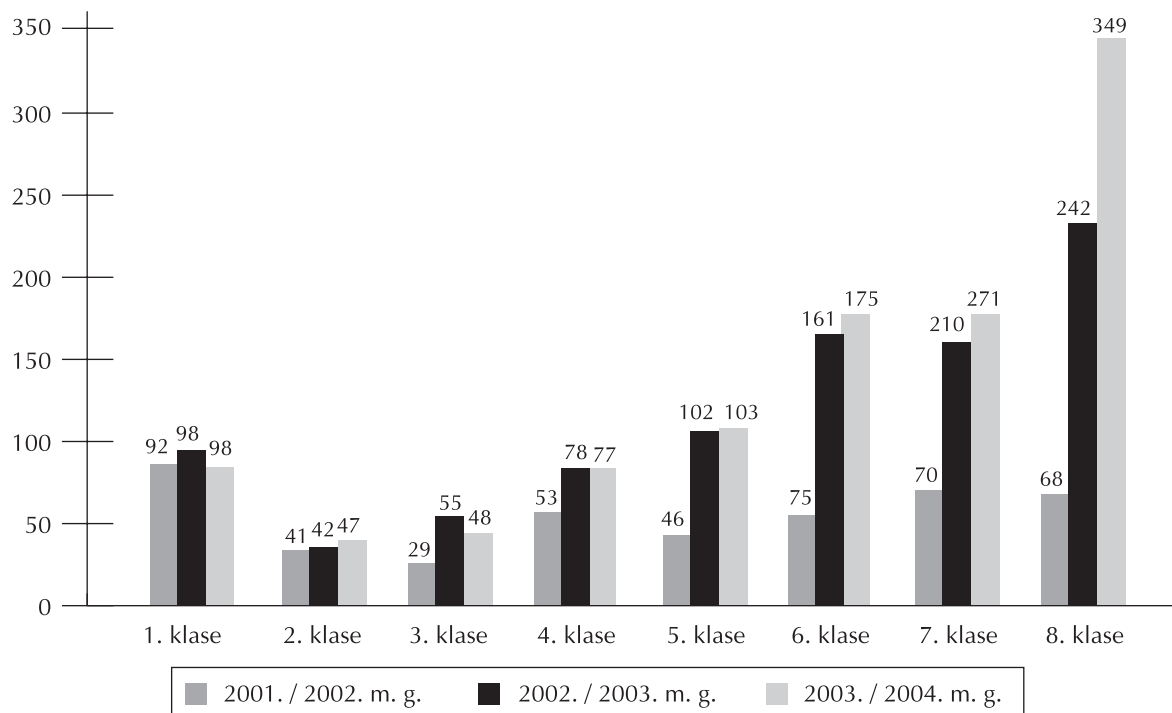
vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programmās (VV) un vispārējās vidējās izglītības matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena izglītības programmās (VE). Palielinās arī vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientēta virziena izglītības programmās (VVP) iesaistīto skolēnu skaits.

2004. / 2005. mācību gadā Rīgā pamatzglītības programma tika īstenota 147 pašvaldības skolās, un tās apgūvē bija iesaistīti 68 346 skolēni. Pamatizglītības pedagoģiskās korek-

9. grafiks

Otrgadnieku dinamika Rīgas vispārīgizglītojošajās skolās (sadalijs pa klašu grupām)

3. tabula

Departamenta apkopotie dati par obligātajā izglītības vecumā uz otru gadu palikušajiem skolēniem 2003./ 2004. mācību gadā

Kopā Rīgas vispārējās izglītības iestādēs	1. klase	2. klase	3. klase	4. klase	5. klase	6. klase	7. klase	8. klase	9. klase	Kopā
Skolēnu skaits klasē mācību gada beigās	5369	5708	6096	6395	7723	8192	9264	9609	9990	68346
Ar pedagoģiskās sēdes lēmumu uz otru gadu atstāti	89	47	48	77	103	175	271	349		1159
Ar pedagoģiskās sēdes lēmumu pagarināts mācību gads	61	96	131	145	355	412	663	835		2700

cijas programma tika īstenota 9 skolās, iesaisitot 609 skolēnus.

2003. / 2004. mācību gadā turpina saasināties obligātajā izglītības vecuma skolēnu otrgadniecības problēma.

Kopējais skolēnu skaits pamatizglītības posmā samazinās (2. grafiks), bet saglabājas tendence palielināties uz otru gadu atstāto skolēnu skaitam (8. grafiks).

Analizējot uz otru gadu atstāto skolēnu sadalījumu pa klašu grupām, jāsecina, ka otrgadnieku skaits strauji palielinās 7. un 8. klasē. Formāli tas saistīts ar to, ka 7. klasē sākas vairāku jaunu mācību priekšmetu apguve un paaugstinās prasības skolēna autonomijai mācību procesā.

Taču patiesie cēloņi bieži vien meklējami savlaicīgi nediagnosticētās skolēna mācību

Vispārējā izglītība

grūtībās, kas tālākā mācību procesā izraisījušas mācību motivācijas zudumu. Vairākos Rīgas rajonos un priekšpilsētās 2004. gadā veikts nopietns darbs, pētot otrgadniecības cēloņus. (Skat. Psiholoģijas, sociālās un speciālās pedagoģijas nodaļas materiālus par konferenci "Izglītības iestādes speciālistu darbs ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē".)

Departamenta Zemgales priekšpilsētas nodaļa sadarbībā ar skolu psihologu metodisko

apvienību veica pētījumu "Iespējamie skolēnu otrgadniecības cēloņi".

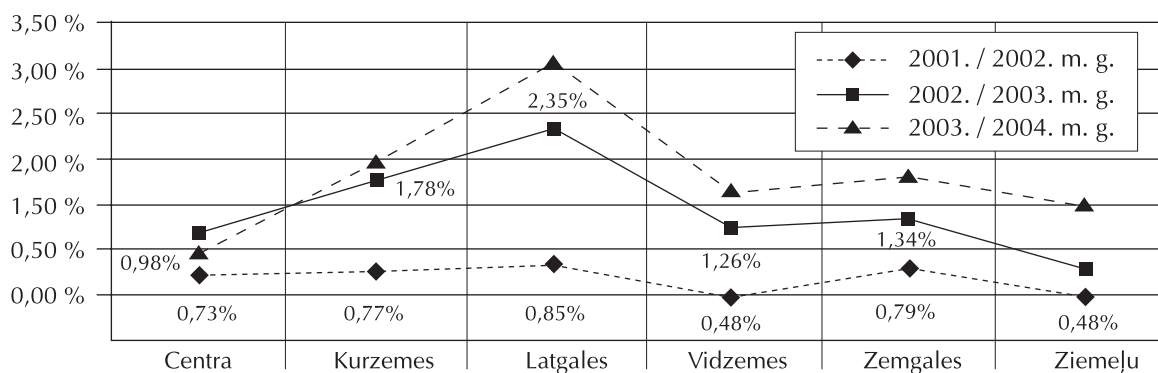
Otra būtiska problēma ir to skolēnu skaita palielināšanās, kuri beidz 9. klasi, nesaņemot pamatizglītības apliecību. Šiem skolēniem nav iegūta obligātā pamatizglītība un tālākās izglītības iespējas ir liegtas.

Līdz 2004. gada 1. septembrim pamatizglītību neieguvušajiem skolēniem pēc devītās klases bija iespējams:

- 1) palikt tajā pašā skolā otru gadu 9. klasē;

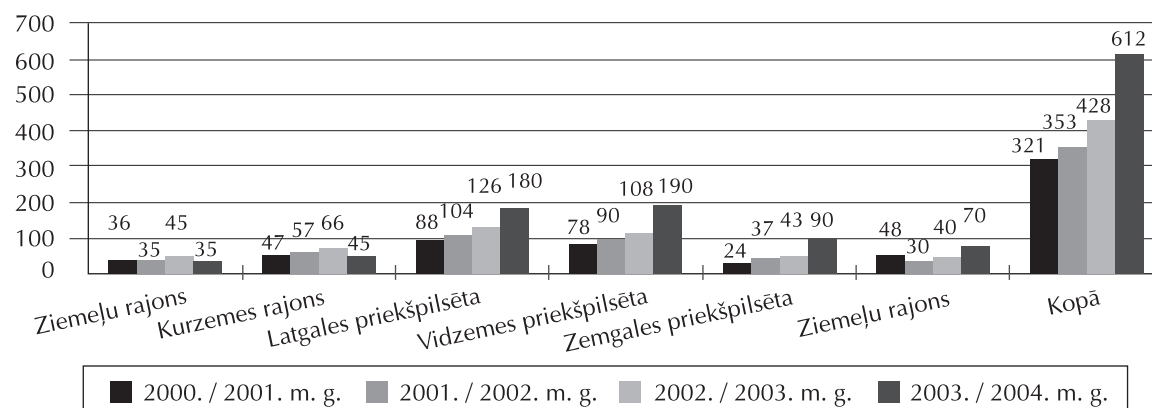
10. grafiks

Otrgadnieku dinamika Rīgas rajonu un priekšpilsētu vispārīzglītojošajās skolās (% attiecība pret kopējo skolēnu skaitu 1.–8. kl.)

11. grafiks

Skolēnu skaita sadalījums pa rajoniem un priekšpilsētām, kas ar pedagoģiskās sēdes lēmumu 9. klasi beidza ar liecību

2) pāriet uz vakara (maiņu) vidusskolu un apgūt piedāvātās pamatizglītības programmas;

3) pāriet uz profesionāli tehnisko skolu, kura piedāvā pamatizglītības korekcijas programmas līdztekus profesijas pamatu apguvei.

Iespējams, ka tieši trešais risinājums lielai šo skolēnu daļai būtu vispiemērotākais, taču Rīgā ir ierobežots šādu izglītības programmu piedāvājums profesionāli tehniskajās skolās. Tādēļ vairākas Rīgas pašvaldības skolas izstrādāja jaunu izglītības programmu – vispārējās pamatizglītības pedagoģiskās korekcijas (izlīdzinošā izglītības programma 9. klasei) izglītības programmu. Šajā programmā tiek iesaistīti tie dažādo skolu skolēni, kas nav saņēmuši pamatizglītības apliecību. Īstenojot šo programmu, skolēniem tiek papildinātas zināšanas mācību priekšmetos, kuros iepriekš saņemts nepietiekams vērtējums.

2004. gada 1. septembrī vispārējās pamatizglītības pedagoģiskās korekcijas (izlīdzinošā izglītības programma 9. klasei) izglītības programmas sāka īstenot Rīgas 14. vakara (maiņu) vidusskola, Rīgas Mežaparka vidusskola, Rīgas Ezerkrasta vidusskola, Rīgas 57. vidusskola, Rīgas 20. vidusskola, Rīgas 9. vakara (maiņu) vidusskola, Rīgas vakara ģimnāzija.

4.2. Izglītības programmu attīstības tendences

2004. gada 1. septembrī Rīgas Šampētera pamatskola uzsāka jaunas izglītības programmas īstenošanu. Skola izstrādāja un IZM licencēja vispārējās vidējās izglītības profesionālā virziena (valsts aizsardzība) izglītības programmu. Uzsākot īstenot vispārējās vidējās izglītības profesionālā virziena (valsts aizsardzība) izglītības programmu, mainījās skolas statuss. 2004. / 2005. mācību gadu skola uzsāka kā Rīgas Šampētera vidusskola.

Lai piesaistītu skolēnus, izglītības vecuma bērnu skaitam Rīgā samazinoties, vairākām skolām aktuāls ir jautājums par jaunu, konkurētspējīgu, sabiedrības pieprasītu izglītības programmu izveidi. Departamenta Izglītības virziena speciālisti un Departamenta nodaļu speciālisti konsultē skolas par izglītības programmu izveidi. Lai koordinētu jauno izglītības programmu izstrādāšanu, Departamenta Izglītības virziens saskaņo tās jaunās skolu izglītības programmas, kas gan pēc satura, gan finansiāli atšķiras no IZM apstiprinātajām paraugprogrammām.

4. tabula

To skolēnu skaita sadalījums, kas ar pedagoģiskās sēdes lēmumu 9. klasi beidza ar liecību

	Kopā
Ar pedagoģiskās sēdes lēmumu 9. klasi beidz ar liecību:	612
turpina mācības tajā pašā skolā 9. klasē	283
turpina mācības citā skolā	247
turpina izglītību profesionālās izglītības iestādēs	12
strādā	11
sasnieguši 18 gadu vecumu	27
ārzemēs	1
ieslodzījuma vietās	7
slimi	1
nemācās/ nav zināma informācija	23

Vispārējā izglītība

2

5. Skolu un izglītības programmu akreditācija

2004. gadā tika akreditēta 91 izglītības programma 29 Rīgas pašvaldības skolās. Akreditācijas notika atbilstoši Vispārējās izglītības akreditācijas komisijas apstiprinātajam grafikam.

Akreditācijas rezultāti liecina, ka vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības kvalitāte, skolu kolektīvu ieguldītais darbs un sasniegtie rezultāti ir augstu vērtējami. 84,6% skolām un to īstenotajām programmām akreditācijas termiņš ir noteikts pieci vai maksimāli iegūstamie – seši gadi. Tām skolām, kurās tika akreditētas tikai izglītības programmas, termiņš ir salīdzinoši īss, jo tas tiek noteikts līdz iestādes kopējai akreditācijai. Diemžēl Rīgas Bišumuižas pamatskolas un Rīgas 38. vidusskolas akreditācijas vājie rezultāti apliecina nepieciešamību steidzami risināt skolā esošās problēmas un veicināt skolu darba kvalitātes uzlabošanu.

Akreditāciju veica Vispārējās izglītības akreditācijas komisijas apstiprinātas ekspertu

komisijas, kuru sastāvā ietilpa valsts izglītības inspektors attiecīgajā Rīgas rajonā vai priekšpilsētā un divi Departamenta nodaļas pārstāvji – nodaļas vadītājs un speciālists skolu jautājumos. Akreditācijā piedalījās arī metodisko apvienību vadītāji, metodiķi, speciālās izglītības speciālisti u. c.

2004. gads bija zīmīgs ar to, ka noslēdzās IZM Izglītības sistēmas attīstības projekts “Skolu vērtēšanas komponents”, kura ietvaros ir izveidots jauns akreditācijas modelis, metodika, sagatavoti eksperti, izstrādāti dokumenti. Gada laikā no IZM vairākkārt tika saņemta informācija, ka akreditācija notiks pēc Izglītības sistēmas attīstības projekta izstrādātas metodikas, ka tiks dibināta atsevišķa valsts institūcija akreditāciju veikšanai, taču katru reizi solītie termiņi tika pagarināti. Aprobējot Izglītības sistēmas attīstības projekta izstrādāto metodiku, ir akreditēta tikai viena skola – Rīgas 84. vidusskola. Visas skolas, gatavojoties akreditācijai, izmantoja projekta darbinieku sagatavoto un izdoto “Skolu vērtēšanas un attīstības plānošanas rokasgrāmatu”, kas labi noderēja skolas pašvērtējuma izstrādē.

5. tabula

Akreditēto skolu saraksts			
Skola	Akreditācijas termiņš	Skola	Akreditācijas termiņš
Kurzemes rajons		Vidzemes priekšpilsēta	
Āgenskalna ģimnāzija	2010	Rīgas 74. vidusskola	2009
Rīgas 19. vidusskola	2010	Š. Dubnova v. n. Rīgas	
Rīgas 33. vidusskola	2010	Ebreju vidusskola	2010
Rīgas Valdorfskola (tikai izglītības programma)	2005	Rīgas Hanzas vidusskola	2009
		Rīgas 38. vidusskola	2006
		Rīgas Juglas vidusskola	2010
		Rīgas 9. vakara (maiņu) vidusskola (tikai izglītības programmas)	2007
		Rīgas 4. speciālā internātpamatskola (tikai izglītības programma)	2006
		Mežciema pamatskola	2010
		Rīgas 64. vidusskola	2010
Latgales priekšpilsēta			
Rīgas 72. vidusskola	2010		
Rīgas 88. vidusskola	2010		
O. Kalpaka Rīgas Tautas daiļamatū pamatskola	2010		
Rīgas 6. vidusskola	2010		
Rīgas 62. vidusskola	2010		
Rīgas Krievu vidusskola	2009		
Rīgas 65. vidusskola	2009		
Rīgas 44. vidusskola	2007		

Skolu akreditāciju ekspertu darba samaksu nodrošina Departaments, 2004. gadā šim nolūkam piešķirot līdzekļus Ls 8190 apmērā.

6. "Zelta stipendija" un "Zelta pildspalva"

6.1. "Zelta stipendija"

2004. gada rudenī "Zelta stipendijas" pasākums svinēja desmito gadadienu. Šo gadu laikā 180 Rīgas pašvaldības skolu labākie absolventi ir saņēmuši "Zelta stipendiju" – Rīgas domes naudas balvu Ls 500 apmērā.

2004. gadā tika saņemti 48 pieteikumi no 19 skolām "Zelta stipendijas" nominācijai. Izvērtējot pretendentu mācību darba sasniegumus, dalību valsts un starptautiskajās mācību priekšmetu olimpiādēs, zinātniskajās konferencēs un projektos, "Zelta stipendijas" padome stipendijas piešķīra:

- Jegoram Korovinam, Rīgas 10. vidusskola;
- Karinai Šneiderovai, Rīgas 13. vidusskola;
- Tatjanai Bondarenko, Rīgas 34. vidusskola;
- Solvitai Roļskijai, Rīgas 6. vidusskola;
- Antonam Šušpanam, Rīgas M. Lomonosova krievu vidusskola;
- Elīnai Bērziņai, Rīgas komercģimnāzija;
- Maksimam Mitrofanovam, Rīgas 40. vidusskola;
- Jānim Cīmuram; Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
- Vladislavai Kožemjako, Rīgas Zolitūdes ģimnāzija;
- Guntai Strodei, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
- Zanei Dziļumai, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
- Lindai Lapiņai, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
- Elīnai Grīnieci, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
- Andrim Puriņam, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
- Edgaram Pētersonam, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
- Vladislavam Nazarukam, Rīgas Rīnūžu vidusskola;
- Aleksandram Čornijam, Rīgas Rīnūžu vidusskola;
- Lāsmāi Rozenfeldei, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija.

2004. gada Zelta stipendijas ieguvējs – Edgars Pētersons

- Edgars Pētersons ir Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas 12. f klases absolvents. Kopējā punktu summa 14 mācību priekšmetos ir **134**.
- Edgars ir bijis mērķtiecīgs, centīgs un uzcītīgs gan eksakto, gan humanitāro mācību priekšmetu apguvē visus trīs vidusskolas gadus. Piedalījies rajona olimpiādēs dažādos mācību priekšmetos, gūstot godalgotas vietas. Viņu interesē sociālpolitiskās aktualitātes sabiedrībā, ko pierāda izstrādātais zinātniskais darbs "Latvija. Vai divkopienu valsts?" un piedalīšanās starptautiskajā jauniešu konferencē Francijā "Europe XXL" par Eiropas Savienības paplašināšanos.
- Spēja rast kompromisu, tolerance, korektums un neatlaidība ir tās īpašības, kuru dēļ Edgars ir ieguvis cieņu un autoritāti savu vienaudžu vidū.
- Pēc ģimnāzijas beigšanas Edgars turpina mācības Rīgas Ekonomikas augstskolā.

2004. gada Zelta stipendijas ieguvēja – Vladislava Kožemjako

- Vladislava Kožemjako ir Rīgas Zolitūdes ģimnāzijas 12. b klases absolvente. Kopējā punktu summa 14 mācību priekšmetos ir **125**.
- Vladislavai ir teicamas sekmes mācību priekšmetos un arī laba fiziskā sagatavotība, jo viņa nodarbojas ar peldēšanu. Jaunietei ir liels gribasspēks, viņa ir mērķtiecīga, prot strādāt patstāvīgi, koncentrēties. Mācību laikā Vladislava ar interesi apguva visus mācību priekšmetus. Laika posmā no 2001. gada līdz 2004. gadam Vladislava ir uzvarējusi dažāda līmeņa peldēšanas sacensībās.
- Vladislavai ir labas organizatora spējas, viņa aktīvi iesaistījās klases un skolas dzīves pasākumos.
- Pēc skolas beigšanas Vladislava turpina mācības Rīgas Starptautiskajā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskolā.

Vispārējā izglītība

2

Zelta stipendijas ieguvēji ar Rīgas domes un Departamenta vadītājiem

6.2. "Zelta pildspalva"

Arī "Zelta pildspalvas" pasākums svinēja desmitgadi. Šajos desmit gados zelta pildspalvu ieguvuši 109 skolotāji. Āgenskalna Valsts ģimnāzijas fizikas skolotājs Jānis Krūmiņš zelta pildspalvu ieguvis 6 reizes. 4 reizes zelta pildspalvu ieguvušas Rīgas 49. vidusskolas skolotāja Irēna Liepiņa un Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas skolotāja Maija Balode.

15 labākajiem Rīgas skolotājiem Zelta pildspalvas pasniegta 2004. gada 1. oktobrī Rātsnamā. Ar Zelta pildspalvām tradicionāli apbalvo pedagogus, kurus izvēlas 12. klašu absolventi, kas saņēmuši Zelta stipendijas.

2004. gadā tika nominēti šādi Rīgas pašvaldības skolu skolotāji:

1. Ingrida Jermacāne, latviešu valodas un literatūras skolotāja, Rīgas 13. vidusskola;
2. Maira Baumanē, latviešu valodas un literatūras skolotāja, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
3. Inese Lagzda, matemātikas skolotāja, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;

4. Aija Vasiļevska, matemātikas skolotāja (4 nominācijas), Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;

5. Vivija Slitere, fizikas skolotāja, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;

6. Brigita Brūvere, ķīmijas skolotāja, Rīgas 6. vidusskola;

7. Valerijs Šepeļevs, fizikas skolotājs, Rīgas 10. vidusskola;

8. Ludmila Ponomarjova, bioloģijas skolotāja, Rīgas 34. vidusskola;

9. Tatjana Kandrušina, angļu valodas skolotāja, Rīgas Rīnūžu vidusskola;

10. Natālija Rassohina, pamatskolas matemātikas skolotāja, Rīgas Rīnūžu vidusskola;

11. Ilze Jēkobsone, vēstures skolotāja, Rīgas komercģimnāzija;

12. Ļubova Voroniča, angļu valodas skolotāja, Rīgas Zolitūdes ģimnāzija;

13. Tatjana Dubinska, sākumskolas skolotāja, Rīgas M. Lomonosova krievu vidusskola;

14. Natālija Čmihova, angļu valodas skolotāja, Rīgas 40. vidusskola;

15. Inese Potapova, bioloģijas skolotāja

Zelta pildspalvas ieguvēji ar Rīgas domes un Departamenta vadītājiem

pamatskolā, Rīgas 84. vidusskola.

Interesanti, ka Antons Šušpans, Rīgas M. Lomonosova krievu vidusskolas Zelta stipendijas ieguvējs, balvai izvirzīja savu sākumskolas skolotāju Tatjanu Dubinsku. Tradicionāli šai balvai izvirza vidusskolu skolotājus.

Savu skolotāju viņš raksturoja šādi:

“Četrus sākumskolas gadus viņa, būdama mūsu klases audzinātāja, vadīja lielāko stundu daļu un ļoti centās, lai mums būtu interesanti un lai mūsu zināšanas sniegtos pāri mācību grāmatās rakstītajām. Viņa mācēja mūs gan uzslavēt, gan nokaunināt, un pilnīgi droši var apgalvot, ka mēs viņai nebijām vienaldzīgi. Ir taču lieliski, ka ir cilvēki, kuriem rūp citu nākotne, kuri sagatavo pēctečiem paredzēto skrejceļu, lai viņu ieskrējieni būtu vēl labāks, lietojums – veiksmīgāks un lai viņi tiktu uz priekšu daudz tālāk. Paldies skolotāju saimei!”

Aiju Vasiļevsku, Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas matemātikas skolotāju, izvirzīja četri 2004. gada Zelta stipendijas ieguvēji – Andris Puriņš, Edgars Pētersons, Gunta Strode, Linda Lapiņa.

Savai skolotājai absolventi veltīja šādus vārdus:

“Mācības jaunā skolā vienmēr saistās ar emocionāliem pārdzīvojumiem. Taču jau pašā sākumā varējām novērtēt Aijas Vasiļevskas atvērtību un profesionalitāti ne tikai mācot savu priekšmetu, bet arī cilvēcisko attiecību līmenī. Matemātika var būt visai sausa zinātne, ja vien skolotājs un skolēns savstarpējā spēlē nespēj padarīt to krāsainu. Paldies par Jūsu saistošajiem un interesantajiem skaidrojumiem, kas mums palīdzēja labāk saprast mācību vielu! Pateicoties skolotājas mācīšanas stilam, matemātikas stundas uztvērām kā patīkamu atslodzi dienas darbu ritumā, vienlaicīgi, protams, neaizmirstot nepieciešamību apgūt akadēmiskās zināšanas. Paldies, skolotāj, ka bijāt, esat un būsiet! Paldies par kopā pavadītajiem gadiem! Liels, liels paldies!”

Rīgas Valsts 1. ģimnāzija, kas ir sagatavojusi vislielāko Zelta stipendiātu un Zelta pildspalvas ieguvēju skaitu, saņēma 1000 latu naudas balvu mācību grāmatu iegādei.

Vispārējā izglītība

2

7. Mazākumtautību skolu izglītības procesa organizācija atbilstoši Izglītības likumam

7.1. Grozījumi Izglītības likumā un izmaiņas mazākumtautību skolu vidējās izglītības programmās

2004. gada sākumā vēl nebija zināmi iespējamie grozījumi Izglītības likumā. Spēkā bija formulējums, ka mācību procesam vidējās izglītības programmās jānotiek valodā. Grozījumi Izglītības likumā stājās spēkā 2004. gada 27. februārī. Tie paredz, ka trīs piektdaļas no kopējā mācību stundu skaita mazākumtautību skolu 10. klasēs, sākot ar 2004. gada 1. septembri, jā māca latviešu valodā.

Šajās trijās piektdaļās ietilpst arī svešvalodas, kuras, protams, tiek mācītas atbilstošā valodā: angļu valoda – angļiski, vācu valoda – vāciski u. tml. Ja skolas izglītības programmā ir ietvertas divas svešvalodas, tad tās sastāda 16,7% no kopējā mācību stundu skaita nedēļā (36 stundas nedēļā ir maksimāli pieļaujamais skaits). Atsevišķos gadījumos svešvalodu apguvei var tikt atvēlēts arī lielāks mācību stundu skaits, sasniedzot 22,2%.

Iepriekš minētajās trijās piektdaļās ietilpst arī latviešu valodas un literatūras priekšmets (11,1%). Tas nozīmē, ka kopumā latviešu valodai tiek izmantots ne vairāk kā 43,3% no ko-

pējā mācību stundu skaita, bet atsevišķos gadījumos pat 37,8%.

Kopš 1998. gada trīs mācību priekšmeti katrā vidusskolas klasē jau tiek mācīti latviešu valodā; pievienojot tiem latviešu valodas un literatūras priekšmetu, iegūst attiecīgi 27,8% vai pat 30,5% (atbilstoši Departamenta rīcībā esošajiem vidējiem statistiskajiem rādītājiem par šo priekšmetu izvēli un stundu skaitu mazākumtautību vidusskolās).

Tāpat izmaiņas, kas paredzētas mazākumtautību 10. klasēs 2004. gada 1. septembrī, attiecas uz 10% – 12,8% no kopējā stundu skaita; respektīvi, skolām ir jābūt gatavām mācīt latviski vēl tikai dažus mācību priekšmetus.

Jāpiebilst, ka katra skola pati veido savus mācību plānus. Šīs jaunās prasības radīja nepieciešamību skolām izdarīt grozījumus savos rīcības plānos un arī jau izveidotajos skolu izglītības programmu projektos.

Pamatojoties uz skolu sniegto informāciju par mācību un metodiskās literatūras nepieciešamību, Rīgas dome 2004. gada budžetā piešķir papildfinansējumu Ls 51 127 apmērā mācību un metodiskās literatūras iegādei mazākumtautību vidusskolu 10. klašu skolēniem. Papildu finanšu līdzekļi 2004. gada budžetā Ls 12 260 apmērā piešķirti arī Skolotāju izglītības centram kursu organizēšanai tiem mazākumtautību vidusskolu skolotājiem, kuri savu priekšmetu mācīs valodā.

6. tabula

Iespējamā procentuālā sadalījuma piemērs 10. klasē					
Svešvalodās un latviešu valodā 60%				Krievu valodā 40%	
Svešvalodas	Latviešu valoda un literatūra	Trīs priekšmeti latviešu valodā (pašlaik)	Latviešu valodā mācāmie priekšmeti (pēc 01.09.2004.)	Krievu valoda un literatūra	Citi krievu valodā mācāmie priekšmeti
17%	11%	19%	13%	11%	29%

36 mācību stundas nedēļā = 100%

7.2. Pasākumi mazākumtautību skolu izglītības procesa nodrošināšanai

Neskaidrības Izglītības likuma formulējumā, nepietiekamais IZM skaidrojums sabiedrībai par gaidāmajām izmaiņām mazākumtautību vidusskolu izglītības programmās, atsevišķu politisko partiju vēlme pievērst sev uzmanību un paplašināt savu elektorātu pirms pašvaldību vēlēšanām 2005. gada 12. martā, radīja iespējas Krievu skolu aizsardzības štāba pautajai ideoloģijai rast zināmu atbalstu mazākumtautību skolu skolotājos, skolēnos un vecākos. Februāra sākumā notika vairākas Krievu skolu aizsardzības štāba akcijas, kurās tika iesaistīti skolēni, aicinot viņus mācību laikā neapmeklēt skolu un piedalīties demonstrācijās. Vairākās skolās Krievu skolu aizsardzības štāba aktivitātes atbalstīja arī skolotāji. Pēc Departamenta datiem Krievu skolu aizsardzības štāba aktivitātes atbalstu radīja apmēram vienā trešdaļā no Rīgas mazākumtautību skolām. Apmēram tikpat mazākumtautību skolu vispār neiesaistījās šajos politiskajos procesos.

Politiskās akcijas, kurās tika iesaistīti skolēni, lika koriģēt Departamenta rīcības plānu, iekļaujot tajā vairākus papildpasākumus. Departaments sagatavoja atklāto vēstuli ar skaidrojumiem, kuru publicēja lielākajos Latvijas laikrakstos un izsūtīja skolām. Skolas saņēma skaidrojumu par to, kādi pasākumi skolu administrācijām veicami, lai nepieļautu skolēnu dalību nesankcionētos pasākumos. Departamentā izveidoja informatīvās lapas paraugu vecāku informēšanai par izmaiņām skolas izglītības programmā pēc 2004. gada 1. septembra.

Departamenta direktors un Izglītības virziena speciālisti vairākkārt tikās ar visu pilsētas rajonu un priekšpilsētu mazākumtautību vidusskolu vecāku padomju pārstāvjiem. Šajās tikšanās reizēs tika uzklauts vecāku viedoklis un apzinātas tās problēmas, kas vēl skolās jārisina. Tāpat tika uzklauti atsevišķu skolu direktori, direktoru grupas un pedagogi, lai izzinātu skolu gatavību īstenot Izglītības likuma prasības. Tikšanās ar vairāku skolu klašu audzinātājiem palīdzēja konstatēt tās

problēmas, kas jārisina klases mikroklimate veidošanā un audzināšanas darbā saistībā ar izmaiņām Izglītības likumā. Notika divas apspriedes ar pilsētas rajonu un priekšpilsētu valsts valodas metodisko apvienību vadītājiem par latviešu valodas mācīšanas aktualitātēm un problēmām mazākumtautību skolās.

Departamenta teritoriālo nodaļu izveidotās darba grupas izglītības valsts inspektoru vadībā aprīlī apmeklēja katru mazākumtautību vidusskolu, iepazinās ar skolas darbu kopumā un to pedagogu darbu, kuri gatavojās savu priekšmetu no 2004. gada 1. septembra mācīt valsts valodā. Pārbaudes materiāli apkopoti Izglītības valsts inspekcijas 2004. gada 19. maija pārskatā "Par Rīgas pilsētas vispārējās vidējās izglītības iestāžu gatavību no 2004. gada 1. septembra uzsākt mazākumtautību vidējās izglītības programmu īstenošanu atbilstoši Izglītības likuma prasībām". Minētajā pārskatā konstatēts, ka gatavošanās Izglītības likuma prasību izpildei absolūtā vairākumā Rīgas skolu norit plānveidīgi, mērķtiecīgi un sekmīgi. Tiesa, piemēram, Rīgas 34. vidusskola uzskata, ka tā nebūs gatava izpildīt Izglītības likuma prasības, bet Rīgas Anniņmuižas vidusskola – būs tam daļēji gatava. Departamenta vadība tikās ar minēto skolu direktoriem, lai noskaidrotu šāda vērtējuma cēloņus un pārrunātu iespējamās problēmu risinājumus.

Departamentā vērsās Rīgas 40. vidusskola ar lūgumu atbalstīt pedagoģisko eksperimentu, kuru šī skola gatavojas īstenot saistībā ar Izglītības likuma prasībām, bet tā, lai nezaudētu metodiskās iestrādes priekšmetu mācīšanā angļu valodā. Departamenta speciālisti kopā ar skolas administrāciju izstrādāja otrā līmeņa pedagoģiskā eksperimenta projektu, kas tika apstiprināts 2004. gada 19. maijā ar Departamenta direktora rīkojumu Nr. 659. IZM ir licencējusi šo eksperimentālo Rīgas 40. vidusskolas vidējās izglītības programmu.

Apkopojot no vecākiem, skolotājiem, metodisko apvienību vadītājiem, skolu direktoriem iegūto informāciju, Departaments ierosināja:

1. Latvijas Republikas Ministru kabinetam izdarīt grozījumus Ministru kabineta 2000. gada

2

Vispārējā izglītība

5. decembra noteikumu Nr. 463 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu" 3. pielikuma 4. punktā, paredzot, ka vakara (maiņu) vidējās izglītības un neklātienes vidējās izglītības mācību plānos 10. klasē 3 mācību priekšmeti apgūstami latviešu valodā, bet divi – bilingvāli.

2. Izglītības un zinātnes ministrijai

2.1. palielināt latviešu valodas un literatūras stundu skaitu pamatizglītības un vidējās izglītības programmās par 1 stundu;

2.2. paredzēt klases dalīšanu grupās latviešu valodas un literatūras mācībām vidējās izglītības posmā;

2.3. 2005. gada budžetā palielināt finansējumu mācību grāmatu un metodiskās literatūras iegādei, lai nodrošinātu skolu izglītības programmu pēctecību 11. klasēs;

2.4. izdarīt grozījumus pamatizglītības valsts valodas standartā un panākt, ka centralizētā pamatizglītības valsts valodas eksāmena prasības atbilst valsts valodas standarta prasībām.

3. Rīgas domei piešķirt papildfinansējumu 2005. gada budžetā mācību grāmatu un metodiskās literatūras iegādei mazākumtautību vidusskolām.

Vairāki ierosinājumi guva atbalstu. Tā, piemēram, 2004. / 2005. mācību gada mācību plānā palielināja latviešu valodas un literatūras stundu skaitu pamatizglītības un vidējās izglītības programmās par 1 stundu un atļāva klases dalīšanu grupās latviešu valodas un literatūras mācīšanai vidējās izglītības posmā, kā arī valsts un pašvaldība piešķīra papildfinansējumu mācību grāmatu un metodiskās literatūras iegādei.

Sadarbībā ar rajonu un priekšpilsētu otrās valodas metodisko apvienību vadītājiem un Skolotāju izglītības centra speciālistiem 2004. gada 24. augustā tika noorganizēta mazākumtautību skolu latviešu valodas skolotāju konference, kurā tika izvērtēti pamatskolas beidzēju mācību rezultāti centralizētajā valsts valodas eksāmenā, kā arī mācību grāmatas un metodiskā literatūra.

Konferences dalībnieki pieņēma aicinājumu Rīgas domes izpilddirektoram nesaskaņot politiskās akcijas, kurās tiek plānots iesaistīt skolēnus un kuras notiek mācību laikā. Šo aicinājumu atbalstīja arī Rīgas izglītības iestāžu vadītāji augusta konferencē.

Krievu skolu aizstāvības štāba rīkotajās akcijās 2. un 3. septembrī piedalījās 2 – 3% mazākumtautību skolu skolēnu. Tas nozīmēja,

7. tabula

Skolēnu skaits Rīgas pašvaldības skolās 2003./2004. un 2004./2005. mācību gadā										
Mācību valoda	2003./2004. m. g.					2004./2005. m. g.				
	skolēnu skaits skolā	1. kl. skaits	skolēnu skaits 1. kl.	10. kl. skaits	skolēnu skaits 10. kl.	skolēnu skaits skolā	1. kl. skaits	skolēnu skaits 1. kl.	10. kl. skaits	skolēnu skaits 10. kl.
Skolas ar latviešu mācībvalodu	39997	109	2613	116	3283	39252	103	2444	117	3327
Mazākumtautību skolas	47206	130	2741	164	4426	44113	114	2465	147	3960
Vakarskolas	4170	3	11	51	1253	4381	0	9	38	1243
Speciālās skolas	2323	19	125	20	138	2279	25	178	19	150
Kopā	93696	261	5490	351	9100	90025	242	5096	321	8680

ka Krievu skolu aizstāvības štāba aktivitātes nav guvušas atbalstu un cerētos panākumus.

Mācību process mazākumtautību vidusskolās 2004. gada 1. septembrī sākās atbilstoši Izglītības likuma prasībām. Taču Izglītības likumā paredzētajām izmaiņām mācību procesā jāsaistās ar mācīšanas tradīciju un mācīšanās paradumu maiņu, kas prasa ilgāku laika posmu. Tāpēc Departamenta speciālisti uzskata, ka mazākumtautību skolām ir nepieciešams nodrošināt mierīgas darbības posmu, kad tās netraucētu politiskie spēki un kontrolējošās institūcijas, lai skolotāji aprobētu kursus iegūtās prasmes, pārstrādātu tematiskos plānus, izvērtētu nepieciešamās izmaiņas mācību priekšmetu saturā.

8. Normatīvo dokumentu izstrāde

8.1. Bērnu uzņemšanas kārtība 2005. / 2006. mācību gadā vispārējās izglītības iestāžu 1. klasēs

Samazinoties skolas vecuma bērnu skaitam Rīgā, jautājums par 1. klašu komplektēšanu turpina saasināties. Pieaug vecāku interese par skolu izglītības programmu īstenošanas kvalitāti tajā skolā, kurā bērni uzsāks mācības 1. klasē. Pieteikumu skaits uz 1. klasi vairākās Rīgas skolās stipri pārsniedz šo skolu fiziskās iespējas uzņemt bērnus 1. klasē. Pārsvārā šīs skolas atrodas pilsētas centrā. Turpretī vairākās Rīgas skolās 1. klases tika nokomplektētas ar grūtībām. 1. klasi 2004. / 2005. mācību gadā nenokomplektēja Rīgas 17. vidusskola, Rīgas 44. vidusskola un Rīgas Mežaparka vidusskola. Rīgas 2. vidusskolā un Rīgas 3. vidusskolā 1. klases neatvēra, jo šīs skolas pārtop par Rīgas pilsētas ģimnāzijām.

Šo iemeslu dēļ, izstrādājot bērnu uzņem-

šanas kārtību 2005. / 2006. mācību gadā vispārējās izglītības iestāžu 1. klasēs, ir saglabāts skolu mikrorajonu princips, kas nodrošina iespēju bērnam iegūt izglītību dzīves vietai tuvākajā skolā. Uzņemšanas noteikumi ļauj bērna izglītošanai izvēlēties arī citu skolu, pretendējot uz brīvajām vietām pēc tam, kad uzņemti visi mikrorajona bērni.

8.2. Skolu 1. un 10. klašu komplektu noteikšana

Pamatojoties uz 2003. gada 27. novembra IZM instrukciju Nr. 7 "Prasības izglītojamo uzņemšanai un pārceļšanai vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības iestādēs", ir sagatavots Departamenta direktora rīkojums par plānoto 1. un 10. klašu komplektu skaitu 2004. / 2005. mācību gadā. Departamenta speciālisti ņēma vērā skolas priekšlikums par iespējamo 1. un 10. klašu skaitu, kā arī skolas ēkas fiziskās iespējas nodrošinot mācību procesu vienā maiņā.

Skolas, kurām pietika telpu, mācību procesu organizēšanai vienā maiņā, komplektēja lielāku 1. un 10. klašu skaitu nekā bija paredzēts rīkojumā. Rīgas pašvaldības skolās 2004. / 2005. mācību gadā 1. klašu skaits salīdzinājumā ar 2003. / 2004. mācību gadu samazinājās par 19, bet 10. klašu skaits samazinājies par 30. Tas saistīts ar skolas vecuma bērnu skaita samazināšanos. Taču, analizējot datus, redzams, ka 10. klašu skaits skolās ar latviešu mācībvalodu par 1 pieaudzis, bet 10. klašu skaits mazākumtautību skolās samazinājies par 17 (ja neņem vērā vakarskolas). Kopējā skolēnu skaita samazinājums mazākumtautību skolās ir 3093. Savukārt kopējā skolēnu skaita samazinājums latviešu mācībvalodas skolās ir salīdzinoši mazāks – 896. Šīs izmaiņas, iespējams, ir saistītas ar mācību procesa destabilizāciju daļā mazākumtautību skolu, ko

2002. / 2003. m. g. beidza 10104 9. klašu skolēni 2003. / 2004. m. g. uzsāka 9100 10. klašu skolēni	Mācības turpina 90,06%
2003. / 2004. m. g. beidza 9344 9. klašu skolēni 2004. / 2005. m. g. uzsāka 8680 10. klašu skolēni	Mācības turpina 92,89%

Vispārējā izglītība

2

izraisīja skolu administrāciju un pedagogu tiešs vai netiešs atbalsts Krievu skolu aizstāvības štāba politiskajām aktivitātēm.

Procentuāli augsts saglabājās to skolēnu skaits, kas pēc pamatzglītības iegūšanas mācības turpina vidējās izglītības iestādēs. Dati liecina, ka 2004. / 2005. mācību gadā nedaudz ir pieaudzis to 9. klases beidzēju skaits, kas turpina mācības vidējās izglītības iestādēs.

Iespējams, tas saistīts ar to, ka profesionālās izglītības sistēma nav pietiekami ieinteresēta audzēkņu piesaistīšanā – tās piedāvājums nav atbilstošs pieprasījumam un vietu skaits valsts apmaksātajās profesionālās izglītības programmās ir ierobežots.

8.3. Rīgas pilsētas ģimnāziju izveides normatīvā bāze

Līdz šim ģimnāziju veidošanās Rīgā ir notikusi stihiski, tā rezultātā vairākām Rīgas skolām ģimnāzijas nosaukuma lietojums neatbilst Ministru kabineta 2001. gada 20. marta noteikumiem Nr. 129 “Ģimnāzijas un valsts ģimnāzijas statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība un kritēriji”. Šīs skolas ir Ziemeļvalstu ģimnāzija, Rīgas Zolitūdes ģimnāzija, Rīgas Klasiskā ģimnāzija, Rīgas Angļu ģimnāzija. Vairākas vidusskolas ir paudušas vēlmi atjaunot šo skolu vēsturisko ģimnāzijas nosaukumu. Šīs skolas ir Rīgas 2. vidusskola un Rīgas 3. vidusskola. Rīgas

2004. gadā Departamenta balva tika piešķirta un to saņēma 31 Rīgas izglītības iestāžu pedagoģiskais darbinieks.

Bērnu un jauniešu centra “Altona” direktore Dzintra Zemture
 Kurzemes rajona nodaļas māj mācības skolotāja Ieva Lūcija Gercāne
 Rīgas 215. pirmsskolas izglītības iestādes vadītāja Milda Ratniece
 Rīgas Zolitūdes ģimnāzijas skolotāja Asja Nogotkova
 Rīgas Šampētera pamatskolas direktore Maruta Šimanska
 Bērnu un jauniešu centra “Rīgas Skolēnu pils” direktora vietniece Ināra Jankovska
 Rīgas Angļu ģimnāzijas skolotāja Anda Veide
 Rīgas Angļu ģimnāzijas direktora vietniece Daina Toropova
 Puškina liceja skolotāja Irina Kravčenko
 Rīgas 18. vakara (maiņu) vidusskolas direktora vietniece Olga Sidorko
 Rīgas 46. vidusskolas krievu valodas un literatūras skolotāja Vera Mjagkiha
 Rīgas 247. pirmsskolas izglītības iestādes “Rūķītis” pirmsskolas izglītības skolotāja Edīte Neimane
 Rīgas 42. pirmsskolas izglītības iestādes mūzikas skolotāja Ņina Baltiņa
 Rīgas 270. pirmsskolas izglītības iestādes pirmsskolas izglītības metodiķe Inna Buluševa
 Rīgas 256. pirmsskolas izglītības iestādes pirmsskolas izglītības metodiķe Ludmila Ribalka
 Rīgas 218. speciālās pirmsskolas izglītības iestādes pirmsskolas izglītības metodiķe Ilona Vindava
 Rīgas 262. pirmsskolas izglītības iestādes pirmsskolas izglītības skolotāja Vineta Andropa
 Rīgas 25. vidusskolas sociālais pedagogs Irīda Morozova
 Rīgas 6. vidusskolas ķīmijas skolotāja Brigita Brūvere
 Rīgas komercģimnāzijas skolotāja Agnese Pavloviča
 Rīgas komercģimnāzijas skolotāja Inese Litavniece
 Rīgas 55. vidusskolas skolotāja Māra Bidere
 Rīgas pilsētas Pļavnieku ģimnāzijas direktora vietniece Iluta Dalbiņa
 Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas novadpētniecības pulciņa vadītāja Aina Elita Zumente
 Rīgas 6. vidusskolas latviešu valodas skolotāja Andra Gudrimoviča
 Rīgas sākumskolas “Valodiņa” direktore Ināra Putniece
 Rīgas Teikas vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja Astrīda Eglīte
 Rīgas Juglas vidusskolas skolotāja Egija Lukjanska
 Rīgas 84. vidusskolas skolotāja Agita Ambote
 Rīgas 84. vidusskolas direktore Vineta Misgirda
 Rīgas Klasiskās ģimnāzijas skolotāja Alīna Artjuha

Rīnūžu vidusskola vēlas kļūt par ģimnāziju, taču tādā gadījumā pamatskolas pirmā posma klases ir jānodala no ģimnāzijas un jāveido atsevišķa izglītības iestāde. Atbilstošu ēku trūkums un skolas atrašanās vieta traucē īstenot skolas reorganizāciju par ģimnāziju.

Minētie MK noteikumi paredz, ka ģimnāzijas nosaukuma piešķiršana izglītības iestādei ir saistīta ne tikai ar strukturālām pārmaiņām (atsevišķi atdalīts pamatskolas posms), bet arī ar mācību un audzināšanas darba kvalitātes paaugstināšanu. Tādēļ Rīgas skolu tikla optimizācijas pasākumu plāna ietvaros Departaments izstrādāja Rīgas pilsētas ģimnāzijas paraugnolikuma un Rīgas pilsētas ģimnāzijas dibināšanas, reorganizēšanas un likvidēšanas kārtības projektu.

Rīgas dome šos dokumentus apstiprināja 2004. gada 2. novembrī. Tie ir Rīgas domes noteikumi Nr. 58 "Rīgas pilsētas ģimnāziju dibināšanas, reorganizēšanas un likvidēšanas noteikumi" un Rīgas domes nolikums Nr. 109 "Rīgas pilsētas ģimnāzijas paraugnolikums".

8.4. Departamenta balva

Skolu, pedagogu un skolu darbinieku nozīmīgas dzīves un darba jubilejas ir reizes, kad ir iespēja izteikt atzinību un godināt labākos Rīgas pašvaldības izglītības iestādēs strādājošos darbiniekus.

2003. gadā tika lemts par atzinības izteikšanas iespēju Rīgas pedagogiem, un 2004. gadā Departamenta budžetā tika apstiprināta jauna centralizētā programma "Atzinība pedagogiem". Programmas ietvaros ir paredzēti finanšu līdzekļi Ls 5000 apmērā naudas prēmiju piešķiršanai pedagoģiskajiem darbiniekiem.

2004. gada 12. martā ar Departamenta direktora rīkojumu Nr. 245 tika apstiprināts Nolikums par Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta balvu. Balva sastāv no Departamenta Atzinības raksta un naudas prēmijas, kas nepārsniedz Ls 150. Nolikums nosaka, ka balva tiek piešķirta Rīgas pašvaldības izglītības iestāžu pedagoģiskajiem darbiniekiem

- par mūža ieguldījumu pedagoģiskajā darbā;

- par nozīmīgiem sasniegumiem bērnu un jauniešu izglītošanā, audzināšanā un attīstībā, estētiskajā audzināšanā, zinātniski tehniskās jaunrades un sporta attīstībā, izglītības iestādes attīstībā.

2004. gadā Departamenta balva tika piešķirta un to saņēma 31 Rīgas izglītības iestāžu pedagoģiskais darbinieks.

Departaments atzinību par veiksmīgu un radošu pedagoģisko darbu, sasniegumiem skolēnu izglītošanā, ilggadēju un godprātīgu darbu un citiem nopelniem izsaka, piešķirot Departamenta atzinības rakstu. 2004. gadā tika piešķirti 144 Departamenta atzinības raksti un 93 pateicības raksti (iestāžu darbiniekiem, skolēniem, sadarbības partneriem, Departamenta darbiniekiem u. tml.).

Papildus Departaments priekšlikumus par atzinību piešķiršanu iesniedz arī citām institūcijām. 2004. gadā pēc Departamenta vadības ierosinājuma 9 direktoriem un 5 pedagogiem tika piešķirti Rīgas domes atzinības raksti un viens IZM atzinības raksts.

Visas atzinības (t. sk. materiālās) tiek piešķirtas, pamatojoties uz Departamenta nodaļu vadītāju iesniegumiem vai iestāžu iesniegumiem, kas saskaņoti ar Departamenta nodaļu vadītājiem.

8.5. Rīgas domes piemaksas sadales kārtība

2004. gadā notika izmaiņas Rīgas domes piemaksas sadales kārībā. 2004. gada 9. janvārī apstiprināto kārtību izveidoja darba grupa, kas ar saviem priekšlikumiem guva atbalstu arī Rīgas domes Izglītības, jaunatnes lietu un sporta komitejā. Būtiskākie jauninājumi Rīgas domes piemaksas sadales kārtībā:

- No 2004. gada Rīgas domes piemaksa tiek attiecināta arī uz sociālajiem pedagogiem, skolu tehniskajiem darbiniekiem, t. sk. direktoru vietniekiem saimnieciskajā darbā. Minētais jauninājums gan izraisīja diskusijas, taču šim nolūkam piešķirtais finansējums tika noteikts pēc aprēķina Ls 1,- vienam tehniskajam

Vispārējā izglītība

2

Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas jubileja

darbiniekam (uz vienu likmi). Kaut arī piemaksas apjoms konkrētam darbiniekam bija neliels, pašvaldībai šim nolūkam papildus bija jārod finanšu līdzekļi vairāk nekā Ls 150 000 apmērā. Tika atcelta ierastā kārtība, ka noteikta daļa (50%) no piemaksas tiek piešķirta visiem pamatdarbā strādājošajiem pedagogiem.

- Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem piemaksas sadales kārtība tika apstiprināta uz nenoteiktu laiku. Pirms tam tā tika apstiprināta katram kalendārajam gadam.

- Tika noteiktas minimālās prasības skolas komisijas sastāvam, kas lemj par piemaksas sadali (atsevišķi komisija pedagogiskajiem darbiniekiem, atsevišķa – tehniskajiem darbiniekiem), un vērtēšanas nosacījumos obligāti iekļaujami kritēriji katrai darbinieku grupai: direktoru vietniekiem, pedagogiem un

tehniskajiem darbiniekiem (gan komisiju sastāvus, gan vērtēšanas kritērijus skolas varēja papildināt, ņemot vērā skolas specifiku). Vērtēšanas kritērijos ietvertie nosacījumi ir izstrādāti tā, lai svarīgākais piemaksas piešķiršanas kritērijs ir skolas darbinieku darba kvalitāte.

- Piemaksas piešķiršana direktoru vietniekiem ir komisijas kompetence (pirms tam – skolu direktoru kompetence). Šis lēmums tika argumentēts tādējādi, ka komisijas locekļi var izteikt priekšlikumus par tām direktoru vietnieku darba jomām, kuras tieši saistītas ar pedagogisko kolektīvu, piemēram, metodiskā darba vadības kvalitāti, atstājot direktora kā komisijas locekļa kompetencē jomas, kas saistītas ar administratīvā darba kvalitāti.

- Skolu direktoriem Rīgas domes piemaksu nosaka Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta izveidota komisija pēc apstiprinātiem izglītības iestādes vadītāja darba vērtēšanas kritērijiem.

Rīgas domes piemaksa skolu darbinieku algām veido ievērojamu budžeta līdzekļu daļu, jo 2004. gadā kopumā piemaksām tika iztērēti 3,3 milj. latu.

9. Sporta organizatori

Rīgas sporta skolotāji paralēli stundu darbam ir saistīti ar daudzveidīgu sacensību un sporta pasākumu organizēšanu. Viņu audzēkņi startē dažādos sporta veidos, un skolotāji sagatavo skolēnus startam sacensībās, kā arī parasti pavada savus audzēkņus. Līdz 2003. gadam ārpus stundu darbs netika apmaksāts, un skolēnu dalība sacensībās bija atkarīga no skolotāja entuziasma un vēlmes iesaistīt skolēnus aktīvā sporta dzīvē. 2003. gadā tika uzsākta sporta organizatoru likmju piešķiršana Rīgas pašvaldības skolu skolotājiem. 2004. gadā Rīgas dome apstiprināja finansējuma apjomu jau iepriekšējā gadā piešķirto sporta organizatoru darba samaksai un piešķīra papildu finanšu līdzekļus vēl 20 sporta organizatoru darba samaksai. Kopējais sporta organizatoru likmju skaits 2004. gadā bija 60 likmes, t. i., gandrīz 130 tūkstoši latu.

Tiekoties gan ar skolu direktoriem, gan sporta skolotājiem, par šīs idejas īstenošanu vienmēr ir izskanējuši tikai pozitīvi atzinumi.

2004. gadā sporta organizatoru likmes (kopā 58 likmes) tika sadalītas Rīgas rajoniem un priekšpilsētām proporcionāli vispārējās vidējās izglītības iestāžu skaitam (izņemot vakarskolas) un, ievērojot 2003. gadā piešķirto likmju apjomu, divas likmes ir piešķirtas 2.–3. klašu skolēnu peldētapmācības programmas īstenošanas administrēšanai.

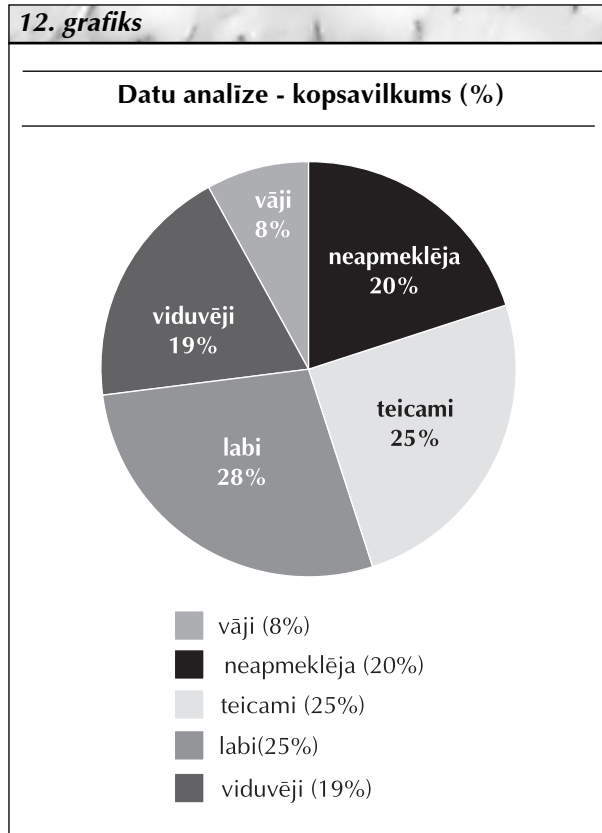
Piešķirtās likmes

- Centra rajonam – 7 likmes,
- Kurzemes rajonam – 8,5 likmes,
- Latgales priekšpilsētai – 13,5 likmes,
- Vidzemes priekšpilsētai – 15 likmes,
- Zemgales priekšpilsētai – 6 likmes,
- Ziemeļu rajonam – 8 likmes.

Likmju sadali konkrētajām skolām, ievērojot skolas nodrošinājumu ar speciālistiem, sporta bāzi un inventāru, kā arī līdzšinējo darbu jaunatnes sporta attīstībā, veica Departamenta teritoriālās nodaļas. Vairākumā gadījumu likmes piešķirtas tām skolām, kurām 2003. gadā tās netika piešķirtas, ar aprēķinu 1 likme uz vienu skolu. Ja skolēnu skaits skolā mazāks par 300 – ar aprēķinu 0,5 likmes uz vienu skolu.

Joprojām ir diskutabls jautājums – kāds princips jāievēro skolai, piešķirtās likmes sadalot skolas ietvaros. Departaments ir veicinājis sporta organizatoru likmju nesadalīšanu starp vairākiem pedagogiem. Rīgas Zemgales priekšpilsētas sporta metodiķe I. Vanaga, pozitīvi vērtējot sporta organizatoru amata vienību ieviešanu skolās un atbalstot likmju piešķiršanu skolas skolotājiem, min: “Sadalot likmes skolās starp esošajiem sporta skolotājiem, jāraugās, lai kopējā pedagoga slodze nepārsniedz darba likumdošanā atļauto maksimālo darba slodzi vienam darbiniekam pie viena darba devēja, t. i., 40 stundas nedēļā. Jāatzīst arī tas, ka darba samaksa par vienu slodzi 145 latu apmērā ir nepietiekama, lai šim darbam uz pilnu slodzi varētu piesaistīt kvalificētus speciālistus.” Izvērtējot viena sporta skolotāja darba apjomu, kas, piemēram, vada sporta stundas, sporta pulciņu un brīvdienās pavada savus audzēkņus uz sacensībām, jāsecina, ka bieži vien tas pēc būtības pārsniedz pieļaujamo stundu skaitu.

12. grafiks

10. Bērnu peldētapmācības programmas īstenošana

Līdz 2004. / 2005. mācību gadam peldētapmācības nodarbības skolēniem notika tikai daļā skolu. Sākot ar 2004. gadu, ir atjaunota peldētapmācība visu Rīgas pašvaldības izglītības iestāžu 2. klašu skolēniem. Departamenta budžetā tam tika piešķirts finansējums Ls 80 800 apmērā.

Šis uzdevums – nodrošināt peldētapmācības programmas apguvi visu Rīgas pašvaldības skolu 2. klašu skolēniem – izrādījās pietiekami sarežģīts un laikietilpīgs. Vispirms bija jāapzina situācija, kurās skolās un kuros baseinos notiek nodarbības, kādi ir pašvaldības iestāžu baseinu resursi, kāds ir publisko baseinu piedāvājums, skolu pieprasījums, kādas ir treneru, transporta problēmas, skolēnu pavadišanas iespējas. Lai šo darbu varētu veikt un pēc tam arī koordinētu peldētapmācības norisi pilsētā kopumā, bija nepieciešams programmas koordinators. Šo darbu

Vispārējā izglītība

2

Peldētāpmācības nodarbība Rīgas 95. vidusskolas baseinā

uzņēmās J. Beļinskis, un lielā mērā tas ir viņa nopelns, ka peldētāpmācība notiek visā pilsētā. Liels atbalsts Departamentam šīs programmas īstenošanā bija rajonu un priekšpilsētu sporta metodiķi un skolu sporta organizatori.

2004. / 2005. mācību gadā peldētāpmācības nodarbības notiek 13 baseinos, no kuriem 9 ir pašvaldības izglītības iestāžu baseini. Tā kā pašvaldības iestāžu baseinu resursi ir ierobežoti un ne visos Rīgas rajonos tie ir (neviens pašvaldības baseina nav Kurzemes rajonā un Ziemeļu rajonā), bija veiktas iepirkumu procedūras un ir noslēgti līgumi par baseinu nomu ar četriem komercbaseiniem - ar a/s "VEF Sporta Klubs", SIA "Ķīpsalas peldbaseins", SIA "VALEO" (Purvciems), SIA "Ķeizarmežs" (Mežaparks).

Peldēšana notiek pēc 36 stundu programmas: vai nu vienu reizi nedēļā visu mācību gadu, vai arī divas reizes nedēļā pusgada laikā. Departaments ir apkopojis informāciju par peldētāpmācības programmas īstenošanas gaitu 2004. / 2005. mācību gada pirmajā pusgadā.

Skolu un vecāku interese par bērnu peldētāpmācīšanu ir liela. Tomēr dažādu iemeslu dēļ, tuvojoties programmas noslēgumam, nodarbību apmeklējumi samazinās. Pēc pirmā mācību posma (12 stundām) pilsētā kopumā 53% bērnu peldētprasme novērtēta kā teicama un laba.

Bērnu peldētāpmācības programmas mērķis ir dot iespēju visiem Rīgas 2. klašu skolē-

niem apgūt peldētprasmi, sekmēt bērnu drošību uz ūdens un attīstīt skolēnu fiziskās un funkcionālās īpašības.

Peldētāpmācības programmas īstenošana bija viens no Departamenta 2004. gada darba labākajiem veikumiem.

11. Skolēnu drošība

2002. un 2003. gadā ir uzkrāta zināma pieredze bērnu drošības uzlabošanā Rīgā. Tādēļ, lai apkopotu šo pieredzi un apspriestu problēmu risināšanas iespējas, 2004. gada 30. un 31. janvārī Rīgas Kongresu nama Mazajā zālē notika starptautiska konference "Bērnu drošība – mūsu nākotne". Kongresu organizēja RD Izglītības komiteja, Rīgas domes Drošības un kārtības jautājumu komiteja, Departaments, s/o "Vecāki Rīgai", kā arī Valsts policija un Pašvaldības policija. Konferencē piedalījās aptuveni 200 cilvēki – skolotāji, sociālie pedagogi, skolēnu vecāki, sabiedrisko organizāciju pārstāvji. Par savu pieredzi drošības jautājumu risināšanā stāstīja pārstāvji no Rīgas sadraudzības un sadarbības pilsētām Norčepingas, Viļņas, Tallinas un Kijevas. Konferencē tika izvērtēts esošais bērnu drošības stāvoklis un ieteikta stratēģija nepilngadīgo apdraudējuma novēršanai.

Departamenta Psiholoģijas, sociālās un speciālās pedagogijas nodaļas galvenā speciāliste Inguna Upzare klātesošos iepazīstināja ar Rīgas skolēnu 1. – 9. klašu apdraudētību. Aptauja aptvēra 55 550 skolēnus. 25% aptaujāto bērnu apgalvoja, ka izjutuši pret sevi vērstu krimināla rakstura nodarījumu, bet 55% skolēnu cietuši no psiholoģiskas vardarbības. Skolās veiktā aptauja liecina, ka visbiežāk audzēkņi jutušies pazemoti, ietekmēti fiziski vai saņēmuši draudus. 51% bērnu teikuši, ka jūtas apdraudēti ārpus skolas un mājām, 18% nejūtas droši skolā vai tās teritorijā, 5% – mājās.

Konferences dalībnieki vairākkārt uzsvēra, ka jāveicina dažādu pašvaldības un valsts institūciju, sabiedrisko organizāciju un vecāku sadarbība.

S/o "Vecāki Rīgai" konferences pirmās dar-

ba dienas noslēgumā aicināja visus interesētus doties līdz apgaitā pa Vecrīgu un Teikas rajonu.

Jāatzīmē, ka konferences noslēgumā daudzu skolu vecāki un pedagogi izteica vēlmi iesaistīties s/o "Vecāki Rīgai" darbā.

2004. gadā pilnā apjomā ir realizēts projekts "Dežuranti pie skolām". Ar Rīgas domes piešķirto finansējumu nodrošināta dežurantu darba samaksa pie Rīgas 13. vidusskolas, Kārļa Videnieka Rīgas 77. vidusskolas un Rīgas 85. vidusskolas. Dežurantu pienākums bija uzraudzīt kārtību pie izglītības iestādes pirms un pēc mācību stundām, kā arī veicināt to, lai skolēni ievērotu ceļu satiksmes noteikumus, šķērsojot ielu skolu tuvumā.

Sadarbībā ar Rīgas domes Pašvaldības policijas Apsardzes dienestu turpinās programma, kas nodrošina apsargu klātbūtni pie izglītības iestādēm. Sākot ar 2004. gada 1. septembri, pie 32 izglītības iestādēm bija apsargi (skat. 1. pielikumu).

2004. gada 1. februārī Rīgas pašvaldības policijas Apsardzes dienests no Rīgas pašvaldības policijas rajonu pārvaldēm pārņēma sabiedriskās kārtības nodrošināšanu pie Rīgas skolām. Apsardzes dienesta darbinieki ir novērsuši nepiederošu personu atrašanos skolu teritorijā, veikuši izglītojošas pārrunas ar skolēniem, skaidrojot pašvaldības policijas darbību pie skolām un pārrunājot jautājumus, kas saistīti ar drošību skolā un sadzīvē.

2004. gadā savu darbību paplašināja arī s/o "Vecāki Rīgai". Ar 2004. / 2005. mācību gadu uzsāktas vecāku dežūras pie gājēju pārejām izglītības iestāžu tuvumā. Organizācija savu darbību uzsākusi Ziepniekkalnā, Ķengaragā (Rīgas 25. vidusskola) un Imantā (Rīgas Ostvalda vidusskola). Tā rīkoja reidus kopā ar pašvaldības policiju dienas laikā, lai ierobežotu audzēkņu smēķēšanu izglītības iestāžu tuvumā.

2004. gadā Rīgas domes Satiksmes departaments turpināja ātrumvaļņu uzstādīšanu uz ielām izglītības iestāžu tuvumā. Kopumā ierīkoja 21 ātrumvaļņus pie 18 Rīgas izglītības iestādēm. To skaitā ir gan Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta pakļautībā, gan Kultūras pārvaldes pakļautībā esošās skolas un privāta izglītības iestāde.

Pielikumā redzams to Departamenta padotībā esošo izglītības iestāžu saraksts, pie kurām ierīkoti ātrumvaļņi (skat. 2. pielikumu).

2004. / 2005. mācību gadā turpinājās akcija "Lai tu uz ielas justos droši". Jaunums bija tas, ka sadarbībā ar Rīgas domes Satiksmes departamentu un Pašvaldības policiju pirms mācību gada sākuma skolēniem tika dalīti informatīvie bukleti, lai atgādinātu ceļu satiksmes noteikumu ievērošanu. Bukletos atspoguļoto informāciju gan vecāki, gan sākumskolas pedagogi pārrunāja ar skolēniem. 2004. gada 3. novembrī akcija noslēdzās ar balvu izlozi. Balvās bija bērnu drošībai paredzētas mantas – atstarotāji, velosipēdistu ķiveres, ceļgalu aizsargi u. tml.

Īsi pirms 2004. gada 1. septembra un mācību gada pirmajās dienās Rīgā ielu satiksmes negadījumos necieta neviens skolēns, un, mūsuprāt, iepriekšējo gadu vecāku, pedagogu, valsts un pašvaldību institūciju pūliņi ir palīdzējuši mazināt šo problēmu.

Runājot par plānotajām, bet nerealizētajām iecerēm, jāmin videonovērošanas ierīču uzstādīšana pie izglītības iestādēm un to teritorijās. Finanšu līdzekļu trūkuma dēļ šī iecere nav īstenota nevienā no Rīgas pašvaldības izglītības iestādēm.

2004. gada sākās projekts "Esi redzams, esi drošs", kura ietvaros paredzēts piesaistīt sponsoru līdzekļus, lai izgatavotu un apgādātu skolēnus ar atstarotājiem.

12. Pilotprojekti, pasākumi, konferences, semināri, salidojumi

Par Rīgas pilsētas mazākumtautību skolu V salidojumu

2004. gada 26. novembrī Rīgas Šampētera vidusskolā piekto reizi notika tradicionālais Rīgas pilsētas mazākumtautību skolu V salidojums, kas bija veltīts Latvijas Republikas proklamēšanas 86. gadadienai. Jau piekto gadu pēc kārtas tikās Rīgas pilsētas mazākumtautību skolu skolēni un skolotāji. Tā kā šis bija V salidojums, tas zināmā mērā bija arī jubilejas pasākums. Salidojuma mērķis –

Vispārējā izglītība

2

izvērtēt paveikto bilingvālajās mācībās, pārrunāt iespējamus problēmu risinājumus. Salidojuma “moto” bija Pola Flora vārdi: “Ja visas pasaules ļaudis sadotos roku rokā, tie ieskaitu zemeslodi ciešā draudzības lokā.”

V salidojuma dalībnieku sastāvs bija lielāks nekā iepriekšējās reizes, īpaši skolēnu skaita ziņā. Salidojumā piedalījās

- 165 skolēnu no 32 Rīgas skolām (9. – 10. klašu skolēni);

- 10 skolēnu arī no partnerskolām: Preiļu 2. vidusskolas un Olaines 2. vidusskolas (9. – 10. klašu skolēni).

Aktīvi bija arī skolotāji, no viesu skolām piedalījās 34 skolotāji. No tiem 15 piedalījās grupu darbā kā konsultanti, 6 – kā žūrijas locekļi un 28 skolotāji – Rīgas Šampētera vidusskolas skolotāji un administrācija, salidojuma organizatori, konkursu vadītāji. (2003. gadā piedalījās 138 skolēni no 24 skolām, 24 skolotāji, 17 vecāki). Jubilejas salidojumā nebija paredzēts tik nopietns darbs kā iepriekšējos salidojumos, bet notika dažādi interesanti izklaidējoši konkursi, diskotēka un svētku salūts.

Salidojumu dalībnieki novērtēja kā interesantu, jo konkursu laikā grupas strādāja vienā telpā un varēja ne tikai piedalīties savas grupas darbā, bet arī salīdzināt savu darbu ar pārējiem. Visi skolēni parādīja labas zināšanas Latvijas vēsturē un ģeogrāfijā, prasmi darboties svešā grupā, nepazīstama skolotāja vadībā. Visi uzdevumi tika apspriesti, izpildīti, prezentēti latviešu valodā. Kā grūtāko uzdevumu dalībnieki novērtēja “dzīvā dzejoļa” sacerēšanu, bet kā interesantāko – dziesmas dziedāšanu par draudzību un salidojumu, turpat uz vietas sacerot tekstu..

Skolotāji ļoti prasmīgi vadīja grupu darbu un koordinēja dalībnieku pienākumus. Apbalvoja labāko skolu komandas, kuras visos iepriekšējos salidojumos bija aktīvi piedalījušās. Konkursu starplaikā priekšnesumus sniedza Rīgas Itas Kozakevičas Poļu vidusskolas deju kolektīvs un Rīgas Šampēteras vidusskolas skolēnu un skolotāju vokālais ansamblis.

Salidojuma atmosfēra bija draudzīga un rosinoša, tā it kā aicināja skolēnus no dažādām

skolām vēlreiz sanākt kopā, lai iepazītos, sadarbotos un paplašinātu valsts valodas vidi.

Informatīvais seminārs–diskusija “Skolotājs – pilsoniskā pozīcija vai opozīcija?”

Kāda ir skolotāja loma integrētas un pilsoniskas sabiedrības veidošanā? Atbilde uz šo jautājumu tika meklēta informatīvajos semināros–diskusijās “Skolotājs – pilsoniskā pozīcija vai opozīcija?”, kurus organizēja Departaments un nevalstiskā organizācija “Pilsoniskā iniciatīva XXI”. Semināri mazākumtautību skolu skolotājiem notika 2004. gada pavasarī Rīgas Latgales un Zemgales priekšpilsētās, kā arī Kurzemes rajonā. Pasākumu mērķis bija skolotāju pilsoniskās apziņas aktivizēšana un Latvijas Republikas pilsonības iegūšanas motivēšana. Uz pasākumu bija ielūgti mazākumtautību skolu skolotāji – nepilsoņi. Seminārus vadīja Departamenta Izglītības virziena galvenā speciāliste mazākumtautību izglītības jautājumos J. Matjakubova. Piedalījās: J. Viņņika – Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās Sekretariāta Mazākumtautības lietu departamenta direktore, V. Vasins – NVO “Pilsoniskā iniciatīva XXI”, T. Dogodajeva – Rīgas Universālās vidusskolas psiholoģe, Naturalizācijas pārvaldes pārstāvji A. Kulikovska un I. Gorbunovs. Latgales priekšpilsētā diskusiju atklāja Īpašu uzdevumu sabiedrības integrācijas lietās Sekretariāta ministrs N. Muižnieks.

Semināru dalībniekiem piedāvāja apspriest dažādus jautājumus:

- Kā definēt integrācijas procesus Latvijā un kādu iemeslu dēļ integrācijas procesi ir nepieciešami mūsdienu Latvijai?

- Kā var paātrināt integrācijas procesu Latvijā, ja tas ir nepieciešams?

- Kas mūsdienu Latvijā kavē integrācijas procesus?

- Vai Latvijas Republikas pilsonība ir integrēta cilvēka rādītājs?

- Vai var šķirt integrācijas procesu un Latvijas Republikas pilsonības iegūšanu?

- Vai iestāšanās ES sekmēs integrācijas un naturalizācijas procesus?

Galvenais semināru uzdevums bija piedāvāt skolotājiem pašiem meklēt atbildi uz

Citāti no skolēnu esejām:

■ “Es piedzimu 1988. gadā, kad Latvija vēl bija PSRS sastāvā. Man bija 3 gadi, kad Latvija proklamēja neatkarību. Es neizjutu atšķirību un nevaru pateikt, kā ir labāk. Cik es sevi atceros, man patīk dzīvot savā valstī, kura man daudz nozīmē, es nevaru iedomāties sev citu dzīvi, jo es visu mūžu dzīvoju te – Latvijā! Es milu Latvijas tautu un Latvijas valsti, jo bez tās nebūtu arī manis!”

■ “Daudzi cilvēki dēvē sevi par patriotiem, teikdami: “Es esmu manas valsts patriots” – pat neiedziļinās savos vārdos. Īsts patriots ne tikai mīl savu dzimteni, ar to nav pietiekami, bet arī aizstāv to, nedomājot par to, vai tā dos viņam kaut ko pretī. Īsts patriots no visas sirds pārdzīvo savas dzimtenes sāpes un tautas sāpes, no sirds priecājas par dzimtenes un tautas veiksmi un sasniegumiem.”

■ “Īstais patriots mīl apkārtējos cilvēkus, jo dzimtene ir kopīga, viņš nevar pieļaut sliktu attieksmi pret sevi šajā zemē, bet mūsu sabiedrībā patriotisms un nacionālisms atšķiras.”

■ “Es milu Latvijas mežus, es milu mūsu valsts dabu, es milu mūsu skaisto Rīgu, kuru es uzskatu par vienu no skaistākajām pilsētām pasaulē. Es milu tautu Latvijā, es milu savu māju, es milu savu ģimeni, bez kuras es nevaru iztikt. Un to visu es sapratu pēc tam, kad mēnesi biju nodzīvojusi ārzemēs. Ārzemēs es ļoti ilgojos pēc savas dzimtenes un es sapratu, ka es savu mūžu nodzīvošu Latvijā, ka es te mācišos, strādāšu un centīšos būt izpalīdzīga un noderīga savai tēvzemei.”

■ “Mūs pārņem lepnums, kad mūsējie uzvar olimpiskajās spēlēs un pasaules čempionātos. Kad visas pasaules acu priekšā tiek pacelts mūsu karogs un spēlēta mūsu himna. Mūsu hokejistus, basketbolistus un futbolistus pasaulē pazīst. Ne viena vien mūsu sporta zvaigzne spēlē NHL vai NBA meistarkomandās.”

■ “Es uzskatu, ka patriotisms ir konkrētu cilvēku vēlēšanās dzīvot savā valstī un darīt to skaistāku un bagātāku, jo jauniem un spēka pilniem cilvēkiem vienmēr būs vieta, kur var

pielietot savu spēku, zināšanas un prasmes, viņi spēs parādīt Latvijas interesantākās dzīves puses, savu valsti no cita skatu punkta. Patriotisms nenozīmē vienas nācijas pārākumu, bet tas ir lepnums par savu kultūru, izciliem cilvēkiem, tautas zināšanām, svētkiem un daudz ko citu.”

■ “Ļoti ietekmē skolēnu patriotisko apziņu pati valsts, bet, precīzāk, valdības darbs. Cilvēki sāk salīdzināt savu valsti ar citām. Ko valdība dara savas tautas labklājības labā? Skatās, kas īstenībā notiek valstī un kas notiek citās valstīs. Un, ja šī salīdzināšana nav par labu savai valstij, rodas jautājums – kam ir vajadzīgs šis patriotisms? Kādēļ man jāatdod sevi valstij, kura nerūpējas par mani? Vai nebūtu saprātīgi atdot sevi tai valstij, kas par mani parūpētos? Varbūt tieši tāpēc daudzi jaunieši pēc augstākās izglītības iegūšanas grib emigrēt vai vienkārši aizbraukt strādāt uz ārzemēm.”

■ “Tikai tad, kad cilvēki sapratis, ka nav vērts dalīt cilvēkus latviešos un krievos, jo mēs visi dzīvojām vienādos apstākļos, mēs esam viena tauta, ko var dēvēt pat Latvijas iedzīvotājiem, ka mums ir vienādas vai ļoti līdzīgas tradīcijas, ka vienotībā ir mūsu nākotne un stabilitāte, tikai tad būs iespējams runāt par patriotismu, jo cilvēki ir uzticīgi un mīloši tam, kas attiecas pret viņiem pozitīvi.”

■ “Liela loma ir valdībai un vairākām nevalstiskām organizācijām, jo tiem ir jāsavieno mūsu valsts iedzīvotāji, nevis jāšķel, kā to dara skumji pazīstamais “štābs”. (Es domāju, ka “štāba” centieni, ka viņi iesaka saglabāt nacionālo identitāti, ir labi, taču īstenībā štāba darbība tikai noskaņos agresīvi vienu sabiedrības daļu). Tad arī jauniešu vidū būs savas dzimtenes patrioti gan latvieši, gan krievi, gan citi, kas būs gatavi dzīvot un strādāt te, Latvijā, lai to bagātinātu. Taču pagaidām situācija ir sekojoša: arvien vairāk jauniešu izceļo no Latvijas, arvien vairāk cilvēku pat nezina, kas ir patriotisms.

Tad varbūt ir laiks aizdomāties un sākt cienīt vienam otru, lai izveidotos stipra sabiedrība, kurai vārds patriotisms nozīmēs vienu no galvenajām vērtībām.”

Vispārējā izglītība

2

jautājumu – kāda ir skolotāju loma integrētas un pilsoniskas sabiedrības veicināšanā.

Diskusijas laikā tika apspriestas Latvijas vēstures mācīšanas problēmas, izskanēja pārmetumi, ka par sabiedrības integrāciju runā tikai ar mazākumtautību skolu pārstāvjiem, kā arī izteikti komentāri par izglītības reformu un daudz ko citu. Diskusiju laikā varēja konstatēt, cik radikāli atšķirīgi viedokļi ir skolotājiem un tos ietekmē pat tas, kurā skolā viņi strādā. Rīgas Zolitūdes ģimnāzijā, Rīgas 16. vidusskolā gandrīz visi skolotāji ir LR pilsoņi, aktivizējusies Rīgas Daugavgrīvas vidusskola (2004. gada vasarā 13 skolotāji iesnieguši naturalizācijas iesniegumus), joprojām aktīva ir Rīgas 88. vidusskola, Rīgas 86. vidusskola, Rīgas 89. vidusskola, Rīgas 92. vidusskola, Rīgas Anniņmuižas vidusskola.

Kā zināms, 2004. gadā strauji paaugstinājās naturalizācijas pretendentu skaits. Naturalizācijas pārvaldes darbinieki apliecinā, ka viena no aktīvākajām sabiedrības grupām ir skolotāji. Cerams, ka atklātas sarunas semināru gaitā palīdzēja skolotājiem veidot pilsoniskāku pozīciju.

Diskusija “Latvijas jaunieši ar skatu uz Eiropu”

Lai veicinātu pilsoniskās attieksmes veidošanu un rosinātu skolēnus domāt par savu pilsonisko jūtu izpausmi un patriotismu, Departaments un Naturalizācijas pārvaldes Rīgas nodaļa 2004. gada novembrī rīkoja diskusiju “Latvijas jaunieši ar skatu uz Eiropu”. Uz diskusiju bija aicināti Rīgas mazākumtautību vispārējās izglītības iestāžu 9.–12. klašu audzēkņi.

Skolu aktivitāte bija liela – ieradās vairāk nekā 100 skolēnu no 42 vidusskolām. Diskusijā piedalījās arī Departamenta direktora vietnieks izglītības jautājumos G. Helmanis, Naturalizācijas pārvaldes priekšnieka vietnieks J. Kahanovičs, Sabiedriskās politikas centra “PROVIDUS” vadošā pētniece M. Golubeva, atklātā portāla “www.Dialogi.lv” galvenā redaktore A. Stroja, Vecticībnieku biedrības valdes loceklis A. Jemeljanovs. Diskusiju vadīja Departamenta Izglītības virziena galvenā speciāliste mazākumtautību jautājumos J. Matjakubova un

Naturalizācijas pārvaldes pārstāve L. Lukšo.

Diskusijas laikā notika atklāta saruna par dažādiem jautājumiem:

- Ko nozīmē patriotisms?
- Kāda ir attieksme pret valsts simboliku?
- Ko man nozīmē 18. novembris?
- Kuros brīžos es izjūtu lepnumu, pacēlumu par Latvijas valsti?
- Vai pašlaik Latvijas skolās ir aktuāli patriotisma jautājumi?
- Vai jaunieši, kas pēc tautības ir krievi, ārpus Latvijas var sevi dēvēt par latvieti?
- Kas ir “mūsējie” Eiropā?
- Kas pozitīvi vai negatīvi ietekmē skolēnu patriotisko apziņu?
- Vai ir mainījies jauniešos noskaņojums pēc “štāba” aktivitātēm?

Lai sagatavotos diskusijai, organizatori pirms tam piedāvāja skolēniem uzrakstīt eseju (līdz 250 vārdiem, latviešu vai krievu valodā) par vienu no izvirzītajiem jautājumiem. Bija atsūtīti vairāk nekā 50 skolēnu darbi, kurus vērtēja žūrija. Diskusijas laikā autors varēja uzstāties un aizstāvēt savā esejā pausto viedokli. Pasākuma noslēgumā žūrija apbalvoja labākos autorus.

Diskusija notika aktīvi, katrs dalībnieks vēlējās izteikt savu viedokli un paskaidrot savu nostāju. Skanēja pretēji viedokļi. Sarunu atmosfēra bija atklāta, dažreiz pārāk emocionāla, bet gala secinājums bija viens – par patriotismu, valsti un sabiedrību ir jārunā. Diskusijas dalībnieki aicināja turpināt diskusijas starp skolām par valsti svarīgām problēmām.

13. Ārējie sakari

Ārējo sakaru nodaļas darba galvenais mērķis bija sagatavoties pārmaiņām sakarā ar iestāšanos Eiropas Savienībā, un paplašināt bērnu un jauniešu iespējas tikties ar saviem vienaudžiem citās valstīs, veidot kopīgus projektus, piedaloties sporta un kultūras pasākumos.

Prioritāte Ārējo sakaru darbā bija un ir sadarbības veicināšana starp to Eiropas valstu galvaspilsētām, kuru pilsētu mēri ir noslēguši sadarbības līgumus.

2004. gada Ārējo sakaru nodaļas sadarbības projektu plāns tika veidots, balstoties uz Rīgas izglītības iestāžu iesniegumiem un projektu pieteikumiem. Pavisam saņēma 132 (168 – šeit un turpmāk iekavās sniegti 2003. gada dati) iesniegumus par kopējo summu Ls 172 887 (Ls 129 594). 2004. gada budžetā Ārējo sakaru finansējums bija Ls 60 200, kas ir par Ls 8 733 mazāk nekā 2003. gadā (Ls 68 933). Naudas izteiksmē tas veidoja 34,8% (53,2%) no Rīgas izglītības iestāžu iesniegumos pieprasītā finansējuma. Iesniegto projektu kopskaits 2004. gadā, salīdzinot ar 2003. gadu, bija pieaudzis par 73,2%.

2004. gadā sadarbībā ar ārvalstu institūcijām tika atbalstīti un īstenoti 140 izglītības projekti, kas nodrošināja dalību starptautiskās konferencēs, semināros un apspriedēs par izglītības vadības, izglītības demokratizācijas, bilingvālās izglītības, psiholoģijas, sociālās un speciālās pedagoģijas, matemātikas, vides izglītības, interešu izglītības, kultūrizglītības u. c. jautājumiem gan Rīgā, gan ārzemēs. Uz ārvalstīm, lai piedalītos minētajos projektos, devušies 955 (802) pedagogi un skolēni. Rīgā uzņemti 616 (412) vieslektori, pedagogi un skolēni.

Ļoti nozīmīga bija Eiropas valstu galvaspilsētu izglītības vadītāju kluba konference “Izglītības kvalitāte Eiropas skolās”, kuras laikā tika uzņemti izglītības departamentu vadītāji no 16 Eiropas pilsētām, kā arī Departamenta Jaunatnes virziena un Rīgas interešu izglītības centru direktoru pieredzes seminārs Kopenhāgenā.

2004. gadā turpinājās aktīva sadarbība ar Tallinas, Viļņas, Maskavas un Helsinku izglītības iestādēm. Jāpiemin arī īstenotie izglītības projekti sadarbībā ar Rīgas sadraudzības pilsētām Norčēpingu (Zviedrija), Pori (Somija), Brēmeni un Rostoku (Vācija). Veiksmīga bija sadarbība ar Maskavas, Kijevas un Kopenhāgenas izglītības iestādēm, to veicināja attiecīgo izglītības departamentu vadītāju noslēgtie līgumi.

Sekmīgi turpinājās Rīgas un Norčēpingas “brīvā laika” izglītības projekts, kuru koordinē Departamenta Jaunatnes virziena galvenā speciāliste Māra Vilciņa un Annica Johansson

(Norčēpinga). Projekta īstenošanai papildus tika saņemts arī Zviedrijas valsts finansējums.

Papildu finansējumu saņēma arī Rīgas un Norčēpingas izglītības projekts “Skolotāju izglītība multikulturālai sabiedrībai”, kuru koordinē Rīgas 13. vidusskolas direktora vietniece Irma Jufko un Nelson St. Eufemia (Norčēpinga). Lekciju ciklos gan Rīgā, gan Norčēpingā 5 Rīgas skolu pārstāvji iepazinās ar Zviedrijas bilingvālās izglītības pedagoģiskajiem aspektiem. Rīgas skolotāji prezentēja savu skolu izglītības modeļus. Šis projekts noslēdzās 2004. gada janvārī.

Rīgas skolēni aktīvi piedalījās Eiropas Savienības valstu jaunatnes pasākumos – Skolēnu Eiroparlamenta sesijās gan ārzemēs, gan arī Rīgā. Labus panākumus guva Rīgas 45. vidusskolas skolnieces Starptautiskajā Jauno ūdens pētnieku konkursā Stokholmā. Gan konkursa nacionālā kārtā, gan dalība starptautiskajā konkursā tika organizēta sadarbībā ar SIA “Rīgas Ūdens”. Izglītības projektos ar saviem ārzemju partneriem Rīgas Ziemeļvalstu ģimnāzijas audzēkņi praktizējās ziemeļu valstu valodās un citu valodu apguvē, piedalījās sporta sacensībās.

Rīgas Franču licejs uzņēma savus sadarbības partnerus – Tūras pilsētas Balzaka liceja delegāciju. Tā ir draudzība un sadarbība vairāku gadu garumā. Ciemiņi dzīvoja ģimenēs un deva iespēju Rīgas Franču liceja skolēniem praktizēties franču valodā ārpus skolas, iepazīna Rīgu, tās kultūrvēsturiskos objektus.

Āgenskalna Valsts ģimnāzijai vairāku gadu garumā ilgst sadarbība ar Inderojas ģimnāziju Norvēģijā. Rudens brīvdienās skolā viesojās liela norvēģu skolēnu grupa. Norvēģi iepazīna Latvijas kultūru un vēsturi, apmeklēja ievērojamas vietas, diskutēja par izglītības jautājumiem.

Starptautisku semināru ar astoņu valstu pārstāvju līdzdalību rīkoja Rīgas Ezerkrastu vidusskola. Semināra dalībnieki diskutēja par otrās iespējas skolām un to problēmām. Latvijā tā ir aktuāla tematika, jo daudzi 9. klases skolēni beidz skolu bez apliecības un viņiem tālākās izglītības iespējas ir liegtas. Otrās iespējas skolas ļauj jauniešiem, kuri skolu nav pabeiguši, vēlreiz atgriezties skolas

Vispārējā izglītība

Rīgas skolu un Departamenta pārstāvji Maskavā

solā, sākt mācīties un atgūt nokavēto neatkarīgi no vecuma. Reizē ar mācībām šajās skolās var apgūt arī profesiju.

Rīgas Hanzas vidusskolas un Rīgas Klasiskās ģimnāzijas kori sekmīgi pārstāvēja mūsu valsti koru festivālā Olomoucā (Čehija) un kļuva par laureātiem.

Rīgas Purvciema vidusskolas krievu tautas deju studija "Klasika" sekmīgi demonstrēja savu prasmī Spānijā un Ukrainā, saņemot laureātu titulus.

Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātpamatskolas audzēkņi ar labiem sasniegumiem startēja sporta sacensībās Nīderlandē un Polijā.

Rīgas 25. vidusskolas audzēkņi kļuva par uzvarētājiem Eiropas literārajā konkursā "Bereicherung". Ritai Tarasovai piešķirta 1. vieta, bet Rolandam Pogulim – 2. vieta. Abi uzvarētāji un viņu skolotāja Laimdota Trinkuna bija uzaicināti uz pasākuma prezentāciju un godalgu saņemšanu Grācā (Austrija).

Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas skolēni godalgotas vietas gūst ne tikai eksakto priekšmetu olimpiādēs, bet arī mākslas un sporta pasākumos. Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas koris piedalījās starptautiskajā koru festivālā Ņireģhāzā (Ungārija), savukārt sporta komanda piedalījās sporta sacensībās Viļņā (Lietuva).

Zviedrijas, Dānijas, Lietuvas un Rīgas 3. vidusskolas skolēni un skolotāji kopā ar 18 citu valstu pārstāvjiem piedalījās izglītības projektā Rīgā. Projekta tematika bija saistīta ar dabaszinībām un Baltijas jūras ekoloģiju.

Rīgas 13. vidusskolas audzēkņu grupa piedalījās Eiropas Savienības valstu pasākumā

"EU Motions" Vīnē (Austrija) ar devīzi "Sports, kas apvieno Eiropas jaunatni". Visu 17 pasākuma dalībvalstu jaunieši kopējiem spēkiem veica maratona distanci, notika jauniešu sagatavoto darbu prezentācija un diskusijas par nākotni Eiropā.

Rīgas Puškina liceja un Vloclavekas ģimnāzijas (Polija) skolēnu izglītības sadarbības projekta ietvaros abu valstu jaunieši padziļināja savas zināšanas Latvijas un Polijas vēsturē, kā arī zinātnes, kultūras, ekoloģijas un novadpētniecības jomā.

Oktobrī notika Helsinku, Rīgas, Tallinas un Viļņas izglītības vadītāju tikšanās Helsinkos. Departamentu vadītāji vienojās par tālākās sadarbības iespējām gan starp visu pilsētu departamentiem, gan starp izglītības iestādēm. Nākamā izglītības vadītāju apspriede notiks 2005. gada oktobrī Tallinā.

Rīgā notika Rīgas domes kausu ieguvēju basketbolā – Rīgas 49. vidusskolas meiteņu un Rīgas 64. vidusskolas zēnu komandu – sacensības ar Tallinas skolu komandām. Šīs sacensības ir kļuvušas par tradīciju jauniešu sporta dzīvē.

Skolotāji semināra dalībnieki augstu novērtēja Dānijas, Zviedrijas un Vācijas vieslektoru dalību SIC rīkotajos semināros. Rīgas skolotāju atzinību izpelnījās SIC rīkotie semināri Somijā, Polijā un Vācijā.

Neraugoties uz Departamenta pieticīgo finansiālo atbalstu (~ Ls 1,2 uz vienu 12 – 18 gadīgu skolēnu gadā), sekmīgi risināti izglītības projekti sadarbībā ar Maskavas izglītības iestādēm. Rīgā tika uzņemta Maskavas Izglītības departamenta vadība, savukārt Latvijas skolēni piedalījās starptautiskajā jaunatnes zinātniski tehniskajā izstādē, starptautiskajā olimpiādē "Intelekts". Nozīmīga bija Rīgas skolu direktoru vizīte Maskavā.

2004. gada novembrī piecu Rīgas skolu pārstāvji apmeklēja Maskavas skolas, lai iepazītu dažāda veida Maskavas izglītības iestāžu darbu, metodisko pieredzi. Rīdzinieki apmeklēja astoņas Maskavas izglītības iestādes, iepazīstoties ar dažādām izglītības programmām: skolēnu veselības saglabāšanas un sporta (akrobātikas) attīstības programmu; sadarbībā ar Krievijas valsts Medicīnas uni-

Maskavas 528. vidusskolas delegācija

versitāti izveidoto padziļinātas ķīmijas un bioloģijas mācīšanas programmu; padziļinātas angļu un spāņu valodas mācīšanas programmu.

Rīgas Mūzikas internātvīdusskolas direktore M. Leipciga vizīti Maskavā vērtēja šādi: “Uzskatu, ka jebkura jauna informācija, jaunas atziņas un pieredzes apmaiņa paplašina mūsu redzesloku, liek paskatīties uz sevi it kā no malas. Kad redzam, kā darbojas citu valstu skolas, varam labāk arī izvērtēt savu darbu.”

Valdis Krastiņš (Rīgas 93. vidusskolas direktors): “Priecē tas, ka mūsu valsts izglītības sistēma neatpaliek no redzētā Vācijā, Krievijā, Dānijā, Čehijā, bet dažas jaunās ir pat “solīti” priekšā. Ar “balto skaudību” skatījos, cik kolosāli Maskavas skolas ir nodrošinātas ar tehniskajiem līdzekļiem, cik perfekta skolās ir katra kabineta datorizācija. Ļoti ceru, ka tuvākajā nākotnē arī pie mums būs tāpat.”

2003. gada novembrī desmit Rīgas skolu direktori apmeklēja Maskavas skolas, lai iepazītu Maskavas dažāda veida izglītības iestāžu darbu, metodiskā darba pieredzi un dibinātu iespējamās partnerattiecības. Desmit Maskavas skolu direktori ieradās atbildes vizītē Rīgā 2004. gada aprīlī. Ciemiņus ieinteresēja Rīgas skolu pieredze, un tika noslēgti sadarbības līgumi starp divām Rīgas un divām Maskavas skolām: starp Rīgas Ostvalda vidusskolu un Maskavas 528. vidusskolu, starp Rīgas 10. vidusskolu un Maskavas 325. vidusskolu.

Rīgas Ostvalda vidusskola šī līguma ietvaros no 1. līdz 5. novembrim uzņēma viesus

no Maskavas 528. vidusskolas – 12. klases skolēnus Svetlanas Pavlovas – literatūras skolotājas, klases audzinātājas un direktores vietnieces audzināšanas darbā – vadībā.

Rīgas interešu izglītības centru direktoru pieredzes seminārā Kopenhāgenā notika Rīgas skolu pārstāvju tikšanās ar Kopenhāgenas projektu vadītājiem, lai uzlabotu sadarbību un veidotu kopīgus projektus, izmantojot Eiropas Savienības izglītības programmu “Socrates” un tās apakšprogrammas, kā arī programmu “Youth”.

Īpaši jāuzsver dalība dažāda veida ES izglītības programmās. Tomēr šo procesu kavē ne tikai nepietiekamais finansējums, bet arī tādu projektu vadītāju trūkums, kuri pār-

Darbs prezidijā

valdītu svešvalodas un kuriem būtu IT zināšanas. Būtu lietderīgi SIC veikt projektu vadītāju u. c. ieinteresēto skolotāju kvalifikācijas paaugstināšanu, rīkojot praktiskas nodarbības e-pasta lietošanā svešvalodās.

Departamenta vadībai ir iesniegts priekšlikums par nepieciešamo finansējumu Ārlietu nodaļas izveidošanai, kurā būtu nodaļas vadītājs un galvenais speciālists.

Nopietna vērība jāpievērš ārējo sakaru izglītības iestāžu finansēšanas sistēmas pilnveidei, kā arī starptautisko projektu dalībnieku (skolēnu) dalības maksas kārtības izstrādei.

VI Eiropas valstu galvaspilsētu izglītības vadītāju kluba konference

Departaments un Rīgas domes Izglītības, jaunatnes lietu un sporta komiteja no 12. līdz

Vispārējā izglītība

2

Tikšanās ar skolēniem

16. maijam rikoja VI Eiropas valstu galvaspilsētu izglītības vadītāju kluba konferenci.

Eiropas valstu galvaspilsētu izglītības vadītāju klubs (EuroEduClub) dibināts 1999. gada maijā Kijevā, pirmās Eiropas valstu galvaspilsētu izglītības vadītāju konferences laikā. (2004. gadā klubam aprit pieci gadi un tajā piedalās 32 galvaspilsētas.) Turpat tika pieņemta kluba deklarācija, kas nosaka tā galvenos darbības principus. Viens no tiem ir – katru gadu konference notiek citā Eiropas valsts galvaspilsētā (1999. gadā Kijevā, 2000. gadā Sofijā, 2001. gadā Maskavā, 2002. gadā Ankarā, 2003. gadā Belgradā, 2004. gadā Rīgā).

Kluba mērķis ir izveidot dalīborganizāciju informatīvo tīklu, sadarboties izglītības darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanas un pieredzes apmaiņas jomā, kā arī starptautisku dokumentu izvērtēšanā.

Kluba biedri tiekoties pārsprīž izglītības darba aktuālos jautājumus, dalās pieredzē un apspriež problēmu risināšanas iespējas. Katru gadu konference tiek veltīta noteiktai izglītības tēmai.

2004. gada tēma bija “Izglītības kvalitāte Eiropas skolās”. Lai piedalītos konferencē un iepazītos ar Latvijas izglītības sistēmu, Rīgā bija ieradušies izglītības vadītāji no Baltijas valstu galvaspilsētām, Kijevas, Minhēnes, Ļubļanas,

Ankaras, Skopjes, Lisabonas, Sofijas, Budapeštas, Kopenhāgenas, Vīnes, Belgradas, Hāgas, Maskavas, Zagrebas un Atēnām. Katras pilsētas pārstāvji dalījās izglītības darba pieredzē un informēja par izglītības kvalitātes jautājumiem savā valstī un pilsētā.

Dalībnieki jau pirms konferences atklāšanas bija iepazinušies ar vairākām Rīgas izglītības iestādēm – Āgenskalna ģimnāziju, Rīgas Zolitūdes ģimnāziju, Rīgas 49. vidusskolu, Rīgas Skolēnu pili, pirmsskolas izglītības iestādi “Pūcīte” un Āgenskalna sākumskolu.

Ieskatu Latvijas izglītības sistēmā konferences atklāšanā sniedza Izglītības un zinātnes ministrijas Vispārējās izglītības departamenta direktors Guntis Vasiļevskis.

Konferences pirmo darba dienu ar uzstāšanos par izglītības kvalitāti Latvijā Eiropas valstu kontekstā atklāja LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes dekāns Andris Kangro. Pēc tam visas dienas garumā sekoja citu valstu galvaspilsētu pārstāvju uzstāšanās. Konferences darbs turpinājās arī nākamajā dienā.

Kluba prezidents Boriss Žebrovskis bija gandarīts par konferences norisi un kluba darbību kopumā.

2005. gadā Eiropas galvaspilsētu izglītības vadītāju kluba konference notiks Zagrebā, Horvātijā.

Galvenie turpmākās darbības virzieni

- Pasākumi izglītības procesa kvalitātes monitoringa nodrošināšanai mazākumtautību skolās.
- Priekšlikumu izstrāde skolu tīklu optimizācijai un kvalitatīvas izglītības nodrošināšanai.
- Otrās maiņas samazināšana vispārējās izglītības iestādēs.
- Priekšlikumu izstrāde otrgadniecības samazināšanai turpmākajos mācību gados.

Rīgas 45. vidusskolai – 50 gadi

2004. gada 22. oktobrī Rīgas 45. vidusskola atzīmēja 50. gadu jubileju. Svinīgais pasākums notika VEF Kultūras pilī. Tajā piedalījās skolas darbinieki, skolēni, skolas absolventi, viesi. Skolas jaunieši uzstājās ar lieliskiem priekšnesumiem, dziedāja un dejoja.

Skolas vēsture aizsākās 1910. gadā, kad uzcēla jaunu skolu pēc īpaša Rīgas pamatskolu normālpilna. 1919. gadā skola pārcēlās uz jaunām telpām un kļuva par Rīgas 9. pamatskolu. 1954./55. mācību gadā skolu pārdēvēja par Rīgas 45. vidusskolu. 1961. gada 1. septembrī Rīgas 45. vidusskola pārcēlās uz jaunām telpām Bērzpils ielā 1, kur tā atrodas arī pašlaik.

Direktors Tālis Veismanis, uzrunājot visus klātesošos, teica: "Lielajā pasaulē ir trīs stipri vārdi: Dievs, Milestība, Skolotājs. Vislaimīgākais

Rīgas 45. vidusskolas 50 gadu jubileja

un vispiepildītākais ir tas cilvēks, kuram šie vārdi ir dziļi sirdi."

Rīgas 45. vidusskolu jubilejā sveica Vidzemes priekšpilsētas skolu direktori un Departamenta pārstāvji.

Skolu jubilejas

Nozīmīgas jubilejas 2004. gadā atzīmēja vairākas Rīgas skolas, t. sk.:

1. Rīgas 20. vidusskola – 40 gadu jubileju;
2. Rīgas 72. vidusskola – 30 gadu jubileju;
3. Rīgas Angļu ģimnāzija – 85 gadu jubileju;
4. Rīgas 46. vidusskola – 50 gadu jubileju;
5. Rīgas 16. vidusskola – 40 gadu jubileju;
6. Rīgas 45. vidusskola – 50 gadu jubileju;
7. Rīgas 10. vidusskola – 60 gadu jubileju;
8. Rīgas 88. vidusskola – 20 gadu jubileju;
9. Āgenskalna sākumskola – 10 gadu jubileju;
10. Rīgas Krievu vidusskola – 50 gadu jubileju;
11. Rīgas 54. vidusskola – 45 gadu jubileju;
12. Rīgas Valsts 1. ģimnāzija – 85 gadu jubileju.

3

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

Kopsavilkums

Darba ar jaunatni pamatuzdevums ir papildus obligātajai izglītībai izveidot bērniem un jauniešiem pieejamu un vispusīgu neformālās izglītības sistēmu, kurā ietvertu gan interešu izglītību, gan darbu ar jaunatni, gan dažādus projektus un atbalsta programmas (t. sk. nometnes) mērķtiecīgi organizēta brīvā laika pavadīšanai.

2004. gadā vairāk nekā 67 502 bērnu un jauniešu ir iesaistījušies vispārējās izglītības iestāžu un interešu izglītības iestāžu īstenotajās interešu izglītības programmās. Daļa minētajās programmās nodrošina radošo spēju attīstību un prasmju un iemaņu apguvi mūzikā, mākslā, sportā un tehniskajā jaunradē. 2004. gadā interešu izglītības programmas Rīgā īstenoja 146 vispārējās izglītības iestādes, 15 interešu izglītības iestādes, kā arī fiziskas un juridiskas personas, kas saņēmušas attiecīgu licenci. Interesešu izglītības iestādēs audzēkņu vidū visvairāk apmeklētās ir vizuālās un lietīšķās mākslas programmas, bet vispārējās izglītības iestādēs – mūzikas programmas.

Jaunatnes iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesos, atbalsts jaunatnes iniciatīvām un skolēnu pašpārvalžu aktivizēšana ir darbības, kas sekmē pilsoniskas sabiedrības attīstību. 2004. gadā uzlabojās Rīgas skolēnu domes (turpmāk – RSD), izglītības iestāžu Skolēnu pašpārvalžu un rajonu un priekšpilsētu koordinātoru sadarbība. Tika īstenoti vērīgi pasākumi, semināri un konferences

par jauniešiem aktuālām tēmām. Pirmo reizi RSD sadarbībā ar sabiedriskajām organizācijām organizēja 1. septembra pasākumu Vērmanes dārzā, aicinot visus bērnus un jauniešus kopā sagaidīt jauno mācību gadu.

Ar katru gadu palielinās to jaunatnes organizāciju skaits, kuras piedalās atklāto projektu konkursā, lai pretendētu un iegūtu finanšu līdzekļus jauniešiem un sabiedrībai aktuālu jautājumu risināšanā.

Daudzus konkursus, skates, sacensības un festivālus organizēja ne tikai pašvaldības izglītības iestādes, bet arī sabiedriskās organizācijas un paši jaunieši.

Domājot par tiem bērniem un jauniešiem, kuri vēl nav iesaistījušies interesešu izglītībā vai kādā sabiedriskā organizācijā, Rīgā tiek veidoti jauni brīvā laika centri un istabas pie vispārējās izglītības iestādēm. Šajos centros ir iespēja saturīgi pavadīt brīvo laiku – spēlēt galda spēles, klausīties mūziku u. tml.

Viens no iecienītākajiem bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas veidiem ir līdzdalība nometnēs. 2004. gadā ar RD atbalstu tika organizētas 404 nometnes, kurās piedalījās 15 185 bērni un jaunieši no Rīgas. Nometņu organizatori galvenokārt bija pilsētas izglītības iestādes. Rīgas bērnu un jauniešu centri organizēja gan dienas, gan izbraukuma nometnes – vienu trešo daļu no kopējā nometņu skaita. 2004. gadā pirmo reizi izglītības iestādēm, kuras ilggadīgi un kvalitatīvi organizē bērnu nometnes, finanšu līdzekļus nometnes organizēšanai ieskaitīja izglītības iestādes budžetā. Kā arvien aktīvi nometņu

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

darbībā bija iesaistījušās arī sabiedriskās organizācijas, kas iesniedza pieteikumu noņemnes organizēšanai un saņēma pašvaldības finansiālu atbalstu.

Jāatzīst, ka Rīgā bērniem un jauniešiem ir plašas brīvā laika pavadīšanas iespējas interešu izkopšanai, bet vēl nepieciešams nopietns darbs, lai apzinātu un ieinteresētu "nekā negribētājus".

Lai būtu vieglāk orientēties tālāk tekstā minētajos skaitļos, jāpaskaidro, ka kalendārajā gadā ietilpst divi mācību pusgadi. Tāpēc, minot audzēkņu skaitu un citus datus, tiek minēti divi skaitļi. Savukārt programmu un projektu izpilde un uzskaitē ir vienkāršāk apkopojama, jo notiek kalendārā gada ietvaros.

Galvenie darba rezultāti

Nodrošināta interešu izglītības iestāžu darbība un uzsākts darbs trijos brīvā laika centros pie vispārējās izglītības iestādēm.

- Izvērtētas interešu izglītības programmas visās izglītības iestādēs.

- Izstrādāti un noslēgti līgumi par interešu izglītības programmu finansēšanu sabiedriskajām organizācijām.

- Uzlabota interešu izglītības iestāžu materiāli tehniskā bāze, sniedzot atbalstu mācību procesā nepieciešamā inventāra iegādei.

- Uzsākta sadarbība ar Kopenhāģenas (Dānija) jaunatnes skolām.

- Sadarbībā ar SIC uzsākta interešu izglītības pedagogu tālākizglītošana programmās B1 un B2.

- Lai labāk organizētu darbu ar jaunatni, katrā Rīgas rajonā un priekšpilsētā ir izveidota koordinatora amata vienība.

- Ar Departamenta atbalstu BJC "Laimīte" Jaunatnes skola izdeva metodisko materiālu, rokasgrāmatu.

- Rīgas vispārējās izglītības iestādēs ir izveidotas un darbojas 126 skolēnu pašpārvaldes, kas organizē seminārus, konkursus, diskusijas, konferences.

- Ar Departamenta atbalstu organizētas 404 noņemnes, kurās piedalījās 15 185 bērni un jaunieši.

Problēmas

Trūkst vienotas informatīvas datu bāzes par brīvā laika pavadīšanas iespējām un interešu izglītības programmu piedāvājumu pilsētā. Atsevišķi tiek apkopota informācija par Departamenta padotībā esošajām izglītības iestādēm, NVO, kas saņēmušas licenci un RD Kultūras pārvaldes pārziņā esošajām iestādēm. Darbinieku resursu trūkuma dēļ šis darbs nav uzsākts.

2004. gada oktobrī par 236 audzēkņiem samazinājies bērnu un jauniešu skaits interešu izglītības iestāžu īstenotajās programmās. Izmaiņas skaidrojamas ar interešu izglītības programmu finansēšanas kārtību Zemgales priekšpilsētā, jo šajā mācību gadā šīs programmas tiek realizētas vispārējās izglītības iestādēs.

Turpinās darbs pie vienotas interešu izglītības metodiskā darba koordinācijas un pārraudzības sistēmas izveides.

Vispārējās izglītības iestādēs nav vienotas sistēmas interešu izglītības programmu realizēšanai (dažāds stundu, bērnu skaits pulciņos, dažādas prasības, darbs ar bērniem brīvlaikos u. c.), tāpēc būtu nepieciešams izstrādāt interešu izglītības programmu īstenošanas kārtību Rīgas vispārējās izglītības iestādēs.

Mazs atklāto dienas un diennakts noņemņu piedāvājums. Ja noņemnes organizē sabiedriskās organizācijas, tās ir dārgas. Departaments konkursa kārtībā varētu slēgt līgumus ar atsevišķām organizācijām, kuru organizētās noņemnes Rīgas bērniem varētu izmaksāt lētāk. Ar organizācijām jāsadarbojas tāpēc, ka interešu un sporta iestādes tomēr orientētas uz saviem audzēkņiem un to iemaņu nostiprināšanu vasaras periodā.

Noņemņu izmaksas ir lielas. Tās būtu lētākas, ja Rīgas pašvaldībai ārpus Rīgas centra piederētu stacionāru un labiekārtota noņemne. Pēc iespējas ātrāk jāuzbūvē šāda bāze Mangaļsalā.

Problemātiska ir speciālo izglītības iestāžu un internātskolu noņemņu darbības nodrošināšana. Ja citās noņemnēs nepieciešamo papildfinansējumu sedz vecāku maksājumi, sociālo dienestu palīdzība ģimenēm, kā arī

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

3

1. Interesešu izglītība

1.1. Interesešu izglītība bērnu un jauniešu centros

2004. gadā Rīgā darbojās 15 interesešu izglītības iestādes. Kopējais audzēkņu skaits 2003./ 2004. mācību gadā bija 25 449 jaunieši vecumā no 3 līdz 25 gadiem, kas sastādīja 15% no Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā reģistrētajiem bērniem un jauniešiem¹¹ Uz 01.10.2004. bija reģistrēti 172 546 bērni un jaunieši vecumā no 3 līdz 25 gadiem.

2004. / 2005. mācību gadā – 25 213 audzēkņi, tai skaitā 868 audzēkņi ar īpašām vajadzībām (attiecīgi – 14,61%).

Pēdējos gados vērojama tendence, ka audzēkņu skaits centros pieaug, taču 2004. gada

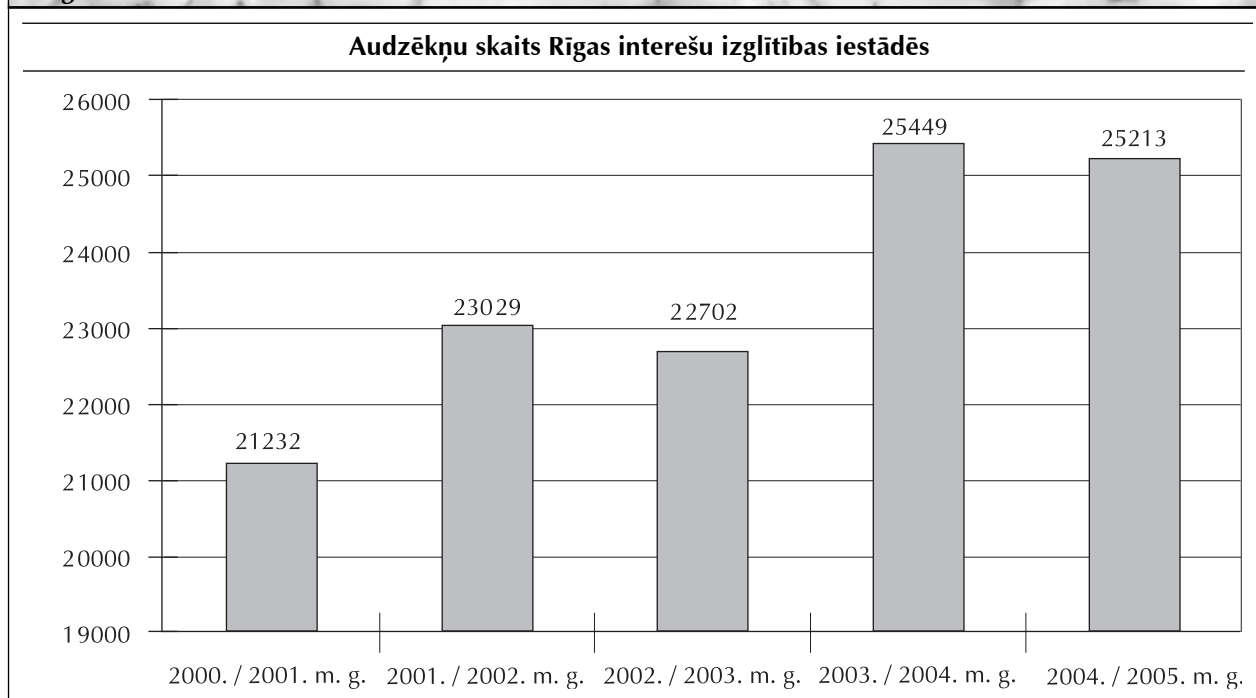
septembrī audzēkņu skaits bērnu un jauniešu centros ir samazinājies, jo mainījās programmu uzskaites kārtība Zemgales priekšpilsētā (skat. 13. grafiku).

2004. / 2005. mācību gadā papildu likmes izglītības programmu īstenošanai interesešu izglītības iestādēm nav piešķirtas. Tiek turpinātas jau uzsāktās programmas, veicot nelielas izmaiņas gadījumos, kad programma ir izpildīta vai mainījies pedagogs.

Vislielākais audzēkņu skaits ir Bērnu un jauniešu centrā "Rīgas Skolēnu pils" (skat. 14. grafiku "Audzēkņu skaita sadalījums bērnu un jauniešu centros"). Šī iestāde jau no saviem pirmsākumiem ir bijusi lielākā interesešu izglītības iestāde ne tikai Rīgā, bet visā Latvijā, kaut arī likmju skaits ilgu laiku nebija lielākais. Pedagogu iniciatīvas un radošās pieejas rezultātā 2003. / 2004. mācību gadā ir izstrādātas jaunas programmas un iegūtas papildu pulciņu likmes, kas savukārt palielināja audzēkņu skaitu. Skolēnu pili apmeklē 16% no visiem Rīgas bērnu un jauniešu centru audzēkņiem.

Analizējot audzēkņu un stundu skaitu interesešu izglītības programmās pa iestādēm (skat. 3. sarakstu "Audzēkņu un stundu skaits

13. grafiks

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

interesu izglītības programmās”), var secināt, ka vislielākais stundu skaits uz vienu audzēkni nedēļā ir BJN “Rīdze”, nedaudz mazāks ir MJC “Praktiskās estētikas skola” un TJN “Annas 2”. Apzinoties reālo situāciju un lielo bērnu skaitu Rīgā, esam ieteikuši palielināt vidējo audzēkņu skaitu grupā no 12 līdz 15 bērniem, kas nodarbojas vidēji 4 – 6 stundas nedēļā. Tas sastāda 0,27 – 0,5 stundas uz 1 audzēkni nedēļā. Taču minētajās 3 iestādēs šie skaitļi ir lielāki nekā citur. Tāpēc 2004. / 2005. mācību gadā būtu jāpievērš lielāka uzmanība šo iestāžu interešu izglītības programmu analīzei. BJN “Rīdze” lielo stundu skaitu uz vienu audzēkni var izskaidrot ar to, ka tiek realizētas interešu izglītības programmas pēc mūzikas skolas programmām, kurās paredzētas stundas individuālajām nodarbībām.

BJC “Smaile” nav salīdzināms ar pārējām iestādēm pēc šiem rādītājiem, jo iestāde nedarbojas pēc pulciņu mācību principa. Tā ir tipiska brīvā laika pavadīšanas iestāde. Tajā pie-

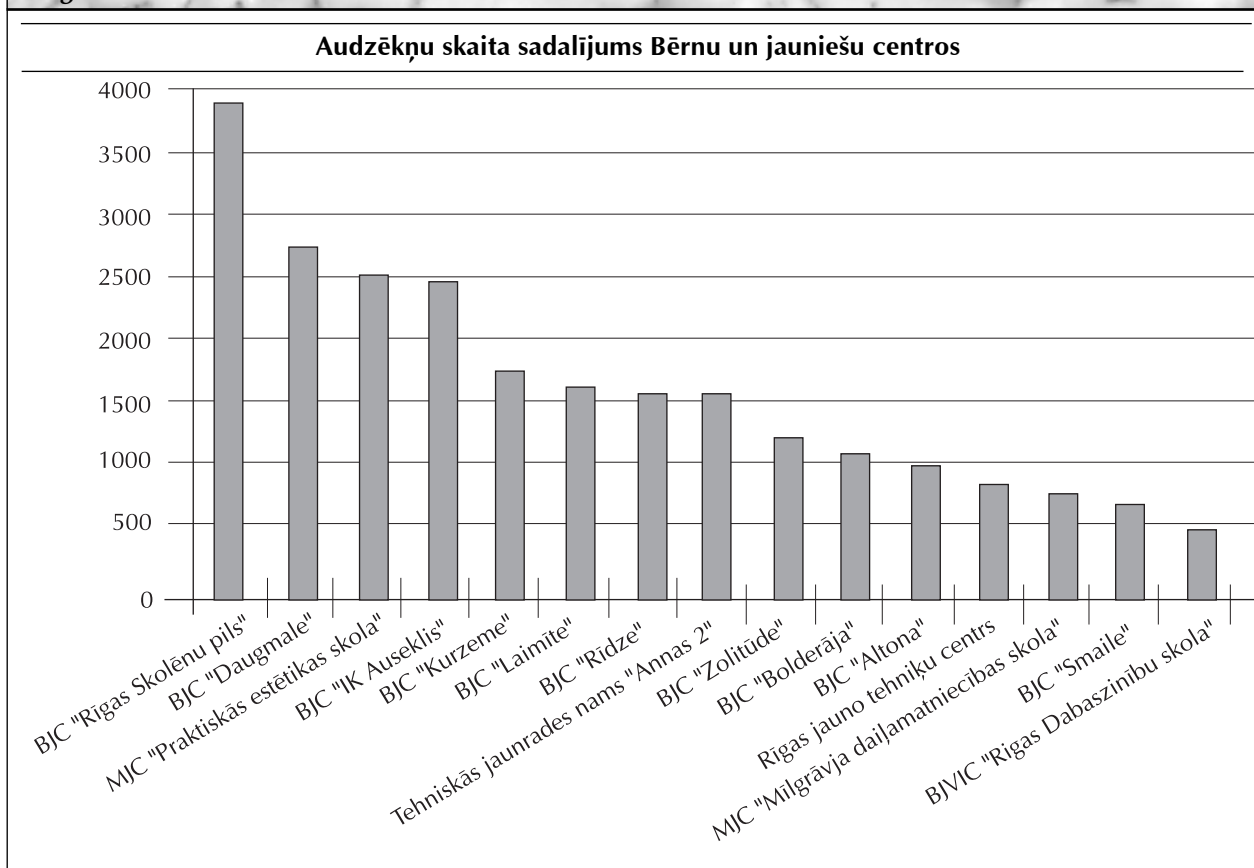
dāvā arī tematiskās nodarbības, piemēram, lietišķajā un vizuālajā mākslā, sporta spēlēs, foto u. c. Šajā gadījumā audzēkņu skaits uz vienu pedagoģisko stundu varētu būt lielāks.

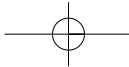
Tāpat kā visus iepriekšējos gadus, arī 2004. gadā tiek īstenotas kultūrizglītības, tehniskās jaunrades, vides izglītības, sporta izglītības un citas programmas darbam ar jaunatni (pirmskolas izglītība, valodu mācības u. c.). Visvairāk bērnu un jauniešu ir iesaistījušies kultūrizglītības programmās (skat. 3. sarakstu pielikumā “Audzēkņu skaits interešu izglītības programmās”), salīdzinot ar iepriekšējo mācību gadu, to skaits ir pieaudzis par 3 %.

Praktiski visos bērnu un jauniešu centros tiek īstenotas vizuālās mākslas programmas, jo ir liels pieprasījums (bērnu skaits šajās programmās ir vislielākais) un tām nav vajadzīgi lieli kapitālieguldījumi, nav nepieciešama arī dārga materiālā bāze un mācību līdzekļi.

Audzēkņu skaita dinamika dažādās programmās proporcionāli ir palikusi nemainīga

14. grafiks

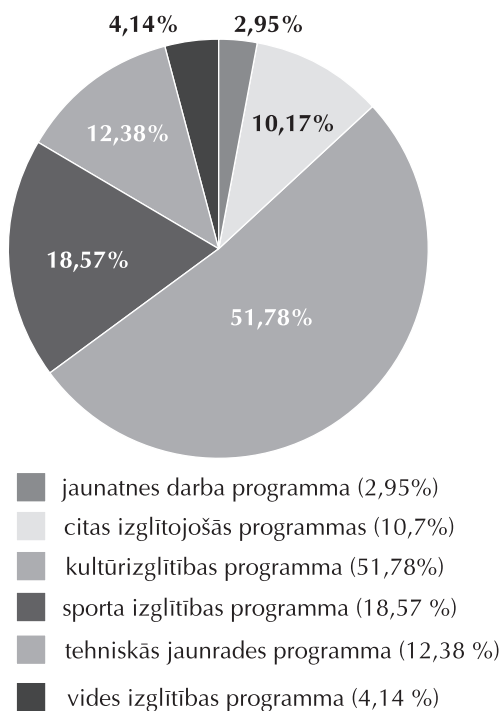

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

3

15. grafiks

Audzēkņu īpatsvars (%), kuri apgūst Kultūrizglītības programmu Rīgas interešu izglītības iestādēs

trīs mācību gadu garumā. Visvairāk audzēkņu ir iesaistīts kultūrizglītības programmās, bet vismazāk – jaunatnes darba programmās.

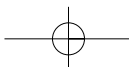
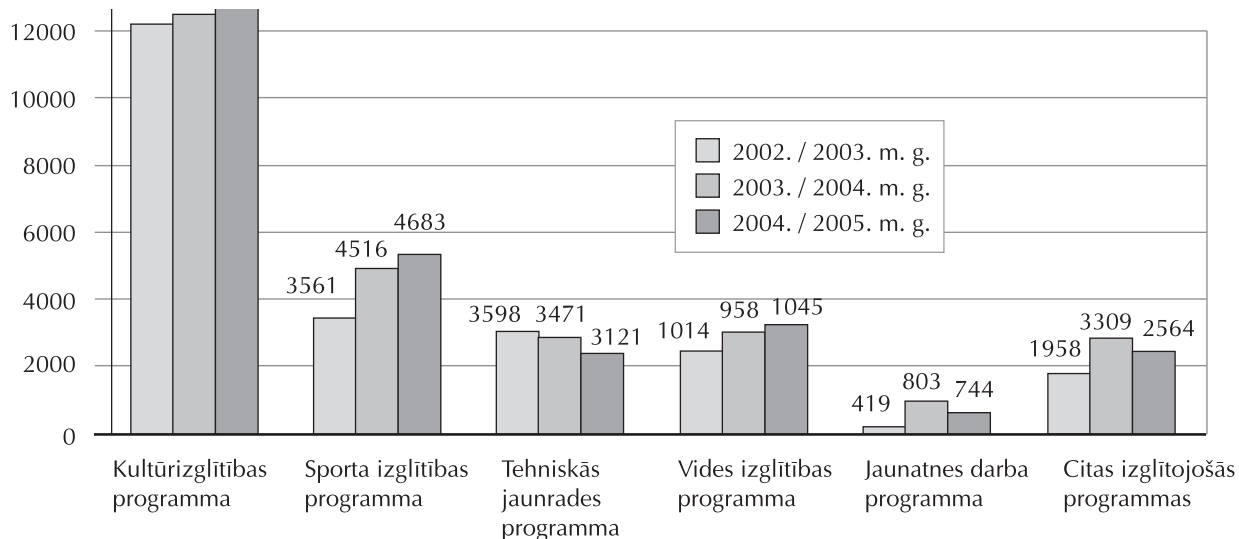
Vislielākais audzēkņu skaita pieaugums ir tautas dejās. To varētu izskaidrot ar gaidāmajiem 2005. gada vasaras IX Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem, kuri notiek reizi četros gados. Ievērojami samazinājies dalībnieku skaits folkloras kopās un tehniskās jaunrades pulciņos. Nepieciešams analizēt situāciju iestādēs, kāpēc ir šāds samazinājums un ar ko tas izskaidrojams. Iespējamie cēloņi varētu būt programmu maiņa, tas, ka tās vairs netiek turpinātas u. c.

Pavisam interešu izglītības programmas īsteno 618 pedagogi. Atbilstoši Izglītības likumam visiem pedagogiem jābūt augstākajai izglītībai un pedagoga kvalifikācijai. Ja šādas izglītības nav, interešu izglītībā ir iespēja iegūt kvalifikāciju, apmeklējot kursu programmas B1 un B2 un saņemot IZM sertifikātu. Praktiski visi pedagogi, kuriem nav augstākās pedagoģiskās izglītības, ir beiguši programmas B1 kursus un turpinās izglītību B2ursos.

Departamenta speciālisti sadarbojas ar iestāžu pedagogiem metodiskajā jomā un koordinē viņu īstenotos pasākumus un projektus,

16. grafiks

Interesu izglītības programmas Rīgas interešu izglītības iestādēs, audzēkņu skaita dinamika

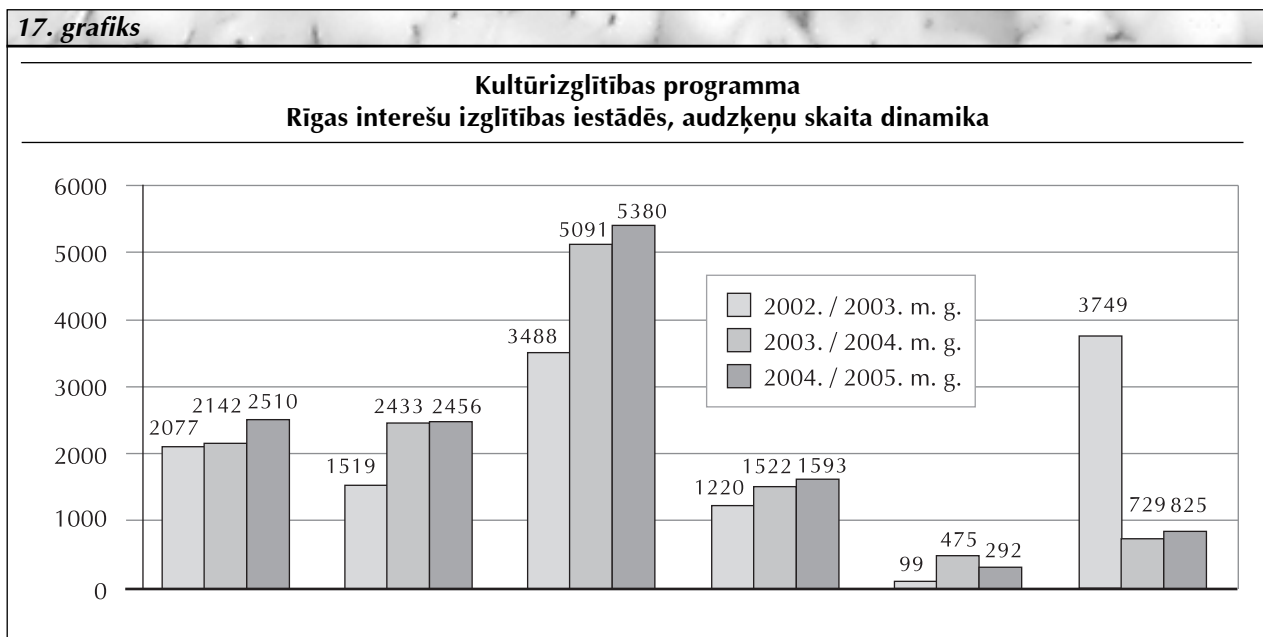
Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

veic aptaujas interešu izglītības iestādēs, izzina pedagogu vajadzības kvalifikācijas paaugstināšanai. Aptaujas rezultāti tiek apkopoti un uz šī pamata SIC veido nepieciešamās programmas un veic pedagogu izglītošanu. 2004. gadā SIC ir uzsācis bērnu un jauniešu centra pedagogu izglītošanu B1 un B2 pedagoģijas programmās, kā arī pedagogu profesionālās meistarības pilnveidi. Līdz šim pedagogi

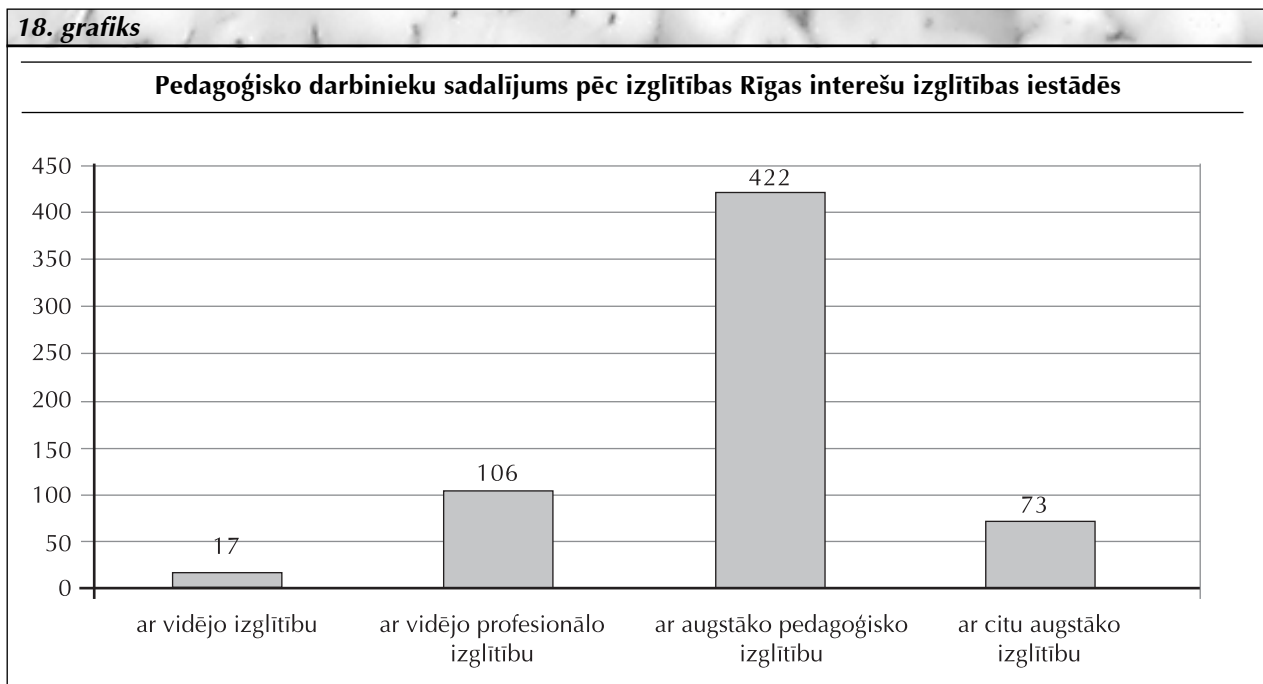
ir izmantojuši citu organizāciju piedāvātos kursus vai apmeklējuši sev atbilstošus SIC piedāvātos kursus.

Bērnu un jauniešu centru budžetu veido valsts, pašvaldības un cits finansējums. Valsts daļēji finansē pedagoģiskās likmes. Lielāko daļu no budžeta sastāda pašvaldības finansējums, kas tiek izmantots gan iestādes uzturēšanai, tehnisko darbinieku darba samaksai,

17. grafiks

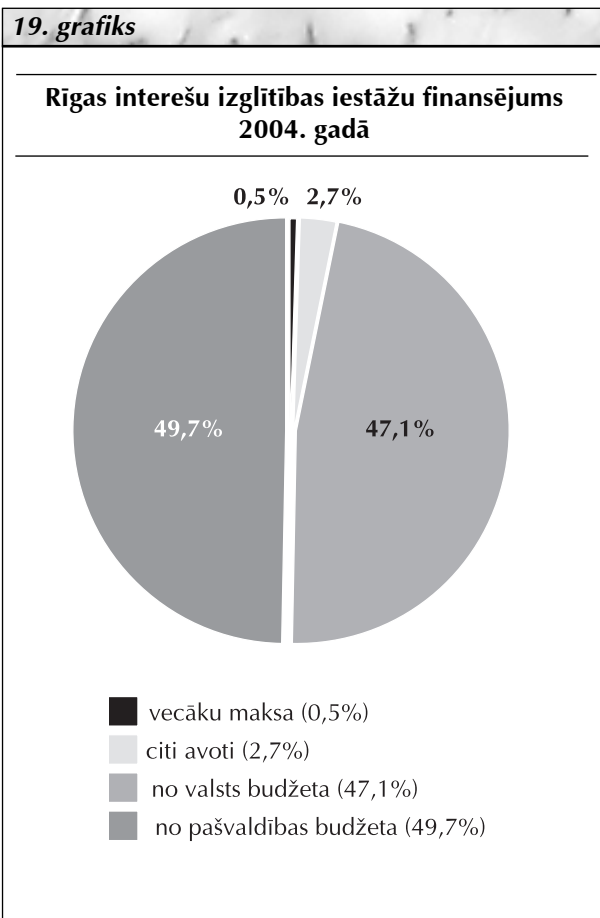

18. grafiks

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

3

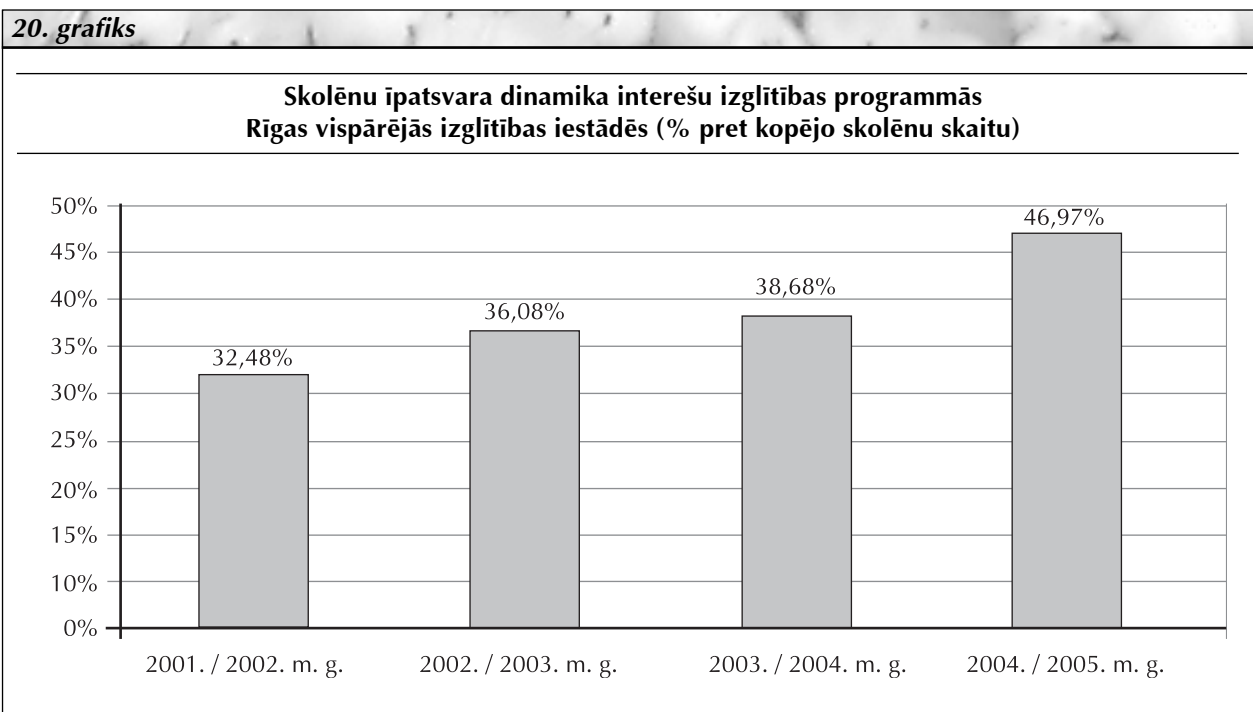

kā arī daļēji mācību līdzekļu iegādei un pedagoģisko darbinieku algu samaksai. Nelielu daļu no ienākumiem veido vecāku maksa, kur vecāki ziedojumu veidā atbalsta bērnu izglītošanos un viņu dalību nometnēs. Uzsākts darbs ar iestāžu vadītājiem, lai izstrādātu Rīgas domes noteikumus par vecāku dalības maksu iekasēšanas un uzskaites kārtību.

1.2. Interesu izglītības programmu īstenošana vispārējās izglītības iestādēs

Rīgas 146 vispārējās izglītības iestādēs īsteno interešu izglītības programmas. No visām Rīgas skolām tikai Rīgas vakara ģimnāzija (Latgales priekšpilsēta) neīsteno nevienu interešu izglītības programmu. Skolai mācības notiek maiņās un daļa skolēnu strādā. Jaunie noteikumi paredz, ka izglītības iestādes budžetā ir iespējams iegūt finansējumu interešu izglītības organizēšanai, līdz ar to jau nākamajā gadā arī šī skola varētu uzsākt šo darbu.

2004. / 2005. mācību gadā skolu interešu izglītības pulciņos darbojās 42 289 skolēnu jeb 47% no kopējā Rīgas (90 025 skolēni) skolēnu skaita.

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

Rīgas rajonos un priekšpilsētās skolēnu daļība interešu izglītības programmās ir atšķirīga. Procentuāli pret kopējo skolēnu skaitu vairāk interešu izglītības programmās darbojas Vidzemes priekšpilsētā 54,9% un Ziemeļu rajonā 53,5%, vismazāk – Kurzemes rajonā 41,7%.

Apmēram 32% no visiem interešu izglītības programmās iesaistītajiem skolēniem darbojas muzikālajos pulciņos un 8% – tautisko deju kolektīvos. Jau 2004. gadā programmu lielākā daļa veltīta IX Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku repertuāra apguvei.

2004. gadā uzsākts interešu programmu izvērtējums laika posmam no 2001. / 2002. mācību gada līdz 2003. / 2004. mācību gadam vai arī par īsāku laika periodu, ja programmas īstenošana sāka vēlāk. Tika izstrādāta anketa, kurā bija iekļauti IZM Valsts Jaunatnes iniciatīvu centra (turpmāk – VJIC) izstrādātie jautājumi par interešu programmas īstenošanu. Rajonu un priekšpilsētu vispārējās izglītības iestāžu interešu izglītības metodiķi anketas izplatīja pedagogiem, veicot skaidrojošo darbu par aizpildīšanas procedūru. Metodiķi iepazinās ar anketām un deva savu vērtējumu par programmu īstenošanu.

Programmu izvērtējums parādīja pedagogu prasmi vērtēt savu darbu. Rajonu un

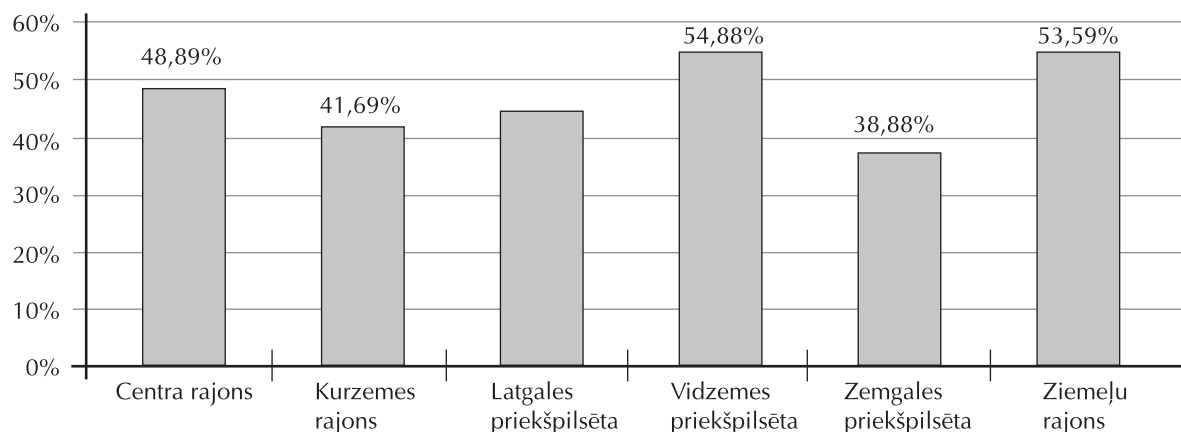
priekšpilsētu anketu datu apkopojums atklāja tradīcijas interešu programmu īstenošanā un padarītā darba atspoguļošanā. Piemēram, Vidzemes priekšpilsētas izglītības iestādes iesniedza plašu un vizuāli glīti noformētu materiālu par daudzām izglītības iestādēm. Šāda veida izvērtējums ir nepieciešams, un to vēlams veikt katras mācību programmas beigās, lai izvērtētu savu darbu un izdarītu secinājumus programmas uzlabošanai.

Aizvadītajā gadā interešu izglītības darba sekmēšanai Rīgas rajonos un priekšpilsētās ir izstrādāts un apstiprināts Rīgas vispārējās izglītības iestāžu interešu izglītības programmu metodiķa amata paraugapraksts. Metodiķa darba galvenais uzdevums ir koordinēt un kontrolēt interešu izglītības programmu īstenošanu vispārējās izglītības iestādēs.

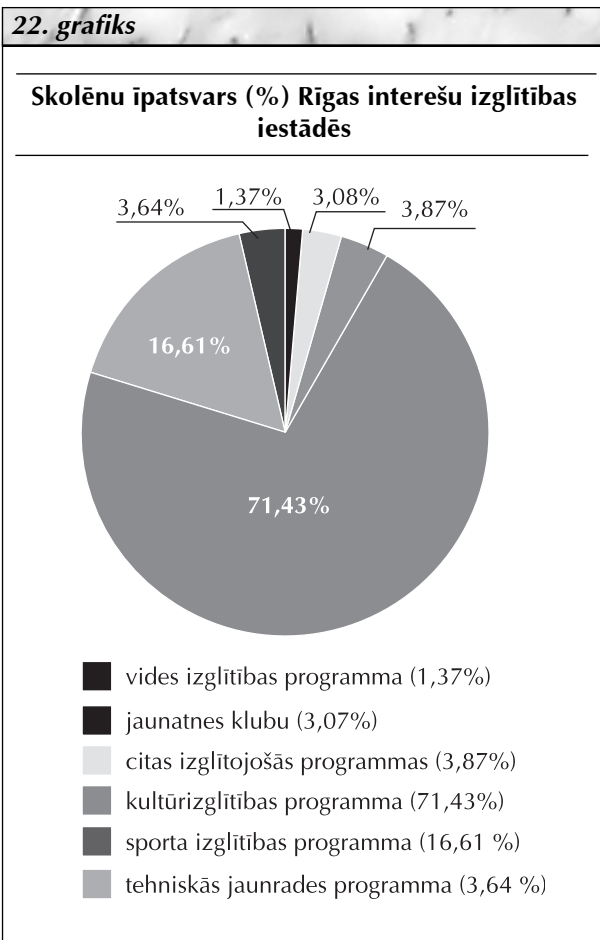
Lai nodrošinātu vienotu interešu izglītības procesa organizēšanu Rīgas vispārējās izglītības iestādēs, ar 2004. / 2005. mācību gadu ir apstiprināts interešu izglītības procesa organizēšanai nepieciešamo dokumentu saraksts: interešu izglītības programma, nodarbību uzskaites žurnāli, pulciņa darba plāns, direktora apstiprināts pulciņa dalībnieku saraksts, iesniegumi par uzņemšanu pulciņā, nodarbību hospitācijas lapas, direktora apstiprināts interešu izglītības pedagoga pienākumu apraksts.

21. grafiks

Skolēnu īpatsvars interešu izglītības programmās Rīgas vispārējās izglītības iestādēs sadalījumā pa rajoniem/ priekšpilsētām (% pret kopējo skolēnu skaitu raj./ priekšp. izglītības iestādēs)

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

Analizējot situāciju atsevišķās vispārējās izglītības iestādēs (piemēram, O. Kalpaka Rīgas Tautas daiļamatū pamatskolā, Rīgas Imantas vidusskolā), var secināt, ka ne vienmēr piešķirtie līdzekļi tiek izmantoti racionāli. Lai nerastos analogas problēmas, 2005. gadā Departamenta Jaunatnes virzienam nepieciešams izstrādāt interešu izglītības programmu īstenošanas kārtību Rīgas pilsētas vispārējās izglītības iestādēs.

1.3. Brīvā laika centri pie vispārējās izglītības iestādēm

Departaments strādā pie jaunu brīvā laika centru plānošanas un izveides. Jaunu centru izveide pie vispārējās izglītības iestādēm daļēji atrisinātu bērnu brīvā laika organizēšanas problēmu. Tas, ka bērniem un jauniešiem nav

kur pavadīt savu brīvo laiku, noved pie daudzām negatīvām parādībām, piemēram, klaiņošanas, interneta klubu apmeklēšanas vakara stundās, alkoholisma, narkotiku lietošanas, noziedzības.

Uzsākts pilotprojekts – programma “Brīvā laika centra izveide pie vispārējās izglītības iestādēs”. Programmas mērķis ir radīt iespēju attiecīgās skolas un mikrorajona bērniem un jauniešiem lietderīgi pavadīt brīvo laiku organizētās nodarbībās un brīvas izvēles nodarbībās. Katra no programmas daļām ir atšķirīga, atkarībā no konkrētās skolas iespējām un vajadzībām. Būtiska ir pedagoga piemērotība darbam šajos centros.

Rīgas 94. vidusskolas bērnu un jauniešu brīvā laika centrs “Nāc un piedalies!” uzsāka darbu 2003. gada rudenī. Par programmai piešķirtajiem līdzekļiem ir izremontēta telpa, nomainīti logi, iegādātas mēbeles, televizors, videomagnetofons, kodoskopis, galda spēles, kancelejas preces, grāmatas un pasūtīti preses izdevumi. Darbs centrā ir organizēts divās telpās sākumskolas un pamatskolas vecuma grupām. Centrs piesaista arī mikrorajona jauniešus. Bērni var skatīties filmas, lasīt grāmatas, jaunākos preses izdevumus, spēlēt galda spēles.

Rīgas pilsētas Pļavnieku ģimnāzijas bērnu un jauniešu brīvā laika centrs ir uzsācis darbību, lai radītu iespēju Pļavnieku mikrorajona bērniem un jauniešiem daudzveidīgi pavadīt brīvo laiku. Bērni un jaunieši spēlē šahu, novusu, galda tenisu, biljardu, met šautriņas un spēlē mazās galda spēles. Tas ir sākums lielam projektam, kas paredz ģimnāzijas teritorijā plašāk organizēt kultūrizglītojošu un sporta pasākumu programmas. 2005. gadā pie Rīgas pilsētas Pļavnieku ģimnāzijas paredzēts atklāt pirmo skrituļošanas laukumu, ģimnāzijas sporta zāli ir paredzēts pielāgot tūrisma un alpīnisma iemaņu apguvei.

Rīgas 85. vidusskolas brīvā laika istabā darbs organizēts sākumskolas un vecāko klašu bērniem brīvā laika centra divās telpās, kur viena telpa paredzēta sporta aktivitātēm – telpā ir trenāžieris un galda teniss, otrajā telpā bērni spēlē galda spēles, skatās TV un video, rotaļājas, tajā notiek arī tematiskas pārrunas.

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

Kārļa Videnieka Rīgas 77. vidusskolas brīvā laika pavadīšanas programma sekmē 5. klašu skolēnu individuālo spēju un interešu attīstīšanu daudzveidīgās nodarbībās. Programma paredzēta bērniem, kam ir nelabvēlīgi mājas apstākļi, bērniem no maznodrošinātām ģimenēm un bērniem ar uzvedības traucējumiem. Bērniem pēc stundām tiek organizētas kopējas nodarbības, skatoties video, apmeklējot peldbaseinu, spēlējot sporta spēles u. c. Skolēniem šeit ir iespēja sagatavot mājas darbus.

2004. / 2005. mācību gadā ir izveidoti trīs brīvā laika centri pie vispārējās izglītības iestādēm. Par vienu no tiem stāsta Rīgas Kristīgās vidusskolas direktore Iveta Gaile:

“2004. / 2005. mācību gada pašā sākumā durvis vēra brīvā laika centrs “JOTA” kā Rīgas Kristīgās vidusskolas struktūrvienība. Centra telpas A. Deglava ielā 1 vairāk zināmas kā bijušais TTP kultūras nams vai fitnesa klubs. Beidzot ir īstenojies skolas sapnis. Rīgas Kristīgā vidusskola piedāvāja Sv. Pāvila draudzes mācītājam A. Bergmanim sākt sadarbību jaunatnes izglītības jomā, veidot skolai un baznīcai blakus esošajā ēkā jauniešu centru un piesaistīt mikrorajona bērnus lietderīgai laika pavadīšanai. Abas puses bija apņēmības pilnas, kaļot plānus par kulturālas un jauniešu piesaistošas vides veidošanu Grīziņkalna rajonā. Ideja guva atsaucību arī Departamentā. Paldies visiem, kas pielika savu izdomu, vēlmi un gribu centra izveidē. Centra telpas ir piemērotas dejošanai, vingrošanai, teātra nodarbībām, muzicēšanai un vēl daudzām citām aktivitātēm. Pagaidām ir trīs pedagoģiskās likmes, bet ieceru ir tik daudz! Protams, visur ir jāiegulda darbs, laiks un finanses, bet mērķis ir liels un daudzsolis.

Pirmajā pusgadā ir sākts sakārtot elektroinstalāciju, ar Departamenta palīdzību ir nodrošināta apkure ziemas periodā, lai arī apkures reorganizācija nākotnē ir viens no pirmajiem uzdevumiem, kas jāatrisina. Ar dāņu ziedojumu palīdzību ir izremontēta un iekārtota koriģējošās vingrošanas zāle, kurā visi bērni var nākt, interesanti pavadīt laiku, iesaistīties rotaļās un aktivitātēs, veidojot un izdarot korekcijas savā stājā. Aicināti visi

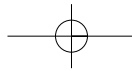

Brīvā laika centrs “JOTA”

interesenti, bet jo sevišķi mikrorajonā dzīvojošie bērni un jaunieši, kuri vakaros grib lietderīgi pavadīt laiku! Mazākie bērni var spēlēt rotaļu istabās ar dāvinātām mīkstajām rotaļlietām, visi var piedalīties diskusijās par jauniešus interesējošām tēmām. Ļoti interesantas nodarbības ir pie skolotājas Līgitas klubiņā “Pūcīte”, kurā tiek veidotas visādas lietas un lietišķas no pavisam neikdienišķām un ikdienišķām vielām un materiāliem. Centrā katrs var izvēlēties sev piemērotu nodarbību, kas atbilst noskaņojumam, vai vienkārši paspēlēt novusu un šahu kopā ar saviem draugiem. Katrs bērns un jauniešs, kurš vēlas pavadīt laiku jaukās telpās patīkamā sabiedrībā, ir mīļi aicināts un gaidīts brīvā laika centrā “JOTA” katru darba dienas vakaru no plkst. 16.00 līdz 20.00! Uz tikšanos “JOTĀ”!

Rīgas 80. vidusskolas brīvā laika centrs Purvciemā strādā darbdienās un sestdienās. Tajā ir iespēja pavadīt brīvo laiku arī sociālā riska un maznodrošinātu ģimeņu bērniem. Bērni un jaunieši var saturīgi pavadīt laiku, spēlējot biljardu, novusu, galda hokeju un futbolu, šahu, var klausīties mūziku vai skatīties video. Mazākajiem ir iespēja veidot, zīmēt un krāsot. Pieredzi sava centra izveidē pedagogi ir guvuši Rīgas sadraudzības pilsētā Norčepingā (Zviedrija).

Rīgas 16. vidusskolas brīvā laika centrā “Jugla” bērnu un jauniešu rīcībā ir divas telpas, kurās viņi divu skolotāju vadībā organizē savu brīvo laiku no 15.00 līdz 20.00. Reizi

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

3

mēnesī centrā tiek rīkoti pasākumi, kas iepazīstina ar dažādu tautu tradīcijām, tiek iestudētas ludziņas, organizētas tematiskas pēcpusdienas. Centrā notiek tikšanās ar ievērojamiem cilvēkiem.

Vasarā uz centra bāzes darbosies vasaras nometne bērniem no maznodrošinātām ģimenēm.

Arī 2005. gadā turpināsies darbs pie jaunu brīvā laika centru izveides.

1.4. Programma "Rīgas pilsētas pasākumi bērniem un jauniešiem"

Programmas ietvaros 2004. gadā atbalstīti 143 pasākumi par kopējo summu Ls 71 378 (skat. 9. tabulu "Pasākumu sadalījums un skaitliskais raksturojums").

Lielāko skaitu sastāda tehniskās jaunrades pasākumi, jo tiek piedāvāta daudzveidība un katrā jomā (foto, kuģu modelisms, lidmodelisms, raķešu modelisms u. tml.) notiek tikai 1 – 3 pasākumi. Pēc izmaksām uz vienu dalībnieku šie pasākumi ir visdārgākie, jo tehniskajā jaunradē ir dārgi mācību materiāli. Turklāt bērnu skaits šajos pasākumos ir mazāks nekā, piemēram, deju un mūzikas pasākumos. Vislielākais bērnu skaits vidēji vienā pasākumā ir bērnu svētkos, kuri ir plaši pieejami un nav nepieciešama iepriekšēja sagatavotība. No tematiskajiem pasākumiem visvairāk dalībnieku ir deju pasākumos un vizuālās mākslas izstādēs, konkursos.

Viens no plašākajiem deju pasākumiem bija festivāls "Latvju bērni danci veda", kurā pulcējās pirmsskolas izglītības iestāžu, pamatskolu deju kolektīvi no visas Latvijas, viesu deju grupas no Lietuvas un Igaunijas. Šogad festivāls notika Rīgā, līdz ar to arī organizatoriskās rūpes bija jāuzņemas galvaspilsētai. Pasākumu katru gadu kādā no Latvijas pilsētām organizē VJIC sadarbībā ar pilsētas pašvaldību, šogad – kopā ar Departamentu. Festivālu rīko ar mērķi veicināt bērnu deju kolektīvu radošās aktivitātes, rosināt kolektīvu vadītājus veidot deju oriģinālprogrammas, apzināt kolektīvu māksliniecisko līmeni un deju iestudējumu kvalitāti, kā arī popularizēt latviešu dejas starptautiskā mērogā.

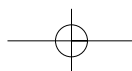
Tautu deju festivālā "Latvju bērni danci veda" piedalījās ap 3050 deju grupu no Tukuma, Saldus, Alūksnes, Talsu, Preiļu, Jēkabpils, Ogres, Daugavpils rajoniem un Rīgas pilsētas.

Kā katru gadu, arī 2004. gadā Rīgas Skolēnu pils organizēja Teātru svētkus. Svētkos tika uzaicināts jauniešu teātris no ASV, kura pedagogu vadībā notika nodarbības un meistarklases masku veidošanā, improvizācijā, radošajā mūzikā (Creating Music) un Commedia del Arte. Bija iespēja noskatīties arī viņu savdabīgo izrādi "American Tall Tales".

Visplašākais vizuālās mākslas pasākums bija Rīgas novada Latvijas bērnu un jauniešu mākslas svētki "Dažāda pasaule". Izstādē piedalījās Rīgas pilsētas Centra, Kurzemes, Ziemeļu rajonu, Latgales, Zemgales un Vidzemes priekšpilsētu un Rīgas rajona vizuālās

8. tabula

Nr.	Izglītības iestāde	Brīvā laika centra adrese	Pedagoģisko likmju skaits
1.	Rīgas 94. vidusskola	Ozolciema iela 26	1,00
2.	Kārļa Videnieka Rīgas 77. vidusskola	Avotu iela 44	0,57
3.	Rīgas 85. vidusskola	Nīcgales iela 22	0,57
4.	Rīgas pilsētas Pļavnieku ģimnāzija	Saharova iela 35	1,00
5.	Rīgas Kristīgā vidusskola "JOTA"	Deglava iela 1	3,00
6.	Rīgas 80. vidusskola	Andromedas gatve 11	2,00
7.	Rīgas 16. vidusskola "Jugla"	Pāles iela 9	2,00

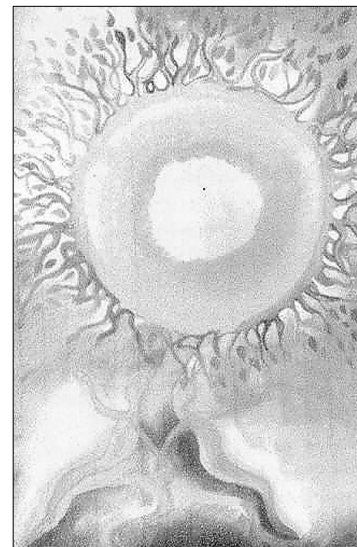
Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

mākslas pulciņu audzēkņi, kā arī lietišķās mākslas pulciņi, kuru dalībnieki veidoja un demonstrēja tērpus.

Departaments, VJIC un Rīgas Skolēnu pils Rīgas novada mākslas svētkus rīkoja ar mērķi veicināt bērnu un jauniešu radošo spēju attīstību, padziļināt izpratni par citu tautu mākslu, kultūru un tradīcijām (Rīgas novada dalībnieki savos darbos atspoguļo Dienvidēiropas tautu – Kipras, Maltas, Portugāles, Spānijas, Itālijas, Grieķijas – kultūru un tradi-

cijas), kā arī veicināt visu izglītības iestāžu vizuālās mākslas pulciņu pedagogu sadarbību un pieredzes apmaiņu, uzsākt gatavošanos Latvijas skolu jaunatnes 9. dziesmu un deju svētku mākslas dienu programmai un veicināt integrācijas procesu Eiropas Savienībā.

No katra rajona vai priekšpilsētas tika iesniegti 12 vizuālās mākslas darbi (3 darbi katrā vecuma grupā) kopējam novada vērtējumam. Darbi varēja būt veidoti dažādās tehnikās, izmantojot dažādus materiālus.

9. tabula

Pasākumu sadalījums un skaitliskais raksturojums						
Pasākuma veids	Pasākumu skaits	Dalībnieku skaits	Summa Ls	Vidējās izmaksas uz 1 pasākumu	Vidējās izmaksas uz 1 dalībnieku	Vidējais dalībnieku skaits 1 pasākuma
Dejas (festivāli, koncerti, sacensības tautiskajās un sporta dejās)	9	9582	9069	1008 Ls	0,95 Ls	1065
Muzikālie pasākumi (koru skates, salidojumi, folkloras un mūzikas festivāli)	16	3381	4568	286 Ls	1,35 Ls	211
Teātru pasākumi (festivāli, konkursi)	5	601	2311	462 Ls	3,85 Ls	120
Vizuālās un lietišķās mākslas izstādes, konkursi, projekti	15	3776	6551	437 Ls	1,74 Ls	252
Vides izglītības konkursi, novadpētniecība un tūrisms	8	1648	3401	425 Ls	2,06 Ls	206
Tehniskās jaunrades pasākumi, konkursi, sacensības (lidmodelisms, trases, kuģu, auto modelisms, foto, Lego u.c.)	33	2103	13096	397 Ls	6,23 Ls	64
Sporta pasākumi (karatē, šaušanas, kāpšanas sporta sacensības un bērnu kluba sacensības)	9	529	2090	232 Ls	3,95 Ls	59
Bērnu svētki (projektu atbalsts, Lieldienu, Ziemassvētku pasākumi u.c.)	23	24706	12683	551 Ls	0,51 Ls	1074
Pasākumi darbam ar jaunatni	5	4552	10633	2127 Ls	2,33 Ls	910
Koordinācijas pasākumi (metodisko materiālu izdošana, konferenču, semināru rīkošana u.c.)	20		6977	349 Ls		
KOPĀ	143	50878	71378	499 Ls	1,40 Ls	356

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

Skolēnu darbus vērtēja četrās vecuma grupās – sākumskolas, pamatskolas, vidusskolas un speciālo izglītības iestāžu grupā. Par tematiski un mākslinieciski veiksmīgākajiem darbiem pasniedza balvas, visi finālam izvirzīto darbu autori un viņu skolotāji saņēma Departamenta atzinības rakstus.

Pirmo reizi ir īstenots projekts – vizuāli plastiskās mākslas izstāde “Austā pasaule”, kuru organizēja Rīgas Centra sākumskolas Mākslas studijas “Raibulis” skolotājas Maija Purgailis un BJC “Altona” tekstilmākslas studijas “Vijumiņš” skolotājas Vijas Jansones vadībā.

Skolotājas stāsta: “Tekstilmāksla ir dažādu vizuālās mākslas veidu sintēze. Lai izveidotu darba kompozīciju, kas ir katra mākslas darba pamatsastāvdaļa, ir nepieciešams apgūt zīmēšanu un brīvi strādāt ar krāsām. Praktiskā idejas īstenošana materiālā notiek, aužot uz rāmja vai stellēm. Šī nozare līdztekus mākslas iepazīšanai un apguvei, un radošās domāšanas attīstībai sniedz iespēju audzināt bērnus un jauniešos pacietību un mērķtiecību.”

Lai būtu iespējams salīdzināt un novērtēt savu un citu paveikto, ir nepieciešams veidot austo darbu izstādes. Tā ir gan atskaite, gan mācībstunda – katrs kolektīvs izstādē ienes savu atšķirīgu rokrakstu un interesantus rezultātus.

Izstāde “Austā pasaule” aušanas kolektīviem uzskatāmi parādīja, cik dažādi ir iespējams izteikt savas domas un iemaņas. Izstādes dalībnieku – Rīgas Nedzirdīgo internātskolas, Rīgas Centra sākumskolas mākslas studijas “Raibulis”, BJC “Altona” tekstilmākslas studijas “Vijumiņš”, BJC “Laimīte”, Friča Brīvzemnieka pamatskolas un Dienas aprūpes centra “Saule” audzēkņu – darbi katrs bija unikāls un neatkārtojams. Te varēja skatīt gan amatnieciski darinātus darbus (Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātpamatskola), gan darbus ar slēptu zemtekstu (BJC “Altona” tekstilmākslas studija “Vijumiņš”, Dienas aprūpes centrs “Saule”), gan tautas mākslas un dabas norišu vērojumu rezultātā tapušus darbus (Rīgas Centra sākumskolas mākslas studija “Raibulis”) u. c.

Kopumā bija izstādīti aptuveni 60 autoru

vairāk nekā 90 darbi. Tos vērtēja žūrija – tekstilmākslinieces Anita Celma un Inga Skujiņa. Dalībnieki saņēma atzinības rakstus, pateicības rakstus un dāvanas no Departamenta.

Starp vides izglītības pasākumiem joprojām vispopulārākie ir konference “Skolēni eksperimentē” un “Vides izglītības konkurss”, tie ir ļoti kupli apmeklēti.

Piedāvājums tehniskās jaunrades pasākumos ir plašs, sākot no Lego pasākumiem mazajiem bērniem līdz pat Baltijas mēroga pasākumiem dažādās modeļu klasēs (lidmodelisms, raķešu modelisms, kuģu modelisms, trases automodelisms u. c.). Iecienīti ir arī fotopraktikumi un foto konkursi.

Sporta pasākumu sadaļā tiek atbalstīti netradicionālie sporta veidi, piemēram, šaušanas, makšķerēšanas, kāpšanas sporta sacensības.

Bērnu svētki tiek organizēti kā masu pasākumi, kuri ir pieejami ikvienam bērnam un jauniešiem un kuriem nav nepieciešamas sākotnējās iemaņas. Pārsvārā tos rīko brīvlaikos kā radošās darbnīcas. Pasākumi ir kļuvuši populāri ar to, ka tajos katrs var pamēģināt kaut ko izveidot, uzzīmēt vai izzināt. Kuplāk apmeklēti ir “Nāc un piedalies” un “Svētki Annas ielā”.

“Nāc un piedalies” parasti notiek pilsētas centrā Vērmanes dārzā. Tajā sevi prezentē visi Rīgas bērnu un jauniešu centri. Pasākuma programmā – bērnu un jauniešu koncerts, iespēja iepazīties ar katra centra darbības virzieniem, izmēģināt savu varēšanu dažādās radošajās darbnīcās un sporta veidos, kā arī pieteikties sev interesējošos pulciņos.

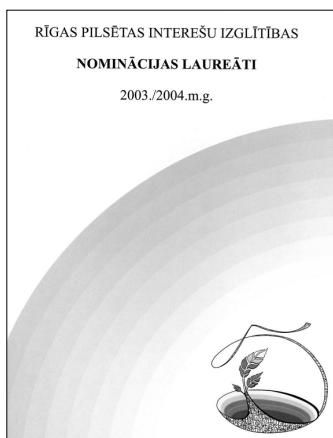
Svētki Annas ielā parasti notiek visā ielas garumā. Tiek veidotas dažādas tehniskas nodarbes, kuru tematika 2004. gadā bija tehnika visdažādākajās izpausmēs. Bija darbnīcas “Kas kuram vēderā”, “Vecā lentiņka darbnīca”, “Mazauto darbnīca”, “Planieru darbnīca”, “Elektronisko skaņu darbnīca”, “Skroderdienu darbnīca”, “Dārgumu meklētāji” u. c. Piemēram, darbnīcā “Kas kuram vēderā” varēja izjaukt mehānismus, agregātus un izpētīt tos no iekšpuses. Tas ir pats par sevi saprotams, jo Tehniskās jaunrades namā “Annas 2” ir saglabāti un aktīvi darbojas dažādi tehniskie pulciņi: lidmodeļu, raķešu, kuģu, korda un

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

trases automodelisma, elektronikas, radiovadāmo modeļu, galdnieku, tehniskās modelēšanas u. c. pulciņi. Daži no tiem ir vienīgie pilsetā un valstī.

1.5. Labāko interešu izglītības audzēkņu, kolektīvu un pedagogu nominācija

Interešu izglītības pedagogu un audzēkņu apbalvošanas pasākums šogad notika jau piekto reizi, un to organizēja Departamenta Jaunatnes virziena speciālisti sadarbībā ar bērnu un jauniešu centriem "Kurzeme" un "Rīdze". Kandidēt uz nomināciju var jebkurš Rīgas pilsētas bērns, jauniešs un kolektīvs par

sasniegumiem pasaules, Eiropas, Latvijas, Rīgas mēroga skatēs, konkursos, sacensībās. Kandidātu izvirzīšana nominācijai notiek atbilstoši interešu izglītības veidam – lietišķā un tēlotājmāksla, dejas, mūzika, vides un zinātnes iz-

glītība, teātris, tūrisms un novadpētniecība, tehniskā jaunrade un sports.

Par radošu darbu bērnu un jauniešu izglītošanā un par augstiem darba rezultātiem nominē arī labākos pedagogus interešu izglītībā. Nominācijai izvirza pedagogus, kuri vada starptautiski atzītu kolektīvu, kā arī pedagogus, kuri strādā ar sociālo problēmu bērniem. Par būtiskāko kritēriju uzskata audzēkņu rekomendācijas un raksturojumus.

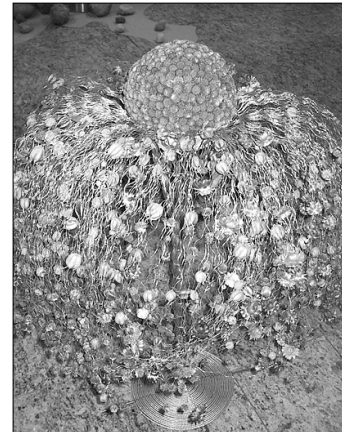
Jau trešo gadu tiek piešķirta nominācija "Par mūža ieguldījumu", kurai izvirza pedagogu, kurš ilgstoši strādājis ar bērniem un vadījis kādu no interešu izglītības pulciņiem.

Nominēts tiek arī "Mīļākais pedagogs", kuru komisija vērtē pēc bērnu sniegtajiem raksturojumiem.

Nominācijas pasniegt bija aicināti savā nozarē profesionāli un sabiedrībā pazīstami

cilvēki – Jānis Purviņš, Arvīds Platpers, Džemma Skulme u. c.

2004. gadā nominācijas svinības par godu jubilejai sākās jau oktobra nogalē ar izstādes atklāšanu RD. Izstādē bija redzami nominācijai izvirzīto interešu izglītības pedagogu un audzēkņu darbi. Bija aplūkojami Bērnu un jauniešu centru "Daugmale", "Altona", "Kurzeme", "Laimīte", "Rīdze", Mākslinieciskās jaunrades centra "Mīlgrāvja daiļamatniecības skola" u. c. darbi, kā arī skatāms vairāku skolu – Rīgas Centra daiļamatniecības pamatskolas, Rīgas 1. speciālās internātpamatskolas u. c. skolu veikums.

1.6. Starptautiskie projekti

2004. gadā turpinājās Rīgas–Norčēpingas starptautiskais projekts "Bērna brīvais laiks". Pavasarī grupa no Norčēpingas viesojās Rīgā, lai apspriestu kopējos plānus un noteiktu turpmāko projekta virzību. Rudenī grupa no Rīgas (6 pedagogi un 14 jaunieši) viesojās Norčēpingā, kur apmeklēja skolas, brīvā laika centrus un sociālos palīdzības dienestus. Grupas sastāvā no Rīgas tika iekļauti pedagogi no jaunajiem skolu brīvā laika centriem, lai viņi varētu iepazīties ar šāda darba pieredzi Norčēpingā. Jaunieši apmeklēja skolas un bija stundās kopā ar saviem vienaudžiem. Jaunieši guva pieredzi, kā notiek mācību process Zviedrijā.

Turpinās sadarbība ar Lietuvas Jauno tehniķu staciju. Departamenta Jaunatnes virziena pārstāvji iepazinās ar lietuviešu darba organizāciju. Lietuvas Jauno tehniķu stacijas un Lietuvas Jauniešu centra direktori viesojās Rīgā, lai kopīgi sagatavotu Eiropas Bērnu un jauniešu brīvā laika organizāciju asociācijas (European Association for Leisure Time Institutions of Children and Youth – EACIY)

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

3

vizīti Rīgā 2004. gadā. 2004. gadā vēl neviena Rīgas organizācija nav iestājusies šajā organizācijā, jo Departaments kā koordinējošā iestāde nevar būt tās dalībnieks. Vēlmi iestāties ir izteicis Rīgas Jauno tehniķu centrs, Tehniskās jaunrades nams “Annas 2”.

Aizvadītā gada nogalē Bērnu un jauniešu centru pārstāvji devās uz Kopenhāgenu, lai nodibinātu kontaktus un iepazītos ar Kopenhāgenas Jaunatnes skolām, to darbības principiem.

2005. gada aprīlī Kopenhāgenas pārstāvji viesosies Rīgā, lai iepazītos ar mūsu interešu izglītības sistēmu un veidotu kopējus projektus darbam ar jaunatni.

Vizītes laikā gūtais:

- iepazīta Jaunatnes skolu sistēma un jaunatnes darba organizācija Kopenhāgenā;
- vērota laba sadarbība starp skolām un Jaunatnes skolām, kuras īsteno otrās iespējas izglītības programmas;
- secināts, ka, domājot par otrās iespējas klašu atvēršanu un jauniešu mācībām, ir

lietderīgi izmantot dāņu pieredzi;

- novērots, ka pašvaldība deleģē funkcijas un atbildību Jaunatnes skolām, un tām ir mazs funkcionālais aparāts;
- konstatēts, ka pastāv vienkāršs pārvaldes modelis – funkcijas un atbildība vairāk deleģēta tiešā darba darītājiem, lai pakalpojums būtu ātrāk pieejams klientiem.

Programma “Atbalsts starptautiskajos konkursos, festivālos, sacensībās, pasākumos”

Programma domāta, lai atbalstītu bērnu un jauniešu kolektīvu dalību starptautiskos pasākumos – konkursos, festivālos un ekspedīcijās – ar izglītojošu un izzinošu mērķi.

Par kopējo summu Ls 34 708 šīs programmas ietvaros atbalstīti 68 pasākumi un 1039 dalībnieki.

Labākie rezultāti:

- 2. vieta Augšharcas starptautiskajā skijoringā – Rīgas Jauno tehniķu centrs – J. Daņilovs, skolotājs V. Ķikusts;

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

■ 3. vieta Ungārijas čempionāta posmā grūtajā kāpšanā – BJC “Rīgas Skolēnu pils” – E. Kalniņa;

■ 1. vieta Lanex kausa izcīņā grūtajā kāpšanā Čehijā – RSP – E. Kalniņa;

■ 3. vieta Krievijas atklātajā Ašihara karatē čempionātā – BJC “Kurzeme” – R. Šestovs, skolotājs V. Vasjanovs;

■ 2. vieta 52. Jaunatnes mūzikas festivālā Beļģijā – Mūzikas studijas “Omnes” koris, skolotāja A. Kukule;

■ 1. un 3. vieta kuģu modeļu sacensībās “Baltic Cup” Igaunijā – BJC “Kurzeme” – I. Lasis, K. Vilciņš, skolotājs V. Rugājs;

■ 1. vieta, 2. vieta (3 dalībniekiem), 3. vieta (3 dalībniekiem) Baltic cup korda automodelismā Polijā – Tehniskās jaunrades nams “Annas 2”;

■ 1., 2., 3. vieta Pasaules kausa posmā lidmodelismā Rumānijā – Rīgas Jauno tehniķu centrs – J. Zariņš, O. Grigals, T. Dreika, skolotājs V. Rošonoks;

■ 3. vieta Pasaules kausa izcīņas etaps raķešu modelismā – TJN “Annas 2” – J. Bērtiņš, skolotājs R. Brīvnieks;

■ 1. un 2. pakāpes diplomu Starptautiskajā Jauno vides pētnieku konkursā un BIOSS olimpiādē – Rīgas skolēni – A. Zakss, I. Damlica, M. Jurisons, I. Cveka.

BJC “Rīgas Skolēnu pils” meiteņu koris “Rīga” koncertējis arī ASV.

2. Darbs ar jaunatni

2.1. Skolu pašpārvalžu iniciatīvas un izglītojošie pasākumi

Lai efektīvāk organizētu darbu ar jaunatni, Rīgā katrā rajonā un priekšpilsētā ir izveidota koordinatora amata vienība. Ar septembri darbu uzsāk divi jauni jaunatnes lietu koordinatori – Ziemeļu rajonā Dagnija Balčiņa un Vidzemes priekšpilsētā Andrejs Eglītis. Interesanti, ka abi speciālisti pirms četriem gadiem līdzdarbojās RSD izveidē.

Būtiski, lai skolas vide radītu skolēnos

priekšstatu par demokrātijas pamatvērtībām un principiem un veidotu izpratni par līdzdalību un atbildību. Bieži pedagogi atzīmē, ka viņiem trūkst pieredzes un zināšanu minētajā jomā, tāpēc apsveicama bija sabiedriskās organizācijas “Latvijas pieredzes izglītības centrs” iniciatīva par semināru skolu direktora vietniekiem audzināšanas darbā. Savstarpējā komunikācija uzskatāmi parādīja, kā var komunicēt vienā līmenī dažāda gadagājuma cilvēki. Tas deva iespēju labāk izprast citam citu. Dalībnieki ieguva vērtīgu pieredzi, kuru viņi turpmāk spēs izmantot turpmākajā darbā.

Lai dalītos pieredzē par skolu pašpārvalžu darbību, BJC “Laimīte” Jaunatnes skola ar Departamenta atbalstu 2004. gadā izdeva metodisko materiālu rokasgrāmatu “Ko darīt pašpārvaldē?”, kas palīdzēs gan skolēnu pašpārvalžu, gan jauniešu organizāciju, klubu darbības organizēšanai un dos ieguldījumu saturīgā jauniešu brīvā laika organizēšanā.

Citāts no grāmatas:

“Ir ļoti daudz lietu, kas jāzina ikvienam skolas jauniešu līderim, piedaloties un līdzdarbojoties skolas dzīvē. Jāzina, kā veicināt skolas skolēnu līdzdalību, kā skolēnam padarīt pašizglītošanās un līdzdarbošanos dzīvāku. Ir daudz prasmju un iemaņu, ko apgūt. Šī rokasgrāmata “Ko darīt pašpārvaldē?” palīdz labāk izprast savu līdera lomu skolā, tajā var atrast materiālus – kā veidot pašpārvaldes, kā strādāt komandā, kā realizēt idejas.”

Cerams, ka rokasgrāmata sekmēs skolu pašpārvalžu darbības kvalitāti un rosinās gan jauniešus, gan pedagogus turpmākai darbībai.

2004. gadā Rīgas vispārējās izglītības iestādēs ir izveidotas 126 skolēnu pašpārvaldes. Skolu pašpārvalžu jauniešus uztrauc šādi jautājumi:

■ Kā piesaistīt skolasbiedrus, lai arī tiem būtu motivācija kaut ko darīt savas skolas labā. Kā panākt šo ieinteresētību?

■ Kā veicināt sadarbību un sapratni skolēnu pašpārvaldes komandā.

■ Kā labāk rīkot pasākumu, kā veiksmīgāk organizēt sanāksmes un darbus pašai pašpārvaldei.

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

■ Kā veicināt aktivitātes rajonu un priekšpilsētu līmenī.

■ Kā panākt rezultātu – “es darbojos, jo man patīk, un es vēlos realizēt savas idejas un veidot ap sevi savu vidi!” un “es vēlos uzdrīkstēties kaut ko darīt”.

■ Kā uzlabot informācijas apriti, informācijas saņemšanu un apriti starp skolām, lai skolas dalītos savā pieredzē un skolēni stāstītu par sevi.

■ Kā biežāk rīkot tikšanās un pasākumus rajona līmenī.

12. februārī pēc Zemgales un Kurzemes rajonu koordinātoru iniciatīvas notika diskusija par starpkultūru izglītību. Diskusijas mērķis bija uzlabot jauniešu komunikācijas un sadarbības prasmes, sniegt izpratni par daudzskultūru un starpkultūru sabiedrību, veicināt jauniešu izpratni par identitāti – sniegt ieskatu starpkultūru izglītībā, radīt izpratni par kultūras jēdzienu starpkultūru izglītībā. Aktivitāšu laikā atklājās dalībnieku stereotipi un aizspriedumi par līdzcilvēkiem. Lai turpinātu šo jautājumu noskaidrošanu, jaunieši piedalījās projektu konkursā un ieguva finansējumu projektam “Tu un es, mēs kopā varam”; idejas autori bija D. Golovkins (Rīgas Anniņmuižas vidusskola) un N. Meļņiks (Rīgas 13. arodvidusskola).

2004. gadā viena no spilgtākajām jauniešu iniciatīvām bija Rīgas 22. vidusskolas skolēnu organizētais seminārs–spēle “Skolas izglītības problēmas un perspektīvas Rīgā”. Notika diskusija par šādām problēmām:

- apmācība skolā;
- materiālās problēmas;
- skolēnu uzvedība;
- neapmierinātība ar attiecībām starp skolēniem un skolotājiem;
- 2004. gada izglītības reforma;
- skolu savstarpējā sadarbība.

Semināra ideja bija dot iespēju “tēlot” tādus cilvēkus, kas grib kaut ko darīt, nevis gaidīt, kad citi to izdarīs. Seminārā piedalījās 50 jaunieši no 27 Rīgas skolām.

2004. gadā pirmo reizi notika Rīgas skolu Erudīcijas konkurss, jāatzīst, ka atsaucība nebija liela. BJC “Daugmale” finālā piedalījās

Rīgas 92. vidusskolas, Rīgas 38. vidusskolas, Rīgas 65. vidusskolas, Rīgas 66. speciālās vidusskolas un Rīgas 25. vidusskolas komandas. Piecām eruditākajām Rīgas skolām bija jāparāda savas zināšanas literatūrā, sportā, veselībā, kultūrā, ģeogrāfijā, politikā, mūzikā, vēsturē u. c. Konkursa uzvarētāji no Rīgas 25. vidusskolas apņēmās ne tikai organizēt finālu, bet iesniegt savu projektu, lai gūtu finansiālo atbalstu balvu iegādei.

Gada nogalē sadarbībā ar Publiskās politikas uzraudzības asociāciju “Godaprāts”, iesaistot Rīgas un Rīgas rajona skolu pašpārvaldes aktīvistus, tika noorganizēts izglītojošais seminārs “Kas ir skolēna tiesības un pienākumi?”. Mērķis bija rast skaidrojumu par skolēnu tiesībām un pienākumiem.

Semināra gaitā izkristalizējās šādi iespējamie risinājumi:

- saskarsmē ar jebkuru cilvēku jāievēro ētikas normas;
- ja radies konflikts, tas jārisina mierīgi un, ja sarunas biedrs paceļ balsi, jācenšas sevi savaldīt un aicināt sarunas biedru runāt mierīgā tonī;
- domāt, pirms runāt;
- aicināt vecākus pievērst uzmanību bērniem, jo tieši no viņiem bērns mācās, kā uzvesties sabiedrībā;
- kļūt iecietīgiem un atvērtākiem.

Lielākais gada pasākums bija konference “Jaunatnes pilsoniskā līdzdalība”, kas notika Rīgas 1. Valsts ģimnāzijā, šo pasākumu atbalstīja 99 jaunieši un 25 pieaugušie.

Jaunieši konferences darbā piedalījās, jo

- vēlējās būt informētāki;
- atzina šo tēmu par aktuālu;
- vēlējās dzirdēt citu viedokli;
- tā bija iespēja tikties ar interesantiem cilvēkiem;

■ tā varēja veicināt savas skolas izaugsmi;

- konference varētu iedvesmot turpmākai darbībai;

■ tā bija lieliska iespēja gūt jaunu pieredzi;

- vēlējās gūt vielu pārdomām par to, kāda ir viņa pašreizējā loma sabiedrībā;

■ vēlējās saprast, ko īsti nozīmē “pilsoniskā līdzdalība”?

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

2.2. Rīgas Skolēnu domes darbība

Jau trešo gadu Rīgā turpina darboties Rīgas Skolēnu dome. Pēc RSD iniciatīvas 2004. gadā notika otrā skolu pašpārvalžu kopsapulce un RSD 3. kongress, kurā piedalījās 90 Rīgas skolu pārstāvji. Kongresa laikā jauniešiem bija iespēja arī noklausīties divu pārstāvju prezentāciju par darbu Eiropas Skolēnu parlamentā. Latvijas delegācija piedalījās divās sesijās. Luksemburgā līdzdarbojās Katrīna Pļaviņa (Rīgas Centra humanitārā vidusskola), Varšavā – Jūlija Kašperko (Rīgas 65. vidusskola).

Kongresa kulminācija bija jaunās Valdes vēlēšanas. Turpmāk RSD darbu vadīs prezidente Liene Benhena (Rīgas 49. vidusskola), 1. viceprezidente Santa Biezā (Rīgas 3. vidusskola), 2. viceprezidente Viktorija Andžāne (Rīgas 47. vidusskola).

Lai iepazītos ar RSD 2004. / 2005. mācību gada plāniem un izvērtētu padarīto, 30. septembrī Rātsnama sēžu zālē notika RSD kopsapulce, uz kuru bija pulcējušies 77 skolu pārstāvji.

Lai izglītotu jauno RSD valdes sastāvu, maijā tika organizēta misija "DAMID" jeb "Dome mežā arī ir dome". Galvenās atziņas pozitīvai darbībai – kopības un atbalsta sajūta, attiecību uzlabošana, rezultāta sasniegšana, palāujoties citam uz citu, kļūdu pamanīšana, pielāgošanās situācijai. Negācijas, no kurām jāatbrīvojas, – situācijas pārvērtēšana, neskaidrs idejas izklāsts, nespēja brīvi paust savu viedokli, nepietiekama sagatavotība lielai emocionālai spriedzei.

Jaunās Valdes pārstāvji uzņēmas jaunu iniciatīvu – Vērmanes dārzā organizēt 1. septembrim veltītu pasākumu, aicinot palīgā Skolu jauniešu kustību "Bērns palīdz bērnam, bērns aizsargā bērnu", Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra komisijas "Lielās serdes" jauniešus. Tā tapa projekts "Zem viena jumta" – ar atjautības jautājumiem par 1. septembri un skolu, improvizācijas teātri, jauniešu grupu "Indigo", "G-spot", "Morning After", piedalīšanos un kops dziedāšanu, kurā dziesmās vienojās jauno grupu dalībnieki, pasākuma vadītāji un skatītāji. Visu dienu parkā varēja iepazīties ar

s/o "Jaunatne pret AIDS", IMKA Rīga, AIESEC Rīga, RSD, kā arī ar "Lielās serdes" darbību. Vienlaikus parkā notika arī RSD Sporta komitejas rīkotās stafetes un Valsts Robežsardzes Rīgas pārvaldes kinologu suņu priekšnesumi. Pasākuma noslēgumā uzstājās jauniešu vidū atzītā grupa "Dzelzs Vilks".

RSD sadarbojās ar citu pilsētu skolēnu pašpārvaldēm. Jūlija Kašperko (Rīgas 65. vidusskola) Ventspils konferencē "Mazs Sprīdītis gāž lielu vezumu" vadīja darba grupu "Pašpārvalžu savstarpējā sadarbība un pilsētas jauniešu dome". Konferencē gūtas atziņas, ka problēmas skolu pašpārvalžu darbā ir līdzīgas:

- atbildības trūkums;
- nevēlēšanās neko mainīt;
- laika un finanšu trūkums;
- nespēja atrast kompromisus;
- noraidoša attieksme pret iecerēm;
- informācijas neizplatīšana.

Sniedzot atbildes uz aptaujas jautājumu – ko katra skola var gūt no sadarbības ar pilsētas skolēnu domi? – secinājumi bija līdzīgi kā Rīgas skolās.

Jauniešu viedokļi – sadarbībā ar pilsētas skolēnu domi, var

- gūt atbalstu savu problēmu risināšanai,
- rast iespēju veidot starpskolu projektus,
- piedalīties pilsētas mēroga pasākumu veidošanā,
- veidot jaunus sakarus un iegūt draugus,
- rast iespēju popularizēt savu skolu pilsētas līmenī,
- atrisināt kopīgas problēmas,
- atklāt izaugsmes iespējas.

RSD devās trīs dienu pieredzes apmaiņā uz Cēsīm, lai piedalītos seminārā "Jaunatnes līdzdalība". Kopīgi diskutējot, bija iespēja salīdzināt Skolēnu domes darbības modeli dažādās pilsētās, to plusus un minusus.

2.3. Darbs ar sabiedriskajām organizācijām

22. maijā Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas telpās Departaments sadarbībā ar Latvijas Jaunatnes

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

padomi, Rīgas pilsētu un rajonu skolu, universitāšu un jaunatnes sabiedrisko organizāciju jauniešiem rīkoja apaļā galda konferenci "Neesi vienaldzīgs pret pilsētā notiekošo". Konferencences mērķis bija radīt jauniešos izpratni par iespējām ietekmēt un veidot savu nākotni Rīgas pilsētā, apkopojot idejas un priekšlikumus konkrētu pasākumu realizēšanai.

Pēc konferences tika uzsākts darbs pie programmas izveides, pārstrukturējot esošos finanšu līdzekļus. Tā rezultātā 2004. gads iezīmējās ar jaunas budžeta programmas "Jaunatnes līdzdalība" izveidi. Programmas mērķis ir nodrošināt jaunatnes līdzdalību pilsoniskas sabiedrības veidošanā, atbalstot

- aktivitātes bērniem un jauniešiem no sociālā riska grupām un bērniem ar īpašām vajadzībām;

- bērnu un jauniešu līdzpārvalžu īstenotās aktivitātes;

- vienaudžu izglītošanu un iesaistīšanu sabiedriskās aktivitātēs.

Galvenie programmas uzdevumi bija veicināt Rīgas jauniešu līdzdalību savu problēmu risināšanā un izvērtēt līdzpārvalžu, klubu un sabiedrisko organizāciju darbību, un sniegt finansiālu atbalstu.

2.4. Jaunatnes iniciatīvu atbalsts

Departaments gada laikā izsludināja trīs atklātos projektu konkursus par šādām tēmām:

- jaunatnes sabiedrisko organizāciju un jauniešu klubu attīstība;

- jauniešu sociālā integrācija;

- jaunatnes informācija un mobilitāte;

- "Es un vide ap mani".

Konkursa uzdevumi:

- veicināt jauniešu līdzdalību savu problēmu risināšanā;

- atbalstīt Rīgas pilsētā darbojošās jaunatnes sabiedriskās organizācijas un jauniešu klubus, pašpārvaldes;

- sekmēt jauniešu audzināšanu par vispusīgi attīstītiem, atbildīgiem un demokrātiskai sabiedrības dzīvei gataviem Latvijas Republikas pilsoņiem;

- veicināt sadarbību starp pašvaldību, sabiedriskajām organizācijām un uzņēmējiem.

Fakti:

- Projektu konkursu organizēšanai iegūts līdzfinansējums no Amerikas–Baltijas partnerattiecību programmas Ls 3377,17 apmērā.

- Departamentā gada laikā iesniegti 86 projekti.

- Izsludināti trīs projektu konkursi, un rezultātā:

- 26. martā tika apstiprināti 15 projekti par kopējo summu Ls 9417,40;

- 7. jūnijā tika apstiprināti 8 projekti par kopējo summu Ls 3632,87;

- 7. oktobrī tika apstiprināti 6 projekti par kopējo summu Ls 3121,45;

3. Bērnu un jauniešu nometnes

2004. gadā ar Departamenta atbalstu tika noorganizētas 404 nometnes, kurās piedalījās 15 185 bērni un jaunieši no Rīgas. Šo nometņu atbalstam no pašvaldības budžeta tika piešķirts finansējums 303 559 latu apmērā. Salīdzinot ar 2003. gadu, nometņu skaits palielinājies par 40, bet dalībnieku skaits par 1160 bērniem (21. grafiks).

Pamatojoties uz Rīgas izglītības iestāžu iesniegtajiem pieteikumiem par regulāri un ilgstoši organizētajām bērnu nometnēm, 2004. gadā pirmo reizi 55 izglītības iestādēm finanšu līdzekļus daļējai nometņu finansēšanai ieskaitīja iestāžu budžetos. Pamatā tie bija līdzekļi pakalpojumu un materiālu iegādes apmaksai kopsummā par 150 925 latiem. Līdzekļu ieskaitīšana iestāžu budžetos sekmēja iespēju operatīvāk reaģēt uz dažādām organizatoriskām izmaiņām, un tas var ietekmēt nometņu skaita pieaugumu un izglītības iestāžu aktivitāti.

2004. gads iezīmējās ar to, ka pirmo reizi izglītības iestāžu nometņu vadītāji un pedagogi par darbu nometnēs saņēma piemaksu pie darba algas.

2004. gadā ar pašvaldības atbalstu nometņu vadītāju apliecības ir ieguvuši 48 Rīgas pedagogi.

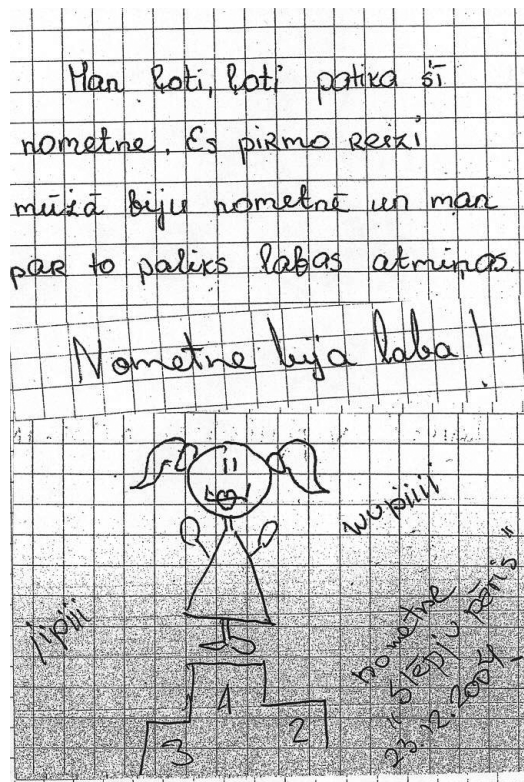
Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

3.1. Interēšu izglītības iestāžu organizētās nometnes

Saturiski visdažādākās nometnes organizē pilsētas interēšu izglītības iestādes, jo to audzēkņi ir motivēti attīstīt dažādas radošas prasmes un iemaņas. 2004. gadā ir pieaudzis interēšu izglītības iestāžu organizēto nometņu skaits – plānoto 132 nometņu vietā notika 141 nometne.

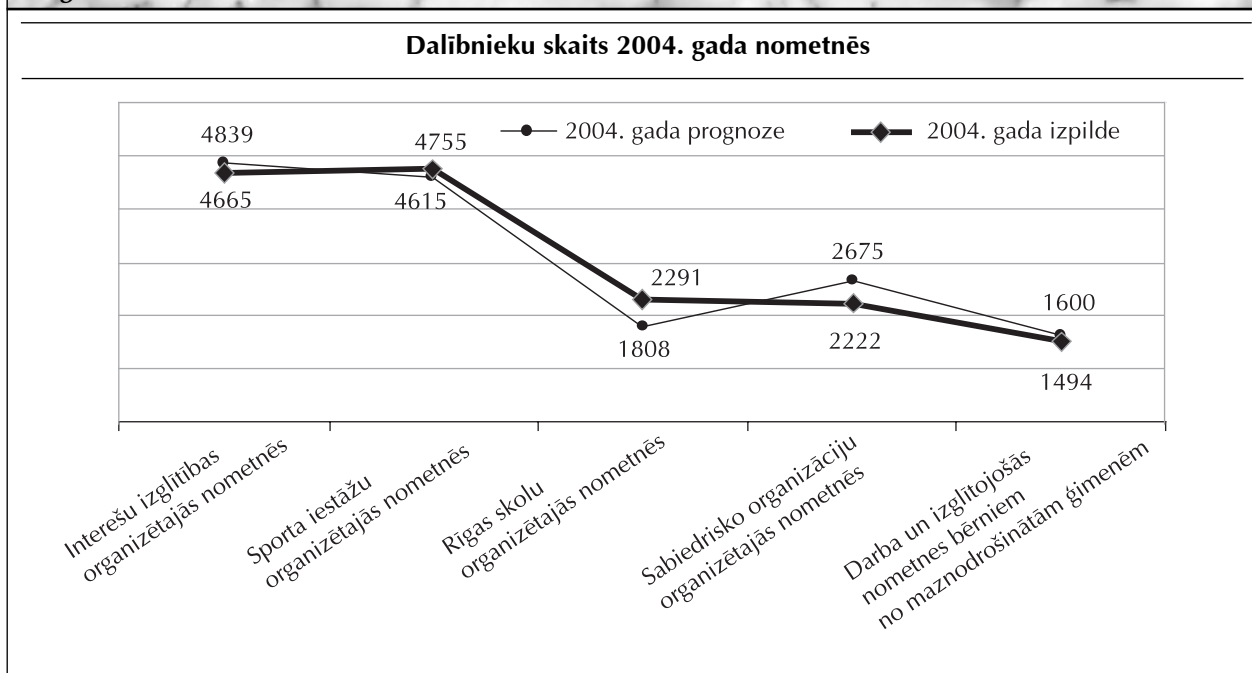
Īpaši aktīvi nometņu organizēšanā iesaistījās bērnu un jauniešu centri “Smaile”, “Rīgas Skolēnu pils” (brīvā laika istaba) un “Bolde-rāja”, kas organizēja gan dienas, gan dien-nakts nometnes visos skolēnu brīvlaikos. BJC “Zolitūde”, organizējot atklāto nometni, iesaistīja tajā arī pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērnus.

Nostiprinoties interēšu izglītības iestāžu starptautiskajiem sakariem, pieaug arī starp-tautiskā sadarbība nometņu jomā. 2004. gadā BJC “IK Auseklis” piedalījās darba nometnē Sanktpēterburgā (Krievija) un pēc tam uzņēma Rīgā savā nometnē 10 jauniešus un divus pedagogus no minētās pilsētas. Savukārt BJC “Rīgas Skolēnu pils” 8 dalībnieki no vācu

Bērnu atsauksmes par nometni

23. grafiks

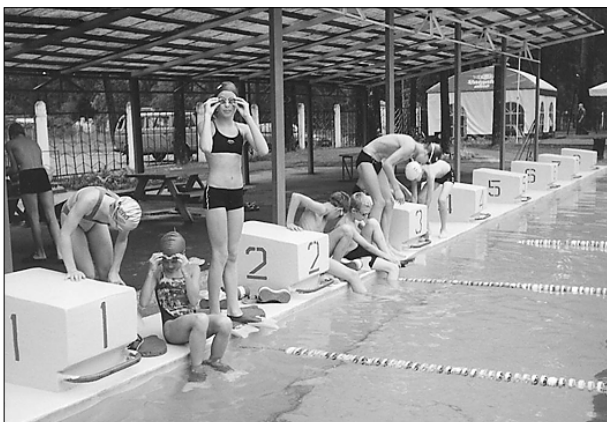
Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

Tūrisma elementi "BJC "Daugmale" organizētajā piedzīvojumu un atpūtas nometnē "Salamandra"

Keramikas darbnīca KJC "Milgrāvja Daiļamatniecības skola"

Sporta nometne "Haizivis"

valodas pulciņa piedalījās jauniešu līderu nometnē Rostokā (Vācija), 15 jaunie dambretisti piedalījās nometnē Tallinā (Igaunija), un BJC "Daugmale" pedagogi organizēja ekoloģisko nometni "Zaļā vārna",

kurā piedalījās arī bērni no Kijevas (Ukraina).

Kad ģimenes lokā gaidām Ziemassvētkus, laiks baudīt arī ziemas priekus. To piedāvāja BJC "Laimīte" nometnē "Laimīši uz slēpēm", BJC "Rīdze" nometnē "Ziemassvētki Alūksnē", BJC "Smaile" nometnē "Kūlenis", BJC "Daugmale" – "Slēpju pāris". No BJC "Rīgas Skolēnu pils" uz ziemas nometnēm devās gan tūristi, gan orientieristi, gan koklētājas un jaunie arheologi.

Nometņu pedagogi strādā ar lielu entuziasmu, mācību gada laikā vadot nodarbinības pulciņos, bet brīvlaikos strādājot nometnēs.

3.2. Sporta izglītības iestāžu organizētās nometnes

2004. gads iezīmējās ar būtisku sporta izglītības iestāžu rīkoto nometņu skaita un nometņu dalībnieku skaita pieaugumu. 122 sporta nometnēs piedalījās 4755 jaunie sportisti, turklāt sporta nometnes organizēja arī vairākas interešu izglītības iestādes. Pirmo reizi ar pašvaldības atbalstu sporta nometnes organizēja Bērnu un jaunatnes basketbola skola "Rīga".

Lielu darbu ieguldīja Bērnu un jauniešu sporta centrs "Daugavas sporta nams", kas vasarā organizēja saturiski dažādas nometnes – gan atklātās dienas nometnes, kurās varēja iesaistīties no 8 līdz 12 gadus vecie rīdiniņki no maznodrošinātām ģimenēm, gan Bērnu un jauniešu basketbola skolas "Rīga" organizētās sporta nometnes.

Sporta nometnēs bērni ne tikai pilnveido spējas izvēlētajā sporta veidā, bet arī nodarbojas ar vispārējo fizisko sagatavotību – skrien krosus, peld, vingrina lokanību un koordināciju, nodarbojas ar spēka un ātruma trenēšanu, dodas pārgājienos un ekskursijās, spēlē galda spēles, kā arī iespēju robežās apmeklē kultūras pasākumus.

Ņemot vērā bērnu un jauniešu interesi un vēlmes, nepieciešams aktivizēt sporta izglītības iestādes atklāto sporta nometņu organizēšanai. Mūsdiā, līdzdalība šādās nometnēs nodrošinās ne tikai sportisko iemaņu apguvi,

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

bet arī sekmēs veselīga un aktīva dzīves veida pieņemšanu.

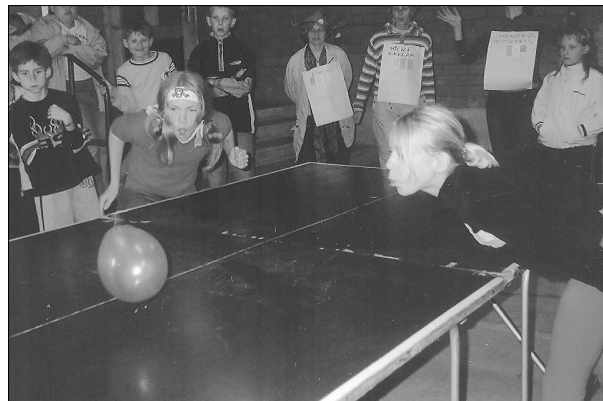
3.3. Rīgas vispārējās izglītības iestāžu organizētās nometnes

2004. gadā pieauga ne tikai Rīgas vispārējās izglītības iestāžu (turpmāk – skolu) organizēto nometņu skaits, bet arī dalībnieku skaits tajās – gan slēgtajās (klases vai skolas audzēkņiem), gan atklātajās (jebkuram Rīgas bērnam) skolu nometnēs plānoto 1808 skolēnu vietā piedalījās 2291 bērni.

Arvien pieaug pedagogu skaits, kuri iegūst nometņu vadītāju apliecības un organizē nometnes savas skolas audzēkņiem. Īpašu popularitāti ir ieguvusi nometne sākumskolas bērniem Rīgas Teikas vidusskolā, kura šogad notika ar devīzi “Iepazīsim jūru!”. Saspaŗojušies arī Rīgas Zolitūdes ģimnāzijas pedagogi, kas 2004. gadā noorganizēja 4 nometnes. Vairākus gadus nometni “Smaidiņš” organizē Rīgas Meŗaparka vidusskolas (bijusī Rīgas 42. vidusskola) pedagogi korekcijas klaŗu skolēniem. Skolu pedagogi organizē nometnes arī sākumskolas vecuma skolēniem. Šādu nometņu organizēšana prasa īpaŗu rūpību, jo bieŗi vien skolēns pirmo reizi dodas prom no mājām bez vecākiem.

Pirmo reizi ar pašvaldības līdzfinansējumu nometnes organizēja Rīgas 3. speciālā pamatskola, Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskola, Rīgas Kristīgā vidusskola, Rīgas Purvciema vidusskola u. c. izglītības iestādes.

Skolu nometņu atbalstam tiek pieŗķirti ievērojami pašvaldības finanŗu līdzekļi, taŗu tas ir līdzfinansējums. Trūkstoŗo daļu nometnes organizētājs sedz no vecāku un sponsoru līdzekļiem. Diemŗēl speciālajām izglītības iestādēm un internātskolām, kuru audzēkņi vairumā gadījumu ir bērni bāreņi un bērni ar dažādām saslimŗanām, bija grūti iegūt nepiecieŗamos finanŗu līdzekļus nometņu organizēŗanai ārpus Rīgas. Sakarā ar nepietiekamo finansējumu ar laiku ŗo nometņu norise vairāķ sāktu lĩdzināties vienkārŗai bērnu pieskatīŗšanai, nevis nometnei ar saturiski izstrādātu programmu. Tāpēc nepiecieŗams rast iespēju

Rīgas 84. vidusskolas nometne Bernātos

piesaistīt papildu finansējumu no valsts budŗeta, lai minēto izglītības iestāžu audzēkņi varētu lietderīgi pavadīt vasaras brīvlaiku ārpus Rīgas.

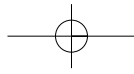
Skolai, organizēŗot nometni, būtiska problēma ir vecāku maksāŗumu iekasēŗana un uzskaitīŗana. Uzskatām, ka viens no risināŗumiem ir veikt finanŗu apriti ar skolu atbalsta fondu palĩdzību vai, veidoŗot skolas budŗetu, savlaicīgi iestrādāt speciālajos budŗetos arī finanses nometnei.

Ņemot vērā, ka pie daudzām skolām ir izveidotas bērnu un jaunieŗu brīvā laika istabas, nepiecieŗams rosināt ŗis skolas organizēt atklātās dienas nometnes.

3.4. Sabiedrisko organizāciju rĩkotās nometnes

Lai objektīvāķ izvērtētu sabiedrisko organizāciju pieteikumus, tika izveidota komisija, kas saskaņā ar nolikumu par atbalstu sabiedrisko organizāciju un pašvaldības institūciju rĩkotajām nometnēm izvērtēja iesniegtos projektus un pieņēma lēmumu par atbalsta iespēŗām.

2004. gadā pirmo reizi Departaments ar sabiedriskajām organizācijām slēdza sadarbības lĩgumus, saskaņā ar kuriem finanŗiālā atbalsta summa tika ieskaitīta organizācijas norādītajā kontā. Tas nodroŗināja finanŗu aprites vienkārŗoŗanu, jo organizāciju pārstāŗviem nebija jānāķ uz Departamentu ar rēķiniem, bet tikai jāiesniedz finanŗu un

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

3

saturiskās atskaites. Kopējā dotācijas summa sabiedrisko organizācijām nometņu organizēšanai bija 30 000 latu.

Aktīvākās organizācijas bija Bērnu un jauniešu atturības federācija (7 nometnes) un Bērnu un jauniešu sabiedriskā organizācija "IMKA Rīga" (6 nometnes). Interesantu projektu un nometni realizēja atklātā sabiedriskā fonda "Atvēršanās fonds" bērnu un jauniešu klubīņa "Loks" dalībnieki. Nometnē "Baltu laipa" (simbols, kas apvieno baltu valodās runājošos) piedalījās Rīgas un Viļņas jaunieši gan no maznodrošinātām un daudz bērnu ģimenēm, gan bērni no bērnu namiem. Desmit dienās abu valstu jaunieši meklēja kopīgo un atšķirīgo latviešu un lietuviešu mūzikā, valodā, rakstos, kā arī mūsdienu jauniešu ikdienā un interesēs. Projekta vadītājas uzsvēra, ka šo jauniešu dalība projektā veicināja viņu mobilitāti, paplašināja redzesloku, palīdzēja apzināties kopīgo Baltijas valstu mantojumu un piederību Eiropai.

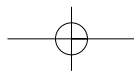
2004. gadā sabiedrisko organizācija rīkojās nometnēs dalībnieku skaits ir palielinājies

par 265. Saskaņā ar sabiedrisko organizāciju iesniegtajiem pieteikumiem un projektiem netika īstenotas 16 nometnes, kurās bija pieteikti 453 dalībnieki. Iespējams, ka tas saistīts ar strauji pieaugošajām nometņu izmaksām un attiecīgi sagatavotu cilvēku un laika resursu trūkumu.

Ņemot vērā, ka vidēji pašvaldība vienam dalībniekam piešķir Ls 1,20–1,50 dienā, organizētājam bija nepieciešams piesaistīt ievērojamu summu, jo vidēji nometņu izmaksas ir no Ls 10 līdz Ls 12 vienam dalībniekam dienā.

3.5. Darba un izglītojošās nometnes bērniem no maznodrošinātām ģimenēm

2004. gadā Departamentā tika apstiprināts nolikums par vasaras darba un izglītojošo nometņu organizēšanu bērniem no maznodrošinātām un sociālā riska ģimenēm. Saskaņā ar to starp Departamentu un RD Labklājības

Darbs ar jaunatni, bērnu un jauniešu brīvais laiks

departamentu ir parakstīts sadarbības līgums par bērnu vasaras darba un izglītojošo nometņu organizēšanu Rīgā.

Vasarā darba nometnēs piedalījās 1194 pusaudži (daudzi strādāja divus un trīs mēnešus). Taču problēmas radīja 13 un 14 gadus vecu bērnu grupas komplektēšana. Īpaši krass samazinājums bija Ziemeļu rajonā un Kurzemes rajonā organizētajās nometnēs. Iespējams, ka tas saistīts ar zemo bērnu dzimstību Latvijā 1990. un 1991. gadā. Iespējams arī – naudas balva Ls 1 apmērā par apzinīgu četru stundu darbu mūsdienu pusaudžiem nav liela samaksa, un viņi izvēlas nestrādāt.

Nākamajā gadā Labklājības departamentam sadarbībā ar Rīgas rajonu un priekšpilsētu sociālajiem dienestiem vajadzētu rūpīgāk izvērtēt un plānot dalībnieku skaitu rajonos un priekšpilsētās. Savukārt nometņu vadītājiem vajadzētu vairāk padomāt par pusaudžu nodrošināšanu visas četras darba stundas ar darba vietām, darba daudzveidību un attiecīgiem darbarīkiem.

Arvien lielāki vēlmi strādāt izsaka 15 gadus veci un vecāki pusaudži. Tāpēc Departamentam vajadzētu plānot līdzekļus sadarbībai ar Nodarbinātības valsts aģentūru projektā "Darba prasmju apguve vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās vai profesionālās vidējās izglītības iestādēs".

Izglītojošajās nometnēs 8 – 12 gadus veciem bērniem piedalījās apmēram 300 dalībnieku. Šajās nometnēs akcentēta lietderīga brīvā laika pavadīšana un izglītošana. Šo nometņu laikā bērni tiek nodarbināti gan sporta un zīmēšanas pulciņos, gan dabas pētniecībā, konkursos, rotaļās un sacensībās. Tiek organizētas ekskursijas un pārgājieni gan Rīgā, gan ārpus tās. Ekskursijās bērni apmeklē objektus, kurus ierobežoto finanšu dēļ viņi nav iepazinuši. Nometnes noslēgumā visi bērni saņem balvas. 2004. gadā šajā vecuma grupā Ziemeļu rajona un Latgales priekšpilsētas nometnēs mazā

dalībnieku sakaita dēļ bija problēmas nokomplektēt grupas, savukārt Kurzemes rajonā un Zemgales priekšpilsētā daudzie pieprasījumi pārsniedza piedāvājumu.

Pavasara un rudens brīvlaikos BJC "IK Auseklis" organizēja darba nometnes Mangaļsalā, LR Bērnu un ģimeņu lietu ministrijas nometņu līdzfinansējums tika novirzīts darba un atpūtas nometnei "Mangas darbi".

Rudens brīvlaikā darba nometnes organizēja arī Jauno dabas draugu centrs "Rīgas Dabaszinību skola" un BJC "Laimīte".

Galvenie turpmākās darbības virzieni

- Izstrādāt interešu izglītības programmu īstenošanas noteikumus Rīgas izglītības iestādēs.

- Turpināt interešu izglītības iestāžu un brīvā laika centru izveidi, ievērojot to proporcionālu izvietojumu pilsētā, kā arī bērnu un jauniešu intereses.

- Sagatavot RD noteikumus par vecāku maksas ieviešanu interešu izglītības un nometņu darbības nodrošināšanai.

- Rast sadarbības partnerus informatīvās bāzes izveidei par valsts, pašvaldības un sabiedrisko organizāciju piedāvājumu brīvā laika pavadīšanai un interešu izglītības iespējām Rīgā.

- Decentralizēt tradicionālo pilsētas pasākumu atbalsta sistēmu, deleģējot minēto aktivitāšu organizēšanu un attiecīgu finansējumu izglītības iestādēm.

- Veicināt skolēnu pašpārvalžu un RSD darbību.

- Gatavoties, koordinēt un piedalīties IX Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos un Rīgas pasākumos.

Sports Rīgā

4

Kopsavilkums

2004. gads Rīgā, tāpat kā visā Latvijā, sporta dzīvē bija saistīts ar domām par Atēnu olimpiskajām spēlēm, kur par augstākā kaluma medaļām cīnījās arī rīdzinieki. Lai cik aktīva bija sporta un fiziskās kultūras dzīve galvaspilsētā, tomēr vasarā, kad visu skati pievērsās Grieķijai, tā nedaudz pieklusā. Tad ar jaunu sparību atsākās, mūsu sportistu lielisko rezultātu iedvesmota.

2004. gads bija nozīmīgs ar to, ka tas ir Pirmās Latvijas olimpiādes dzimšanas gads. Tā norisinājās Ventspilī, un rīdzinieki godam startēja, gūstot uzvaras un izcīnot 1. vietu pilsētu konkurencē.

Visa gada garumā Rīgā notika starptautiskas sacensības, kuras ir kļuvušas par tradīciju un spējušas iekarot rīdzinieku simpātiju, piemēram, sacensības mākslas vingrošanā "Baltijas aplis", "Rīgas domes kausa izcīņa standartdejās" u. c. Sporta aktivitātes turpināja arī Rīgas veterānu kluba sportisti, kuri ar lielu entuziasmu piedalījās Latvijas veterānu sporta spēlēs. Departamenta sporta virziena speciālisti ir izstrādājuši sporta pasākumu plānu cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, dodot iespēju pārbaudīt savu sportisko meistarību dažādās sporta sacensībās.

Skolu sporta dzīve nav iedomājama bez tradicionālajām Skolēnu spēlēm. 2004. gadā jau trešo reizi Departaments organizēja Rīgas skolēnu piedalīšanos Vislatvijas jaunatnes olimpiskajās spēlēs Ērgļos. Arvien lielāku popularitāti jauniešu vidū iegūst Rīgas domes kausa izcīņas sacensības basketbolā.

Iespējams, ka skolēnu, jauniešu un visu rīdzinieku veiksmīgos startus un sporta aktivitātes veicināja jauno sporta bāzu apmeklējumi, kas deva iespēju sportot un trenēties

jaunās, modernās sporta hallēs. 2004. gadā Rīga kļuva bagātāka par vienu jaunu nacionālo sporta bāzi – sporta centru "Arkādija", kurā aicināti trenēties gan Pārdaugavas iedzīvotāji, gan arī sportisti no Daugavas labā krasta.

Veicinot sportisku dzīvesveidu rīdzinieku vidū, Departaments organizēja tradicionālos konkursus, kuros finansiālu atbalstu gūst aktīvākie sporta klubi un labākie treneri. 2004. gada nogalē pirmo reizi notika Rīgas skolēnu un pedagogu sporta nominācijas pasākums.

Īpaši nozīmīgs šis gads bija ar to, ka finišam tuvojās "Rīgas attīstības mērķprogramma 2002.–2005. gadam". Programmas izpildi vērtēs 2005. gada nogalē, kad skaidri būs redzams padarītais darbs jaunatnes sporta dzīves attīstības veicināšanā, tautas un profesionālā sporta izaugsmē, pašvaldības sadarbībā ar privātstruktūrām sporta aktivitāšu jomā.

Galvenie darba rezultāti

Ar Departamenta līdzdalību Rīgu pirmajā vasaras olimpiādē pārstāvēja gandrīz četri simti atlētu, kuri cīnījās par medaļām 21 sporta veidā.

Ievērojamu palīdzību aizvadītajā gadā saņēma sabiedriskās sporta organizācijas un sporta skolas. Joprojām Departaments atbalsta sportistu līdzdalību vietējā, valsts un starptautiskā mēroga sporta pasākumos. No pietns darbs ieguldīts, organizējot visdažādākās sacensības – sākot ar pilsētas pieaugušo un jaunatnes čempionātiem, beidzot ar aktīvas sporta dzīves piekritējiem domātajiem ielu sporta svētkiem un turnīriem. Departamenta atbalsts ir arī veterānu sportam, kas

tiek popularizēts un vērienīgi organizēts visā pasaulē, tostarp trīspadsmit sacensības 11 sporta veidos. Īpaša vērība tiek veltīta sporta aktivitāšu organizēšanai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kas dod ierosmi šiem cilvēkiem aktīvāk iekļauties pilsētas sporta dzīvē un integrēties sabiedrībā.

2004. gadā nozīmīgs Departamenta atbalsts bijis starptautisku sporta pasākumu rīkošanai Rīgā, kas veicināja Rīgas vārda pazīstamību pasaulē, kā arī ļāva rīdziniekiem iekļauties starptautiskajā sporta aprītē. Kā piemērus var minēt Ziemeļeiropas Jaunatnes basketbola līgas (ZEBJBL) un Austrumeiropas Jaunatnes basketbola līgas (AEJBL) sacensības, Pasaules kausa izcīņas sacīkstes jātnieku sportā, Eiropas kausa II līgas sacensības vieglatlētikā, starptautiskus turnīrus handbolā, volejbolā, badmintonā, tenisā jauniešiem un citus pasākumus.

Departamenta darbībā īpaša uzmanība pievērsta sporta bāzu apsaimniekošanai, to atjaunošanai un izmantošanai. Galvaspilsētas iedzīvotāju vēlme aktīvāk iesaistīties fiziskās kultūras un sporta dzīvē pieaug ar katru gadu. Ir izstrādāts pilotprojekts sešu reģionālo sporta centru izveidei. Jaunas sporta halles, kuras ir uzbūvētas pie Rīgas 34. vidusskolas, Rīgas 19. vidusskolas, Rīgas 15. vidusskolas un Rīgas 37. vidusskolas, apmeklē ne tikai šo skolu skolēni, bet arī tuvējo mikrorajonu bērni. Tāpat visiem rīdziniekiem, ne tikai skolēniem, ir iespēja sportot renovētajā sporta centrā "Arkādija", kas atjaunots par Rīgas nodokļu maksātāju naudu. Otro gadu pašvaldība sporta skolām iegādāja sporta inventāru, kas ievērojami atvieglo treneru un pašu sportistu ikdienas nodarbības un līdzdalību sacensībās.

Aizvadītajā gadā Departaments, organizējot bērnu un jauniešu, tautas sporta pasākumus, atverot jaunas sporta bāzes un renovējot agrāk celtās, centies Rīgas iedzīvotājiem radīt apstākļus aktīvās atpūtas organizēšanai. Lai katram rīdziniekam, kurš vēlas pilnveidot sevi fiziskajās aktivitātēs, tiktu piedāvāta izvēles iespēja un kvalitatīva, sportam piemērota vide veselīga, aktīva dzīvesveida kopšanai.

Ikvienā jomā, izņēmums nav arī sports, ļoti

svarīga ir speciālistu sagatavošana. Tādēļ 2004. gadā Sporta virziena speciālisti organizēja sporta sabiedriskā aktīva un sporta tiesnešu tālākizglītības seminārus. Aizvadītajā gadā semināri notika ložu šaušanas, galda tenisa, orientēšanās sporta treneriem, kā arī tiesnešu un sabiedriskā aktīva seminārs mākslas vingrošanā. Seminārus apmeklēja gandrīz 100 dalībnieki.

2004. gadā pēc ilgāka pārtraukuma tālākizglītības kursi sadarbībā ar Departamenta Skolotāju izglītības centru tika organizēti arī sporta skolotājiem. Četros semināros ir analizēta sporta darba organizācija skolās, vērtēti pamatizglītības standarti. Sporta pedagogi kursus apguva arī sporta spēļu un vingrošanas metodiku. Pavisamursos piedalījās 90 sporta pedagogi. Īpaši jāakcentē, ka Departamenta Skolotāju izglītības centrs nodrošinājis augstvērtīgas tālākizglītības iespējas Maskavā vienai no labākajām mākslas vingrošanas trenerēm Latvijā.

1. Sporta izglītības iestādes

Valsts akreditāciju saņēma: Rīgas Futbola skola, Alfrēda Kraukļa VEF basketbola skola un Rīgas 3. bērnu un jaunatnes sporta skola. Rīgas 3. BJSS ir jauna direktore – Zane Reine.

Uzsākot jauno mācību gadu, tika izvērtēta sporta skolu sagatavotība jaunajam mācību gadam. Sporta skolu direktoru kopsapulcē, kura tradicionāli notiek katra mācību gada sākumā, Departamenta speciālisti centās izziņāt, ar kādām problēmām skolu vadītāji saskaras, kāds varētu būt to risinājums. Sporta speciālisti izstrādāja priekšlikumus sporta skolu medicīnisko kabinetu iekārtošanai.

Sporta skolu administrācija veicināja pedagogu kvalifikācijas paaugstināšanu, lai no 2005. gada 1. septembra visu mācībspēku kvalifikācija atbilstu MK noteikumiem un sporta pedagogu sertifikācijai.

Prioritāte ir mācību procesa drošība un kvalitāte. Lai to garantētu, ir veikta iepirkuma procedūra un iegādāts sporta inventārs sporta skolu vajadzībām. Rīgas profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādes apmeklē 9469 jaunie

Sports Rīgā

4

sportisti. Salīdzinot ar iepriekšējo mācību gadu, sporta skolu audzēkņu skaits ir pieaudzis gandrīz par 1000 bērniem un jauniešiem. Populārākais sporta veids jauno rīdzinieku vidū ir basketbols – nodarbības apmeklē 2734 bērni. Liels skolēnu skaits nodarbojas ar sporta vingrošanu – 815 jaunie sportisti. Trešais populārākais sporta veids ir volejbols, kuru spēlē 636 jaunie volejbolisti. Populāra ir arī vieglatlētika un futbols – trenējas attiecīgi 606 un 502 sportisti.

Rīgas Vingrošanas skolai un Rīgas Vieglatlētikas skolai par audzēkņu veiksmīgiem startiem 2004. gada Olimpiskajās spēlēs skolas attīstības programmu īstenošanai ir piešķirts finansējums no pilsētas attīstības fonda Ls 75 000 kopsummā.

2. Sporta spēļu attīstība Rīgas jaunatnes komandās

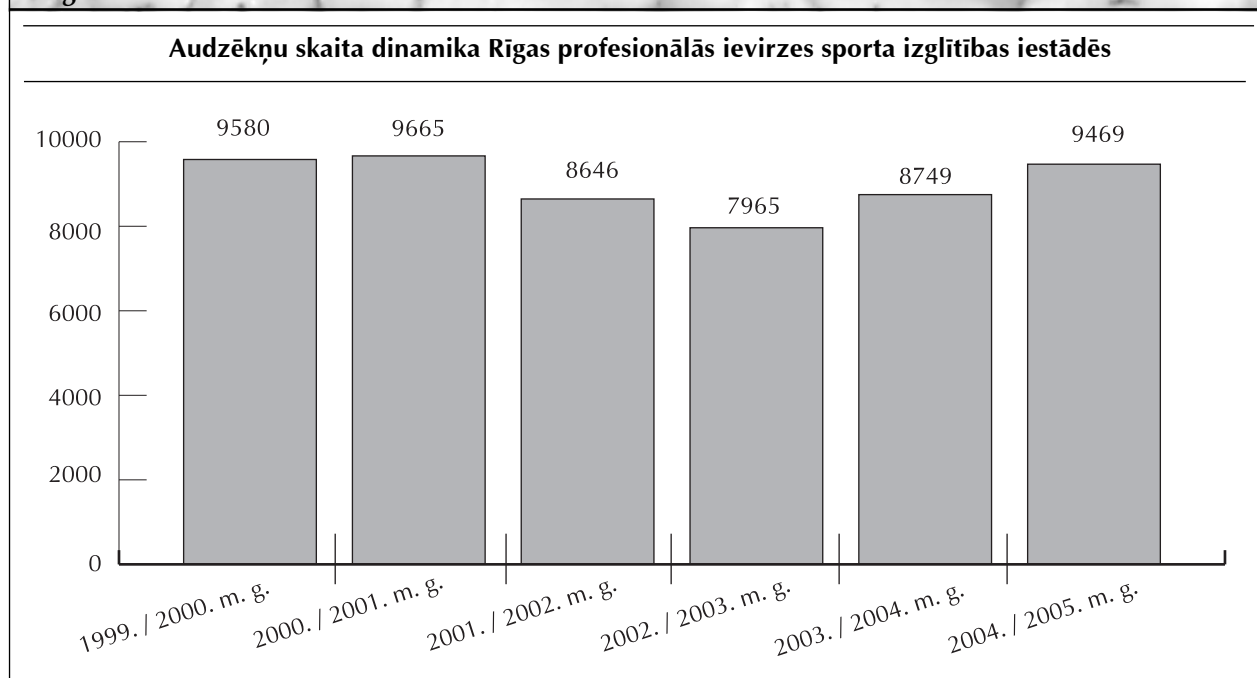
Lai popularizētu sporta spēles Rīgas jauniešu vidū, pašvaldība izstrādāja konkrēta sporta veida attīstības koncepciju, kuras ietvaros izvērtēta sportistu sagatavošanas

programma, tās īstenošanas iespējas un specializētās hokeja mācību grupas (specializētās klases) darbības nodrošināšana. Mērķis ir radīt pēc iespējas labākus mācību un treniņu apstākļus labākajiem jaunajiem, skolas vecuma hokejistiem. Audzēkņi ir bērni un jaunieši vecumā no 12 līdz 18 gadiem, kuru mācību un treniņu darbs tiek veidots piecos mācību gados. Katrā grupā darbojas no 25 līdz 30 audzēkņiem grupas vadītāja, galvenā trenera un asistenta vadībā.

Ievērojama loma mācību un treniņu procesā ir vecāku padomei, kas aktīvi iesaistās specializēto grupu darbā. Bērnu un jaunatnes hokeja attīstības programma izstrādāta līdz 2007. gadam, un tās darbības koordinācija uzticēta Bērnu un jaunatnes hokeja attīstības programmas Padomei. Tā paredz turpināt sakārtot Rīgas jaunatnes hokeja saimniecību vienotā sistēmā, lai šis sporta veids attīstītos visās spēlētāju vecuma grupās. BO SIA "Sporta klubs Rīga" uzdevums ir radīt perspektīvu bāzi ne tikai Rīgas stiprākajai komandai "Rīga 2000", bet arī valsts izlasei.

Šī sporta veida izstrādātā sistēma stabilizējusies, un gūti jau pirmie panākumi. Ar komandas "Rīga-20" vairāku spēlētāju atbalstu

24. grafiks

Latvijas junioru izlase iekļuvusi pasaules stiprāko vienību vidū, veiksmīgi startēts starptautiskos jauniešu turnīros Rīgā, Lozannā, Prāgā, kur dažādās vecuma grupās izcīnītas godalgotas vietas. "Rīga-20" hokeja komanda veiksmīgi startēja Latvijas atklātajā čempionātā pieaugušo konkurencē.

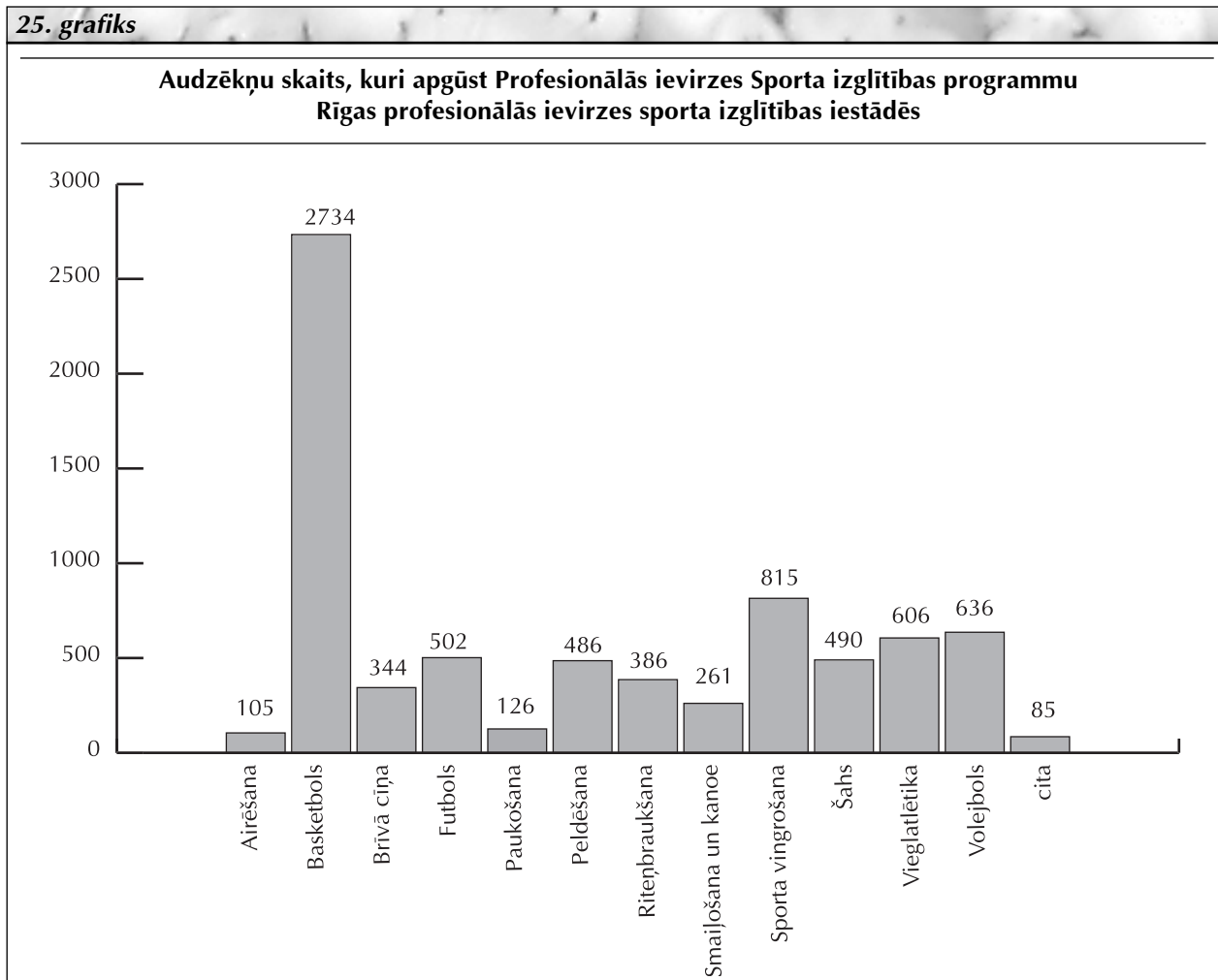
Lieliski gadu pabeidza Latvijas junioru (U-20) hokeja komanda, kuras kodolu veidoja komandas "Rīga-20" spēlētāji. Startējot pasaules junioru čempionātā Narvā, izlase galvenā trenera Oļega Znaroka vadībā izcīnīja pirmo vietu 1. divīzijā un 2005. gadā Vankūverā spēlēs pasaules stiprāko junioru komandu vidū. Izlasi palīdzēja sagatavot pieaugušo valstsvienības galvenais treneris Leonīds Beresņevs.

Narvā izšķirošā bija pēdējā spēle, kurā Latvijas juniori mērojās spēkiem ar slovēņiem.

Uzvarēja mūsējie, kuru rindās trīs vārtus guva uzbrucējs Mārtiņš Karsums. Viņš ir rīdzinieks, kurš sezonu aizvada, startējot Kanādas junioru līgā.

RD Izglītības, jaunatnes lietu un sporta komiteja (turpmāk – RD IJLS komiteja) izskatījusi un nodevusi publiskai apspriešanai Rīgas pašvaldības bērnu un jaunatnes futbola attīstības programmas projektu, kas paredz šī sporta veida attīstību laikā no 2005. līdz 2008. gadam. Šī programma ir apstiprināta, un katra jauna kalendārā gada sākumā ir paredzēts to pārskatīt, atjaunot un pielāgot esošajai situācijai. Noslēgts sadarbības līgums ar Departamentu, Rīgas Futbola skolu, sporta klubu "Rīga" un futbola klubu "Rīga". Izveidotas divas speciālu grupu komandas, kas startēja Rīgas atklātajā čempionātā un

25. grafiks

Sports Rīgā

4

Latvijas čempionāta 1. līgā. Virslīgas komandā tiks sagatavoti meistarīgi un konkurētspējīgi futbolisti, toties bērnu un jauniešu vienības būs guvušas motivāciju un mērķi, uz ko tiekties – uz augstākām sporta virsotnēm.

Liela loma futbola spēļu attīstībā ir reģionālajiem futbola atbalsta centriem. Pašlaik reģionālajos sporta centros paredzēts izveidot mini sporta centrus, kuros būtu futbola laukums, vieglatlētikas sektors, kafejnīca, ģērbtuves un kuras varētu izmantot ikviens rīdzinieks. Lai popularizētu futbolu vispārīgļtītošajās skolās, programmā iestrādāts pasākumu plāns katram mācību gadam.

Rīgā jau četrpadsmit gadus darbojas futbola klubs "Skonto", kas šajā laikā sakārtojis savu saimniecību, sporta bāzes un finanses. Ņemot vērā, ka galvaspilsētā dzīvo trešdaļa Latvijas iedzīvotāju, te jābūt vismaz pāris tik augstas klases futbola klubiem. Paplašinot futbola kluba "Rīga" sadarbību ar citiem galvaspilsētas klubiem, tiks veicināta efektīvāka jauno sportistu sagatavošana, garantēta izaugsmes iespēja daudzsolākajiem audzēkņiem.

Arī basketbolā apzināts sporta meistarības attīstības modelis Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu vidū. Tā realizāciju plānots uzsākt nākamajā sezonā. Šīs programmas ietvaros tiks organizētas basketbola sacensības un iegādāts inventārs sporta skolu komandām.

3. Sports bez sporta bāzēm nav iedomājams

Viens no galvenajiem sporta attīstības programmu mērķiem, ir panākt, ka sporta bāzes ir pieejamas visiem rīdziniekiem. Projekts "Rīgas skolu sporta zāļu karte" virzīts uz to, lai Rīgas pašvaldības skolu skolēni tiktu nodrošināti ar iespēju apgūt sporta programmu piemērotos apstākļos. Šim nolūkam ir izveidota Rīgas domes koordinācijas grupa, kuras viens no uzdevumiem ir sagatavot jauno sporta haļļu būvniecības sarakstu, izvērtējot sporta halles izbūves iespējas pie konkrētām skolām. Tikpat nozīmīgs uzdevums bija arī novērtēt nepieciešamā finansējuma apjomu šī projekta realizēšanai.

Konstatēts, ka vairāk nekā piecdesmit Rīgas pašvaldības skolām nav savas sporta zāles, līdz ar to ir liegta iespēja īstenot sporta stundu mācību programmas, ārpusstundu sporta pasākumus un sporta skolu mācību-treņu programmas. Turklāt nav sakārtoti un netiek arī apsaimniekoti daudzi esošie Rīgas skolu sporta laukumi.

Lai nodrošinātu skolēnu pilnvērtīgu mācību procesu, koordinācijas grupa ir piedāvājusi realizēt šādus pasākumus:

- sporta haļļu nākamo kārtu (2. un 3. kārtu) izvēlēties pēc tipveida tehnoloģijas celtniecības programmas;
- atbalstīt programmas sporta haļļu būvniecībai pēc individuāliem projektiem;
- izstrādāt centrālo sporta bāžu rekonstrukcijas un būvniecības programmu;
- organizēt sporta bāžu nomu.

Projekta "Rīgas skolu sporta zāļu karte" koordinatori un realizētāji jau paveikuši lielu darbu, radot apstākļus daudziem Rīgas skolu skolēniem nodarboties ar sportu un fizisko kultūru. Pagājušā gada nogalē Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments apliecināja, ka ir iespējama sporta haļļu 2. kārtas projektēšana pēc tipveida tehnoloģijas pie Friča Brīvzemnieka pamatskolas, Rīgas Jāņa Poruka vidusskolas, Rīgas 6. vidusskolas un Rīgas 22. vidusskolas.

Toties 3. kārtas projektēšana iespējama pie Rīgas Šampētera vidusskolas, Rīgas 29. vidusskolas, Rīgas 41. vidusskolas un Rīgas 25. vidusskolas.

Ar lielu nepacietību tiek gaidīta Rīgas Futbola skolas un Rīgas Šaha skolas ēkas projektēšanas pabeigšana. Jau izstrādāts un Attīstības departamentā saskaņots ēkas skiču projekts.

Pabeigta pirmās kārtas celtniecība sporta kompleksā "Arkādija", un ēka nodota ekspluatācijā. Daļēji piešķirts finansējums otrās kārtas būvdarbu uzsākšanai. Viens no galvenajiem objektiem būs mākslīgā futbola laukuma seguma ierīkošana.

Departamenta speciālisti sagatavoja priekšlikumus sporta kompleksa K. Barona ielā 116a (LU Stadions) attīstībai. Tie jau izskatīti Rīgas domes IJLS komitejas sēdē.

Sagatavota dokumentācija, lai īpašumu Ērgļu ielā 2 pārņemtu pašvaldības pārziņā. Priekšlikums nosūtīts LR Iekšlietu ministrijai. Zemes gabala Ērgļu ielā 2 pievienošana LU stadiona teritorijai ir nepieciešama, lai šajā teritorijā varētu izbūvēt mūsdienīgu sporta kompleksu.

Būtisks jautājums ir par pašreizējo sporta bāzu lietderīgu izmantošanu. Izveidota un regulāri tiek pilnveidota sistēma, lai kontrolētu sporta zāļu izmantošanu. Tiek veidota sporta bāzu elektroniskās uzskaites sistēma. Rīgas pilsētas vajadzībām tiek saglabāta sporta bāze, kas iegūta pēc SIA "Jaunība" likvidēšanas.

Uzsākti piecu reģionālu sporta centru projektēšanas darbi (pie Rīgas Juglas vidusskolas, pie Rīgas 92. vidusskolas, pie Puškina liceja un BJC "Laimīte" (projektējot reģionālo centru, paredzēts rezervēt vietu sporta hallei), pie Rīgas 41. vidusskolas (projektējot reģionālo centru, paredzēts rezervēt vietu sporta hallei) un pie Rīgas 45. vidusskolas. Tehnisko projektu izstrādi plānots pabeigt 2005. gada septembrī.

Izstrādāts sporta kompleksa projekts Rīgas Valsts 1. ģimnāzijai. Nolemts, ka Rīgas 3. vidusskolā tās rekonstrukcijas darbu ietvaros ir iespējama sporta kompleksa paplašināšana un modernizācija.

Centrālo sporta bāzu celtniecības programmā ievērojama vieta atvēlēta sporta kompleksam K. Barona ielā 116a, kurā plānots nodrošināt iespēju sporta nodarbībām Centra rajona bērniem un jauniešiem. Tikpat nozīmīga būs Rīgas sporta manēžas (Maskavas ielā 160) kompleksa izveide, kas būtu Latgales priekšpilsētas sporta centrs. Reģionālo sporta centru "Anniņmuiža" plānots izveidot par modernu, mūsdienu prasībām atbilstošu sporta kompleksu Pārdaugavā.

4. Sporta pasākumi

Departaments Rīgas čempionāta un jaunatnes meistarsacīkšu ietvaros sarīkoja 66 sacīkstes 36 sporta veidos, kā arī rajonos un priekšpilsētās organizēja 92 sacensības aktīva

dzīves veida piekritējiem. Cilvēkiem ar īpašām vajadzībām notika četrpadsmit sacensības un tika atbalstīti 33 pasākumi. Savu sportisko meistarību 13 sporta pasākumos varēja parādīt sporta veterāni, sacenšoties 11 sporta veidos. Domājot par skolēniem un jauniešiem, Departaments organizēja un atbalstīja 76 pasākumus. Ikviens pilsētas iedzīvotājs, ja vien vēlējas, varēja iesaistīties visdažādākajās sporta aktivitātēs, piedaloties arī rajonu vai priekšpilsētu organizētajos pasākumos.

Joprojām uzmanības lokā ir reģionālo sporta centru celtniecība. Realizējot šo vērienīgo projektu, iedzīvotājiem būtu iespēja vairāk nodarboties kvalitatīvos sporta centros. Paredzams, ka tajos varētu izveidot arī inventāra nomas punktus. Līdz ar to ikviens, kuram rocība neļauj iegādāties atbilstošu sporta inventāru, varēs to iznomāt. Turklāt šajos sporta centros strādās sporta instruktori, kuri ne tikai organizēs visdažādākās sporta aktivitātes, bet arī sniegs konsultācijas ikvienam interesentam, kurš atradis ceļu uz sporta kompleksu.

Jau piekto pavasari Rīgā notika tradicionālās mākslas vingrošanas sacensības "Baltijas aplis", kurās piedalījās divpadsmit komandas ne tikai no Baltijas valstīm, bet arī no Kanādas, ASV, Vācijas, Baltkrievijas, Krievijas un citām valstīm. Sacīkšu individuālajā konkurencē daudzciņā uz starta izgāja divdesmit četras sportistes. Godalgoto vietu ieguvējas saņēma sponsoru sarūpētas naudas prēmijas un stikla skulptūras, toties katrai dalībniecei tika pasniegta īpaša medaļa. Vērienīgajā pasākumā piedalījās gandrīz 300 vingrotājas, un tika pārstāvēti visi kolektīvi, kuros nodarbojas ar mākslas vingrošanu. Lielu interesi par šīm sacensībām izrādīja Latvijā pazīstami mākslinieki, kuri bija sarūpējuši balvas, un katrs no viņiem izdomāja savu nomināciju. Viņu vidū bija mākslinieki Jānis Anmanis, Juris Ģermanis, Andrejs Rozenbergs un citi. Ik gadu tiek nominēta "Mis Grācija". Šoreiz viņa saņēma mākslinieces Marijas Brodeles gleznu.

Jau 3. reizi starptautiskā sporta deju festivāla "Grand Prix Latvija" (agrāk "Gadu Mijā") ietvaros notika "Rīgas domes kauss standart-

Sports Rīgā

4

dejās”. Šīs sacensības ir reģistrētas starptautiskajā sporta deju federācijā (IDSF), un tām ir IDSF pasaules reitinga “Open” sacensību statuss. 2004. gadā tajās piedalījās 49 pāri no 9 valstīm. Mūsu labākais duets Valdis Škutāns un Laura Kosīte izcīnīja augsto 4. vietu. Vēl finālā dejoja un 6. vietā ierindojās Jānis Kukainis un Poļina Kuļbeda.

Festivāla ietvaros norisinājās arī 2004. gada Pasaules čempionāts junioriem (14–15 g. v.) Latīņamerikas dejās. 62 pāru konkurencē no 35 valstīm par Pasaules čempioniem kļuva rīdzinieki Vladimirs Kurčevskis un Elīna Ozoliņa.

2005. gadā “Rīgas domes kausa” sacensībām piešķirts “International Open” statuss, kas ļauj cerēt uz vēl spēcīgāku dalībnieku sastāvu un augstākiem punktiem dejojājiem Pasaules reitinga tabulā.

Par to, ka rīdzinieki un galvaspilsētas viesi ir ļoti sportiski, varēja pārliecināties ikviens, kurš bija klāt Rīgas 21. velomaratonā. Pirmo reizi notika veselības brauciens. Tas bija domāts tiem, kuri vēl nejūtas gana stipri, lai dotos trasē, kurā spēkiem mērojas stiprākie un ātrākie. Tautas klasē startēja 530 dalībnieku. Finišā viņi tika gaidīti vairākas stundas. Šīs klases sacīkšu dalībniekiem bija jāveic 34,7 kilometri. Daudzi dalībnieki atzina, ka trase nav bijusi viegla un prasījusi daudz pūļu finiša sasniegšanā. Sieviešu konkurencē pirmajā trijniekā ierindojās Svetlana Kukaine, Evita Krievāne un Ivita Krūmiņa. Viriešu sacensībās labākie bija Gunārs Dzalbs, Deniss Peņkalovs un Jānis Jurēvics.

Sporta klasē augsto meistarību vēlējas apliecināt 120 dalībnieki. Uzvaru svinēja dobelnieks Ivo Viļums. Vēl godalgotās vietas izcīnīja igauņi Alans Orass un Gilberts Kasks. Rīgas starptautiskajā maratonā kopā ar sacensību saimniekiem piedalījās arī sportisti no Baltkrievijas, Ukrainas un citām valstīm. Kā allaž, notika arī satelītskrējiens 4,5 kilometru garumā pa Rīgas ielām. Pavisam pie starta līnijas stājās gandrīz pustūkstotis dalībnieku.

Lielu interesi iedzīvotāju vidū izraisīja tradicionālais ielu stafetes skrējiens, kas notika 1. maijā. Arī šoreiz bija dzīva interese par sacensībām, kas risinājās Brīvības ielā. Katru

gadu pieaug dalībnieku skaits. Pērn uz starta stājās 1460 skriešanas cienītāju, 2004. gadā – jau 2440. Pagājušajā gadā piedalījās 146 komandas, šoreiz – jau 244. Īpaši populāras šīs sacensības ir skolu jaunatnes vidū, tāpat kā mācību iestāžu krosa stafetes, kurās tiek izcīnīts Rīgas domes kauss.

Skolu komandu dalība Rīgas domes kausa izcīņā basketbolā vienmēr bijusi ievērojama, taču 2004. gads krietni pārspēja visus iepriekšējos. Turnīru uzsāka 63 skolu 92 komandas. Gan meiteņu, gan zēnu konkurencē godalgotajās vietās ierindojās sporta tradīcijām bagātās Rīgas 3. vidusskolas vienības. Zēnu komanda bija otrā, meiteņu – trešā. Puišu vidū par uzvarētājiem kļuva Rīgas 64. vidusskolas spēlētāji. Trešajā vietā ierindojās Ilģuciema vidusskolas basketbolisti. Meiteņu konkurencē nepārspēta palika Rīgas 47. vidusskolas komanda. Šajā mācību iestādē, kā zināms, specializētajās kla-

sēs mācās un trenējas daudzi talantīgi basketbolisti. Otrajā vietā ierindojās Rīgas 49. vidusskolas komanda. Kopvērtējumā triumfēja Rīgas 3. vidusskolas basketbolisti. Turpmākās vietas ieņēma Rīgas 49. vidusskola, Rīgas 47. vidusskola, Ilģuciema vidusskola, Rīgas 64. vidusskola un Juglas vidusskola.

Rīgas skolēnu spēļu ietvaros sacensības notika deviņos sporta veidos. Tajās startēja 4.–9. klašu skolēni, kopskaitā gandrīz trīs tūkstoši dalībnieku. Skolēnu vidū lielāko atsaucību guva strītbola sacensības, kā arī starti vieglatlētiskā, riteņbraukšanā, volejbolā un citos sporta veidos.

Ceturto un piekto klašu audzēkņi sacentās tautas bumbā, kuru skolēni labprāt spēlē arī sporta stundās. Rīgas skolēnu spēlēs piedalījās ne tikai galvaspilsētas jaunā paaudze, bet ieradās un startēja arī Sējas pamatskolas, Valmieras, Līgatnes, Siguldas un citu skolu pārstāvji. Skolēnu sporta spēles tradicionāli bija atlases sacensības Starptautiskajām skolēnu spēlēm, kuras 2004. gadā notika Klīvlendā.

Pirmo reizi notika Rīgas atklātās meistar-sacikstes sporta dejās skolēniem. Tās risinājās 10 grupās 2 posmos, piedalījās 302 deju pāri no 32 deju klubiem. Kā labākos var nosaukt Junioru II D+C grupā standartdejās Aigaru Auzenbergu un Santu Dzalbi, Juniori II D+C grupā Latīņamerikas dejās Edgaru Gerosinu un Ievu Hofmani.

A. Kņiša piemiņas sacensības boksā notiek jauniešu, junioru un pieaugušo konkurencē. Galvenā balva tiek izcīnīta svara kategorijā līdz 60 kilogramiem, kurā jau trešo gadu pēc kārtas uzvaru izcīnīja A. Ahmedovs no Latvijas Boksas centra. Sportisti sacentās arī par izcilā jauno bokseru audzinātāja E. Girģensonas piemiņas balvu, kas tika labākajam sportistam junioru grupā rīdziniekam D. Šostakam. Sacensības kuplināja un ciņas sparū saasināja ciemiņi no Somijas, Igaunijas un Lietuvas.

Vecāka gada gājuma cilvēki allaž laipni gaidīti Rīgas veterānu klubā. Tajā var pieteikties galvaspilsētas iedzīvotāji: sievietes no 35 gadu, vīrieši no 40 gadu vecuma, lai gan

Sports Rīgā

4

V. Vasilevska panākumu atslēga – mērķtiecīgs un smags ikdienas treniņu darbs

šajā vecumā sportot gribētājus grūti saukt par vecāka gada gājuma cilvēkiem. Veterānu sporta dzīve ir piepildīta un ļoti aktīva. Rīgā lielā cieņā ir basketbols, kurā notiek pat divi turnīri, vieglatlētikas kross, galda teniss, arī riteņbraukšanā tiek organizētas divas vēra ņemamas sacensības. Šahā notiek komandu un individuālais turnīrs. Vēl lielu atsaucību allaž gūst dambretes, novusa, šautriņu mešanas un šaušanas sacensības. Rīgas sportisti ar lielu entuziasmu piedalījās Latvijas veterānu sporta spēlēs, kurās bija pārstāvēts Rīgas pilsētas un Rīgas sporta veterānu klubs. Sacensībās piedalījās 25 komandas un gandrīz trīssimt sportistu. Sacikstes notika četrpadsmit sporta veidos. Volejbolā vien Rīgu pārstāvēja piecas komandas dažādās vecuma grupās, vieglatlētiķu – divas. Liela atsaucība bija arī basketbola un handbola turnīriem. Turklāt rīdzinieki spēlēja ne tikai galvaspilsētas, bet

arī Valmieras, Cēsu, Rīgas rajona un citās komandās. Sporta klubu, pilsētu un kompleksajā vērtējumā tika izcīnītas pirmās vietas.

5. Olimpieši rīdzinieku vidū

Vasaras beigās Grieķijas galvaspilsētā Atēnās notika olimpiskās spēles, kurā Latvijas izlases rindās startēja arī vairāki Rīgas sportisti. Trīs no viņiem mājās atgriezās ar olimpiskā vicečempiona titulu. Vingrošanā lēcienā sudraba medaļu izcīnīja Jevgeņijs Saproņenko. Viņš ir pasaules un Eiropas vicečempions, uzvarējis vairākos Pasaules kausa izcīņas posmos un tagad triumfeja olimpiskajās spēlēs. Gandrīz divdesmit gadi pavadīti

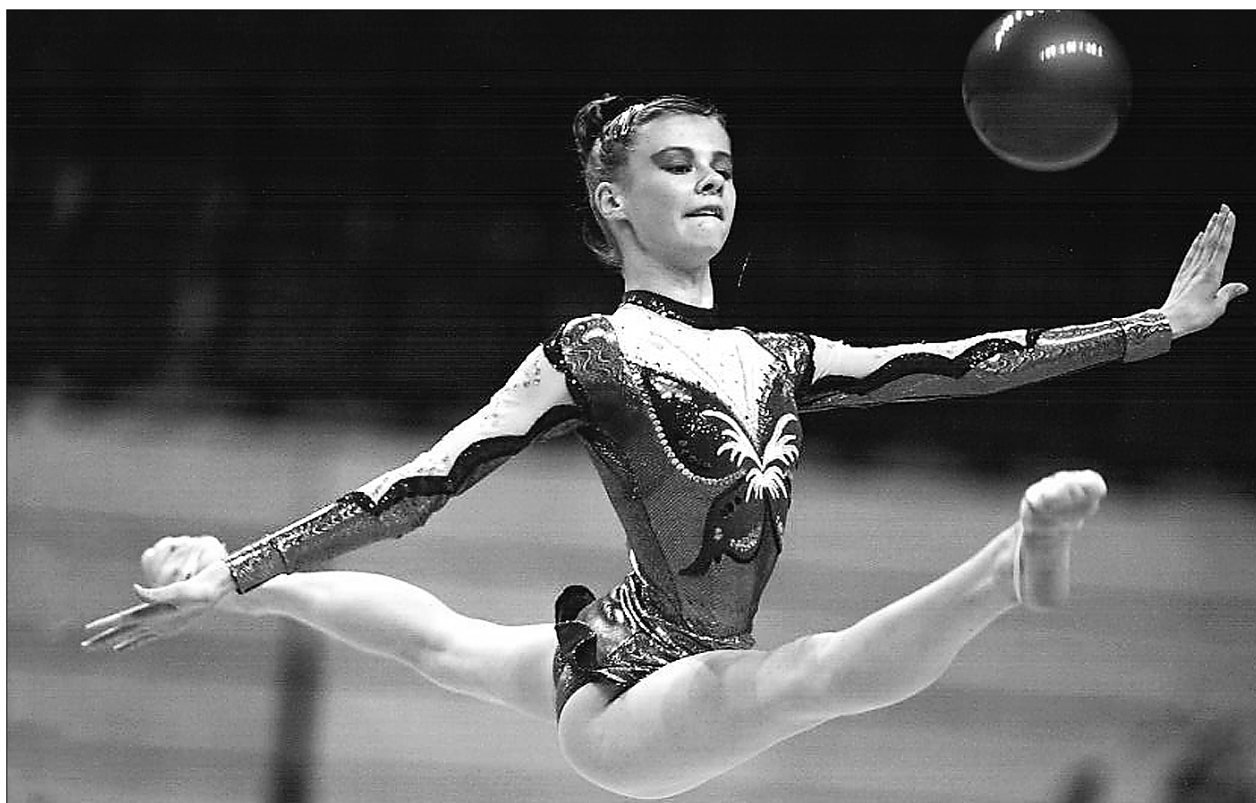

J. Saproņenko ar olimpiādes sudraba medaļu

šajā sporta veidā, kurā pirmie soļi sperti un vēlāk meistarība pilnveidota Rīgas Vingrošanas skolā. Jevgeņijam bijuši vairāki treneri, taču uz Atēnu olimpisko spēļu vingrošanas paaugstinājuma viņu cīņā vadīja un padomus deva bijušais komandas biedrs valsts izlasē Vitālijs Šnikers.

Jau pirms došanās uz Grieķijas galvaspilsētu tika izteikti visdažādākie viedokļi par iespējamajiem favorītiem Latvijas olimpiešu izlasē. Vieglatlētu rindās tika minēti vairāki uzvārdi, taču tikai retais klusībā cerēja, ka mājup ar godalgu varētu atgriezties šķēpa metējs Vadims Vasiļevskis. Bet notika tieši tā. Treneres Valijas Eidukas audzēknis Atēnu arēnā kļuva par sudraba medaļas īpašnieku. Zīmīgs fakts – apbalvošanas ceremonijā viņam medaļu pasnie-

O. Gusarčuka – Latvijas 1. olimpiādes 4 zelta medaļu īpašniece

dza un apsveica neviens cits kā četrkārtējais olimpiskais čempions peldēšanā, Krievijas izlases līderis un Starptautiskās Olimpiskās komitejas loceklis Aleksandrs Popovs.

Modernajā piecīņā Jeļena Rubļevska tika kronēta par olimpisko vicečempioni.

Pēc šo sportistu panākumiem Rīgas dome rada iespēju sniegt ievērojamu finansiālu atbalstu Rīgas Vingrošanas skolai 50 000 latu apmērā, Latvijas Šķēpa mešanas klubam un Rīgas Vieglatlētikas skolai 25 000 latu apmērā, Nacionālajai lietišķo sporta veidu skolai 25 000 latu apmērā.

6. Latvijas jaunatnes ziemas olimpiāde

Latvijas Jaunatnes ziemas olimpiādē, kas norisinājās Ērgļos, piedalījās 250 Rīgas skolēnu. Aktīvākās skolas ar lielāko dalībnieku skaitu bija Rīgas Centra humanitārā vidusskola, Āgenskalna ģimnāzija, Rīgas Angļu ģimnāzija, Rīgas 85. vidusskola, Rīgas 40.

vidusskola, Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātpamatskola. 800 sportistu konkurencē Rīgas skolēni izcīnīja 20 medaļas Labākos panākumus izdevās gūt hokejā, snovbordā, šorttrekā un kalnu slēpošanā. Pēc olimpiādes rīdziniekus, olimpiādes uzvarētājus, sveica Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta komitejas priekšsēdētājs un Rīgas domes deputāti.

7. Rīdzinieki Latvijas 1. vasaras olimpiādē

126 zelta medaļas no Latvijas 1. vasaras olimpiādes mājup pārveda Rīgas sportisti. Šajā vēsturiskajā sporta pasākumā Rīgu pārstāvēja gandrīz četri simti atlētu un treneru 23 sporta veidos. Ievērojamāko devumu kopējā komandas pūrā ieguldīja vingrotāji I. Zeņkova un Ē. Reveliņš, mākslas vingrotāja O. Gusarčuka, peldētājas D. Čukāne un J. Putniņa. Katrs no viņiem izcīnīja pa četrām zelta medaļām. Trīs spožākā kaluma godalgas tika

Sports Rīgā

4

vingrotājam J. Zorinam, divas – airētājiem R. Stālmanim, A. Lazdeniekam, Z. Aleksandrovai un G. Sentiščevai, riteņbraucējam A. Āboliņam, peldētājam A. Šeinai un G. Smirnovai, vingrotājiem J. Sapronenko, I. Vihrovam un A. Ērglei, mākslas vingrotājai O. Aleksejevai un tenisistei L. Svarēnai.

Ne tikai šie sportisti lika skanēt Rīgas vārdam visā Latvijā. Mūsu pilsētas atlētiem bija daudz konkurentu no citu pilsētu komandām, taču iegūtās 126 zelta medaļas liecina par sportistu profesionalitāti un cīņas sparū.

Rīgā vienmēr bijušas augstākās klases sievietes basketbola komandas. Treneru Aivara Vīnberga un Riharda Jasūna vadībā galvaspilsētas vienība kļuva par Latvijas 1. vasaras olimpiādes uzvarētājam. Viņiem izdevās kopējā komandā apvienot ļoti pieredzējušas un meistarīgas spēlētājas. Te jāmin Dace Krūmiņa, Anita Eglīte, Ieva Tāre, Anita Teilāne, Anete Brice un Gunta Baško.

Tikpat pārliecinoša bija vīriešu handbola komandas spēle. Trenera Andra Gulbja vadībā saviem kolēģiem un jo īpaši sāncensiem Latvijas 1. vasaras olimpiādes sacensībās paraugstundu demonstrēja Armands Uščins, Renārs Līcis, Mareks Skabeļķis un vēl citi daudzās cīņās rūdīti spēlētāji.

Vieglatlētikas sacensībās ar uzvarām skrejceļā un lēkšanas sektoros savus kolēģus pānākumiem iedvesmoja skrējēja Irina Latve, kārtslēcēja Rita Obižajeva un vēl vairāki jau titulēti sportisti.

Jau iepriekš minējam peldētāju pārliecinošo startu, kuri kopā mājup pārveda divpadsmit spožākās medaļas. Liels nopelns bija arī sportistu treneriem Jurim Rodem, Margaritai Putniņai, Jeļenai Solovjovai, Sergejam Kurmeļovam un Dainim Podkalnam. Tas pierāda, ka tieši Rīgā ļoti plānveidīgi un tālredzīgi tiek strādāts ar jaunajiem peldētājiem.

Vienu no bagātākajām medaļu ražām guva Rīgas vingrotāji. Komandā bija gan Rīgas Vingrošanas skolas, gan IZM Sporta pārvaldes Specializētās vingrošanas skolas audzēkņi. Viņus atbildīgajam startam Latvijas 1. vasaras olimpiādē gatavoja Vitālijs Šnikers, Bronislavs Konstantinovičs, Artūrs Mickevičs, Aivars Plāte, Leonīds Sergejs un citi treneri.

Sava tiesa panākumu tika arī galvaspilsētas burātājiem. Uzvarētāju zelta medaļas izcīnīja pieredzējušais Gunārs Rozenbergs un jaunais Madars Alviķis.

Latvijā nav tādu tenisa sacensību, kurās uzvaras laurus neplūktu rīdzinieki. Izņēmums nebija arī Latvijas 1. vasaras olimpiāde. Jauno sportistu treneri Māris Rozentāls, Vadims Morozs un Sergejs Bogačovs apliecināja, ka viņu audzēkņi spēj ne tikai konkurēt, bet arī uzvarēt visas valsts tenisistu turnīrā.

8. Svarīgie starptautiskie kontakti

Jau izsenis Rīga ir slavēta ar savām augstvērtīgi organizētajām starptautiskajām sacensībām. Ikvienam jaunietim, lejot sviedrus ikdienas treniņos, lielisks stimuls ir iespēja mēroties spēkiem ar citu zemju vienaudžiem. Tā rodas nozīmīgi starptautiski sakari, kas pārtop ilgstošā sadarbībā sporta attīstībai un pilnveidošanai.

2004. gadā Rīgā, lai sacenstos ar mājiniem, ieradās Brēmenes peldētāju komanda, Pori boksa vienība, Norčēpingas jaunie basketbolisti, Maskavas sporta deju komanda, Sudžou jaunatnes basketbolisti, Tallinas un Viļņas futbolisti, kā arī Maskavas šahistu komanda. Vēl lielāks stimuls Rīgas sportistiem bija iespēja doties izbraukumā uz starptautiskām sacensībām. To izmantoja sporta deju komanda, startējot Maskavā, jauniešu tenisisti, spēlējot Norčēpingā. Šajā pilsētā sacentās arī vingrotāju komanda. Hokejisti devās uz Kijevu, bokseri – uz Pori, sieviešu volejbola komanda – uz Brēmeni. Lielu aktivitāti izrādīja Rīgas riteņbraucēji. Viņi piedalījās Prāgas velofestivālā, un tradicionāls bija rīdzinieku starts arī Tartu velomaratonā.

9. Rīgas pašvaldības atbalsts

Sports nav iedomājams bez vērā ņemamām finansiālām investīcijām. Arī 2004. gadā Departaments varēja sniegt atbalstu gandrīz divsimt talantīgākajiem Rīgas sportistiem, kuri startēja Eiropas un pasaules čempionātos,

Pasaules kausa izcīņas un citās nozīmīgās starptautiskās sacensībās. Tādēļ jo īpašs prieks, ka atlēti mājās atgriezās ar čempionu tituliem un godalgotām vietām.

Par pasaules junioru čempionu džudo kļuva J. Borovko, Eiropas jauniešu čempionātā simtlauciņu dambretē uzvarēja B. Butulis. Sudraba medaļu pasaules junioru čempionātā 64 lauciņu dambretē izcīnīja A. Agapova, Eiropas čempionātā vingrošanā – J. Sapronenko, Pasaules kausa izcīņā kikboksā – D. Teulovičs. Savukārt bronzas medaļu pasaules jaunatnes čempionātā ledus burāšanā ieguva M. Alviķis. Arī citos sporta veidos Rīgas atlēti guva lielus panākumus.

Ievērojams atbalsts sniegts 36 sabiedriskām sporta organizācijām, lai tās varētu rīkot vietēja mēroga sporta aktivitātes. Sešas no tām ir organizācijas, kuras apvieno cilvēkus ar īpašām vajadzībām – Rīgas Nedzirdīgo sporta klubs, sporta klubs “ŠaDa”, sporta klubs “Trīs punkti”, Latvijas Sēdvolejbola asociācija, EISK “Optimists”, sabiedriskā organizācija “Rūpju bērns”.

Ar līdzfinansējumu atbalstīti divdesmit organizāciju starti starptautiskās un mūsu valsts sacensībās. Sadarbībā ar Latvijas Orientēšanās sporta federāciju sagatavotas Kalngales un Garciema apkārtnes sporta kartes, kas tiek izmantotas mācību un treniņu procesā, kā arī tautas sporta sacensībās.

10. Konkursi

Ik gadu liela interese ir par Rīgas pilsētas treneru konkursu. Tas tiek rīkots sporta treneriem, kuri strādā ar Rīgas pilsētas sportistiem. Tika apbalvoti trīspadsmit laureāti divās nominācijās – olimpisko un neolimpisko sporta veidu grupās. Olimpisko sporta veidu grupā konkursa vērtētāji par labāko atzina A. Aglenieku, savukārt labākais treneris neolimpisko sporta veidu grupā – V. Daņilovs.

Jau trešo reizi tika rīkots konkurss sabiedriskajām organizācijām bērnu un jauniešu sporta programmu atbalstam. Konkurss notika trīs nominācijās. Konkursa vērtēšanas komisija prēmēja 25 sporta organizācijas,

kopsummā piešķirot Ls 34 000. Tas bija vērtīgs finansējums visām organizācijām, lai turpinātu attīstīt izvēlētos sporta veidus un veicinātu jaunās paaudzes piesaistīšanu aktīvām sporta nodarbībām.

Sporta spēļu veidos labākais bija Jaunatnes futbola centrs “Skonto”, sporta klubs “Lauku Avīze” un regbija klubs “Eži”. Individuālajos olimpiskajos sporta veidos labāko trijniekā iekļuva SSO “Jaunais dinamietis”, SSO “Latvijas boksa centrs” un P. Budovska cīņas sporta klubs. Neolimpiskajos individuālajos sporta veidos par labākajām atzītas BO SIA “Arodbiedrību klubs Vecrīga”, CSC “Budo” un skolēnu klinšu kāpšanas klubs “Krokuss”. Laureātiem tika pasniegtas naudas prēmijas.

11. Nominācija

Aizvadītajā gadā pirmo reizi notika izglītības iestāžu audzēkņu un pedagogu nominācija sportā. Līdz šim labākie skolu sportisti un viņu treneri tika sumināti Departamenta organizētajā interešu izglītības nominācijas pasākumā. Bija noteiktas 6 nominācijas: “Mīļākais sporta skolotājs” (nominācijas ieguvējs ir Rīgas 28. vidusskolas sporta skolotājs E. Griķis); “Labākais treneris” (nominēti 13 treneri dažādos sporta veidos); “Labākais sportists” (šī nominācija piešķirta 19 jaunajiem sportistiem); “Labākā sporta spēļu komanda” (tika nominētas 3 komandas); “Labākais sporta skolas direktors – augstu sporta sasniegumu veicinātājs” (nominētas Rīgas Vingrošanas skolas direktore S. Habarova un Rīgas Vieglatlētikas skolas direktore L. Krasta); “Labākais sporta skolotājs – olimpiskās kustības veicinātājs” (par uzvarētāju kļuva Rīgas Angļu ģimnāzijas sporta skolotājs Ā. Trulis).

Nominācijas sporta pedagogiem un jauniešiem sportistiem pasniedza Departamenta vadība, Rīgas domes pārstāvji, kā arī Latvijas sporta dzīvē pazīstamas personas – Latvijas Sporta akadēmijas rektors U. Grāvītis, Olimpiskais čempions I. Klementjevs, Latvijas Radio Sporta nodaļas redaktore I. Kresa.

Sports Rīgā

12. Visiem, kurus interesē sports

4

Par sporta norisēm un aktivitātēm iespējams gūt informāciju no dažādiem avotiem. Departamenta Sabiedrisko attiecību nodaļu piedāvāja plašu informācija par sporta pasākumiem Rīgā. Aizvadītajā gadā Departaments izveidoja bukletu "Sports Rīgā", kurā īsumā skaidroja sporta sistēmu Rīgā. 2004. gada nogalē tapa pēdējie sagataves darbi Departamenta Sporta virziena mājas lapai, faktiski tā sāka darboties 2005. gadā.

Lielākā interese par sporta un fizisko aktivitāšu norisēm, sacensībām vērojama tieši skolēnu un studentu vidū. Lai uzrunātu sabiedrības aktīvāko daļu, tiek izmantota modernā tehnoloģija – internets. Līdz šim ikviens interesents varēja iepazīties ar svarīgākajiem notikumiem sporta dzīvē un uzzināt ikmēneša sporta kalendāru interneta mājas lapā.

Galvenie turpmākie darbības virzieni

Sporta virzienam jāturpina īstenot pasākumu komplekss, kas nodrošinātu iespēju katram rīdziniekam, it īpaši bērniem un jauniešiem, nodarboties ar viņa iemīļoto sporta veidu, fiziskajām aktivitātēm, līdzdarboties pilsētas sporta dzīves norisēs. Tādēļ jādomā un jārisina jautājums par sporta nodarbībām

rosinošas vides sakārtošanu. Tās ir jaunas sporta halles, tie ir sporta laukumi pie skolām. Ja jaunas sporta bāzes iekārtošanai nepieciešami ievērojami finansiāli ieguldījumi, tad sporta laukumi jāmeģina sakārtot pašu spēkiem, organizējot laukumu sakopšanas talkas, piesaistot skolēnu vecākus utt.

Aktuāla problēma ir informācijas par sporta bāzēm, sporta aktivitātēm pilsētā pieejamība iedzīvotājiem. Šim nolūkam ir jā sagatavo un jāizplata informatīvi materiāli.

Jāizstrādā reģionālo sporta centru apsaimniekošanas koncepcija, lai šie centri būtu pieejami gan skolēniem, gan rīdziniekiem.

Lai piesaistītu jauno paaudzi sporta nodarbībām, sporta skolām, jā rūpējas par to, lai šajās skolās strādātu sertificēti un kvalificēti treneri un pedagogi. Aktuāli būs jautājumi par treneru un pedagogu tālāku izglītošanu un kvalifikācijas celšanu.

2005. gada 27.–29. decembrī Rīgas rajonā norisināsies pirmā Latvijas Ziemas olimpiāde. Ja vasaras spēlēs Rīga bija nenoliedzams favorīts, tad ziemas sporta veidos jā rēķinās ar nopietnu citu Latvijas rajonu sportistu konkurenci. Tāpēc uzdevums ir sagatavot komandu, kas godam spētu pārstāvēt mūsu galvaspilsētu šajā lielākajā Latvijas sporta forumā.

2005. gadā ir jāpabeidz Rīgas pašvaldības bērnu un jaunatnes futbola treniņu un mācību programmas izveide un speciālo klašu darbības nodrošināšana, jā sakārto tās vadības jautājumi; jā sāk veidot programma basketbola un cīņas sporta veidiem.

Rīgas pedagogu tālākizglītība

Kopsavilkums

Aizvadītajā gadā Skolotāju izglītības centrs izstrādāja un piedāvāja 171 kursu un informatīvu semināru programmu Rīgas izglītības iestāžu administrācijai un dažādu priekšmetu skolotājiem, īstenoja piecus projektus, organizēja trīs konkursus, divas olimpiādes un izstrādāja metodiskus un informatīvus materiālus.

Skolotāju izglītības centra speciālistu sastāvā notika izmaiņas – mainījās personāls, kopējais darbinieku skaits ir pieaudzis līdz 12 speciālistiem.

Grozījumi 2000. gada 3. oktobra MK noteikumos Nr. 347 "Noteikumi par prasībām pedagogiem nepieciešamajai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai" nosaka, ka tās kursu programmas, kas paredzētas skolotāju kvalifikācijas paaugstināšanai, ir jāsaskaņo pašvaldībā. Lai to realizētu, Departamentā tika izveidota komisija un tā pusgada laikā ir saskaņojusi 103 tālākizglītības kursu programmas.

Izstrādājot kursu programmas, SIC speciālisti aizvien biežāk iesaista šajā procesā radoši strādājošos skolotājus, kuri kā praktiķi var dalīties savā pieredzē ar citiem pedagogiem.

Uzsākts darbs, lai reorganizētu un sakārtotu metodiskā darba sistēmu Rīgas pilsētā. Līdz gada beigām bija izpētīta metodiskā darba struktūra un arī apzināta situācija ar darba pienākumu un slodžu sadalījumu. Tāpat ir sagatavots Metodisko apvienību (turpmāk – MA) vadītāju darbības nolikuma projekts. 2005. gadā tiks veidota speciāla darba grupa, kuras uzdevums būs pabeigt vienotas metodiskā darba sistēmas izveidi Rīgā.

SIC speciālisti ir strādājuši, lai izveidotu dažādus metodiskus un informatīvus materiālus, tai skaitā videofilmas, kas palīdzētu skolotājiem radošāk realizēt mācību procesu.

2004. gada oktobrī izdots informatīvi metodiskais žurnāls "SIC Ziņas", kurā SIC speciālisti raksturoja darba pamatuzdevumus 2004./2005. mācību gada 1. pusgamam, kā arī iepazīstināja lasītājus ar paveikto.

Galvenie darba rezultāti

2004. gadā Skolotāju izglītības centrs (SIC) Rīgas pedagogiem piedāvāja 171 kursu programmu un seminārus. Kopējais stundu skaits, ko skolotāji izmantoja savai profesionālajai pilnveidei bija 5326. Tālākizglītības kursus reģistrēti 4646 klausītāji, no kuriem kursus absolvēja 4325 skolotāji.

✓ 2004. gadā SIC speciālisti īstenojuši vairākus nozīmīgus projektus:

- mājturības skolotājiem – "Kopīgais un atšķirīgais Latvijas un Ziemeļvalstu kultūrizglītībā";

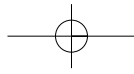
- mazākumtautību skolu skolotājiem – "Veiksmīga pāreja uz mācībām galvenokārt valsts valodā mazākumtautību vidusskolās";

- kadru rezervei – "Topošo izglītības iestāžu vadītāju sagatavošana";

- krievu valodas kā svešvalodas skolotājiem – "Zelta loks";

- otrs posms dabaszinību skolotājiem – "Ceļā no vides izglītības uz izglītību ilgtspējīgai attīstībai".

✓ Notikuši vairāki konkursi un mācību olimpiādes skolēniem un skolotājiem:

Rīgas pedagogu tālākizglītība

5

- konkurss “Maskava” skolēniem, kuri apgūst krievu valodu kā svešvalodu;
- konkurss kultūras vēsturē vidusskolēniem “Astotais pasaules brīnums”;
- foto konkurss skolotājiem “Es milu šo skolu”.
  - ✓ Noorganizētas divas olimpiādes:
    - atklātā mājturības olimpiāde “Pavasara raibumi”;
    - novada latviešu valodas un literatūras olimpiāde 7. – 9. klašu skolēniem.
  - Izveidota komisija tālākizglītības kursu programmu saskaņošanai.
  - Sagatavots MA vadītāju darbības nolikuma projekts.
  - SIC speciālisti ir izveidojuši metodiskos un informatīvos materiālus, kas palīdzētu skolotājiem mācību procesā:
    - videofilma un metodiskais materiāls mājturības skolotājiem “Mājsaimniecības tehnika mūsu ikdienā”;
    - metodiskais materiāls mājturības skolotājiem “Kopīgais un atšķirīgais Latvijas un Ziemeļvalstu kultūrizglītībā”;
    - metodiskais materiāls ekonomikas skolotājiem “Aktivitātes, pārbaudes darbi un eseju vērtēšanas kritēriji”;
    - metodiskais materiāls un videofilma krievu valodas kā svešvalodu skolotājiem “Zelta loks” (Krievijas kultūras veidi un formas);
    - metodiskais palīglīdzeklis ķīmijas skolotājiem “Eksperimenti organiskajā ķīmijā”;
    - pārbaudes darbu krājums bioloģijā;
    - pārbaudes darbu krājums ķīmijā.
  - ✓ Sagatavots un izdots informatīvi metodiskais žurnāls “SIC Ziņas”, kurā speciālisti raksturo darba pamatuzdevumus 2004. / 2005. mācību gada 1. pusgamam, kā arī iepazīstina ar paveikto.

Problēmas

Rīgas vispārīzglītojošajās skolās strādā pedagogi, kuru izglītība neatbilst 2000. gada 3. oktobra MK noteikumiem Nr. 347 “Noteikumi par prasībām pedagogiem nepieciešamajai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai”. Daļai skolotāju ir augstākā, bet nav pedagoģiskās

izglītības, savukārt, ir arī skolotāji, kuriem ir vidējā pedagoģiskā vai vidējā profesionālā izglītība (skat. 27. un 28. grafiku). Šie skolotāji intensīvi apmeklē pedagoģijas un metodikas kursus, jo vēlas paaugstināt kvalifikāciju un saglabāt darba vietu.

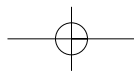
Skolotāji īsti neizprot izmaiņas pedagogu profesionālās pilnveides kārtībā. Lai arī SIC speciālisti visās MA vadītāju sanāksmēs ir veikuši skaidrojošo darbu, joprojām ir vērojama skolotāju neziņā jautājumos, kas saistīti ar viņu profesionālo pilnveidi. Tāpēc esam secinājuši, ka šāda sarežģīta rakstura dokumenti ir jāskaidro visās tālākizglītības kursu auditorijās.

Lai gan pusgada laikā metodiskā darba sakārtošanā Rīgā ir ieguldīts daudz, tomēr vienotas sistēmas vēl nav, jo situācija rajonos un priekšpilsētās ir ļoti atšķirīga. Tāpēc metodiskā darba sistēmas izveide ir jāturpina 2005. gadā.

Jaunie Izglītības likuma grozījumi palielina to mācību priekšmetu skaitu, kuri mazākumtautību skolās jā māca latviešu valodā. SIC speciālisti piedāvā kursu programmas metodikā, par lektoriem aicinot skolotājus, kuri ir uzkrājuši pieredzi un ilgāku laiku māca savu priekšmetu latviešu valodā. Kursos dažkārt ierodas klausītāji, kuru valsts valodas prasmes līmenis ir visai zems un viņi pat nespēj saprast lektora teikto.

Tā kā skolotājiem uz kursiem jāpiesakās pašiem un šie kursi skolotājiem ir bezmaksas, tad bieži skolotāji, kuri nevar ierasties, neatsaka savu dalību, un rodas problēmas ar grupu komplektēšanu – visi, kas vēlējas, nētika, bet tie, kas pieteicās, neieradās. Problēmas risinājums ir kursu komplektēšana sadarbībā ar skolu administrāciju, un, iespējams, arī līdzdalības maksājumi.

Tā kā SIC 2004. gadā skaitliski ir pieaudzis līdz 12 speciālistiem, kas radikāli paaugstina kursu kvalitāti un kvantitāti, aktuāls ir kļuvis telpu jautājums kursu nodarbībām, jo ar Departamenta četrām zālēm nepietiek. Kursu vajadzībām tiek izmantotas Rīgas 10. vidusskolas un 13. vidusskolas telpas, kas, protams, apgrūtinā skolu mācību procesu un kursu organizāciju.

1. Tālākizglītība

Skolotāju izglītības centra kursu piedāvājums atšķiras no citu izglītības iestāžu piedāvājuma. Katru pusgadu top jaunas kursu programmas, elastīgi reaģējot uz pieprasījumu un IZM noteiktajām prioritātēm un Departamenta vajadzībām. Tāpat metodisko apvienību vadītāji sanāksmēs informē par skolotāju vajadzībām, kas tiek ievērotas, plānojot tālākizglītības pasākumus.

Metodisko apvienību vadītāji labi pārzina sava rajona un priekšpilsētas skolotājus, viņu potenciālu un parasti iesaka kolēģus, kuru pieredzē var smelties labas idejas visas pilsē-

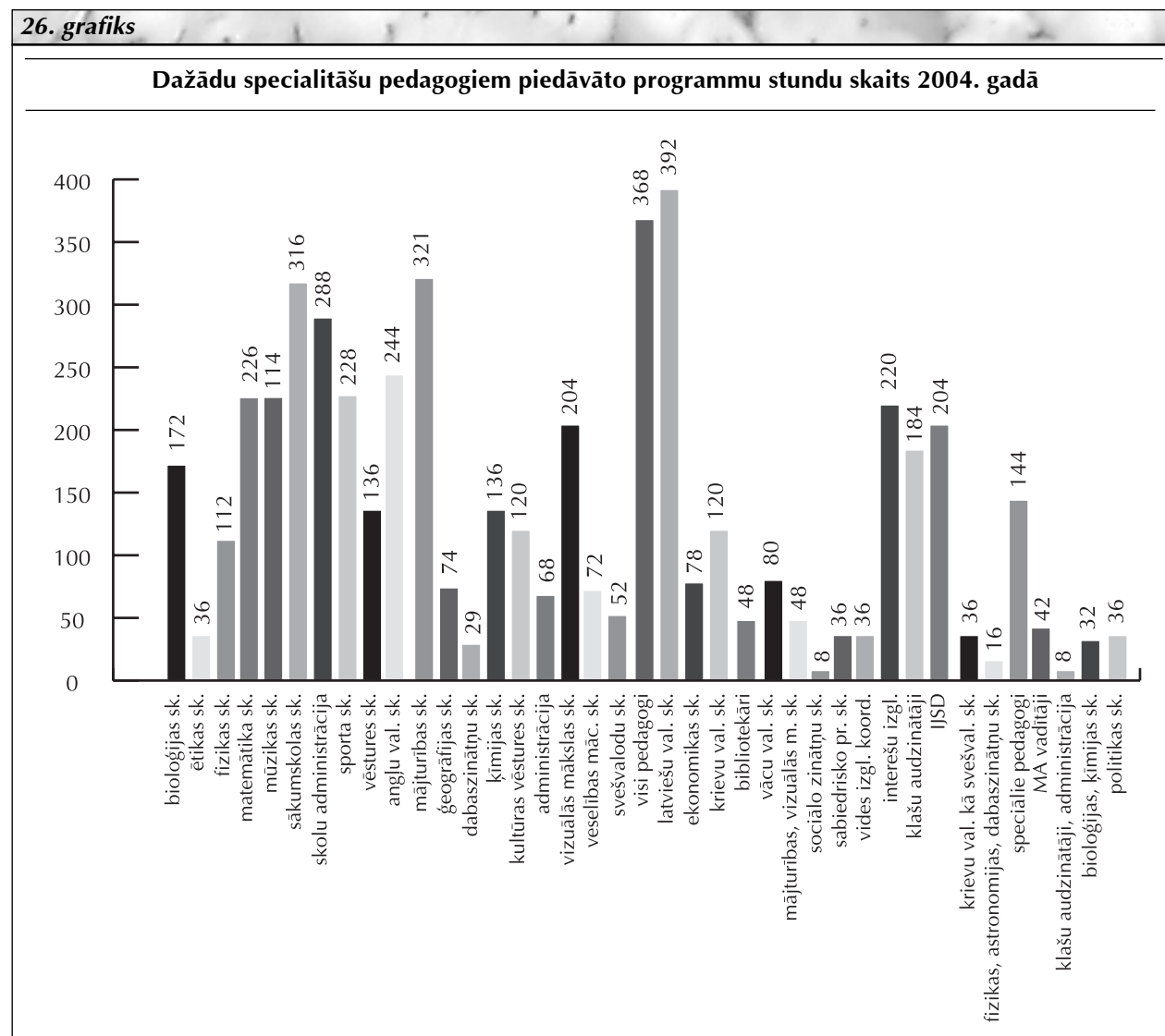
tas skolotāji. Veidojot kursu programmas, SIC speciālisti arvien biežāk iesaista šajā procesā radoši un inovatīvi strādājošus pedagogus.

2004. gada tālākizglītības kursus raksturo šādas prioritārās jomas:

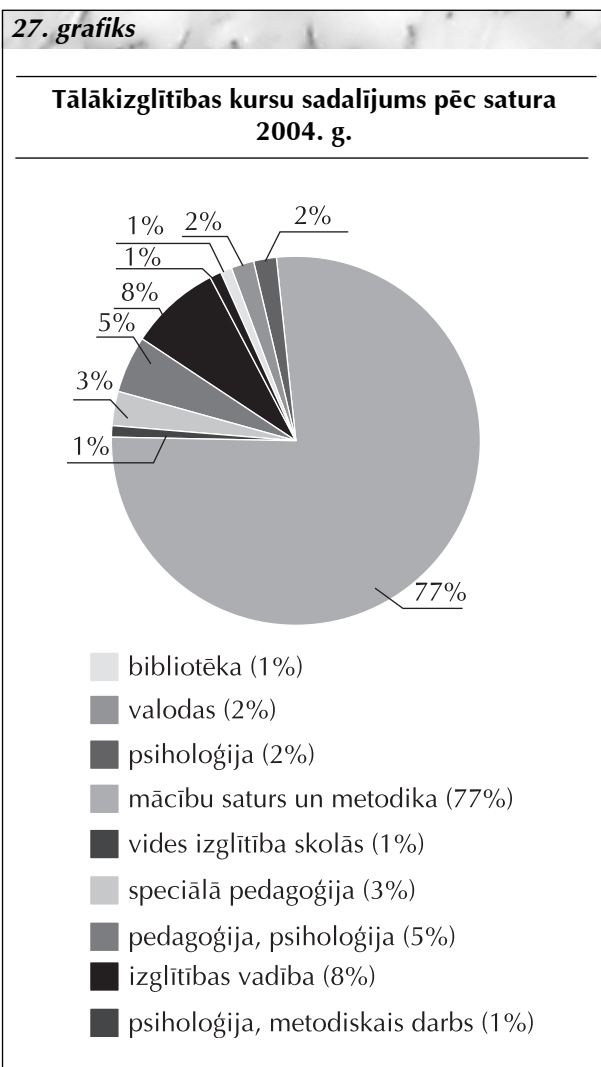
- ✓ jaunievedumi dažādu mācību priekšmetu metodikā;
- ✓ pārbaudes darbu veidošana;
- ✓ skolēnu zinātniski pētniecisko darbu vadīšana;
- ✓ IT izmantošana mācību procesā;
- ✓ skolēnu psiholoģiskā sagatavošana eksāmeņiem;
- ✓ darbs ar talantīgiem skolēniem;

26. grafiks

Dažādu specialitāšu pedagogiem piedāvāto programmu stundu skaits 2004. gadā

Rīgas pedagogu tālākizglītība

- ✓ skolēnu mācību traucējumi un to pedagoģiskā korekcija;
- ✓ jauno mācību standartu īstenošana.

2004. gadā SIC speciālistu sastāvs piedzīvoja radikālas izmaiņas. Dažādu iemeslu dēļ mainījās personāls latviešu valodas un literatūras, kā arī sākumskolas speciālista amatos. Darbu ir uzsākuši četri jauni speciālisti: vadītājas vietnieks metodiskajos jautājumos, skolu administrācijas, klašu audzinātāju un ekonomikas mācību speciālists, sporta un interešu izglītības speciālists, kā arī matemātikas un fizikas speciālists. Šis štatu pieaugums ir radikāli uzlabojis SIC darbību, jo ir uzsākts pilnvērtīgs darbs, aptverot visus pamatpriekšmetus.

1.1. Pieprasījums un piedāvājums

2004. gadā SIC Rīgas pedagogiem piedāvāja 171 kursu programmu un seminārus dažādu mācību priekšmetu skolotājiem, administrācijai u. c. (sk. 26. grafiku). Kopējais stundu skaits, ko skolotāji izmantoja savai profesionālajai pilnveidei, bija 5326 stundas.

Dalījums pa mācību priekšmetiem atklāj, ka vislielākais programstundu skaits – 392 – ir bijis latviešu valodā un literatūrā. Ja salīdzina septembrī tarifcēto skolotāju skaitu Rīgā pa mācību priekšmetiem, tad redzams, ka latviešu valodas skolotāji (1287) ieņem otro vietu tūlīt pēc matemātiķiem (1416). Lielā skaita dēļ ir nepieciešams piedāvāt arī vairāk programmu, jo vietu skaits grupās ir ierobežots.

Pēc apjoma SIC skolotājiem piedāvā dažāda garuma programmas. Garākā no tām ir 108 stundas, un to apguva 29 Rīgas skolu jaunie direktori, direktoru vietnieki un arī skolotāji. Šīs programmas apguve pedagogiem dod papildu zināšanas izglītības vadības pamatprincipos. Šāda programma ilgst veselu gadu un ir domāta tiem pedagogiem, kas nākotnē gatavojas kļūt par izglītības iestādes vadītājiem.

72 stundu programmas ir domātas skolotājiem, kuriem ir augstākā, bet ne pedagoģiskā izglītība. Šādosursos ir iespējams apgūt pedagoģijas un psiholoģijas pamatus, kas skolotājiem dod iespēju turpināt darbu skolā.

Dažādās mācību priekšmetu metodikās pamatā tiek piedāvātas 36 stundu programmas, bet, veicot skolotāju aptaujas, esam secinājuši, ka pedagogi labprāt apmeklētu arī īsākas kursu programmas par specifiskām, konkrētām tēmām. Šis ierosinājums ir ņemts vērā, plānojot 2005. gada piedāvājumu.

Apkopojot tālākizglītības kursu sadalījumu pēc satura (sk. 27. grafiku), atklājas, ka procentuāli visvairāk (77%) tiek piedāvātas programmas dažādu mācību priekšmetu saturā un metodikā. Tas ir likumsakarīgi, jo mūsu valstī mainās priekšmetu standarti, kā arī tiek ieviestas novitātes metodikā.

1.2. Programmu klausītāji

Salīdzinājumā ar 2003. gadu kursu absolventu skaits ir pieaudzis par 441 klausītāju. Tas skaidrojams, pirmkārt, ar papildu programmu piedāvājumu tiem pedagogiem, kuru iegūtā kvalifikācija neatbilst 2000. gada 3. oktobra MK noteikumiem Nr. 347 "Noteikumi par prasībām pedagogiem nepieciešamajai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai". Otrkārt, SIC darbinieku skaitliskā pieauguma dēļ tiek piedāvātas kursu programmas līdz šim mazāk aptvertās jomās – fizika, matemātika, sports, interešu izglītība, ekonomika, klašu audzinātāji. Ja salīdzina rajonu un priekšpilsētu skolotāju aktivitāti kursu apmeklēšanā, var spriest tikai par 2004. gada otro pusgadu, pamatojoties uz tarifikāciju, kas veikta 2004. / 2005. mācību gadam (skat. 26. grafiku).

Visaktīvākie tālākizglītības kursu klausītāji ir bijuši Zemgales priekšpilsētas skolotāji – 19% no tarificēto skolotāju skaita, savukārt tikai 11% skolotāju no Rīgas lielākajām priekšpilsētām – Latgales un Vidzemes – ir kursu apmeklētāji. Tarifikācija var neatspoguļot patieso skolotāju skaitu, jo skolotāji var būt tarificējušies vairākās skolās vai vairākos mācību priekšmetos, tomēr kļūda ir pārāk

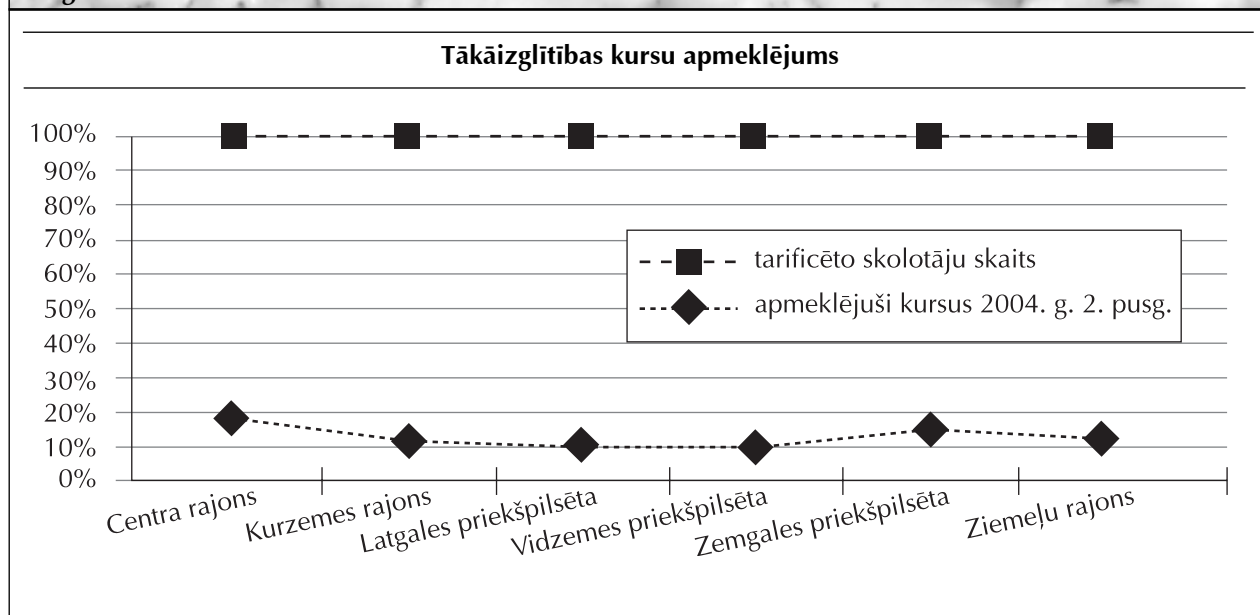
nenozīmīga un grafikā attēlotos rezultātus ietekmēt nevar. Tā kā ziņas par tarificētajiem skolotājiem pa mācību priekšmetiem ir saņemtas pirmo reizi, tad nevar spriest, vai šāda situācija ir raksturīga arī iepriekšējos gados.

Aplūkojot skolu izrādīto aktivitāti, var secināt, ka salīdzinājumā ar 2003. gadu aina būtiski nemainās. Tāpat kā 2003. gadā, īpašu aktivitāti ir izrādījuši šādu skolu pedagogi: Rīgas 3. vidusskola, Rīgas 2. vidusskola, Rīgas 45. vidusskola, Rīgas Mūzikas internātvidusskola, Ilģuciema vidusskola, Rīgas 33. vidusskola. Tas liek domāt, ka šajās skolās skolotāju tālākizglītībai tiek pievērsta lielāka uzmanība, tā tiek plānota un ir viens no skolas efektivitātes radītājiem. Arī Rīgas 22. vidusskolas, Rīgas Angļu ģimnāzijas, Rīgas 94. vidusskolas, Rīgas 86. vidusskolas, Rīgas 25. vidusskolas un Rīgas sanatorijas internātpamatskolas skolotāji ir bijuši aktīvi kursu apmeklētāji.

1.3. Programmu klausītāju izglītība

2004. gadā ir izanalizēta kursu klausītāju izglītība, noskaidrojot nespeciālistu īpatsvaru, lai saskaņā ar 2000. gada 3. oktobra MK noteikumiem Nr. 347 "Noteikumi par prasībām pedagogiem nepieciešamajai izglītībai un

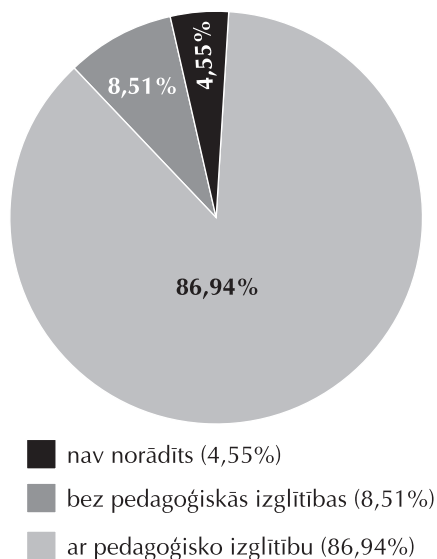
28. grafiks

Rīgas pedagogu tālākizglītība

29. grafiks

Tālākizglītības kursu absolventu pedagoģiskās izglītības īpatsvars 2004. gadā

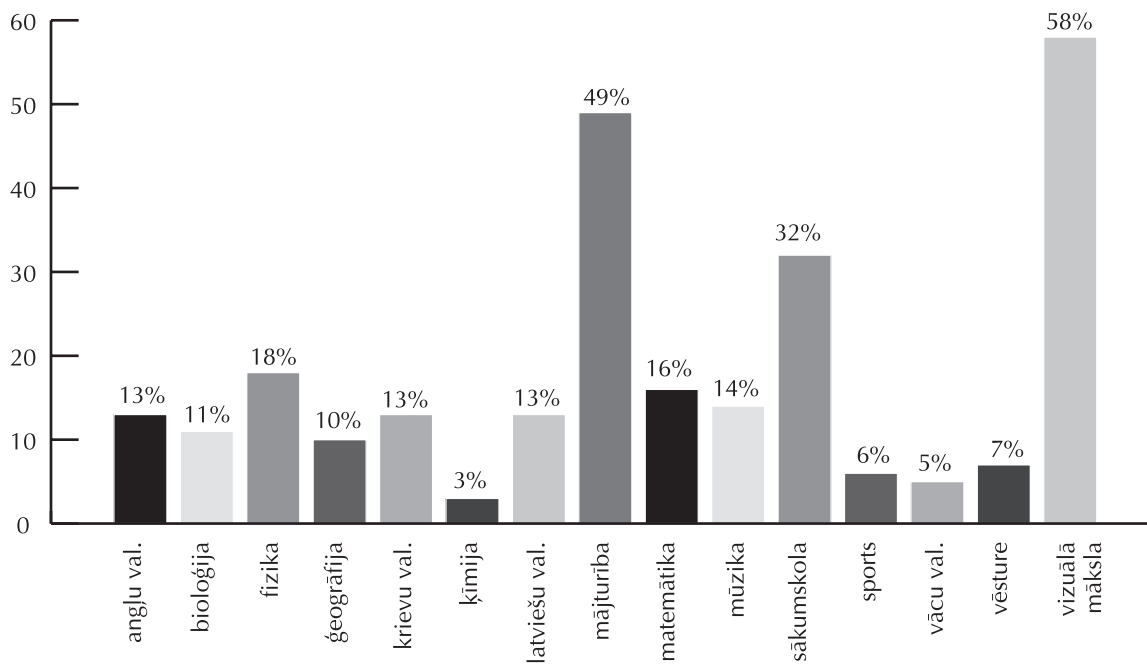
profesionālajai kvalifikācijai” varētu plānot kursu piedāvājumu (B1 + B2 programmās), kas domāts skolotājiem, kuriem nav pedagoga kvalifikācijas, atbilstošas augstākās izglītības. Uzmanība pievērsta arī maģistra grādu ieguvušo skolotāju skaita izmaiņām. Līdz ar 2004. gada 1. septembri, kad iepriekš minētie noteikumi stājās spēkā, skolās krasi ir samazinājies to skolotāju skaits, kuru izglītība ir neatbilstoša (skat. 29. grafiku).

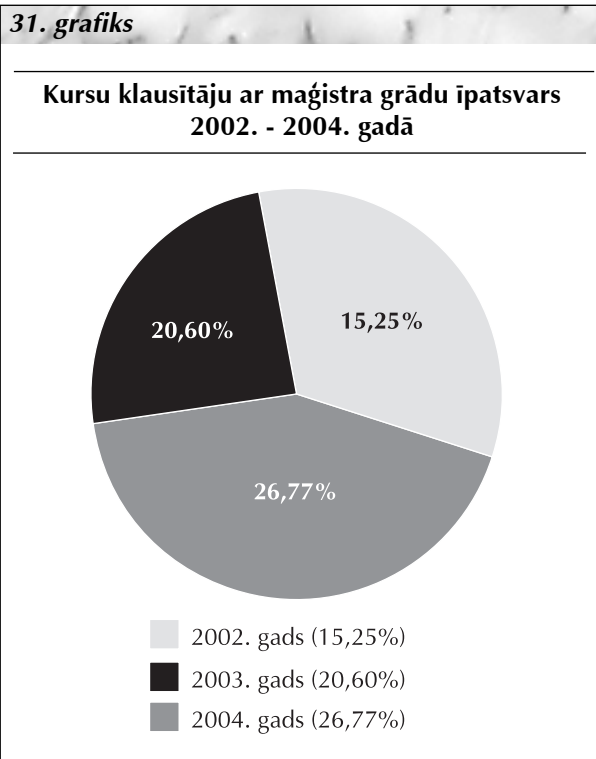
Lielākā daļa skolotāju, kas apmeklē tālākizglītības kursus (86,9%), ir ar pedagoģisko izglītību, tas tomēr visiem šiem skolotājiem nedod tiesības pasniegt jebkuru mācību priekšmetu. Tam ir nepieciešama atbilstoša kvalifikācija. Nespeciālistu īpatsvaru dažādās mērķauditorijās 2004. gadā uzskatāmi parāda 30. grafiks.

Visvairāk nespeciālistu ir starp vizuālās mākslas, mājturības un sākumskolas skolotājiem. Šī aina atbilst situācijai valstī kopumā. Lai šie skolotāji varētu turpināt darbu skolā

30. grafiks

Nespeciālistu īpatsvars dažādās mērķauditorijās 2004. gadā

pēc 2006. gada 1. septembra, viņiem ir nepieciešams apmeklēt B1 36 stundu programmu atbilstoši minimālajām prasībām pedagogu tālākizglītībai, kā arī B2 36 stundu programmu, kuras saturs nodrošina attiecīgā mācību priekšmeta satura pilnveidi un metodikas apguvi.

Pēdējo trīs gadu laikā krasi ir pieaudzis to skolotāju skaits, kuri paralēli savai profesionālajai pilnveidei tālākizglītībasursos ir ieguvuši maģistra grādu (skat.31. grafiku).

2. Projekti

2.1. Projekts "Ceļā no vides izglītības uz izglītību ilgtspējīgai attīstībai"

Projekts dabaszinību skolotājiem "Ceļā no vides izglītības uz izglītību ilgtspējīgai attīstībai" aizsākās 2003. gadā, tā otrais, noslēguma, posms – vides izglītības vortāla "Vides izglītība Rīgai" izveidošana – ir 2004. gada darba rezultāts.

Projekta īstenošanas laikā izstrādāta un

izveidota mājas lapa vides izglītībā. Tā ir informatīva telpa, kas padara pieejamu informāciju par vides izglītības aktivitātēm un piedalīšanos tajās, kā arī nodrošina operatīvas informācijas iegūvi. Mājas lapā pedagogiem ir iespējams iegūt informāciju par iestādēm un organizācijām, kas jau realizē vai piedāvā iesaistīties vides projektos, tajā rodama pieeja valsts un pašvaldības dokumentiem vides izglītības jomā, kā arī var iepazīties ar noderīgiem metodiskajiem materiāliem un tālākizglītības piedāvājumiem. Skolēni mājas lapā var atrast sev interesējošas pulciņu nodarbības, konkursus, nometnes, izstādes, konferences, kas saistītas ar vides izglītību un vides apziņas veidošanos.

2.2. Projekts "Veiksmīga pāreja uz mācībām galvenokārt valsts valodā mazākumtautību vidusskolās"

Projekts dažādu mācību priekšmetu skolotājiem "Veiksmīga pāreja uz mācībām galvenokārt valsts valodā mazākumtautību vidusskolās" aizsākās 2004. gada martā, kad SIC aptaujāja mazākumtautību skolu pedagogus, kuriem ar 2004. gada 1. septembri jāstrādā 10. klasēs un priekšmets jāmača latviešu valodā. Vajadzēja noskaidrot to, kas varētu sagādāt grūtības šajā darbā. Pedagogi kā grūtības visbiežāk nosauca vājas latviešu valodas zināšanas gan skolēniem, gan skolotājiem, mācību līdzekļu trūkumu, skolēnu attieksmi pret reformu, skolēnu zemo zināšanu līmeni attiecīgajā priekšmetā, skolēnu vecāku neizpratni un konservatīvismu, atsevišķu skolu vājo materiālo bāzi, darbu traucējošās politikās akcijas u. c.

Darba grupa izanalizēja skolu mācību plānus, un 500 skolotāji pieteicās apmeklēt savu mācību priekšmeta apguves metodikas kursus. Ieradās 292 pedagogi, kursus pabeidza 274 mazākumtautību skolu skolotāji. Matemātikas, fizikas, ķīmijas, bioloģijas, sporta, vēstures, kultūras vēstures, ģeogrāfijas un biznesa ekonomisko pamatu skolotāji praktisku pieredzi guva atklātajās stundās, bet kursu nodarbībās – zināšanas, kā labāk pasniegt savu priekšmetu

Rīgas pedagogu tālākizglītība

latviski. Skolotāji viesojās arī Daugavpilī (3. vidusskolā un 6. vidusskolā), Aizkrauklē (1. vidusskolā) un Ventspilī (2., 3., 6. vidusskolā), kur iepazinās ar šo pilsētu skolu pieredzi.

Projekts noslēdzās ar konferenci, kurā piedalījās vairāk nekā 100 pedagogu, kas bija apmeklējuši šos kursus. Konferences laikā pedagogi strādāja darba grupās, analizējot tālākizglītības projekta lietderību un domājot par to, kas vēl būtu nepieciešams veiksmīgākai izglītības reformas īstenošanai. Skolotāji uzskata, ka Rīgā būtu jāizveido bilingvālās izglītības centrs, ka nepieciešami metodiskie materiāli un mācību līdzekļi visos priekšmetos, arī turpmāk nepieciešami latviešu valodas kursi, labas mācību grāmatas, kā arī papildu konsultācijas gan pedagogiem, gan skolēniem.

2.3. Projekts “Muzikālā izglītība skolās ar padziļinātu muzikālo izglītību: problēmas un perspektīvas”

Projekts “Muzikālā izglītība skolās ar padziļinātu muzikālo izglītību: problēmas un perspektīvas” ir ilgtermiņa projekts, kas noslēgsies 2005. gadā.

Skolām ar padziļinātu muzikālo izglītību ir daudz kā kopēja, bet katrai ir arī savas tradīcijas un atšķirības mūzikas mācīšanās un izmantotajās programmās. Projekts sākās ar četriem semināriem Rīgas 6. vidusskolā, Rīgas 100. vidusskolā, Rīgas 88. vidusskolā un Mūzikas internātskolā. Semināros skolotāji iepazīna kolēģu pieredzi mūzikas priekšmeta mācīšanās, papildināja zināšanas psiholoģijā un pedagogijā, piedalījās atklātajās stundās. Projekta ietvaros tika organizēts pieredzes apmaiņas brauciens uz Pēterburgu, kur skolotāji apmeklēja ģimnāziju ar padziļinātu mūzikas apguvi, klausījās lekcijas Pēterburgas Pedagoģiskās meistarības akadēmijā, apmeklēja dažādas mākslas un kultūras iestādes.

Projekta dalībnieki atzinīgi novērtēja iespēju iepazīties ar citām skolām, apgūt jaunu pieredzi un veidot ciešākus savstarpējos kontaktus. Skolās notiekošie semināri bija nopietns pārbaudījums katrai skolai, jo viņu darbu vērtēja profesionāli. Šāda veida projekts

skolām ar padziļinātu muzikālo izglītību notiek pirmo reizi un tā dalībnieki atzinīgi novērtēja tā devumu.

2.4. Projekts “Zelta loks”

Projekts “Zelta loks” bija paredzēts krievu valodas kā svešvalodas skolotājiem. Tā ietvaros notika semināru cikls “Krievijas valsts dažādie kultūras reprezentācijas veidi un formas krievu valodas kā svešvalodas apguves procesā”, bet otrajā posmā – izbraukuma seminārs uz Maskavu un Zelta loka pilsētām. Skolotāji apmeklēja nodarbības Maskavas Puškina institūtā, iepazinās ar krievu valodas mācīšanas jauninājumiem, izmantojot informācijas tehnoloģijas. Lektorī piedāvāja ieskatu Krievijas valsts vēsturē un pārskatu par jaunāko krievu literatūru. Skolotāji apmeklēja Maskavas 1551. ģimnāziju un iepazinās ar stundu darbu un mācīšanas metodēm. Braucienā pa Zelta loku apmeklēja Vladimiras–Suzdaļas vēstures un arhitektūras muzeju rezervātu – vienu no vecākajiem Krievijā, kas iekļauts Krievijas Federācijas īpaši vērtīgo objektu kultūras mantojuma sarakstā.

Projekta trešajā posmā notika atklātā stunda Rīgas Hanzas vidusskolā un konkurss Āgenskalna Valsts ģimnāzijā. Konkurss piedalījās četru Rīgas skolu – Āgenskalna Valsts ģimnāzijas, Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas, Rīgas Šampētera vidusskolas un Rīgas Mūzikas internātvidusskolas – skolēni.

2.5. Projekts “Kopīgais un atšķirīgais Latvijas un Ziemeļvalstu kultūrizglītībā”

Lai padziļinātu zināšanas un attīstītu izpratni par kultūras mantojumu, veidotu kultūru dialogu starp Latvijas un Ziemeļvalstu pedagogiem, meklējot kopīgo un atšķirīgo izglītībā, kultūrā un tradīcijās, 2003. gada septembrī SIC aicināja mājturības skolotājus piedalīties projektā “Kopīgais un atšķirīgais Latvijas un Ziemeļvalstu kultūrizglītībā”.

Projekta pirmajā posmā dalībnieki piedalījās semināros, kuru laikā diskutēja par saikni starp kultūru, sabiedrību, skolu un izglītību, par vērtībām abās kultūrās, attieksmi pret dabu, būvniecību, par lietišķo mākslu, tradīcijām, nacionālo virtuvi u. c. tematiem. Lielu ieguldījumu projekta darbā deva Nordistikas centra lektori no Norvēģijas, Zviedrijas, Dānijas un Somijas. Projekta otrajā posmā skolotāji devās izbraukuma seminārā uz Helsinku Universitāti Somijā un Upsalas Universitāti Zviedrijā, kur iepazinās ar aktuāliem jautājumiem mājturības mācību procesā: jaunāko pētījumu rezultātiem par mājturību kā mācību priekšmetu, par mājturības vietu sabiedrībā, mārketingā, patērētājinībās, klases plānošanā, akcentējot ergonomiku, ekoloģiju, estētiku, ekonomiku, kā arī iepazinās ar interesantiem projektu konkursiem, kas paredzēti skolēniem mājturībā: “Ķīmenes ballīte”, “Tīra māja”, “Strādāsim nākotnei”, “Mūsu mājas – drošas mājas”. Patikami bija viesoties “nākotnes” mājturības kabinetos.

2004. gada rudenī skolotāji, projekta dalībnieki, izstrādāja metodisko materiālu, kura tematiku atbilstoši mājturības mācību priekšmeta standartam viņi izvēlējās un padziļināti pētīja projekta gaitā. Informatīvi metodiskajos semināros projektā līdz šim neiesaistīto skolu mājturības skolotāji un citi interesenti tika iepazīstināti ar projektā gūto. Metodisko materiālu saņēma katra Rīgas vispārīgizglītojošā skola.

2.6. Projekts “Sociālo zinību apguve skolā, to loma skolēna sagatavošanai dzīvei pilsoniskā sabiedrībā”

Projekta “Sociālo zinību apguve skolā, to loma skolēna sagatavošanai dzīvei pilsoniskā sabiedrībā” mērķis bija noskaidrot sociālo zinību mācību priekšmeta atbilstību dzīves prasībām mūsdienu sabiedrībā, kā arī izvērtēt sociālo priekšmetu savstarpējo saikni, mācību programmu pēctecību pamatskolas un vidusskolas mācību kursā.

Programmā piedalījās MA vadītāji, sociālo zinību mācību grāmatu autori, skolotāji, vidusskolas skolēni. Pasākums izvērtās kā nopietna

diskusija par mācību saturu, metodēm un mācību līdzekļiem. Dalībnieku vidū iezīmējās atšķirīgi viedokļi par sociālo zinību mācīšanu skolā. Viens no viedokļiem: skolēniem jādod zināšanas (teorija), jāsagatavo augstskolai. Otrs: skolēnam jādod zināšanas un prasmes zināšanas izmantot dzīvē. Vidusskolēni atzina, ka viņiem ir labas teorētiskās zināšanas, bet pietrūkst prasmes tās lietot, ir nepietiekama sagatavotība dzīvei.

Pasākumā tika izvērtēta situācija sociālajās zinībās, izvirzītas problēmas un to iespējamie risinājumi. Tika izteiktas skolotāju vajadzības tālākizglītībā. Skolotājiem bija īpaši liela interese par metodikas kursiem. Pozitīvi tika atzīmēti tādi kursi kā “Tiesības visiem”, “Pilsoniskā audzināšana sociālajās zinībās” un citi.

2.7. Projekts “Topošās izglītības vadības sagatavošana”

Projektā “Topošās izglītības vadības sagatavošana” gada garumā tika strādāts ar izglītības iestāžu darbiniekiem, lai veidotu kadru rezervi izglītības iestāžu administrācijai un paaugstinātu jauno izglītības iestāžu vadītāju teorētiskās zināšanas un prasmes izglītības vadībā. Projekta dalībnieki apmeklēja kursus un darbojās vasaras nometnē. Kā noderīgākās nodarbības tika atzītas lietvedības, datoru izmantošanas un vadīšanas pamatu nodarbības. Par visinteresantākajām tika atzītas saskarsmes psiholoģijas un izglītības menedžmenta nodarbības. Zemākais vērtējums bija izglītības politikas nodarbībām. Atzinīgi tika novērtēta kursu darba organizācija.

Vasaras nometnes Mežezērā darbība un saturs tika vērtēts ļoti atzinīgi un tika izteikti viedokļi par nepieciešamajām tematiskajām turpmākajiem kursiem – par stresa menedžmentu, konfliktu risināšanu, komandu veidošanu, kā arī par nepieciešamību saņemt izdales materiālus par nometnē notikušajām nodarbībām.

3. Metodiskais darbs

Kopš 2004. gada jūnija SIC darbu ir uzsācis vadītājas vietnieks metodiskajos jautājumos.

Rīgas pedagogu tālākizglītība

Speciālista pamatuzdevums ir sakārtot metodiskā darba sistēmu un vadīt metodisko darbu Rīgā. Pusgada laikā ir izpētīta metodiskā darba struktūra Rīgā un izveidota darba grupa, kas ieviestu vienu kopīgu metodiskā darba struktūras modeli.

Ir sagatavots MA vadītāju darbības nolikuma projekts, kas guva atbalstu Departamenta struktūrās, bet to neatbalstīja Departamenta teritoriālo nodaļu vadītāji, jo tas nebija pietiekami pietuvināts nodaļu darba situācijai. Lai izveidotu nolikumu, kurš būtu pieņemams visiem iesaistītajiem, speciālists personiski apmeklēja Departamenta teritoriālās nodaļas, lai uzklautu darbinieku ieteikumus un problēmas. 2005. gadā tiks veidota jauna darba grupa kopīgā MA vadītāju nolikuma izstrādei. Darba grupā iekļaus darbiniekus no Departamenta teritoriālajām nodaļām.

SIC speciālisti ir produktīvi strādājuši pie jaunu metodisko materiālu sagatavošanas. Tālākizglītības kursu īstenošanas laikā bioloģijas un ķīmijas skolotāji izveidoja pārbaudes darbu krājumus bioloģijā un ķīmijā. 2004. gada nogalē tika sagatavots metodiskais līdzeklis ķīmijas skolotājiem – “Eksperimenti organiskajā ķīmijā”. Mājturības skolotājiem tapuši divi metodiskie materiāli: “Mājsaimniecības tehnika mūsu ikdienā” (tajā ietilpst mācību videofilma un uzdevumi), kā arī “Kopīgais un atšķirīgais Latvijas un Ziemeļvalstu kultūrizglītībā” (apkopotas projekta dalībnieku metodiskās izstrādnes).

Ekonomikas kursu ietvaros izveidots metodiskais materiāls, kas sastāv no trīs daļām: aktivitātes, pārbaudes darbi, eseju vērtēšanas kritēriji ekonomikas stundās.

Projekta “Zelta loks” ietvaros izveidota videofilma un metodiskais materiāls par Krievijas valsts kultūras veidiem un formām.

4. Olimpiādes un konkursi

4.1. Atklātā mājturības olimpiāde “Pavasara raibumi”

Atklāto mājturības olimpiādi “Pavasara raibumi” organizēja SIC sadarbībā ar Rīgas

rajonu un priekšpilsētu mājturības MA vadītājām. Mērķis – aktivizēt skolēnu radošo domāšanu, praktiskās iemaņas, padziļināt interesi par rokdarbu tehnikām, to racionālu izmantošanu. Olimpiādē piedalījās 231 skolnieks no Rīgas vispārīzglītojošo skolu 5. – 6. klasēm.

Olimpiāde notika četros posmos. Pirmajā posmā skolas iesūtīja pieteikumus. Tika saņemti pieteikumi no 139 skolām. Otrajā posmā – 2004. gada 27. martā Rīgas 2. vidusskolā – notika praktiskais darbs, kurā katrs skolēns varēja sevi radoši apliecināt, veidojot kompozīcijas.

Skolēni pirms olimpiādes rakstīja: “Es sagaidu raibumu pilnu dienu, kas pārsteigs mani un pārējos. Vēlos uzzināt, kādi ir pavasara raibumi. Man ļoti patik šādas olimpiādes.” Kamēr skolēni rūpīgi strādāja, skolotāji izglītojās semināros “Iztēles rosināšana” un “Praktiskas idejas”, “Aktualitātes mājturības mācīšanas saturā”.

Trešajā posmā kompetenta žūrija D. Pudāne (LU), L. Kance (RLMK), I. Valaine (TJN), B. Strautniece (TLMS “Dzīne”), A. Balodis (TJN), H. Laudinskis (Jelgavas 4. vidusskola), J. Bajarunas vērtēja skolēnu darbus. Žūrija piešķīra sešas 1. vietas (zēniem – A. Bruka (Rīgas Imantas vidusskola), R. Kelle (Kārļa Videnieka Rīgas 77. vidusskola), D. Suneps (Rīgas Doma kora skola); meitenēm – A. Fedotenkova (Rīgas 34. vidusskola), E. Ojere (Rīgas 99. vidusskola), A. Zveja (Rīgas 64. vidusskola). Tika piešķirtas arī sešas 2. vietas, sešas 3. vietas, 20 atzinības un 20 veicināšanas balvas.

Ceturtajā posmā tika iekārtota radošo darbu izstāde Departamenta Konferenču zālē un notika uzvarētāju apbalvošana.

4.2. Konkurss “Astotais pasaules brīnums”

Konkurss notika jau ceturto reizi, katru gadu konkursam ir cita tematika. 2004. gada konkursā tā bija “Apbūvēsim Zaķusalu!” Skolēnu uzdevums bija no netradicionāliem materiāliem, lego klučiem, veidot arhitektoniskus

objektus. Konkursa mērķis bija veicināt kreativitāti, telpisko domāšanu, piedāvāt savus risinājumus pilsētvides attīstībā.

Konkursa uzdevuma veikšanai skolēniem vajadzēja balstīties uz zināšanām kultūras vēsturē (mūsdienu pilsētvide), vizuālajā mākslā (telpiskā domāšana, prasme pamatot sava darba koncepciju un prezentēt).

Rīgas Dome ir vairākkārt aicinājusi Rīgas iedzīvotājus iesaistīties savas pilsētas nākotnes plānošanā, šķiet, par to īpaši ir jādoma jaunatnei. Šis konkurss veicināja izpratni par pilsētas attīstības perspektīvām un iedzīvotāju lomu šajā procesā. Kultūras vēsture nav tikai pagātne, tā ir ierosme nākotnei.

4.3. Fotokonkurss “Es mīlu šo skolu”

Konkursa mērķis bija aktivizēt skolotāju radošo darbību, veicināt pašizpaušmi un pašiniciatīvu. Fotokonkursā piedalījās 15 skolotāji ar 32 darbiem no 12 Rīgas izglītības iestādēm. Radošos darbus vērtēja kompetenta žūrija: Gunta Andersone (TJC “Rīgas Jauno tehniķu stacija”), Rūta Titāne (“Rīgas Balss”), Anda Krauze.

Šajā konkursā uzvarēja Irina Severikova (Rīgas 24. pamatskola), kas ieguva galveno balvu, Iļsijara Vahitova (Rīgas 46. vidusskola) – 1. vieta, Inta Filatova (Rīgas Juglas vidusskola) – 2. vieta, Baiba Spektore (Rīgas 85. vidusskola) – 3. vieta.

Konkursa nosaukums visiem lika aizdomāties par skolu, par vidi, kurā mēs strādājam, mācāmies. Šādi konkursi ir nepieciešami, jo skolotāji var apliecināt savas radošās spējas, apjaust, ka bez ikdienas darba ir vēl daudz plašu iespēju, kā sevi izpaust.

Galvenie turpmākie darbības virzieni

Arī 2005. gada darbībā viens no galvenajiem uzdevumi būs tālākizglītības iespēju nodrošināšana Rīgas izglītības iestāžu skolotājiem un administrācijai, kursu un semināru programmu izstrāde, programmu un lektoru darba izvērtēšana. Kursu programmas tiks veidotas atbilstoši IZM noteiktajām prioritātēm, Departamenta, skolotāju un skolu administrācijas vajadzībām.

Ir iecerēts pilnveidot kursu klausītāju reģistrāciju. Jau 9 gadus skolotāji uz kursiem piesakās telefoniski vai atsevišķos gadījumos ar e-pasta palīdzību. No reģistrētajiem potenciālajiem kursu klausītājiem reāli tos apmeklē 80%. 20% savu līdzdalībuursos neatsaka, bet kursus neapmeklē. Tā tiek velti tērēti finanšu līdzekļi, kā arī tiek liegta iespēja citiem skolotājiem piedalītiesursos. Iepazīstot dažādu Eiropas valstu pieredzi, esam secinājuši, ka būtu lietderīgi izstrādāt īpašu pieteikuma veidlapu, kuru aizpildītu skolas administrācija. Šāda kārtība disciplinētu skolotājus, savukārt skolas administrācija piedalītos tālākizglītības plānošanā.

Methodiskā darba sakārtošana sākās 2004. gadā, 2005. gadā ir iecerēts pilnveidot metodiskā darba nolikumu un veicināt metodiskā darba sistēmas saskaņošanu pilsētā.

Turpināsies jauno pedagogu profesionālās pilnveides kārtības izskaidrošana, jo skolotāji nav īsti sapratuši atšķirības starp tālākizglītības programmām – kuras programmas ir paredzētas skolotājiem ar atbilstošu izglītību un pedagoga kvalifikāciju un kuras – nespeciālistiem, t. i., skolotājiem bez pedagoģiskās kvalifikācijas un izglītības mācāmajā priekšmetā.

Izglītības informatizācija

Kopsavilkums

6

Izglītības informatizāciju Rīgā 2004. gadā raksturoja šādas iezīmes – visās pašvaldības izglītības iestādēs ir izveidots interneta pieslēgums; izglītības iestāžu IT servisa ietvaros uzsākta visu pašvaldības izglītības iestāžu datortehnikas pēcgarantijas uzturēšana, veicot gan datortehnikas remontu, gan iegādājoties rezerves daļas; uzsākta sadarbība ar Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centra darba grupu par personu datu elektroniskās reģistrācijas pilnveidošanu Rīgas pašvaldības izglītības iestādēs.

Bez šīm novitātēm veiksmīgi ir turpināta arī skolvadības sistēmas attīstība un darbs skolotāju kvalifikācijas celšanas jomā, organizēti un vadīti kursi par informācijas tehnoloģiju integrēšanas iespējām mācību procesā, veikti tehnisko servisu izbraukumi uz iestādēm, nodrošināta “karstā tālruņa” līnija un *Internet Helpdesk* serviss. Nostiprinājusies sadarbība *Webzine* projektā – interneta žurnāla veidošanā ar Norčepingu (Zviedrija) un Rīgas 6. vidusskolu, Rīgas Zolitūdes ģimnāziju. Savukārt, PHARE finansētā projekta “*E-learning*” ietvaros Rīgas 85. vidusskola iekārtoja datorklasi un piedalījās mācību programmu (matemātika, angļu valoda) testēšanā.

Galvenie darba rezultāti

Datorcentra organizētajos datorzinībuursos ir mācījies 1061 izglītības darbinieks. Salīdzinot ar 2003. gadu, tas ir par 24% vairāk. Datorzinību pamatu apguvēju skaits ir audzis visvairāk – par 95%, kas savukārt ir

61% no 2004. gada kursu apmeklētāju skaita. Nākamie apmeklētākie kursi ir LIIS datu bāzes kursi – 20%, kursi informātikas skolotājiem – 15%, dažādu priekšmetu skolotājiem – 4%. ECDL eksāmenu kārtotāji 38 Rīgas skolotāji.

Turpinājies darbs pie informācijas tehnoloģiju integrēšanas mācību procesā – notikuši 5 Lietišķo datorprogrammu testēšanas darba grupas semināri skolu direktoriem par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk – IKT) ieviešanu skolas mācību procesā.

Nostiprinājusies sadarbība interneta žurnāla veidošanā ar Norčepingu (Zviedrija).

Apkopoti dati par audzēkņiem, darbiniekiem un tarifkāciju Departamenta pakļautībā esošajās izglītības iestādēs. Pirmo reizi uzsākta LIIS programmas pielāgošana specifiskām vajadzībām – lai reģistrētu bērnus rindā pirmsskolas izglītības iestādē un veiktu tās analīzi, kā arī nodrošinātu skolēnu aplikāciju elektronisko reģistrāciju.

Kopumā bijuši 541 IT servisa izsaukumi uz Rīgas pašvaldības izglītības iestādēm, no tiem 322 izsaukumi uz pirmsskolām, 161 – uz skolām, 45 – uz interešu izglītības iestādēm, 8 – uz Departamenta rajonu nodaļām un citām strukturālām programmatūras, *LotusNotes*, interneta, *First Class*, kā arī datortehnikas jautājumos. IT servisa ietvaros uzsākta izglītības iestāžu datortehnikas pēcgarantijas uzturēšana, kā arī nodrošināšana ar antivīrusa programmatūru.

17 Rīgas skolas un 2 interešu izglītības centri saņēmuši iespēju iekārtot RIIS datorklases. PHARE finansētā projekta ietvaros Rīgas 85. vidusskola ir ieguvusi jaunu datorklasi.

Izveidots interneta pieslēgums 142 Rīgas

skolām un 2 interešu izglītības iestādēm. 6 Departamenta rajonu un priekšpilsētu nodaļas iekļautas Rīgas domes Informāciju tehnoloģiju centra datu pārraides tīklā. 148 pirmskolās, 5 sākumskolās, 30 interešu izglītības iestādēs ir izveidots Mājas DSL interneta pieslēgums. Iesākta interneta tīkla koordinēšana.

Problēmas

Galvenā problēma ir nepietiekams izglītības iestāžu nodrošinājums ar datortehniku (pēdējo divu gadu laikā ir notikusi viena datortehnikas piegāde). 2004. gadā Rīgā bija 5969 datori, kuru iegāde uzsākta 1998. gadā. Pieņemot, ka datoru lietošanas laiks ir 5 gadi, var secināt – lai uzturētu datorus darba stāvoklī, katru gadu jāiegādājas 1200 datori.

Problēmas rada Departamenta (tostarp rajonu un priekšpilsētu nodaļu) nodrošinājums ar datortehniku, īpaši grāmatvedības nodrošināšanai. Bez tiem 70 datoriem, kurus plānots tuvākajā laikā iegādāties Departamenta vajadzībām, vēl trūkst 119 datoru un 8 lieljaudas drukas iekārtu.

Joprojām finanšu dokumentu (tarifikācijas) sagatavošanā tiek izmantotas dažādas metodikas, grūtības rada dažādu veidlapu izmantošana, kā arī atšķirīgas noapaļošanas metodikas.

Nav atrisināta piekļuve Rīgas Iedzīvotāju reģistra jaunākajiem datiem, un tā rezultātā nav iespējams pārbaudīt vecāku iesniegtos datus un to izmaiņas, kas savukārt traucē bērnu uzskaiti pirmsskolās un reģistrāciju 1. klasē.

1. Izglītības iestāžu IT serviss un nodrošinājums ar datortehniku

2004. gadā Datorcentra speciālistiem dažādu datorproblēmu risināšana kopumā aizņēma gandrīz 1417 cilvēkstundas. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, visvairāk izbraukumu bija uz pirmsskolām, kas skaidrojams ar to, ka tām nav savu datorspeciālistu.

Lielāko daļu problēmu sagādāja program-

matūra – kopā 398 izsaukumi, no tiem *LotusNotes* jautājumos vien – 205 izsaukumi, bet pārējie izsaukumi – interneta pieslēguma, e-pasta, vīrusu un datortehnikas bojājumu jautājumos. Visas problēmas palīdzēja atrisināt kvalificētākie Datorcentra darbinieki – Ausma Gabrusenoka, Gatis Kārklīņš, Ēvalds Mašaļskis, Jevgēnijs Gabrusenoks, Uldis Lagzda, Tālivaldis Mežis, kā arī Romāns Makarovs, Mihails Suhanovs, Valentīns Žemaitis.

Novitāte Datorcentra IT servisa darbā ir Andreja Beļajeva vadībā uzsāktā izglītības iestāžu datortehnikas pēcgarantijas uzturēšana, veicot gan datortehnikas remontu, gan iegādājoties rezerves daļas. Tādējādi manāmi samazinās remontu izmaksas, salīdzinot ar pēcgarantijas datortehnikas uzturēšanu, ko veic Latvijas IT kompānijas. Kopumā veikts datortehnikas remonts aptuveni 200 iekārtām un nomainītas 670 datortehnikas rezerves daļas.

2. Internets

2004. gads ieies vēsturē ar to, ka visām Rīgas izglītības iestādēm ir pieslēgts internets un Datorcentra speciālisti ir uzsākuši interneta tīkla koordinēšanu. Kā ikvienā nopietnā projektā, sākotnēji tika veikta datu pārraides tīkla infrastruktūras plānošana, no kuras atkarīga skolu vajadzību apmierināšana, kā arī tika ņemtas vērā vajadzības, kuras varētu izpausties nākotnē. Rezultātā izveidotais skolu datu pārraides tīkls ne tikai ļauj izmantot visus interneta resursus, kas pieejami patlaban, bet arī sniedz iespēju skolām uzturēt savus *WEB*, e-pasta un citus serverus, kas reprezentē skolas un veicina to informatizāciju. Šāda iespēja – uzturēt savu mājas lapu – ir arī pirmsskolas izglītības iestādēm.

Projekta ietvaros notika skolu datorklašu konfigurēšana, sniedzot tehniska rakstura konsultācijas informātikas skolotājiem un citiem skolu informātikas speciālistiem. Tā kā jautājumu bija daudz, Datorcentrs piedāvāja izglītības sistēmā strādājošajiem *Internet Helpdesk* servisu, kas sniedz palīdzību un konsultācijas par jautājumiem, kas saistīti ar interneta izmantošanu.

Izglītības informatizācija

Atceroties teicienu “Vislabāk es strādāju tad, kad atpūšos, bet vislabāk es atpūšos tad, kad strādāju”, izglītības iestāžu darbiniekiem ir pieeja VPN – *Virtual Private Network* jeb virtuālajam privātajam tīklam. Šī tīkla tehnoloģija, piemēram, ļauj skolotājam, esot mājās, ar interneta starpniecību pieslēgties skolas lokālajam tīklam un piekļūt saviem skolas serveri glabātajiem datiem.

Paralēli skolu informatizācijai, netika aizmirstas arī pirmsskolas, interešu izglītības iestādes un sporta skolas, kurām Datorcentra speciālisti konfigurēja *Apollo* piedāvāto Mājas DSL interneta pieslēgumu.

6

Plānojot šo pieslēgumu, iepriekš uzkrātā pieredze liecināja, ka tikai ar tīkla vada un ieslēgta DSL modema esamību vien nepietiek. Bez “ugunsmūra”, antivīrusu programmatūras un dažādiem citiem drošības pasākumiem un atjauninājumiem, datori interneta tīklā normāli strādātu labi ja 10 minūtes. Tāpēc bez paša pieslēguma konfigurēšanas bija jādomā arī par šiem jautājumiem, kā rezultātā tika iegādāta antivīrusu programmatūra visu izglītības iestāžu lietvedības stacijām.

Tā kā pirmsskolām un interešu izglītības iestādēm nav savu datorspeciālistu, datori tika aprīkoti ar attālinātās vadības programmatūru, kas ļauj Datorcentra speciālistiem, nebraucot uz konkrēto iestādi, pieslēgties un operatīvi atrisināt lielu daļu no problēmām, kas ikdienā rodas, strādājot ar datoru programmnodrošinājumu.

2004. gadu noslēdzot, nākas secināt, ka interneta lietotāju skaits izglītības iestādēs ir pieaudzis tiktāl, ka e-pasta sistēma *FirstClass* neiztur slodzi un jādomā par tās nomaiņu ar jaudīgāku un izglītības sistēmai piemērotāku. Gadu mijā Departamenta un tā Datorcentra speciālisti sāka testēt e-pasta sistēmas *Microsoft Exchange* versiju, kas varētu kļūt par alternatīvu esošajai sistēmai.

3. Pedagogu kvalifikācijas celšana IT jautājumos

Sākot ar 2004. gadu, arvien lielāku interesi skolas darbiniekos izraisa kursi, kas veidoti,

lai izmantotu IT iespējas dažādu mācību priekšmetu stundās – matemātikā, vēsturē, krievu valodā, vizuālajā mākslā u. c. Šai jomā nozīmīgu darbu veikusi Lietišķo datorprogrammu darba grupa, kas ir uzkrājusi pieredzi par Latvijā pieejamajām datorprogrammām dažādu mācību priekšmetu mācīšanā. Kā norāda grupas veiktie pētījumi, IT izmantošana uzlabo gan skolēnu zināšanas un prasmes mācību priekšmetā, gan datora lietošanas iemaņas, skolēniem rodas lielāka interese par mācību priekšmetu un izpratne par to, ka datoru var veiksmīgi izmantot ne tikai izklaidē, bet arī mācībām. Tāpat skolēnus piesaista iespēja darboties interaktīvi un individuāli sev pieņemamā tempā.

Grupas darbības laikā pētītas skolotāju un skolu vadītāju domas par IT izmantošanu mācību procesā, bināro (integrēto) stundu organizēšanu, kur datorklasē varētu strādāt priekšmeta skolotājs kopā ar informātikas skolotāju. Aptaujā piedalījās 45 skolu vadītāju semināru dalībnieki. Aptaujas rezultāti apkopoti 10. tabulā.

Lai iegūtu iespējami daudz informācijas par mācību datorprogrammām latviešu valodā, esam nosūtījuši vēstules Latvijas augstskolām ar lūgumu piedāvāt savus izstrādājumus. Taču atbildes nesagaidījām. Acīmredzot Latvijas tirgus ir par mazu, lai ražotāji būtu ieinteresēti veidot šādas programmas. Līdz ar to kā perspektīvs virziens sāk iezīmēties ārzemju programmu tulkošana. Pirmais mēģinājums ir 2004. gadā uzsāktā programmas “Atklātā fizika 2.5” tulkošana, kuru Rīgas skolu fizikas skolotāji atzinuši par vienu no labākajiem IT produktiem. Lielu atzinību izpelnījušās mācību datorprogrammas angļu valodā “REWARD Intern@tive” un vēsturē “Tildes datorenciklopēdija”. 2005. gadā plānots organizēt Rīgas skolotājiem kursus par abu minēto programmu ieviešanu mācību procesā.

Lai IT integrēšana mācību procesā notiktu veiksmīgāk, tika organizēti semināri skolu direktoriem. Tajos bija iekļauta informācija ne tikai par IT priekšrocībām mācību procesā, par konkrētu datorprogrammu pielietojumu mācību priekšmetos un par binārajām stundām,

Izglītības informatizācija

bet arī prezentēti sasniegumi šai jomā. Atzīstama ir Rīgas 72. vidusskolas skolotājas Ingūnas Lipskas pieredze mazākumtautību skolā, kur latviešu valodas apguvei iesācējiem un dažādu sarunas tematu atkārtošanai 5. un 6. klasē tiek izmantota programma “Ko tu teici?”, kā arī Rīgas Lietuviešu vidusskolas skolotājas Loretas Juškaites pieredze programmas “Atklātā fizika 2.5” izmantošanā fizikas stundās, veicot eksperimentus, laboratorijas darbus un dažādus vingrinājumus.

Par grupas paveikto darbu Rīgā ir stāstīts arī LIIS Reģionālo centru vadītāju sanāksmē, kas liecina, ka lietišķo datorprogrammu

izmantošana mācību stundās interesē arī citu Latvijas rajonu izglītības darbiniekus.

Sakarā ar jaunās programmas ieviešanu informātikā sadarbībā ar LU izveidots kurss un apmācīti 54 piekto klašu datorzinību skolotāji, kuri 2004. gadā uzsāka šīs programmas īstenošanu 5. klasē.

Informācijas tehnoloģijas nepārtraukti attīstās, un informātikas skolotājiem ir jāspēj sekot tām līdz. Tāpēc īpaša nozīme pievērsta datorzinību skolotāju profesionālās meistarības paaugstināšanai – piedāvāti programēšanas kursi, specializēti kursi datorklašu pārvaldībai u. tml.

Turpinās arī ECDL (*European Computer*

10. tabula

Aptaujas rezultāti par datortehnoloģiju izmantošanu mācību procesā			
Jautājums	Atbilžu varianti	Kopā	%
Vai skolā ir notikušas binārās stundas?	Regulāri	6	13
	Reti	23	51
	Nav notikušas	10	22
	Nezinu	2	4
Ja priekšmetu skolotāji neizmanto darbā datoru, tad kāpēc?	Nav laika	7	16
	Nepietiek kabinetu	24	53
	Nav atbilstošu zināšanu	19	42
	Nezina, kā organizēt darbu	3	7
	Nav kontakta ar informātikas skolotāju	1	2
	Nav ieinteresētas, informētas skolas administrācijas	–	–
	Nav stimula (t. sk. materiālā)	10	22
	Nav datoru	3	7
Kā Jūs iedomājaties datoru izmantošanu mācību procesā?	Tikai informātikas priekšmeta ietvaros	–	–
	Kā informācijas avotu jebkura priekšmeta skolotājam	40	89
	Kā izdales materiāla ieguves avotu	26	58
	Kā pārbaudes darbu veidošanas un veikšanas līdzekli	31	69
	Bināro stundu organizēšanai	27	26
	Kā ieteikumu skolēniem pašizglītibai	21	47
	Kā personīgā prestiža nostiprināšanas līdzekli	1	2
Vai uzskatāt par nepieciešamu veidot datorprogrammu krātuvi Rīgas skolu valdē?	Jā	44	98
	Nē	1	2

Izglītības informatizācija

Driving Licence) eksāmenu kārtošana. Iegūtais sertifikāts garantē, ka zināšanas ir pietiekamas darbam ar modernajām tehnoloģijām. 2004. gadā ECDL eksāmenu lika 38 Rīgas skolotāji. Tas ir īpaši svarīgs jaunajiem informātikas skolotājiem, jo dod tiesības mācīt informātikas pamatskolas klasēs. Pirmo reizi 5 Rīgas skolotāji kārtoja šo eksāmenu paaugstinātā – ekspertu grūtības – pakāpē.

Kā īpašu jauno tehnoloģijas apgūšanas veidu jāmin skolotāju piedalīšanos starptautiskajā konferencē *Baltic IT&T* un izstādē *The 11th International Exhibition Baltic IT&T 2004*.

6 4. Skolvadības sistēma

Galvenais skolvadības uzdevums ir LIIS datu bāzu uzturēšana, funkcionēšanas nodrošināšana, un šis darbs aptver Departamentu, skolas, pirmsskolas, interešu un sporta izglītības iestādes. Līdz šim nodarbojamies galvenokārt ar datu savākšanu no izglītības iestādēm, bet 2004. gadā sadarbībā ar Departamenta Informācijas un analīzes nodaļu ir panākta LIIS programmatūras iedzīvināšana – programmatūrā iekļauto datu izmantošana lēmumu pieņemšanā un citu jautājumu risināšanā.

Joprojām LU programmētājiem raizes sagādā pati programmatūra, līdz ar to gada pirmā puse bija veltīta iepriekšējo versiju testēšanai un programmas darbības uzlabošanai, īpaši tas attiecināms uz tarifkācijas sadaļu, kurā, kā jau minēts, finanšu dokumenta (tarifikācijas) sagatavošanā tiek izmantotas dažādas metodikas (ne tikai Rīgas dažādos rajonos, bet arī Latvijā kopumā).

Arī 2004. gadā saglabājas liels “neregistrēto” audzēkņu skaits Rīgā, kas skaidrojams ar to, ka savus datus vēl joprojām nav iesniedzis Profesionāli tehnisko vidusskolu reģionālais centrs – rezultātā skolas vecuma bērnu reģistrācija izglītības sistēmā ir nepilnīga. Zināma nozīme ir arī deklarētās dzīves vietas ieviešanai, un joprojām daudzas kļūdas atrodamas PMLP IR datu bāzē.

Ļoti veiksmīga ir sadarbība ar LIIS speciālistiem, kā rezultātā sagatavotas programmatūras

izmaiņas vairāku būtisku jautājumu risināšanai: pirmsskolas izglītības iestāžu rindu elektroniskai uzskaiti un apstrādei; izveidots datu bāzes testa prototips skolēna apliecību elektroniskai reģistrēšanai; veiktas izmaiņas programmatūrā, kas ļauj reģistrēt 1. klases skolēnus vispārizglītojošā skolā un ļauj pārbaudīt iesniegto datu korektumu.

Galvenie turpmākās darbības virzieni

Tehnoloģiju priekšrocības parādās tehnoloģiju izmantošanā, un maksimālais ieguvums ir sasniedzams, procesus pārveidojot un modernizējot, tādējādi paaugstinot to efektivitāti. Savukārt informācijas sabiedrības veidošanās process būs veiksmīgs tikai tad, ja būs gan izglītoti cilvēki, gan pieejams internets ar tā sniegtajām iespējām, gan arī augsta tikla drošība un pakalpojumu kultūra.

Nopietns uzdevums tuvākajā nākotnā ir *on-line* datu bāzes izveidošana, kas dos iespēju savlaicīgi iegūt informāciju par reālo situāciju.

Turpināsies informatizētu mācību materiālu izstrāde dažādos mācību priekšmetos un kursu organizēšana priekšmetu un informātikas skolotājiem; dalība projektos un IT servisa pakalpojumu nodrošināšana.

Notiks e-pasta sistēmas *FirstClass* nomaiņa ar jaudīgāku un izglītības sistēmai piemērotāku.

Jāturpina Rīgas skolu skolotāju mācības darbā ar datoru, jāpanāk, lai katrs pedagogs savā darbā izmanto datoru, nepieciešamā līmenī pārzinātu teksta redaktora, elektronisko tabulu, e-pasta programmas, interneta un prezentāciju veidošanas programmas. Informātikas skolotājiem jānodrošina kvalifikācijas celšana moderna mācību procesa nodrošināšanai.

2004. gadā kā pilotprojektu izveidojām vienotu audzēkņu reģistrēšanas elektroniskās uzskaites sistēmu par rindā reģistrēto bērnu skaitu Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs. 2005. gadā jāturpina darbs, lai nodrošinātu šī pilotprojekta pastāvīgu darbību.

Grāmatvedība

Rīgas domē, izmantojot datorprogrammu "Apvārsnis 2.0", ir izstrādāta vienota grāmatvedības uzskaites sistēma, un tā tiek pakāpeniski ieviesta visās Rīgas domes struktūrvienībās.

"Apvārsnis 2.0" ir grāmatvedības sistēma, ar kuras palīdzību iespējams veikt finanšu un saimniecisko darījumus un ar to saistīto datu uzskaiti, apkopošanu un analīzi, kā arī sagatavot atsevišķas finanšu atskaites.

2004. gada 1. janvārī Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sports departamenta Centrālā grāmatvedība, Bērnu un jauniešu sporta centrs "Daugavas sporta nams" un Hokeja skola "Rīga" sāka veikt grāmatvedības uzskaiti, izmantojot šo datorprogrammu atbilstoši Rīgas domes noteiktajai grāmatvedības uzskaites politikai.

Minētās sistēmas ieviešanas sākumposmā ir veikta Departamenta finanšu darbības procesu izpēte un analīze, kā arī darbinieku apmācība. Darba procesā ir notikušas dažādas izmaiņas un, ņemot vērā Departamenta darbības un centralizētās grāmatvedības uzskaites specifiku, veikti programmas uzlabojumi.

Katrs Centrālajā grāmatvedībā strādājošais speciālists ir devis nozīmīgu ieguldījumu programmas "Apvārsnis 2.0" uzlabošanā un

ieviešanā, kā arī veiksmīgi apguvis šo grāmatvedības programmu. Palīdzību sniedza arī sadarbības partneri – SIA "Microlink Latvia" pārstāvji, kuri konsultēja un praktiski palīdzēja grāmatvedības programmas ieviešanas darba posmos.

Grāmatvedības programmas ieviešana Departamenta Centrālajai grāmatvedībai nodrošina grāmatvedības uzskaiti atbilstošu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, kopumā uzlabojot un atvieglojot darbu grāmatvedībā strādājošajiem.

Lai panāktu turpmāku grāmatvedības darba uzlabošanu un veidotu vienotu grāmatvedības uzskaites politiku Departamentā, kā arī lai veiktu kontroli Departamenta iestāžu grāmatvedībās un nodrošinātu atbilstošu konsolidācijas pārskatu sagatavošanu, sadarbībā ar Rīgas domes Finanšu departamentu un Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centru ir nepieciešams panākt vienotās grāmatvedības uzskaites sistēmas ieviešanu visās Departamenta rajonu un priekšpilsētu nodaļu centralizētajās grāmatvedībās, kā arī, veicot grāmatvedības centralizāciju, uzlabot darbu Departamenta Latgales priekšpilsētas nodaļas grāmatvedībā.

Informācija un analīze

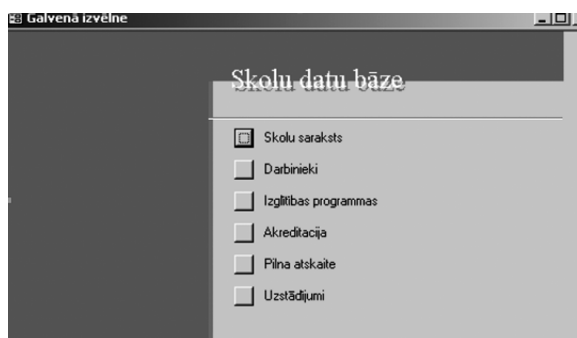
Datu bāze

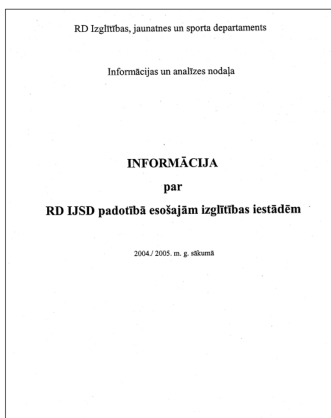
Lai nodrošinātu Departamenta darbiniekus ar informāciju par Departamenta pakļautībā esošajām skolām, Informācijas un analīzes nodaļa sadarbībā ar Datorcentru izveidoja skolu datu bāzi, kurā vienuviet apkopoja visu būtiskāko informāciju par katru skolu – kontaktinformāciju, akreditācijas termiņu, direktora atestācijas termiņu un kategoriju, skolas īstenotās izglītības programmas, skolēnu skaitu sadalījumā pa klašu grupām, skolēnu skaita dinamiku (2000. / 2001. – 2004. / 2005. māc. g.), to skolēnu skaitu, kuru dzīvesvieta reģistrēta ārpus Rīgas un kuri apmeklē kādu no Departamenta padotībā esošajās skolām, kā arī viena skolēna izmaksas 2003. gadā un

pedagoģisko darbinieku skaitu sadalījumā pēc izglītības un vecuma.

Šī datu bāze atvieglo Departamenta speciālistu darbu, ātri ļaujot iegūt vajadzīgo informāciju par skolām un veikt to analīzi.

Nākotnē ir paredzēts šo datu bāzi papildināt un izveidot "universālu bāzi" visas iespējamās informācijas ieguvei. Pakāpeniski tiek veidota līdzvērtīga datu bāze par Rīgas pirmsskolas

Pārskats par Departamenta padotībā esošajām izglītības iestādēm

izglītības iestādēm, interešu un sporta izglītības iestādēm. Kā katru gadu, arī 2004. gadā Departamenta Informācijas un analīzes nodaļa veidoja pārskatu "Informācija par RD LUSD padotībā esošajām izglītības iestādēm" (skolām, pirmsskolām, interešu un sporta izglītības iestādēm). Pārskats tapa, apkopojot Rīgas vispārējo izglītības iestāžu iesniegto informāciju (veidlapas VS-1 un VV-1), pirmsskolas izglītības iestāžu informācijas ciklogrammas, interešu izglītības iestāžu pārskata datus (IIP-1) un Rīgas profesionālās ievirzes (sporta) izglītības iestāžu pārskatu (Prof.-IIP), ko izglītības iestādes iesniedza mācību gada sākumā.

Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem šajā pārskatā lielākā informācijas daļa tika salīdzināta ar iepriekšējiem mācību gadiem, kā arī bija sniegti komentāri par atsevišķu terminu vai procesu skaidrojumiem. Tuvākajā nākotnē ir paredzēts šo pārskatu papildināt ar Departamenta informācijas ciklogrammā iekļauto informāciju.

Departamenta ciklogramma ir ikgadējs un plānveidīgs informācijas apkopojums, kas nosaka, kad un kāda informācija ir jāsniedz Departamentam.

Pārskats par Departamenta padotībā esošajām izglītības iestādēm ir guvis atzinību un labu novērtējumu ne tikai Departamenta struktūrvienību darbinieku vidū, bet arī Izglītības un zinātnes ministrijā un citās ar izglītību saistītajās institūcijās un organizācijās.

Lai ikviens interesents varētu iepazīties ar pārskatā iekļauto informāciju, Informācijas un analīzes nodaļas uzdevums bija sagatavot 2004. gada pārskatu publicēšanai internetā (skat. Departamenta mājas lapas sadaļu Statistika). Tas bija viens no būtiskākajiem Informācijas un analīzes nodaļas 2004. gada darba uzdevumiem.

Publikācija Departamenta mājas lapas sadaļā Statistika

Sadarbībā ar Departamenta Sabiedrisko attiecību nodaļu un Datorcentru tas tika veiksmīgi izdarīts. Šajā mājas lapas sadaļā ir pieejama visa statistiskā informācija par Departamenta padotībā esošajām

izglītības iestādēm (Skat. "Pārskats par Departamenta padotībā esošajām izglītības iestādēm"). Informācija ir atrodamā ne tikai par 2004./2005. mācību gadu, bet arī par 2003./2004. mācību gadu, un ar to var iepazīties ikviens interneta mājas lapas apmeklētājs.

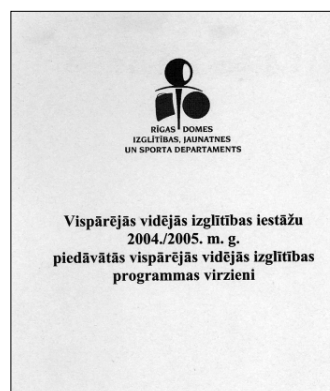

Bukleti

Līdzko jaunieši ir sācis mācīties 9. klasē, tā vecākiem un skolēniem rodas interese par tālākās izglītības iespējām. Tādēļ jau otro gadu Departamenta Informācijas un analīzes nodaļas darbinieki sadarbībā ar Izglītības virziena darbiniekiem izveidoja bukletu, ietverot tajā informāciju par Departamenta padotībā esošajām vispārējās vidējās izglītības iestādēm.

Izvēloties skolu, ir būtiski zināt piedāvātās izglītības programmas, uzņemšanas noteikumus un skolas atrašanās vietu. Šajā informatīvajā bukletā 9. klašu absolventi un viņu vecāki var atrast informāciju par katru no 110 Rīgas pašvaldības skolām, kurās var iegūt vispārējo vidējo izglītību: valsts ģimnāziju, ģimnāziju, licejiem, vidusskolām, vakara (maiņu) vidusskolām.

Ar bukletu varēja iepazīties un iegūt to savā īpašumā ikviens izstādes "Skola 2004" apmeklētājs. Tas ir pieejams arī katrā Departamenta padotībā esošās

Buklets par Rīgas vispārējās vidējās izglītības iestāžu piedāvātajām vispārējās vidējās izglītības programmām

pamatskolas un vidusskolas bibliotēkā, kā arī Departamenta izglītības portālā www.e-skola.lv.

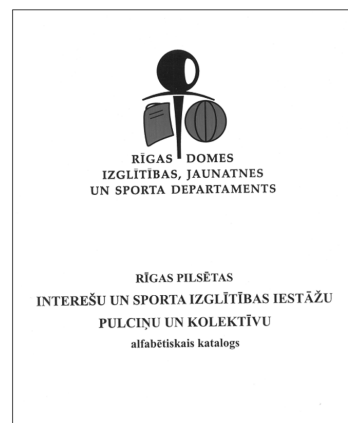
Līdz 2004. gadam Rīgas pilsētas interešu un sporta izglītības iestāžu pulciņu un kolektīvu alfabētisko katalogu gatavoja Departamenta Jaunatnes virziena speciālisti. Apstiprinot 2004./2005. māc. g. Departamenta informācijas ciklogrammu, tika noteikts,

ka jauno Rīgas interešu un sporta izglītības iestāžu katalogu publicēšanai sagatavos Departamenta Informācijas un analīzes nodaļas darbinieki. Ievērojot noteiktos termiņus, darbs tika izdarīts laicīgi.

Elektroniskā uzskaites sistēma

2004. gada vasarā masu medijos izskanēja informācija par katastrofālo vietu trūkuma skaitu un milzīgajām rindām pirmsskolas izglītības iestādēs. Dažādos plašsaziņas līdzekļos tika publicēta vēsts, ka Rīgā uz vietām pirmsskolas izglītības iestādēs reģistrēti vairāk nekā 6000 bērnu. Lai noskaidrotu patieso situāciju, Departamenta Informācijas un analīzes nodaļas speciālisti sadarbībā ar Izglītības virziena darbiniekiem un Datorcentru izveidoja vienotu audzēkņu reģistrēšanas elektroniskās uzskaites sistēmu, papildinot Latvijas Izglītības informatizācijas sistēmu (LIIS) ar atbilstošiem laukiem. Ar šīs vienotās elektroniskās uzskaites sistēmas palīdzību tika precizēta informācija par rindā reģistrēto bērnu skaitu Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs (11. tabula), kā arī tika atklāti iemesli, kāpēc radusies ažiotaža par it kā trūkstošajām vietām. Izradījās, ka vecāki savus bērnus piesaka vienlaicīgi vairākās pirmsskolas izglītības iestādēs – vidēji divās vai trīs. Viens bērns tika pieteikts pat 7 pirmsskolas izglītības iestādēs, trīs bērni – 6 (12. tabula).

Šī elektroniskā uzskaites sistēma tika izveidota kā pilotprojekts ar mērķi noskaidrot patieso situāciju un pamazām pāriet uz rindā pieteikto bērnu elektroniskās reģistrēšanas sistēmu. Lai to nodrošinātu, nepieciešamas izmaiņas Departamenta noteiktajā kārtībā bērnu uzņemšanai Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs un iestādēs, kuras īsteno pirmsskolas izglītības programmas (apstiprināts ar Departamenta direktora 2004. gada 11. februāra rīkojumu Nr. 106), kā arī vajag izdarīt grozījumus reģistrētajā Departamenta personu datu apstrādes sistēmā "Skolvadības informatīvā sistēma" (2004. gada 24. decembrī reģistrēta LR Datu valsts inspekcijā).

Buklets par Rīgas interešu un sporta izglītības iestāžu pulciņiem un kolektīviem

11. tabula

Rindā reģistrēto bērnu un pieteikumu skaits Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs uz 20.10.2004.

Gads	Bērnu skaits	Pieteikumu skaits
2004. gads	745	904
2005. gads	3625	4566
2006. gads	1630	2032
2007. gads	274	351
2008. gads	12	14
Cits	339	409
Kopā	6624	8276

12. tabula

Rindā reģistrēto bērnu un pieteikumu skaits Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs uz 20.10.2004.

Pieteikumi	Bērnu skaits	Rinda
1	5355	5355
2	980	1960
3	218	654
4	58	232
5	10	50
6	3	18
7	1	7
Kopā	6625	8276

Izglītības psiholoģija

Kopsavilkums

2004. gada 1. septembrī Rīgas 147 vispārējās izglītības iestādēs strādāja 156 izglītības psihologi. Skolās, kurās skolēnu skaits ir liels, pamatā strādāja divi psihologi. Salīdzinot ar 2003. gadu, speciālistu skaits nav mainījies.

Aizvadītajā gadā tika veiksmīgi koordinēts izglītības psihologu metodiskais darbs un veicināts skolas atbalsta personāla speciālistu komandas darbs izglītības iestādēs. Nodaļas darbinieki regulāri organizēja izglītības psihologu metodisko apvienību vadītāju sanāksmes un, lai veicinātu speciālistu sadarbību, organizēja sociālo pedagogu un izglītības psihologu kopējās metodisko apvienību vadītāju sanāksmes. Savukārt pilsētas rajonos un priekšpilsētās sistemātiski tika rīkotas kopīgās speciālistu sanāksmes.

Programmas "Psihologu profesionālā kvalifikācija" ietvaros realizēti 19 tālākizglītības kursi ar mērķi pilnveidot izglītības psihologu profesionālā darba kvalifikāciju, un apliecības par tālākizglītības kursu beigšanu saņēma 252 psihologi. Vairāk nekā puse izglītības psihologu seminārus bija apmeklējuši vairākkārt.

Projekta "Problēmskolēnu un ģimeņu konsultēšana" ietvaros veiktas un apmaksātas 298 ģimenes terapijas sesijas to skolēnu ģimenēm, kur bērna uzvedības, mācību vai sociāli psiholoģiskās grūtības skolā saistītas ar ģimenes disfunkciju.

Turpināts 2003. gada projekts "Vai esi drošībā?", kura ietvaros organizētas kampaņas visās vispārīgizglītojošajās skolās ar mērķi vērst bērnu un pieaugušo uzmanību emocionālajai un fiziskajai apdraudētībai un pazemošanai skolā un ārpus tās. Projekta organizatori un dalībnieki centās iedrošināt bērnus un pieaugušos neklusēt par pāri darījumiem un iepazīstināja ar informāciju, kur meklējama palīdzība.

2004. gada 2. pusgadā izveidota Krīzes in-

tervenes komandu – speciāli mācītu psihologu grupa psiholoģiskās palīdzības sniegšanai krīzes situācijās.

Lai rastu risinājumus jautājumā par otrgadniecības problēmu un skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē, Departaments organizēja konferenci "Izglītības iestādes speciālistu darbs ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē".

Problēmas

Izglītības psihologu darba atskaites liecina, ka visbiežāk sastopamā problēma ir skolēnu mācību grūtības, nespēja veiksmīgi iekļauties izglītības procesā. Tāpat kā 2003. gadā, arī 2004. gadā šī jautājuma risināšana ir bijusi visaktuālākā. Tas liecina, ka diemžēl nav iespējams strauji atrisināt tik komplicētu jautājumu kā skolēnu, kuriem ir grūtības apgūt pamatizglītības programmu, veiksmīgu iekļaušanu mācību procesā, kā arī nodrošināt savlaicīgu un profesionālu pedagogisko un skolas atbalsta personāla palīdzību. Šo jautājumu plaši apsprieda 2004. gada 3. decembra konferencē "Izglītības iestādes speciālistu darbs ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē", un ir plānots veikt virkni pasākumu, lai uzlabotu šo stāvokli un izstrādātu priekšlikumus skolām, Departamentam, pašvaldībai un LR Izglītības un zinātnes ministrijai.

Skolēnu otra aktuālākā problēma ir attiecību veidošana gan ar vienaudžiem, gan ar skolotājiem. Šo jautājumu Departaments mēģina risināt ar projekta "Vai esi drošībā?" palīdzību, tajā plānots izstrādāt izglītojošus materiālus un profilakses programmas psihologiem, sociālajiem pedagogiem un klašu audzinātājiem.

Galvenie darba rezultāti

1. Galvenie realizētie projekti un pasākumi

1.1. Projekts "Vai esi drošībā?"

Pamatojoties uz 2003. gadā veikto pētījumu par skolēnu apdraudētības jautājumiem, 2004. gadā no 22. marta līdz 31. maijam tika organizēta un veikta kampaņa "Vai esi drošībā?" visās Rīgas vispārizglītojošajās skolās.

Kampaņas mērķi bija

- vērst skolēnu un sabiedrības uzmanību uz emocionālās un fiziskās vardarbības esamību gan skolu kolektīvos, gan ārpus skolas,
- aktualizēt un nodrošināt informācijas pieejamību par palīdzību skolēniem, skolotājiem, vecākiem gadījumos, ja skolēns jūtas emocionāli un fiziski apdraudēts un pazemots.

Kampaņas norise:

■ Skolās ir izvietoti informatīvi izglītojoši plakāti, kuros norādīti tālruņa numuri, kur vērsties apdraudējuma gadījumos, saņemt diennakts psiholoģisko palīdzību, nosūtīt izziņu un tādā veidā nodrošināt iespēju saņemt informāciju un atbalstu jebkurā diennakts laikā vardarbības gadījumā. Kampaņas laikā tika nosūtītas 1446 izziņas.

■ Katrs 5.–9. klases skolēns saņēma informāciju, kura bija identiska plakātā minētajai.

■ Internetā tika izveidota kampaņas mājas lapa, kur bija piedāvāta iespēja saņemt informāciju skolēniem, skolotājiem un vecākiem par emocionālo un fizisko vardarbību.

115 vispārizglītojošajās skolās tika organizēti arī papildu pasākumi par drošības jautājumiem – viktorīnas, bērnu tiesību aizsardzības grupu darbs skolās ar jaunāko klašu skolēniem, zīmējumu izstādes par tematu "Kur es jūtos visdrošāk?", brīvais mikrofonu par drošību skolā, pasākumi "Drošības nedēļa" un "Policijas diena", tikšanās ar pašvaldības policijas, kriminālpolicijas, ceļu policijas un Valsts policijas darbiniekiem par dažāda rakstura drošības jautājumiem.

Secinājumi

■ Tika pievērsta skolēnu uzmanība emocionālās un fiziskās vardarbības problēmu risināšanas iespējām, skolēni tika iedrošināti meklēt palīdzību pie pieaugušajiem un profesionāļiem.

■ Plānots turpināt projektu 2005. gadā, izstrādājot konkrētas profilakses un izglītojošas programmas izglītības psihologiem, sociālajiem pedagogiem un klašu audzinātājiem.

■ Iecerēts organizēt akciju "Drošības mēnesis" divas reizes mācību gadā. Līdz ar to projekta norise kļūtu koncentrētāka laikā konkrētas profilakses programmas izpildei, turklāt, mācību gada laikā atkārtoti pievēršot uzmanību drošības jautājumiem, iespējams efektīvāk sniegt palīdzību emocionāli un fiziski apdraudošās situācijās nonākušiem skolēniem.

1.2. Psihologu krīzes intervences komanda

2004. gada augustā tika nodibināta Rīgas pilsētas izglītības iestāžu psihologu krīzes intervences komanda ar mērķi mazināt krīzes situācijas radīto iedarbību izglītības iestādēs, kur noticis ārkārtas negadījums un kur tas būtiski ietekmējis skolas un klases psiholoģisko mikroklimatu, skolēnu vai pedagogu psiholoģisko veselību.

Krīzes intervences komanda ir speciāli mācītu profesionāļu grupa psiholoģiskās palīdzības sniegšanai krīzes situācijās (pašnāvības un nāves gadījumi; incidenti starp skolēniem vai izglītības iestādes darbiniekiem, kuru rezultātā ir jāizsauc ātrā medicīniskā palīdzība vai policija; noziedzīgi nodarījumi vai nelaimes gadījumi, kas būtiski maina psiholoģisko klimatu un nav pārvarami ar izglītības iestādē esošajiem resursiem).

Krīzes komandas uzdevumi ir:

- sadarbībā ar iestādes vadību izvērtēt situāciju un izstrādāt darbības plānu krīzes situācijas vadīšanai;
- atbalstīt un mobilizēt izglītības iestādes

Izglītības psiholoģija

speciālistus (medmāsas, sociālos pedagogus, psihologus u. c.);

- sniegt īslaicīgu palīdzību, lai stiprinātu iesaistīto personu psiholoģisko veselību, kā arī novērstu krīzes sekas (emocionālās grūtības, uzvedības traucējumus, sociālās izolētības sajūtu u. c.).

Krīzes intervences komandas veiktais darbs 2004. gada rudenī:

- Piedalīšanās krīzes intervencē četrās izglītības iestādēs: Rīgas 94. vidusskolā, Iļģuciema vidusskolā, Rīgas 58. vidusskolā, Rīgas Kristīgajā vidusskolā.

- Izstrādātas krīzes profilakses programmas darbā ar 1., 4., 6., 7., 8., 9., 10. un 11. klasi.

- Uzsākta veidot krīzes profilakses programma, kas paredzēta klašu audzinātāju darbam.

- Sadarbībā ar Skolotāju izglītības centru izveidots plāns par mācību semināru organizēšanu skolu klašu audzinātāju metodisko komisiju vadītājiem.

Regulāri tiek organizēta krīzes intervences komandas dalībnieku profesionālās kvalifikācijas celšana.

1.3. Konference "Izglītības iestādes speciālistu darbs ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē"

Saskaņā ar Departamenta datiem otrgadnieku skaits Rīgā 2003. / 2004. mācību gadā bija 1159 skolēni, kas sastāda 1,95% no kopējā skolēnu skaita 1.–8. klašu grupā. Salīdzinot ar iepriekšējiem mācību gadiem, strauji palielinājies 7. un 8. klasē uz otro gadu atstāto skolēnu skaits. Beidzot 2003. / 2004. mācību gadu, 6870 skolēniem bija nepietiekams vērtējums vismaz vienā mācību priekšmetā, no tiem 1101 – 7. klases skolēnam, 1344 – 8. klases skolēniem un 586 – 9. klases skolēniem. Tāpēc 2004. gada 3. decembrī tika organizēta konference "Izglītības iestādes speciālistu darbs ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē" ar mērķi apzināt faktorus, kas traucē sekmīgu pamatizglītības

programmas apguvi, un veicināt speciālistu sadarbību, lai sekmētu skolēnu efektīvāku iekļaušanos izglītības procesā. Konferencē piedalījās 276 dalībnieki, tās darba kārtībā tika iekļauti šādi jautājumi:

- situācijas raksturojums par otrgadniecības problēmām Rīgā;

- pētījuma "Skolotāju viedoklis jautājumā par iemesliem, kas traucē sekmīgu pamatizglītības programmas apguvi" prezentācija;

- psiholoģiskie aspekti un ieteikumi darbam ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē;

- sociālā pedagoga darbs ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē;

- mācīšanās traucējumi un ieteikumi darbam ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē;

- medicīnas darbinieka loma darbā ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē;

- pedagoģiski medicīniskās komisijas loma darbā ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē;

- vispārīzglītojošās skolas direktora loma atbalsta personāla komisijas darba nodrošināšanā;

- skolas atbalsta personāla organizēšana;

- skolas administrācijas un atbalsta personāla sadarbība.

Lai sekmētu nepieciešamā atbalsta savlaicīgu sniegšanu skolēniem, konferences dalībnieki pieņēma rezolūciju un ierosināja veikt vairākus pasākumus situācijas uzlabošanai.

1) Skolām īstenojamie pasākumi:

- veikt savlaicīgu sākumskolas skolēnu spēju izpēti, lai identificētu bērnus, kuriem iespējamas mācību grūtības;

- sadarbojoties skolas administrācijai, pedagogiem, psihologam, speciālajam un sociālajam pedagogam, veidot skolas speciālistu atbalsta komandu, kas, ievērojot skolēnu vajadzības, nodrošinātu savlaicīgu, multidisciplināru palīdzību;

- skolas administrācijai sadarbībā ar pedagogiem veikt nepārtrauktu skolēnu mācību

slodzes izvērtēšanu un nepieciešamās darbības pārslodzes novēršanai;

- organizēt sadarbību ar vecākiem, savlaicīgi sniedzot viņiem nepieciešamo informāciju, zināšanas un atbalstu;

- atbalstīt skolas personāla tālākizglītību jomās, kas ir saistītas ar atbalsta sniegšanu skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē.

2) Departamentam īstenojamie pasākumi:

- nodrošināt metodisko atbalstu skolas speciālistu komandai, sniedzot konsultācijas, organizējot izglītojošus seminārus u. tml.;

- sagatavot metodiskos ieteikumus skolas speciālistu komandas darbības nodrošināšanai;

- nodrošināt tālākizglītības kursu programmas izstrādi, lai paaugstinātu pedagoģisko darbinieku motivāciju, zināšanas, attieksmes un prasmes darbam ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē;

- sekmēt dažāda līmeņa pieredzes, t. sk. starptautiskas pieredzes apzināšanu, popularizēšanu un ieviešanu.

3) Rīgas domei veicamie pasākumi:

- atbalstīt iniciatīvas, veicināt un īstenot projektus Rīgā par izglītības iestāžu speciālistu darbu ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē;

- veicināt konsultatīvā centra izveidi Rīgā, kas palīdzētu un sniegtu atbalstu skolēniem, vecākiem un pedagoģiskajiem darbiniekiem;

- noteikt vienu sociālā pedagoga amata vienību uz 400 vispārējās izglītības iestāžu izglītojamiem.

4) Izglītības un zinātnes ministrijai veicamie pasākumi:

- veidot profesionāļu darba grupu, lai meklētu iespējamās problēmu risinājumus izglītības iestāžu speciālistu darbā ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē;

- izveidot un apstiprināt pielāgotas (atvieglotas) mācību priekšmetu programmas

bērniem, kuriem ir specifiski mācīšanās traucējumiem un kuri apgūst vispārējo pamatizglītības programmu vispārīglītojošā skolā;

- sekmēt izstrādāt un ieviest izglītības iestādēs pamatizglītības programmas ar profesionālu ievirzi;

- samazināt normatīvajos dokumentos noteikto skolēnu skaitu klasē;

- paredzēt finansējumu pagarinātās dienas grupu izveidošanai 5.–9. klašu posmā, lai veicinātu sekmīgu pamatizglītības programmas apguvi;

- par klases audzināšanu sākumskolas skolotājiem palielināt apmaksājamo stundu skaitu līdz sešām stundām;

- noteikt vienu izglītības psihologa un speciālā pedagoga amata vienību uz 400 vispārējās izglītības iestāžu audzēkņiem;

- sekmēt tādu likumdošanas un citu normatīvo aktu veidošanu, kas atbilstu skolēnu, kuriem ir problēmas pamatizglītības programmas apgūvē, vajadzībām.

2. Izglītības psihologu darba statistiskie rādītāji

Saskaņā ar izglītības psihologu atskaitēm 2004. gadā izglītības iestādēs individuāli konsultēti 12049 izglītojamie jeb 12,9% no visa Rīgas skolēnu skaita, no tiem atkārtoti konsultēti 7699 skolēni.

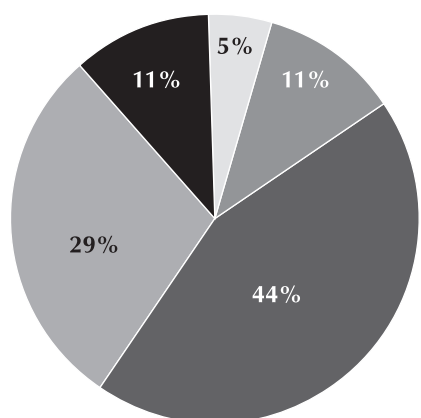
Visvairāk skolēnu individuālās konsultācijas ir saņēmuši saistībā ar mācību grūtībām (44%) un savstarpējo attiecību veidošanas problēmām (29%).

Salīdzinot ar 2003. gadu, par 2% pieaudzis to skolēnu skaits, kuriem sniegtas konsultācijas mācību grūtību gadījumos, bet par 3% samazinājies to konsultāciju skaits, kas sniegtas savstarpējo attiecību veidošanā. Par 1% pieaudzis ir arī to konsultāciju skaits, kas sniegtas saistībā ar vardarbības problēmām klasē, skolā, ģimenē vai ārpus skolas un ģimenes. Sevišķi pieaudzis to skolēnu skaits, kam sniegtas konsultācijas saistībā ar savstarpējo attiecību problēmām, verbālo agresiju un vardarbību klasē.

Izglītības psiholoģija

32. grafiks

Raksturīgākās problēmas skolēnu individuālajā konsultēšanā

- emocionāla rakstura grūtības (11%)
- citas problēmas (11%)
- vardarbība (5%)
- mācību grūtības (44%)
- savstarpējo attiecību veidošanas problēmas (29%)

7

Salīdzinājumā ar 2003. gadu par 23% ir pieaudzis konsultāciju skaits skolēniem, kuri ir individuāli konsultēti saistībā ar izziņas spēju īpatnībām; par 25% pieaudzis konsultāciju skaits skolēniem saistībā ar mācību motivāciju, un par 5% pieaudzis konsultāciju skaits skolēniem saistībā ar uzvedības problēmām. Analizējot datus, konstatēts, ka gan skolēni, gan pedagogi daudz aktīvāk vērsas pie psihologa pēc palīdzības, lai objektīvāk varētu risināt mācīšanās traucējumu problēmas, jo psihologam ir profesionālā darba "instrumenti", ar kuru palīdzību var novērtēt skolēna attīstības līmeni, zemās mācību motivācijas iemeslus.

Salīdzinot ar 2003. gadu, konsultāciju skaits skolēniem, kuri risināja attiecību problēmas ar vienaudžiem, ir nemainīgs, bet par 18% un 3% ir samazinājies konsultāciju skaits par attiecību problēmām starp skolēniem un skolotājiem un skolēniem un vecākiem.

Citas problēmas, kurās skolēni ir konsultēti individuāli, ir šādas:

- arodkonsultācijas,
- adaptēšanās grūtības,

13. tabula

Skolēnu individuālā konsultēšana mācību grūtību gadījumos

Problēmu raksturs	Individuāli konsultēto skolēnu skaits 1. pusgadā	Individuāli konsultēto skolēnu skaits 2. pusgadā	Individuāli konsultēto skolēnu skaits gadā
Saistībā ar skolēna izziņas spēju īpatnībām (specifiski mācību traucējumi, uzmanības deficīta sindroms (UDS) u.c.)	1113	1275	2388
Saistībā ar mācību motivāciju	761	719	1480
Saistībā ar uzvedības problēmām	847	876	1723

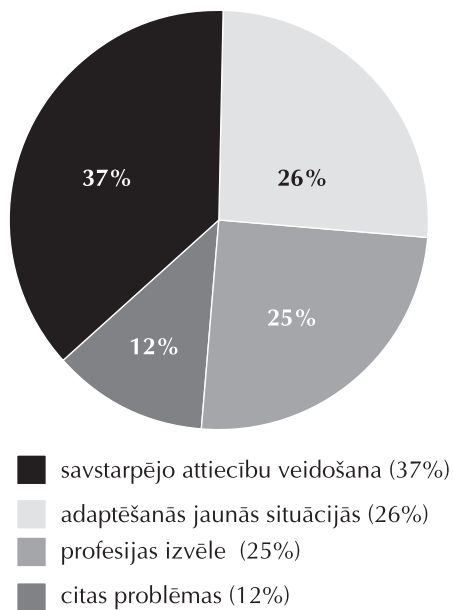
14. tabula

Skolēnu individuālā konsultēšana attiecību veidošanas jautājumos

Problēm u raksturs	Individuāli konsultēto skolēnu skaits 1. pusgadā	Individuāli konsultēto skolēnu skaits 2. pusgadā	Individuāli konsultēto skolēnu skaits gadā
Attiecības ar vienaudžiem	1095	926	2021
Attiecības starp skolēniem un skolotājiem	472	346	818
Attiecības starp skolēniem un vecākiem	463	449	912

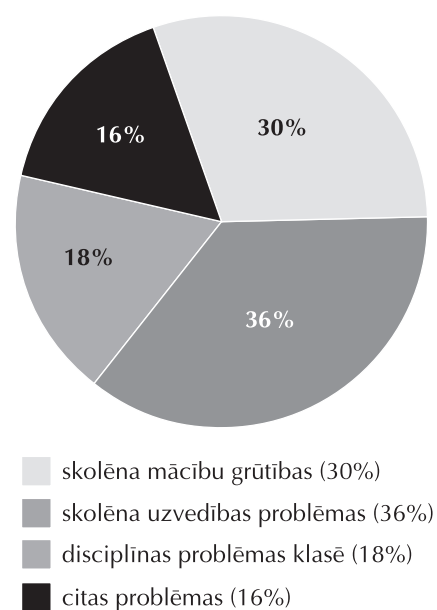
33. grafiks

Raksturīgākās problēmas skolēnu konsultēšanā grupās

34. grafiks

Raksturīgākās problēmas pedagogu individuālajā konsultēšanā

■ konsultācijas par zinātnisko darbu rakstīšanu psiholoģijā u. c.

Ne vienmēr problēmas risinājumu var rast individuāli konsultējot skolēnu, bieži vien svarīgi ir saprast un risināt problēmas skolēnu grupas vai klases ietvaros, tāpēc nozīmīga psihologa darba sastāvdaļa ir skolēnu konsultēšana grupās. 2004. gadā grupās tika konsultēti 40802 skolēni jeb 43,54% no visiem Rīgas skolēniem. Galvenās problēmas, kurās tika konsultētas skolēnu grupas, ir savstarpējo

attiecību veidošana (14923 skolēni), profesijas izvēle (10174 skolēni) un adaptēšanās jaunās situācijās (10687 skolēni).

Izglītības psihologi veica arī skolēnu grupu psiholoģisko izpēti. 2004. gadā veikta 2451 skolēnu grupu izpēte, kurās kopējais skolēnu skaits bija 50439 jeb 53,8 % no Rīgas skolēnu skaita.

2004. gadā individuāli konsultēti 5487 pedagogi jeb 66,25% no visa Rīgas pedagogu skaita.

15. tabula

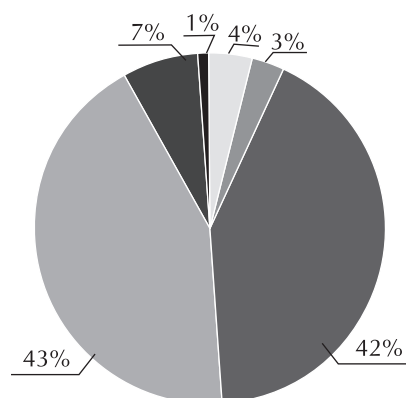
Raksturīgākās problēmas, kas pētītas skolēnu grupās

Grupas izpētes mērķis	Grupu skaits gadā	Kopējais skolēnu skaits grupā gadā
Izziņas procesi	733	15599
Savstarpējo attiecību izpēte grupā	638	13959
Mācību motivācija	275	4883
Adaptācija	94	1868
Personības individuāltipoloģisko īpašību pētīšana	106	1958
Aptauja par skolu un skolotājiem	113	2561
Karjeras izvēle	103	2175

Izglītības psiholoģija

35. grafiks

Raksturīgākās problēmas pedagogu individuālajā konsultēšanā

- bērnu savstarpējās attiecības klasē (1%)
- attiecības ģimenē, krīzes situācija ģimenē (4%)
- bērna mācību grūtības (42%)
- bērna uzvedības problēmas (43%)
- skolēna emocionāla rakstura problēmas (7%)
- citas problēmas (3%)

Izglītības psihologa darbs nav iedomājams bez sadarbības ar skolotājiem un to izglītošanas gan pedagoģiskajās sēdēs, gan dažādos semināros.

2004. gadā konsultēti 4238 izglītojamo vecāki, no kuriem 2330 konsultēti atkārtoti.

Izglītojoša rakstura informācija sniegta 9324 vecākiem par šādām tēmām:

- mācību motivācija,
- bērnu emocionālā audzināšana,
- bērna gatavība skolai,
- uzvedība konfliktā,
- adaptācijas periods (1., 5., 10. klasei),
- pusaudžu vecumposms un krīze,
- nesekmības jautājumu risināšanas iespējas u. c.

Galvenie turpmākās darbības virzieni

Plānots veikt un īstenot vairākus pasākumus un projektus:

- Turpināt organizēt izglītības psihologiem profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumus: kursus, seminārus, supervīzijas.

16. tabula

Raksturīgākie temati, kuras ir apspriestas ar pedagogiem

Tēma	Grupu skaits gadā	Kopējais pedagogu skaits grupās gadā
Skolēnu adaptācija	36	409
Krīzes profilakse un rīcība krīzes situācijā	54	336
Mācīšanās grūtību psiholoģiskie aspekti	172	760
Mācību motivācija	145	286
Komandas darbs	146	657
Profesionālā izdegšana	252	364
Pusaudžu vecumposma īpatnības	295	335
Psihologs skolā	129	216
Audzinašanas problēmu psiholoģiskie aspekti	335	419
Komunikācijas iemaņu attīstīšana	232	260
Skolotāja personība	144	159
Vecāku attieksme pret skolu	244	293

Izglītības psiholoģija

■ Turpināt projektu “Problēmskolēnu un ģimeņu konsultēšana”.

■ Turpināt organizēt krīzes preventīvos pasākumus izglītības iestādēs un nepieciešamības gadījumā nodrošināt krīzes intervenci izglītības iestādēs.

■ Projekta “Vai esi drošībā?” ietvaros izstrādāt un izdot metodisko materiālu klašu audzinātājiem par vienaudžu vardarbības jautājumiem.

■ Projekta “Atkarību profilakse skolā” ietvaros veikt pētījumu par speciālistu lomu un sagatavotību problēmu saskatīšanai un profilaksei, kā arī izdot izglītojoši informatīvu materiālu “Profilaktiskie pasākumi vērsti pret

apreibinošo vielu lietošanu pamatskolas klases pasākumos”.

■ Realizēt pasākumus darbā ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apguvē: komandas darba pilnveidošana (izglītības psihologs, sociālais pedagogs, speciālais pedagogs, logopēds, klases audzinātājs, medicīnas darbinieks, administrācijas pārstāvis u. c.), pašvaldības pedagogiski medicīniskās komisijas darba sistēmas uzlabošana un sakārtošana, kas saistīta ar bērnu ar speciālām vajadzībām nodrošināšanu ar atbilstošām izglītības programmām, iepazīšanās ar citu valstu pieredzi un līdzdalība projektos.

Sociālā pedagogija

Kopsavilkums

Psiholoģijas, sociālās un speciālās pedagogijas nodaļas kompetencē ir gādāt par sociālās palīdzības sniegšanu, sociālo problēmu analīzi Departamenta padotībā esošajās izglītības iestādēs, plānot un noteikt prioritārus profilaktiskos pasākumus, pārraudzīt un koordinēt sociālo pedagogu darbu.

2004. gadā 147 Rīgas vispārējās izglītības iestādēs strādāja 148 sociālie pedagogi. Tā kā Rīgas dome finansiāli atbalsta sociālo pedagogu kvalifikācijas iegūvi Latvijas Universitātē, Rīgas izglītības iestādēs strādā 90% sociālo pedagogu ar augstāko profesionālo izglītību, interešu izglītības iestādēs strādā 13 sociālie pedagogi.

2004. gadā Departaments sociālo pedagogu darbībā kā prioritārus izvirzīja un īstenoja šādus darbības virzienus un uzdevumus:

- sociālo pedagogu sadarbība ar valsts un pašvaldības institūcijām bērnu tiesību aizsardzības jomā;

- pozitīvās pieredzes, kas gūta sociālā pedagoga sadarbībā ar citu institūciju speciālistiem, popularizēšana;

- sociālo pedagogu profesionālās darbības vērtēšanas un analīzes pilnveidošana;

- skolu sociālo pedagogu darba vienotu atskaites formu pilnveidošana;

- Rīgas sociālo pedagogu darba vienotu atskaites formu ieviešana interešu izglītības iestādēs.

Sociālpedagoģiskās darbības analīze liecina, ka 2004. gadā ir veikts ievērojams darbs vispārīzglītojošo skolu un interešu izglītības iestāžu bērnu un jauniešu sociālās aizsardzības un resocializācijas jomās. Šis darbs turpmākajā laikā Rīgā ir jāattīsta arī pirmsskolas bērnu izglītības iestādēs.

Galvenie darba rezultāti

2004. gads iezīmējis būtisku tendenci sociālās pedagogijas teorijas un prakses attīstībā Rīgā, proti – vispārējās izglītības un interešu izglītības iestāžu sociālie pedagogi aktīvi iesaistījušies savas prakses teorētiskajā un empīriskajā izpētē, kā arī jaunu zinātnes atziņu un praktisko sociālpedagoģisko tehnoloģiju apguvē. Departaments, noslēdzot sadarbības līgumus ar Latvijas Universitāti un Sociālā darba un sociālās pedagogijas augstskolu “Attīstība”, deva iespējas Rīgas sociālajiem pedagogiem turpināt savu profesionālo izglītošanos.

56 sociālie pedagogi 6 supervīziju grupās

- ir apguvuši starpinstitucionālo sadarbību sociālpedagoģisko problēmu risināšanā;

- pilnveidojuši savu kompetenci darbā ar skolēniem, kuriem ir uzvedības problēmas;

- apguvuši sociālpedagoģiskās metodes un praksi aktīvās intervences procesā.

Savukārt 7 supervīziju grupās 85 sociālie pedagogi apguva sociālā pedagoga profesionālo darbu supervīzijas jomā. Sociālpedagoģiskā prakse liecināja, ka sociālajiem pedagogiem grūtības sagādā darbs ar atsevišķu bērnu un jauniešu sociālās pieredzes korekciju. Tādēļ Departaments 40 sociālajiem pedagogiem deva iespēju apmeklēt kursus, kuros padziļināti pievērsta uzmanība šādiem jautājumiem:

- pusaudzis – no konflikta līdz izpratnei par savu psihosociālo attīstību;

- bērni ar mācīšanās traucējumiem (speciālām vajadzībām);

- sociālā pedagoga darbs ar riska ģimenēm.

Sociālie pedagogi Rīgas Narkomānijas profilakses centrā apguva metodiku darbam ar programmām “Pasmēķēju un pietiek!”, “Pro-

Buklets "Skolas sociālais pedagogs"

gramma tiem, kas pārmērīgi aizraujas ar datora lietošanu".

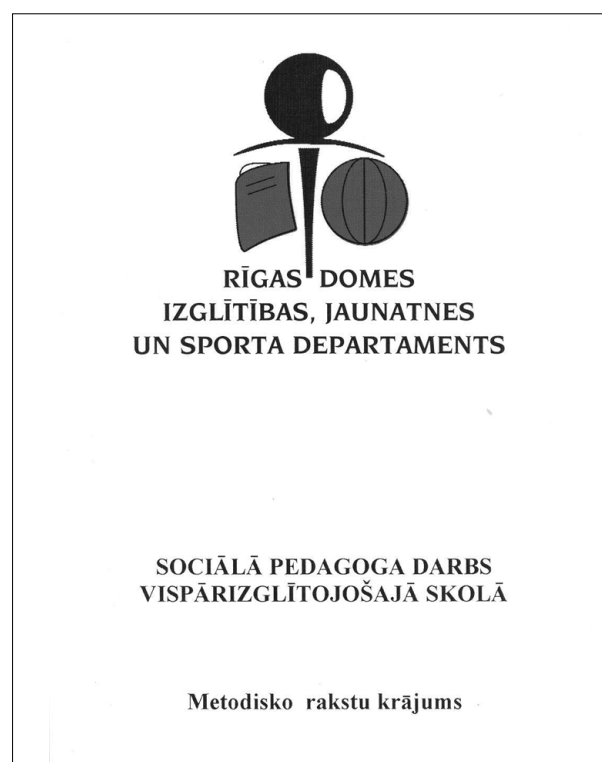
Rīgas sociālie pedagogi ir līdzdarbojušies dažādos sociālpedagoģiskos projektos, piemēram, Rīgas Narkomānijas profilakses centra īstenotajā projektā "Kalendārs vecākiem – Es gribu jums pateikt...", minētā centra un Sabiedriskās kārtības fonda projektā "Risinājums rodas sabiedrībā", kā arī Latvijas Pašvaldību mācību centra un Bērnu un ģimenes lietu ministrijas kopprojektā "Speciālistu apmācība darbam ar vardarbībā cietušiem bērniem".

Departaments ir veltījis uzmanību Rīgas sociālo pedagogu sadarbības stiprināšanai ar dažādām valsts un pašvaldību institūcijām. Sadarbojoties ar Rīgas domes Labklājības departamentu, noorganizēts seminārs "Sociālā pedagoga un sociālā darbinieka sadarbība", kura mērķis bija veicināt starpinstitucionālo sadarbību un sasniegt labākus kopējā darba rezultātus. Seši Rīgas sociālie pedagogi piedalījās reģionālajā konferencē "Sociālo darbinieku, sociālo pedagogu, skolas un policijas sadarbība no psihoaktīvām vielām atkarīgo bērnu sociālajā rehabilitācijā", ko organizēja Rīgas Narkomānijas profilakses centrs. Konferencē tika apspriestas konkrētas sadarbības iespējas un idejas, kā veidot produktīvu sadarbību starp sociālo darbinieku, sociālo peda-

Sociālā pedagoģija

gogu, skolu un policiju, lai veiktu efektīvu darbu ar bērniem un jauniešiem, kam veidojas vai jau ir izveidojusies atkarība no psihoaktīvajām vielām.

2004. gadā turpinājās Departamenta un Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra (turpmāk – RBTAC) ilggadējā sadarbība bērnu tiesību un pienākumu nodrošināšanas jomā. Rīgas rajonu un priekšpilsētu sociālo pedagogu metodisko apvienību vadītāji piedalījās RBTAC organizētajā konferencē "Sadarbība bērnu pienākumu un tiesību nodrošināšanā Rīgas skolās" un seminārā "Sadarbības pilnveidošana

Metodisko rakstu krājums "Sociālā pedagoga darbs vispārizglītojošajā skolā"

bērnu tiesību nodrošināšanā Rīgā".

Departaments ir izdevis bukletu "Skolas sociālais pedagogs", materiāls sniedz informāciju skolēniem, viņu vecākiem, klašu audzinātājiem par to, kādos gadījumos var palīdzēt sociālais pedagogs. Liela interese speciālistu vidū bija par Departamenta izdoto rakstu krājumu "Sociālā pedagoga darbs vispārizglītojošajā skolā". Krājumā apkopotas teorijas un prakses sniegtās atziņas par visdažādākajām

Sociālā pedagogija

sociālpedagoģiskajām problēmām un to iespējamiem sociālpedagoģiskiem risinājumiem vispārizglītojošajās skolās.

1. Sociālo pedagogu darba raksturojums vispārizglītojošajā skolā

Izglītības iestādēs sociālie pedagogi saskaras ar visdažādākajām problēmām, kuras jārisina, lai ievērotu bērna un jaunieša intereses, respektētu ģimenes, skolas un sabiedrības vajadzības. Kā liecina sociālpedagoģiskās darbības analīze, sociālo pedagogu darbu apgrūrina tas, ka valstī kopumā ir izveidota bērnu tiesību aizsardzības sistēma, taču nefunkcionē bērnu un jauniešu pienākumu izpildes nodrošināšanas mehānismi. Nopietnākās sociālo pedagogu darba problēmas saistītas ar šādiem gadījumiem:

- bērni ar uzvedības traucējumiem bieži vien aizskar citu bērnu, pedagogu, pārējo skolas darbinieku un ģimenes locekļu tiesības;

- vecāki atsakās atbildēt vai neuzņemas atbildību par sava bērna audzināšanu, atstājot to skolas ziņā vai pašplūsmā;

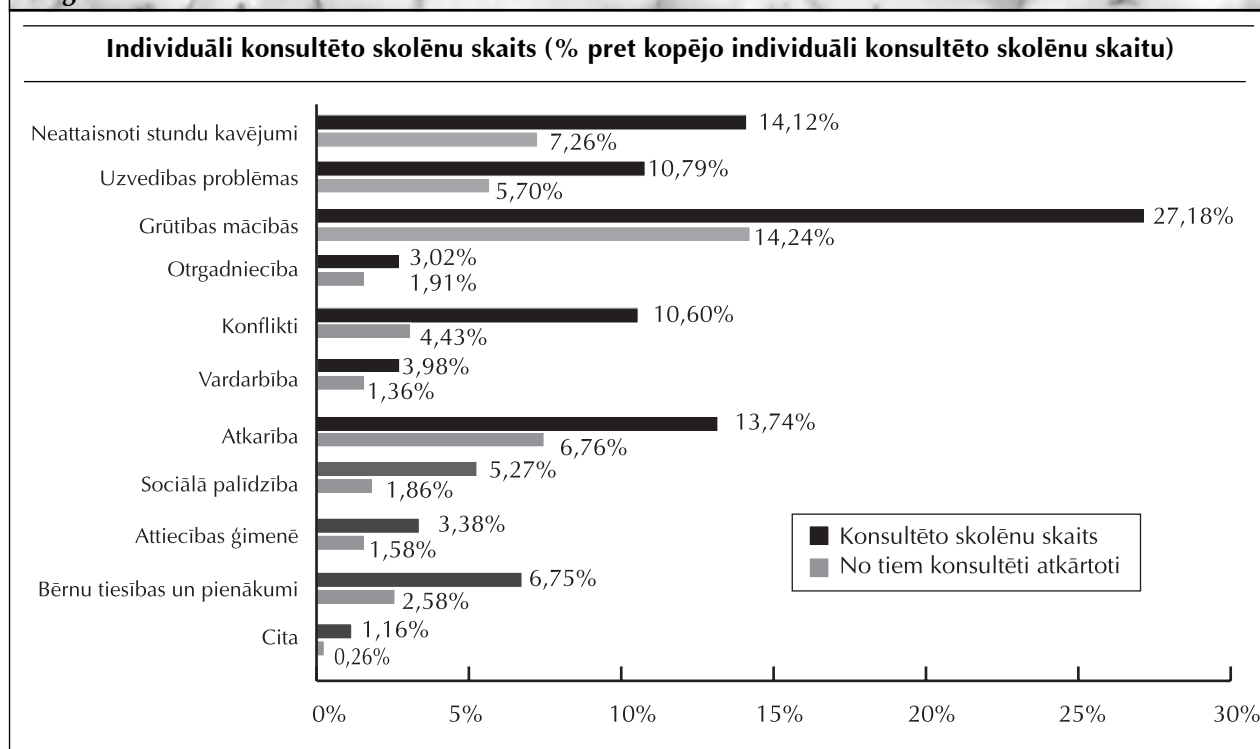
- uzvedības traucējumi bieži vien saistīti ar mācību grūtībām un skolas neapmeklējuma problēmām.

Nosauktās grūtības liecina, ka sociālais pedagogs aizvien biežāk sastopas ar bērniem, kuru ģimenēs ir nepietiekama pedagoģiskā kompetence un atbildība par bērna audzināšanu. Šī situācija liek meklēt risinājumus, un viens no ieteicamiem risinājumiem ir sociālā pedagoga klātbūtne pedagoģiskās kompetences veicināšanā – pirmsskolas vecuma bērnu ģimenēs. Tāpēc ir ieteicama ģimeņu izglītošana pirmsskolas izglītības iestādēs, skolu sagatavošanas klašu audzētāju vecākiem, lai pēc iespējas savlaicīgāk un pilnīgāk spēcīnātu ģimeņu pedagoģisko potenciālu.

2004. gada sociālo pedagogu darba formu un metožu analīze liecina, ka daudz laika un enerģijas sociālie pedagogi tērē verbālām resocializācijas metodēm, relatīvi maz izmantojot praktiskās sociālās rehabilitācijas metodes. Šis atzinums liek nopietni izvērtēt esošo mate-

8

36. grafiks

riālo un tehnisko nodrošinājumu, kas ir sociālo pedagogu rīcībā. Sociālpedagoģiskās prakses pētījumi liecina, ka vairumā gadījumu resocializācijas programmu īstenošanai ieteicamas interaktīvās metodes un praktiskās darbības formas.

Vispārīzglītojošo izglītības iestāžu sociālo pedagogu darbs aptver plašu problēmu loku. 2004. gadā Rīgas skolās izvirzīti šādi sociālpedagoģiskās darbības virzieni:

- darbs ar skolēniem;
- darbs ar vecākiem (aizbildņiem, audžu vecākiem);
- darbs ar skolas Bērnu tiesību aizsardzības komisiju;
- darbs ar pedagogiem;
- sadarbība ar valsts un pašvaldību institūcijām;
- bērnu un jauniešu ģimeņu apmeklējumi viņu dzīvesvietās.

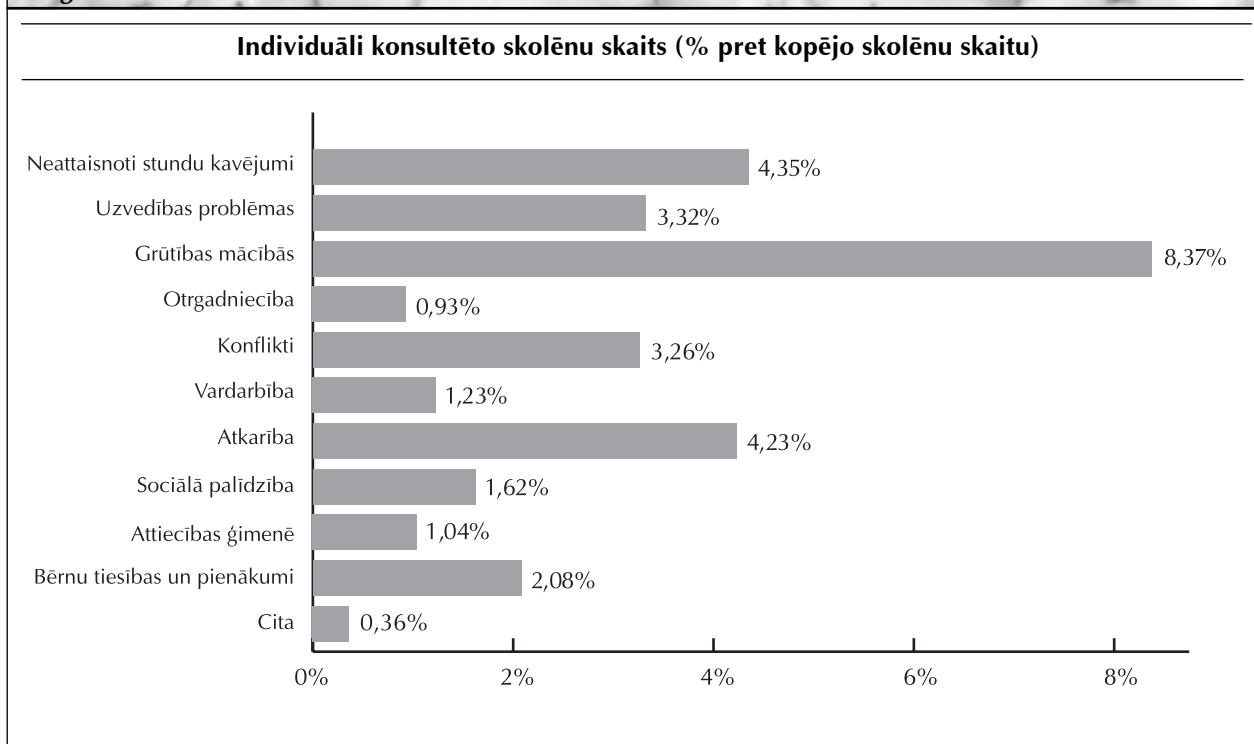
Sociālie pedagogi individuāli par dažādām problēmu jomām 2. pusgadā (skat.36. grafiku) ir konsultējuši 26 662 skolēnus, atkārtoti – 12 783 skolēnus.

Sociālo pedagogu darbs ar skolēniem veikts, lai mazinātu bērnu un jauniešu mācību grūtības. 2. pusgadā (skat. 37. grafiku) konsultēti 7248 skolēni jeb 8,37% no visa kopējo skolēnu skaita Rīgā. Lai risinātu konfliktsituācijas, kas radušās starp skolēnu un pedagogu, starp skolēnu un vecākiem, starp skolotāju un vecākiem, starp skolēnu un skolas biedriem, kā arī cita rakstura konfliktsituācijas, palīdzību lūdza 2826 skolēni jeb 3,26% no visiem pilsētas skolēniem. Lai mazinātu vardarbību starp skolēniem skolā, klasē, ģimenē un citos gadījumos, konsultēti 1062 skolēni jeb 1,23%. Lai veiktu atkarību profilaksi, konsultēti 3663 skolēni jeb 4,23%.

Mācību grūtības skolēniem izraisa dažādas problēmas (skat. 38. grafiku).

Tās ir: uzvedības traucējumi (konsultēti 1897 skolēni jeb 26,17%, no tiem atkārtoti – 1184 jeb 16,34%); neattaisnoti mācību stundu kavējumi (konsultēti 2099 skolēni jeb 28,96%, no tiem atkārtoti – 1207 jeb 16,65%); sociālās problēmas – (1182 skolēni jeb 16,31%, no tiem atkārtoti – 578 jeb 7,97%); veselības problēmas –

37. grafiks

Sociālā pedagogija

(966 skolēni jeb 13,3, no tiem atkārtoti – 457 jeb 6,31%); adaptācijas problēmas – (594 skolēni jeb 8,2%, no tiem atkārtoti – 258 jeb 3,56%); cita rakstura problēmas – (510 skolēni jeb 7,04%, no tiem atkārtoti – 113 skolēni jeb 1,56%).

Pēc padoma vērsušies skolēni par dažāda rakstura konfliktuācijām (skat. 39. grafiku) starp skolēnu un skolotāju – 635 skolēni jeb 22,47%, no tiem atkārtoti – 262 jeb 9,27%; starp skolēnu un skolēnu – 1470 skolēni jeb 52,02%, no tiem atkārtoti – 627 jeb 22,19%; starp skolēnu un vecākiem – 467 skolēni jeb 16,53%, no tiem atkārtoti – 214 jeb 7,57%; starp skolotāju un vecākiem – 195 skolēni jeb 6,9%, no tiem atkārtoti – 68 jeb 2,41% un cita rakstura konfliktsituācijās – 59 skolēni jeb 2,09%, no tiem atkārtoti – 11 jeb 0,39%.

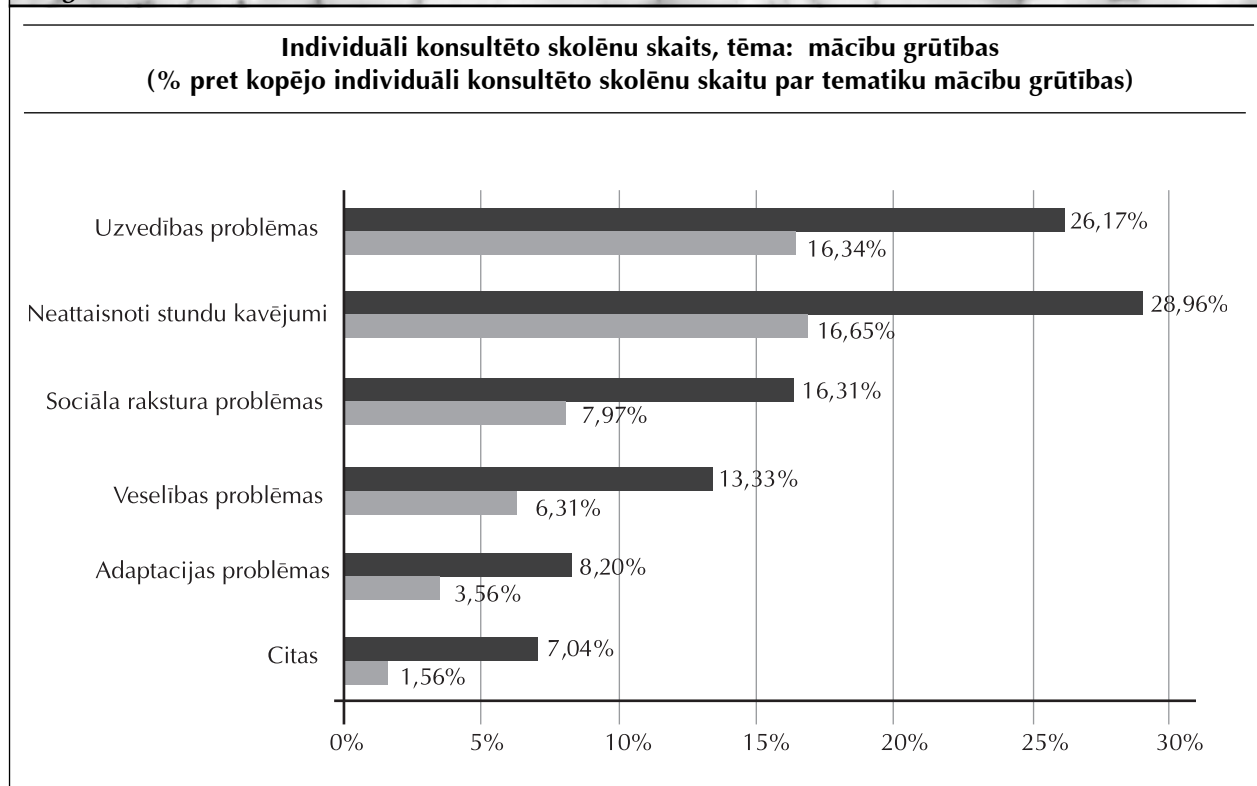
Risinot problēmas ar vardarbību saistītās situācijās, īpaša loma ir skolai, pedagogiem un speciālistiem gan attiecībā ar pašu bērnu, gan ģimeni. Katram vardarbības veidam atbilst dažādu pazīmju kopums, kas ļauj domāt, ka vardarbība pret bērnu notiek.

Vardarbības pazīmes nepierāda vardarbību pret bērnu, taču tās signalizē par vardarbības iespējamību (skat. 40. grafiku). 300 skolēni jeb 28,25% konsultēti par vardarbības izpausmēm skolā, no tiem atkārtoti – 130 jeb 12,24%; par vardarbības izpausmēm klasē – 326 skolēni jeb 30,70%, no tiem atkārtoti – 117 jeb 11,02%; par vardarbības izpausmēm ģimenē – 138 skolēni jeb 12,99%, no tiem atkārtoti – 52 jeb 4,9%; par vardarbības izpausmēm ārpus skolas un ģimenes – 270 skolēni jeb 25,42%, no tiem atkārtoti – 61 jeb 5,74%.

Par tāda rakstura problēmu kā smēķēšana konsultēti 2286 skolēni jeb 62,41%, no tiem atkārtoti – 1105 jeb 30,17%; alkohola lietošanas gadījumos – 527 skolēni jeb 14,39%, no tiem atkārtoti – 232 jeb 6,33%; psihotropo vielu lietošanas gadījumos – 268 skolēni jeb 7,32%, no tiem atkārtoti – 146 jeb 3,99%; datoratkarības jautājumos – 540 skolēni jeb 14,74%, no tiem atkārtoti – 309 jeb 8,44% un citas atkarības jautājumos – 42 skolēni jeb 1,15%, no tiem atkārtoti – 11 jeb 0,3% (skat. 41. grafiku).

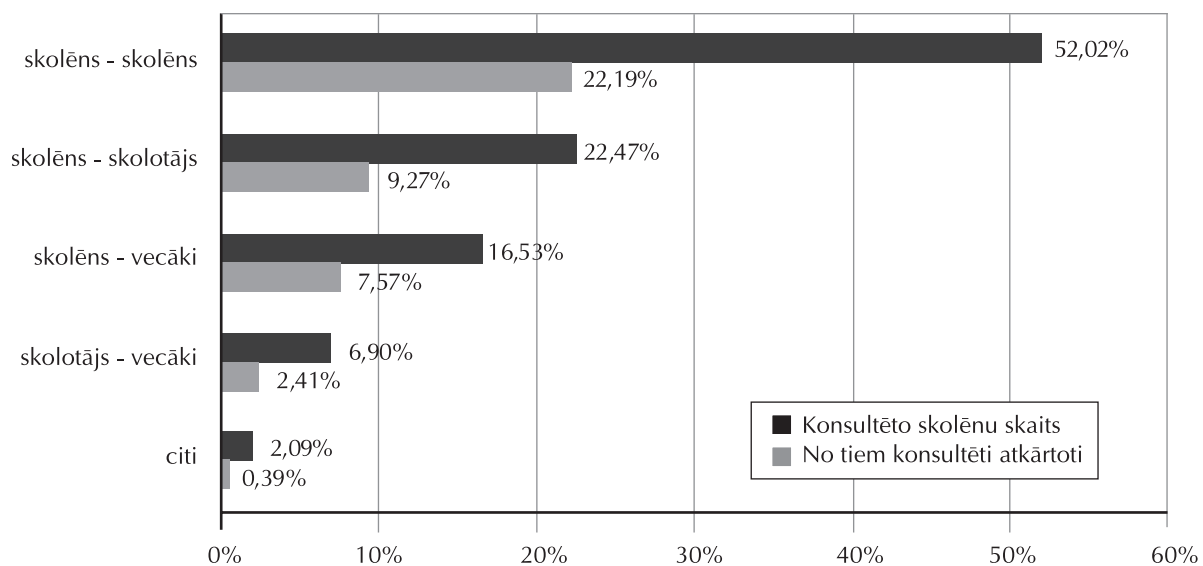
8

38. grafiks

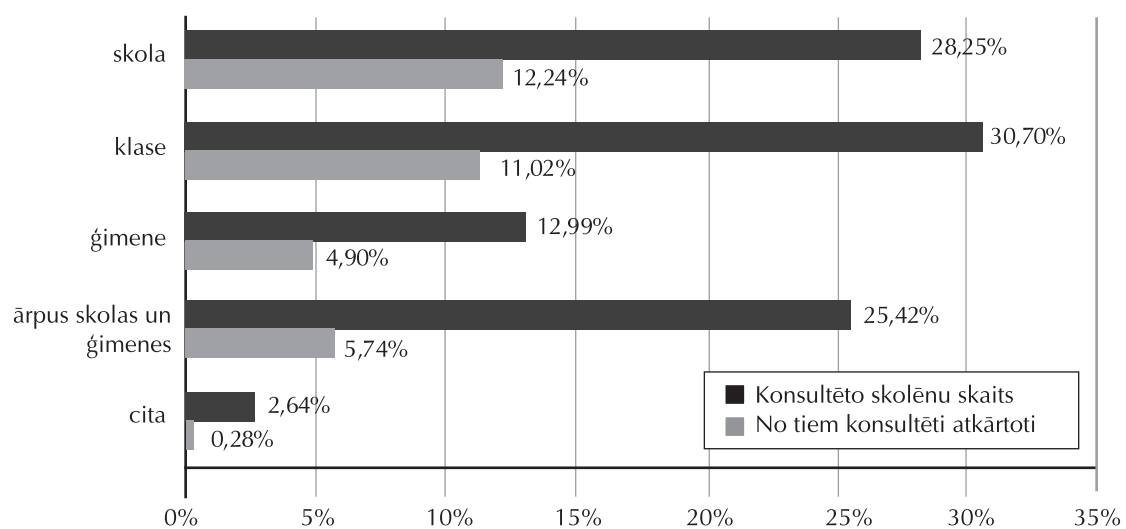
39. grafiks

Individuāli konsultēto skolēnu skaits, tēma: konfliktsituācija
 (% pret kopējo individuāli konsultēto skolēnu skaitu par tematiku konfliktsituācijas)

40. grafiks

Individuāli konsultēto skolēnu skaits, tēma: vardarbība
 (% pret kopējo individuāli konsultēto skolēnu skaitu par tematiku vardarbība)

Sociālā pedagogija

Sociālo pedagogu darba analīze parāda, ka 2004. gadā īpaši aktuāla bija bērnu un jauniešu personisko socializācijas problēmu risināšana. Individuālās konsultācijas un citas sociālterapeitiskās iedarbības uz bērnu un audzēkņiem ir īpaši efektīvi sociālpedagoģiskās darbības līdzekļi, tomēr to realizēšana prasa nesalīdzināmi vairāk laika, nekā grupu vai frontālās darbības formas. Individuālais darbs ar skolēniem nodrošina lielākas iespējas momentāni reaģēt uz bērna un jaunieša resocializācijas procesa defektiem. Tādēļ ir jāturpina rosināt skolu vadītājus nodrošināt skolas sociālajam pedagogam iespējami optimālus darba apstākļus, psiholoģiski un pedagoģiski pareizi iekārtojot konsultāciju un sociālpedagoģiskās terapijas telpas, nodrošinot tajās iespējamās komunikācijas tehnoloģijas – tālruni, interneta pieslēguma līnijas.

2004. gadā Rīgas sociālo pedagogu darbs ar skolēnu vecākiem noritējis individuālajās konsultācijās, apmekojot audzēkņu vecākus viņu dzīvesvietās, izglītojot vecākus klašu un grupu pasākumos skolā. Individuālais darbs ar audzēkņu vecākiem arvien biežāk norit sadarbībā ar citiem speciālistiem – klases audzinā-

tāju, skolas psihologu, bāriņtiesas vai pašvaldību policijas darbinieku.

2004. gada pirmajā pusgadā (skat. 43. grafiku) vecāki vairāk vērsušies pēc palīdzības skolēnu neattaisnoti kavētu mācību stundu jautājumos – 25% jeb 2465 vecāki, no tiem atkārtoti – 12% jeb 1286 vecāki.

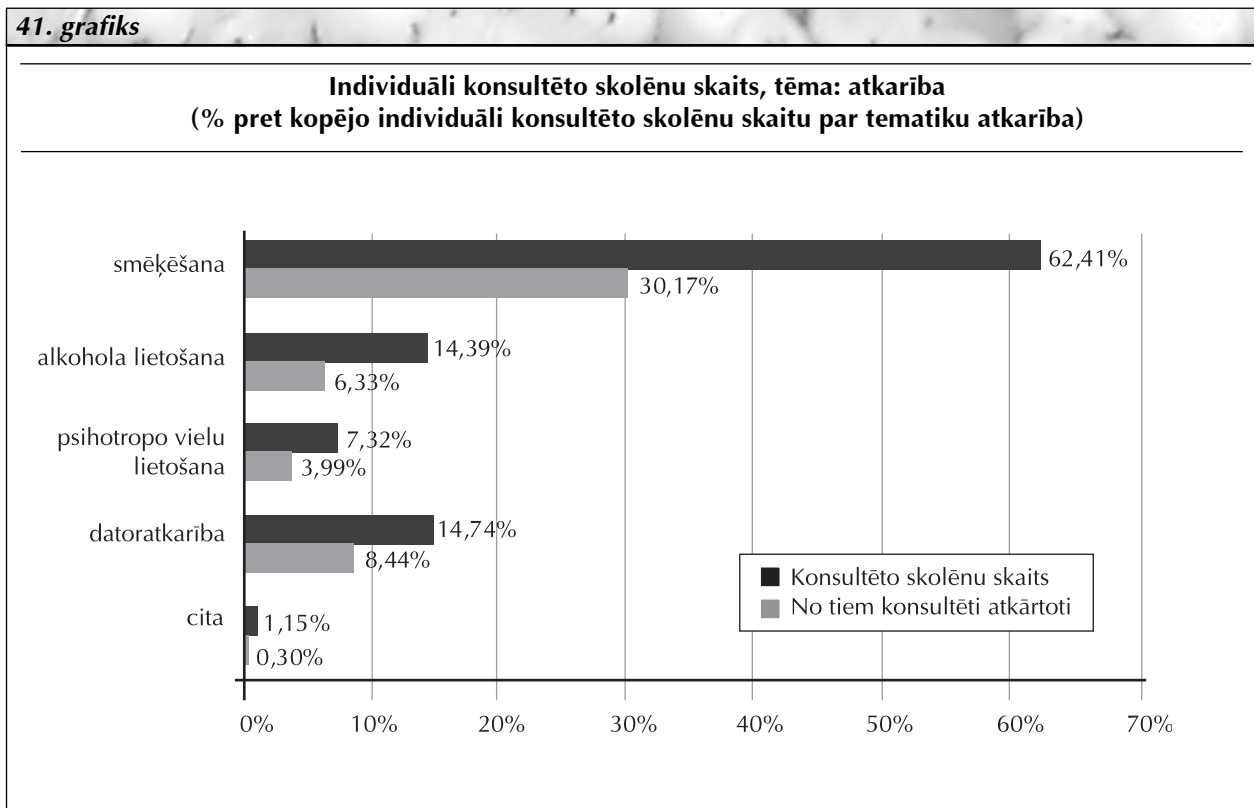
Rīgas sociālpedagoģiskā prakse liecina, ka sociālpedagoģiskās komandas darbs ģimeņu resocializācijā ir īpaši nozīmīgs. Skolās ir daudzi bērni no sociāli maznodrošinātām un nelabvēlīgām riska ģimenēm. Salīdzināšanai – 2. pusgadā (skat. 42. grafiku) 2958 vecāki vērsušies pēc palīdzības sociālos jautājumos jeb 21,85%, no tiem atkārtoti – 790 vecāki jeb 5,83% no visiem vecākiem.

Šajā gadā veiksmīgi turpinājusies sociālo pedagogu sadarbība ar vispārīgizglītojošo skolu pedagogiem. 26723 pedagogi individuālajā un grupu darbā saņēmuši sociālpedagoģisko atbalstu un ieteikumus aktuālu jautājumu risināšanai (skat. 44. grafiku).

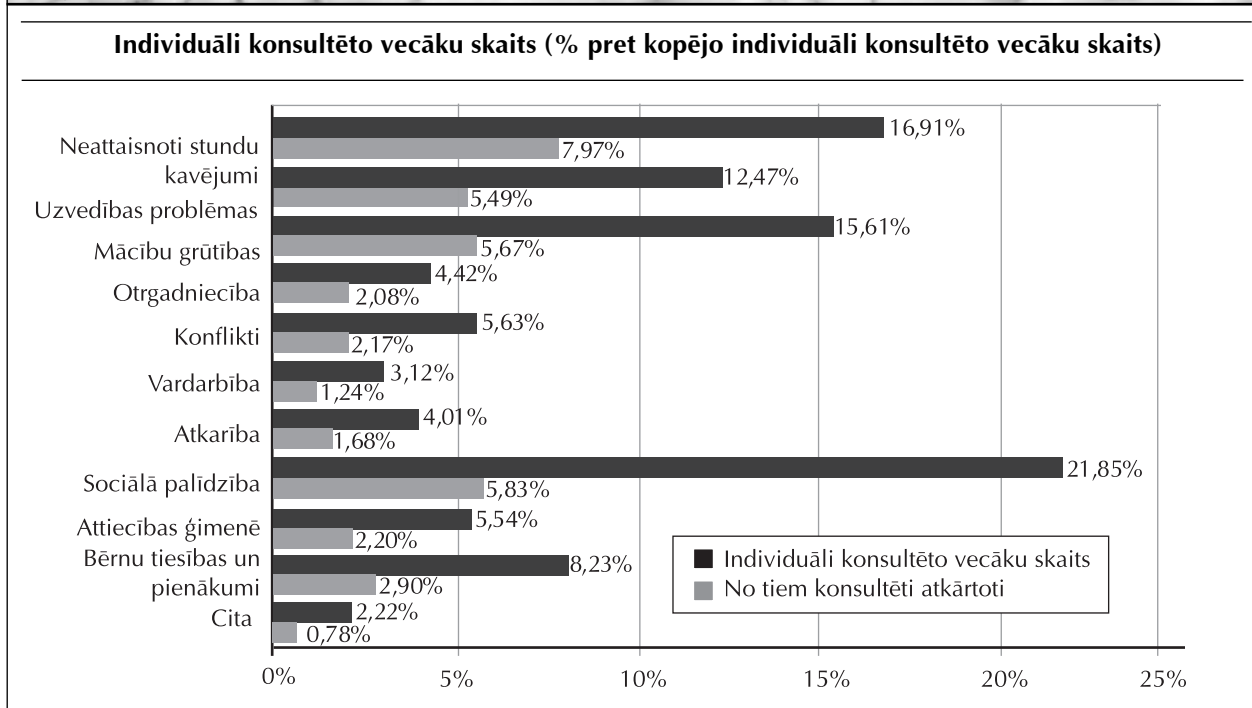
Visvairāk skolotāju ir satraukti par audzēkņu attieksmi pret mācībām, tiek meklēti risinājumi neattaisnotiem stundu kavējumiem (5255 pedagogi jeb 31,20% vērsušies pēc

8

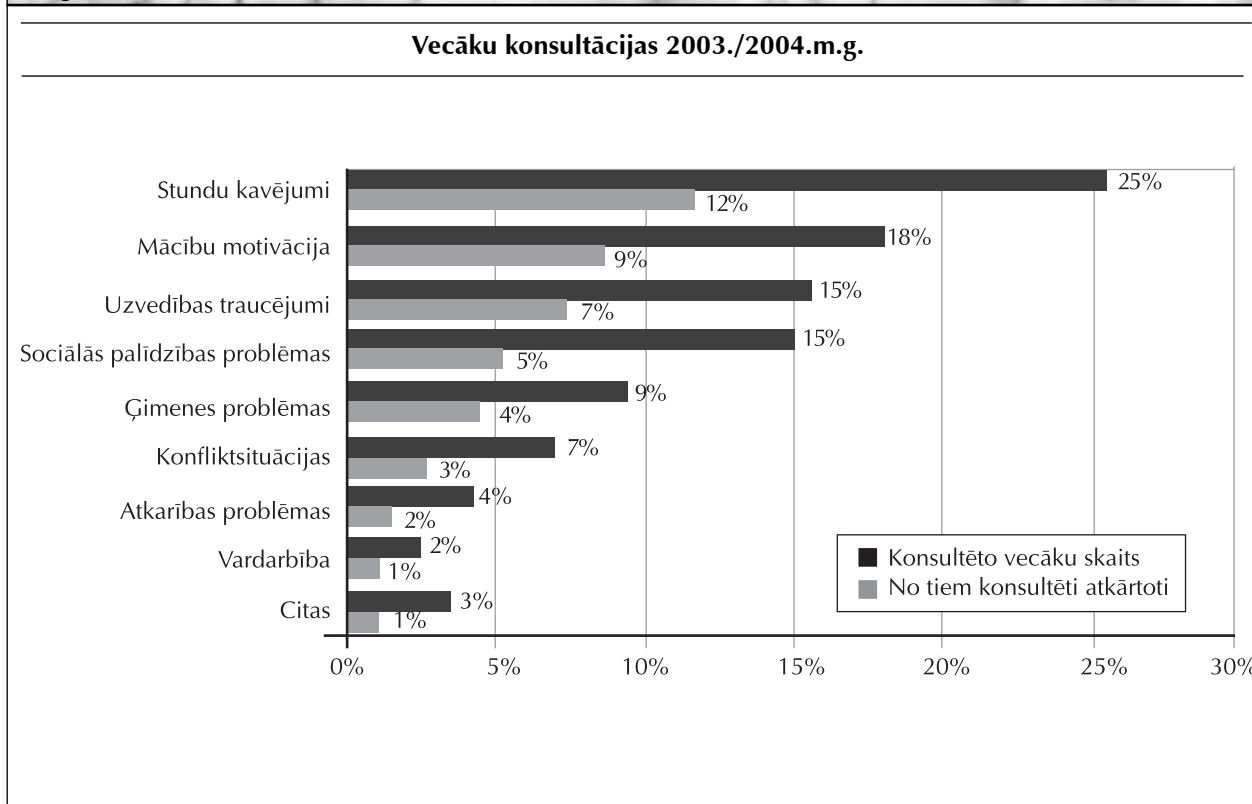
41. grafiks

42. grafiks

43. grafiks

Sociālā pedagogija

BJC "Rīgas Skolēnu pils" nometne "Mana izvēle"

palīdzības), mācību grūtību mazināšanai (3285 pedagogi jeb 18,16%), audzēkņu uzvedības korekcijai (3676 pedagogi jeb 23,53%).

2004. gadā sociālo pedagogu darbs 15 537 reizes guva atbalstu dažādās pašvaldības un valsts struktūrās (skat. 17. tabulu)

Vistiešākie sadarbības partneri sociālajiem pedagogiem ir Rīgas Sociālais dienests, pašval-

dības un valsts policija, kā arī Departamenta rajonu un priekšpilsētu nodaļas.

2. Sociālo pedagogu darba raksturojums interešu izglītības iestādē

Jaunās paaudzes veiksmīgas socializācijas nosacījums ir pilnvērtīgi un saturīgi pavadītas ne tikai mācības vispārizglītojošajā skolā, bet arī brīvais laiks.

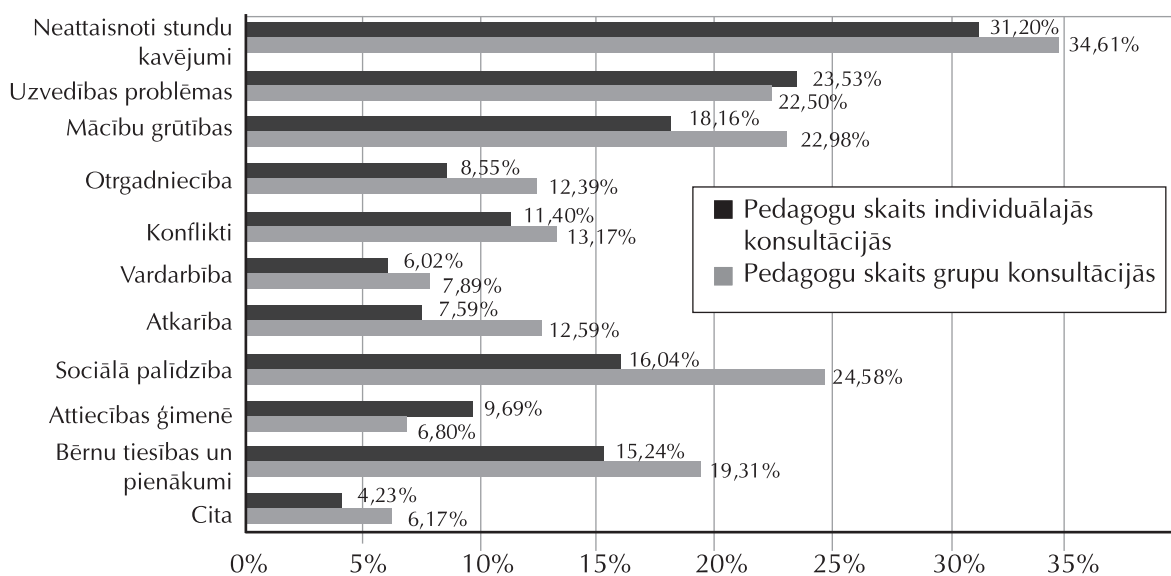
Interesu izglītības iestādē sociālā pedagoga darba rezultativitāti veicina tas, ka šīs iestādes apmeklē vairākums ieinteresētu un motivētu bērnu un jauniešu. Viņu interešu un vajadzību apmierināšanas iespējas šeit ir plašākas, nekā tas ir iespējams vispārizglītojošajā skolā. Sociālo pedagogu ikdienas darbā mazāk jā-saskaras ar bērnu savstarpējās vardarbības un agresivitātes izpausmēm, līdz ar to lielāka vēriba tiek pievērsta preventīvajam darbam dažādu sociālo risku ietekmes mazināšanā.

Interesu izglītības iestāžu sociālie pedagogi

8

44. grafiks

Pedagogu skaits individuālajās un grupu konsultācijās sadalījumā pēc tēmas
(% pret kopējo pedagogu skaitu pilsētā)

darbā ar bērniem un jauniešiem izmanto šādas formas un metodes:

- nometnes,
- akcijas,
- viktorīnas un konkursus,
- izstādes,
- tematiskos pasākumus, tikšanos ar speciālistiem,
- sadarbības pasākumus ar citām interešu izglītības iestādēm,
- izpētes un analīzes darbus utt.

2004. gadā interešu izglītības iestādēs darbā ar bērniem iezīmējās pozitīva tendence, proti, izdevās iesaistīt lielāku audzēkņu skaitu no sociāli maznodrošinātām un riska ģimenēm. Viņus piesaistīja centru spēļu istabas, kur nepiespiestā un atvērtā gaisotnē viņi varēja pavadīt brīvo laiku un reizē arī iegūt nepieciešamo konsultāciju. Interesu izglītības centrā iesāktais skolēnu un sociālo pedagogu dialogs tiek turpināts sociālpedagoģiskajā darbā ar vecākiem. Kā liecina sociālo pedagogu darbības analīze, visvairāk bērnu vecāku lūdz konsultācijas par jautājumiem, kas skar bērnu

ārpuskolas aktivitātes. Vecāki uzticas interešu izglītības centru sociālajiem pedagogiem, tādēļ mazāk kautrējas runāt par savu bērnu uzvedības problēmām, par ģimenes sociālajām un ekonomiskajām grūtībām, lūdz padomus, kā interesanti pavadīt brīvo laiku ģimenē, ja ir minimāli materiālie resursi.

Nereti sociālajam pedagogam ir jāpārlicina gan iestāžu, gan pulciņu vadītāji par to, ka interešu izglītībai nav jāorientējas uz izciliem mākslinieciskiem un radošiem panākumiem, piesaistot tikai talantīgākos un spējīgākos audzēkņus, bet gan jādod iespēja iesaistīties visiem interesentiem.

Sociālo pedagogu darbs interešu izglītības centros ir vērstš uz to, lai iesaistītu šo iestāžu aktivitātēs tos rajona un priekšpilsētas bērnus un jauniešus, kuri paši nav atraduši ceļu uz lietderīgu un radošu sava brīvā laika pavadīšanu. Tādēļ sociālo pedagogu viens no svarīgākajiem darbības virzieniem ir sadarbība ar dažādām valsts un pašvaldības institūcijām (skat. 19. tabulu) un sadarbība ar skolu sociālajiem pedagogiem (skat. 20. tabulu).

17. tabula

Sadarbība ar institūcijām 2003./2004. m. g. 2. semestrī		
Nr.p.k.	Institūcijas nosaukums	Reižu skaits
1.	Sociālais dienests (t.sk. Atbalsta nodaļa ģimenēm ar bērniem un dienas centri)	1613
2.	Pašvaldības policija	1205
3.	Valsts policija	1098
4.	Bāriņtiesa	559
5.	Narkomānijas profilakses centrs	357
6.	Dzīvokļu pārvaldes	132
7.	RD IJSD rajona (priekšpilsētas) nodaļu	754
8.	Veselības aprūpes iestādes	363
9.	Ārpus ģimenes aprūpes iestādes	247
10.	Krīzes centri	182
11.	Interešu izglītības iestādes	358
12.	Nevalstiskās organizācijas	180
13.	Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrs	454
14.	Citas	359

Sociālā pedagogija

Galvenie turpmākās darbības virzieni

Katrs darba gads izkristalizē jaunu problēmu virkni un citas sociālpedagoģiskās vajadzības, kas jāatrisina turpmākajā darbā.

Sociālpedagoģiskajai darbībai jārod risinājumi šādām problēmām:

- Jāpilnveido sociālo pedagogu tālākizglītības sistēma.

- Jānodrošina sociālo pedagogu darbībā strikta funkciju un darbības sfēru sadale, lai sociālajam pedagogam nebūtu jāvelta laiks tādu pienākumu veikšanai, kas nav viņu tiešajos darba pienākumos. Tas nozīmē, ka jāveic mērķtiecīga Rīgas sociālo pedagogu tālākizglītošana komandas darba vadīšanā, sadarbības organizācijas efektivitātes kāpināšanas jomā.

- Jāpanāk, lai sociālā pedagoga profesionālie pakalpojumi būtu pieejami visiem Rīgas pilsētas skolu audzēkņiem, viņu ģimenēm un skolu personālam.

- Jāveido sociālpedagoģiskā darba mērķu

BJC "Rīgas Skolēnu pils" nometne "IK Auseklis"

un uzdevumu sasniegšanai nepieciešamā materiāli tehniskā bāze, nodrošinot sociālajiem pedagogiem piemērotas darba telpas, kur varētu ievērot konfidencialitāti sociālā pedagoga darbā. Ir nepieļaujami, ja sociālais pedagogs ir spiests publiski veikt individuālas kon-

8

18. tabula

Sadarbība ar institūcijām 2004./2005. m. g. 1. semestrī	
Institūcijas nosaukums	Reižu skaits
Sociālais dienests (SD) - atbalsta nodaļa ģimenēm ar bērniem	1144
SD Sociālo pakalpojumu nodaļa	680
Pašvaldības policija	1171
Valsts policija	924
Bāriņtiesa	502
Narkomānijas profilakses centrs	338
Dzīvokļu pārvalde	96
RD IJSD rajona (priekšpilsētas) nodaļa	715
Veselības aprūpes iestādes	373
Ārpus ģimenes aprūpes iestāde	213
Krīzes centrs	198
Interesu izglītības iestāde	325
Nevalstiska organizācija	162
Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrs (t.sk. rajonos/ priekšpilsētās)	444
Citas	391

sultācijas un dokumentāciju par bērnu, viņu ģimeņu sociālajām problēmām glabāt nepie-derošām personām pieejamās vietās.

■ Jāturpina izdot metodiskos un informa-tīvos materiālus par sociālpedagoģiskā darba metodēm un novitātēm.

19. tabula

Sadarbība ar institūcijām 2004./2005. m. g. 1. semestrī		
Nr.p.k.	Institūcijas nosaukums	Sadarbības reizes
1.	Sociālais dienests (t.sk. Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem)	48
2.	Pašvaldības policija	20
3.	Valsts policija	7
4.	Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrs (t.sk. rajonu, priekšpilsētu nodaļas)	22
5.	Bāriņtiesa	3
6.	Narkomānijas profilakses centrs	24
7.	AIDS profilakses centrs	2
8.	RD IJSD rajona (priekšpilsētas) nodaļas	87
9.	Ārpus ģimenes aprūpes centri	33
10.	Krīzes centri	19
11.	Izglītības iestādes	73
12.	Nevalstiskās organizācijas	24
13.	Cita institūcija	19

20. tabula

Sadarbība ar skolu sociālajiem pedagogiem				
Nr.p.k.	Problēmas joma	Tikšanās (gadījumu skaits)	No tām atkārtoti (gadījumu skaits)	Kopā
1.	Audzēkņu intereses un vērtību orientācija	49	10	59
2.	Uzvedības problēmas	17	11	28
3.	Konflikti	7	4	11
4.	Vardarbība	1	1	2
5.	Atkarība	6	4	10
6.	Sociālā palīdzība	10	6	16
7.	Attiecības ģimenē	11	4	15
8.	Cita	24	2	26

Speciālā pedagogija

2004. gadā Psiholoģijas, sociālās un speciālās pedagogijas nodaļā tika izveidota jauna štata vienība – galvenais speciālists speciālās pedagogijas jautājumos, kura kompetencē ir vispārējās izglītības iestāžu speciālo pedagogu darba koordinēšana, pašvaldības pedagogiski medicīnisko komisiju darba pārraudzība un optimizēšana, jautājumu par pamatizglītības programmas apguves problēmām izskatīšana un aktualizēšana, sadarbība ar citiem nodaļas speciālistiem iepriekš minēto jautājumu risināšanā.

Aizvadītajā gadā Departaments uzsāka mērķtiecīgu darbu un aktualizēja vairākus jautājumus par bērnu ar speciālām vajadzībām integrēšanu vispārīgizglītojošā skolā, kā arī tika meklēti risinājumi iespējamās palīdzības sniegšanai skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē. Aktualizēta arī metodiskā palīdzība skolotājiem, kuri strādā ar šiem skolēniem, kā arī izvērtēta skolas vides atbilstība skolēniem ar īpašām vajadzībām.

2004. / 2005. mācību gada 1. semestrī 42 Rīgas vispārīgizglītojošajās skolās strādāja 48 speciālie skolotāji. Šiem pedagogiem ir izstrādāts un apstiprināts vienots amata apraksts un dokumentācija.

Gada laikā ir notikušas 10 vispārīgizglītojošo skolu speciālo skolotāju darba grupu sanāk-

smes ar mērķi izveidot vienotu darba sistēmu speciālo skolotāju darbam vispārīgizglītojošā skolā ar skolēniem, kuriem konstatētas mācīšanās grūtības, specifiski mācīšanās traucējumi vai nepieciešams nodrošināt īpašas vajadzības.

2004. gadā izstrādātas un apstiprinātas 5 pedagogu tālākizglītības (A1, B1 un B2) programmas. 155 speciālie skolotāji apmeklējuši kvalifikācijas paaugstināšanas seminārus un ieguvuši tālākizglītības kursu beigšanas apliecības par A1 un B1 programmu apguvi.

2004. gadā trīsdesmit Rīgas pašvaldības vispārīgizglītojošajās skolās tika izveidotas skolas atbalsta personāla komisijas ar mērķi koordinēt pedagogiskās, psiholoģiskās un sociālās palīdzības nodrošināšanu skolēniem, kam ir mācīšanās grūtības, specifiski mācīšanās traucējumi vai nepieciešams nodrošināt īpašas vajadzības. Lai sistematizētu un koordinētu attiecīgās institūcijas darbību, ir izveidots un apstiprināts vispārīgizglītojošo skolu atbalsta personāla komisijas parauglikums un cita dokumentācija.

Ne vienmēr sabiedrībai ir informācija par atbalsta iespējām skolēniem ar īpašām vajadzībām vai skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apgūvē. Tādēļ viens no aktuālākajiem projektiem 2004. gadā

9

21. tabula

2004. gadā izveidotās vispārīgizglītojošās skolas atbalsta personāla komisijas							
Rajons/priekšpilsēta	Centrs	Kurzeme	Latgale	Vidzeme	Zemgale	Ziemeļi	Kopā
Komisijas	3	5	19	6	4	1	38

bija izglītojoši informatīvā bukleta “Speciālais skolotājs vispārizglītošajā skolā” izstrāde, kura mērķauditorija ir skolēnu vecāki un izglītības iestāžu pedagogi.

Bukletā izskaidrots, kas ir speciālais skolotājs vispārizglītošajā skolā, kad un kādus palīdzības veidus skolēniem iespējams saņemt, kas ir specifiski mācīšanās traucējumi, kādi ir šo traucējumu cēloņi, kā tie izpaužas un ietekmē mācību procesu.

Skolēniem, kuriem ir mācīšanās grūtības vai citas speciālas vajadzības, speciālais skolotājs palīdz sakārtot mācīšanās procesu, veidot izpratni par to, ka vienmēr ir iespēja gūt panākumus un dzīvē sasniegt savus mērķus, jo daudziem skolēniem ar mācīšanās grūtībām ir izcilas radošas spējas kādā noteiktā jomā. Līdz ar to skolēniem ar problēmām mācībās ir iespējas dzīvot piepildītu un veiksmīgu dzīvi, ja viņi jūtas laimīgi, mīlēti un atbalstīti, ja bērnu rosina un iedrošina pēc iespējas daudzveidīgāk izmantot savas radošas spējas, veltīt laiku atbilstošām nodarbībām, kas iepriecina un sagādā prieku.

Nopietns darbs veikts, lai sagatavotu informatīvu materiālu “Specifisku mācīšanās traucējumu ietekme uz izglītojamā nespēju apgūt vispārizglītošās pamatskolas programmu” Rīgas pilsētas Izglītības konferencei 2004. gada 3. decembrī.

Uzsākts darbs vienotu darbības principu izveidei visu Rīgas pašvaldības pedagoģiski medicīnisko komisiju darba sakārtošanai. Sniegta metodiska palīdzība pilsētas pedagoģiski medicīnisko komisiju speciālistiem, organizēti izglītojošie kursi un semināri. Notikušas piecas Rīgas pilsētas rajonu un

Buklets “Speciālais skolotājs vispārizglītošajā skolā”

22. tabula

Rīgas pilsētas rajonu/priekšpilsētu pašvaldības pedagoģiski medicīnisko komisiju darbība							
	Centrs	Kurzeme	Latgale	Vidzeme	Zemgale	Ziemeļi	Kopā
Pirmsskolas vecuma izglītojamie	1	350	334	241	0	66	992
Skolas vecuma izglītojamie	32	33	87	133	14	13	312
Apstiprināti mājas apmācībai	27	126	187	133	229	190	892

Speciālā pedagogija

priekšpilsētu pašvaldību pedagogiski medicīnisko komisiju vadītāju sanāksmes.

Galvenie turpmākās darbības virzieni

Galvenie turpmākās darbības virzieni ir saistīti ar normatīvo dokumentu izstrādi un darbu ar skolotājiem un atbalsta komisijām, kuru aprūpē ir bērni ar speciālajām vajadzībām vispārīgā skolā.

- Izstrādāt un ieviest vienotas darba atskaites sistēmu.

- Izveidot vienotu Rīgas pašvaldības pedagogiski medicīnisko komisiju, kā arī speciālu pašvaldības pedagogiski konsultatīvu centru skolēniem ar specifiskiem mācīšanās traucējumiem vai citām īpašām vajadzībām.

- 2004. gadā Rīgas vispārīgā skolā

skolās trūka speciālo skolotāju, kas prastu strādāt ar izglītojamajiem, kuriem ir specifiski mācīšanās traucējumi un citas speciālās vajadzības. 2005. gadā jārisina jautājums par plānotu sadarbības līguma slēgšanu ar kādu no Latvijas augstākajām mācību iestādēm, lai rastu iespēju pedagogiem pārkvalificēties un iegūt otrā līmeņa augstāko izglītību un speciālā skolotāja vispārīgā skolā kvalifikāciju.

- Lai veiksmīgāk nodrošinātu izglītojamo ar speciālajām vajadzībām integrēšanu un iekļaušanu vispārīgā skolā, iecerēts pilnveidot speciālo skolotāju profesionālo kvalifikāciju, organizējot pieredzes apmaiņas seminārus, lekcijas un praktisko nodarbību kursus.

- 2005. gadā turpināt Rīgas vispārīgā skolā speciālo pedagogu darba koordinēšanu un radušos teorētisko un praktisko problēmu risināšanu.

9

Audita un revīzijas nodaļa

Aizvadītajā gadā būtiski uzlabota Departamenta iekšējā audita sistēma. 2004. gada 13. janvārī stājās spēkā "Rīgas domes iekšējā audita nolikums" Nr. 87. Uz šī normatīvā dokumenta pamata tika pārprofilēta Audita un revīzijas nodaļas darbība, attīstot audita virzienu, tai skaitā tika identificētas sistēmas un noteikti riski, mainīta pārbaūžu veikšanas metodika, plānošana un rezultātu izvērtēšanas kārtība, kā arī tika pārstrādāti nodaļas darbu reglamentējošie dokumenti. Audita plānošanā, veikšanā un dokumentēšanā nodaļas darbinieki izmanto Latvijā esošās metodikas un normatīvos dokumentus attiecībā uz auditu gan valsts iestādēs, gan pašvaldībās. Tie ir: Rīgas domes iekšējā audita nolikums, Latvijas Pašvaldību audita vienību rokasgrāmata, Ministru kabineta 2003. gada 10. jūnija noteikumi Nr. 306 "Kārtība, kādā iestādē tiek veikts iekšējais audits", Finanšu ministrijas iekšējā audita

rokasgrāmata, Iekšējā audita standarti, Finanšu ministrijas ieteikumi par iekšējo auditoru ētikas principiem.

Uz minēto dokumentu bāzes 2004. gadā izstrādāta un ar Departamenta direktora rīkojumu Nr. 178 apstiprināta Departamenta iekšējā audita kārtība, pārstrādāts un ar rīkojumu apstiprināts nodaļas nolikums, kā arī izstrādāta un ar rīkojumu apstiprināta audita stratēģija, stratēģiskais audita plāns 2005.–2009. gadam, 2005. gada audita plāns, sistēmu risku novērtējums.

Saskaņā ar nodaļas nolikumu mērķis ir sekmēt kontroles sistēmas pilnveidošanu Departamentā un Departamenta pārziņā esošajās iestādēs. Nodaļa veic finanšu, lietderības, kvalitātes, vadības un citus auditus, veic revīzijas pēc procesa virzītāja pieprasījuma un piedalās tematiskajās pārbaudēs.

Departamenta iekšējā audita kārtība sniedz galveno iekšējās kontroles un audita terminu skaidrojumu, nosaka audita uzsākšanu un plānošanu, darba uzdevuma un citas dokumentācijas sagatavošanu, pārbaužu veikšanu un novērtēšanu, audita ziņojuma sagatavošanu un audita kvalitātes kontroli, auditu ieteikumu izpildes pārraudzību un apspriešanu, pārskatu par iekšējā audita darbu sagatavošanu un citus jautājumus.

Auditu stratēģija nosaka kārtību, kādā tiek nodrošināta regulāra iekšējās kontroles sistēmas darbības novērtēšana un pilnveidošana Departamentā un tā pārziņā esošajās iestādēs, kā arī stratēģiskās plānošanas kārtību, lietotās metodes, riska novērtējuma veikšanas kārtību.

Ņemot vērā identificēto sistēmu un procesu daudzumu, Audita un revīzijas nodaļai ar esošajiem resursiem ir ierobežotas spējas adekvātā laikā veikt auditus visās identificētajās sistēmās.

2004. gadā nodaļas darbinieki veica vienu tematisko pārbaudi Rīgas 199. pirmsskolas izglītības iestādē, vienu daļēju revīziju Rīgas 81. pirmsskolas izglītības iestādē par finansiālo un saimniecisko darbību 2002. un 2003. gadā, kā arī piecus auditus:

- 1) auditu par Departamenta Centra rajona nodaļas pārziņā esošo izglītības iestāžu audzēkņu ēdināšanas organizēšanu Natālijas Draudziņas ģimnāzijā, Rīgas Ļ. Tolstoja krievu vidusskolā, Rīgas 22. vidusskolā;
- 2) auditu Bērnu un jaunatnes sporta skolā "Jugla" par iestādes finansiāli saimniecisko situāciju;
- 3) auditu par Departamenta Latgales priekšpilsētas un Kurzemes rajona nodaļu pārziņā esošo izglītības iestāžu audzēkņu ēdināšanas organizēšanu 2003. un 2004. gadā Rīgas 72. vidusskolā,

Rīgas Anniņmuižas vidusskolā, Rīgas 34. vidusskolā, Rīgas 216. pirmsskolas izglītības iestādē, Rīgas 254. pirmsskolas izglītības iestādē;

4) auditu par sporta sacensību organizēšanu Departamenta Sporta virziena sporta sacensību un pasākumu apakšvirzienā;

5) auditu Bērnu un jaunatnes sporta skolā "Jugla" par iepriekšējā pārbaudē konstatēto pārkāpumu novēršanu.

Vērtējot auditu rezultātus, var secināt, ka katrā institūcijā eksistē dažāda līmeņa iekšējās kontroles sistēmas.

Veiktie auditu ir devuši ieguldījumu dažādu sistēmu darbībā:

- 1) uzlabota izglītības iestāžu audzēkņu ēdināšanas organizācija, tai skaitā precizēta norēķinu kārtība un uzskaites organizācija par skolēnu ēdināšanu, noteikta audzēkņu apmierinātība ar ēdināšanu dažādās skolās un izstrādāta vispārēja kārtība ēdināšanas uzlabošanai un veselīga uztura nodrošināšanai Rīgā;
- 2) apzināta sporta sacensību un sporta pasākumu realizācijas norise un sniegti ieteikumi sistēmas darbības uzlabošanai;
- 3) identificētas problēmas budžeta plānošanas procesā un sniegti ieteikumi uzlabojumiem;
- 4) pārbaudītajās iestādēs uzlabojusies finansiāli saimnieciskās darbības organizācija.

Lai veicinātu un nostiprinātu Departamenta struktūrvienību vadītāju izpratni par iekšējās kontroles sistēmām, auditu un vadītāju uzdevumiem iekšējās kontroles procesā, auditu rezultātu apspriešana un audita ieteikumu izvērtēšana notiek kopā ar attiecīgo sistēmu vadītājiem un atbildīgajiem darbiniekiem.

Veselības aizsardzība

Kopsavilkums

Departamenta Veselības aizsardzības nodaļa aktīvi darbojas preventīvo pasākumu jomā, rīko konferences, viktorīnas par veselības veicināšanu un saglabāšanu, risina pirmskolas izglītības iestāžu un skolēnu vakcinācijas, medicīniskā aprīkojuma un medikamentu iegādes jautājumus, organizē izglītības iestāžu medicīniskā personāla kvalifikācijas celšanas kursus, piedalās ēdināšanas kārtības izstrādē.

Rīgas pilsētas izglītības iestāžu audzēkņu veselības stāvoklis 2003. / 2004. mācību gadā sevišķi neatšķiras no bērnu un jauniešu veselības stāvokļa iepriekšējos mācību gados. 2003. / 2004. mācību gadā galvenokārt iezīmējas izglītojamo saslimšanas ar psihosomatiska veida slimībām, nervu sistēmas, redzes un gremošanas orgānu slimībām.

Izglītības iestādēs notiek skolēnu vakcinācija pret dažādām infekcijas slimībām, kas ir ķīla skolēnu infekcijas slimību novēršanai un seku mazināšanai.

Pirmsskolas un sākumskolas audzēkņiem palielinājusies saslimšana ar tādām infekcijas slimībām kā pedikuloze un kašķis. Sociāl-ekonomisku apstākļu dēļ pieaudzis to bērnu skaits, kas ietilpst tuberkulozes riska grupā.

2003. / 2004. mācību gadā krasi pieaudzis politraumu skaits gan skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs, gan ārpus izglītības iestādēm. Katru gadu pieaug to skolēnu skaits, kas cietuši no vardarbības ģimenē un vienaudzju vidū.

Galvenie darba rezultāti

2004. gada 1. jūnijā, Starptautiskajā bērnu tiesību aizsardzības dienā, notika pirmā Rīgas pilsētas konference par bērnu un jauniešu veselības aizsardzības problēmām "Bērnu veselība vakar, šodien, rīt", kurā piedalījās plašs klausītāju loks – medicīnas darbinieki, pedagogi, speciālie pedagogi, sociālie pedagogi, psihologi, LR Saeimas un Rīgas domes deputāti, ministriju, augstskolu un asociāciju pārstāvji, interesenti.

Par tradīciju ir kļuvuši 1996. gadā aizsāktie un skolēnu vidū populārie viktorīnu cikli "Gribu būt vesels" un "Būsim veseli", kuru tematika saistīta ar veselības veicināšanu un saglabāšanu, piemēram – "Pirmā palīdzība", "Vitamīni mūsu uzturā", "Saskarsme", "Rīcība nelaimes gadījumā", "Mūsu zobiņi balti", "Personīgā higiēna", "Veseli ēduši", "Atkarība". Aktīvu dalību pasākumā ņem arī līdzjutēji, kas, atbildot uz āķīgiem jautājumiem, demonstrē savu erudīciju.

Sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitātes Aroda un vides medicīnas katedru, izmantojot datorizētu podometrijas sistēmu PAD PROFESSIONAL, Rīgas izglītības iestāžu skolēniem vecumā no 12 līdz 19 gadiem veikts pētījums "Pēda un tās loma bērna un jaunieša stājas veidošanā". Līdz šim nebija detalizēti izpētīta Rīgas pamatskolu audzēkņu pēdas gareniskās un šķērsvelves augstuma pazemināšanās un saistība ar stājas traucējumiem un mugurkaula patoloģiju. Pētījuma rezultātā tika konstatēts, ka katram trešajam skolēnam, kuram diagnosticētas izteiktas pēdas problēmas, ir stājas traucējumi vai mugurkaula patoloģija.

Sadarbībā ar RD Labklājības departamentu uzsākta bezmaksas B hepatīta vakcinācija 14-gadīgiem Rīgas skolēniem un sākts Rīgas pirmsskolnieku un skolnieku elpošanas ceļu monitorings.

Uzsākta RD pakļautībā esošo sporta skolu audzēkņu veselības aprūpes apzināšana, medicīniskā aprīkojuma un medikamentu iegāde.

Departamenta Veselības aizsardzības nodaļa uzsākusi darbu pie 20 minūšu mācību videofilmas scenārija izstrādes par veselības aizsardzību ārkārtas situācijās, kā arī tiek izstrādāta civilās aizsardzības mācību programma.

Notika ēdināšanas kārtības izstrāde Rīgas pilsētas izglītības iestādēs un, organizējot kursus "Ēdināšanas organizācijas pilnveidošana izglītības iestādē", tika pabeigta iepriekšējā gadā uzsāktā 865 pirmsskolas izglītības iestāžu virtuves darbinieku izglītošana.

Problēmas

Satraucoša ir pirmsskolas izglītības iestāžu bērnu un skolēnu saslimšana ar infekcijas slimībām un augstais saslimšanas riska līmenis ar tuberkulozi. Jāveic plašāki preventīvie pasākumi darbā ar bērniem, skolotājiem un vecākiem.

Pieaug skolēnu un bērnu traumatisms gan izglītības iestādēs, gan ārpus tās, tas liek pievērst lielāku skolotāju un pieaugušo uzmanību traumatisma profilaksei.

Savlaicīga dažādu slimību diagnosticēšana var palīdzēt savlaicīgi izārstēt un novērst slimības pāriešanu akūtā vai hroniskā formā, skolu medicīniskais personāls varētu būt labs padomdevējs vecākiem.

Sporta skolu medicīnisko kabinetu iekārtošana un sertificēta medicīniskā personāla piesaistīšana darbam sporta skolās ir svarīga risināma problēma. Šīs ir skolas, kurās bērniem ir liela fiziska slodze, kas var izraisīt dažādas komplikācijas, akūtas reakcijas, ja bērns nav vesels vai ja slimība nav diagnosticēta.

Tikai 7 no Departamenta padotībā esošajām 17 sporta skolām ir medicīnas kabineti, pārējām 10 skolām tādu nav. Tikai 3 sporta

skolām no Departamenta padotībā esošajām ir medikamentu nodrošinājums skolēnu traumu gadījumos, pārējām tādu nav vai arī tas ir nepietiekams.

Nepieciešams uzlabot sporta skolu audzēkņu veselības aprūpi. 17 sporta skolās strādā 11 ārsti, no kuriem 8 ārsti ir sertificēti un tiesīgi strādāt Latvijas Republikā, un 10 medicīnas māsas, no kurām tikai 3 ir sertificētas.

1. Medicīniskais personāls

2003. / 2004. mācību gadā 328 Rīgas pašvaldības izglītības iestādēs strādāja 417 medicīnas darbinieku, no kuriem 372 bija sertificēti (89%) un 45 nesertificēti (11%). Izglītības iestādēs strādājošo medicīnas darbinieku kompetence vērtējama kā laba, jo viņi ir ieguvuši atbilstošu profesionālo izglītību.

Medicīnas darbinieki ik dienas sniedza izglītojamajiem pirmo palīdzību un nodrošināja neatliekamo medicīnisko palīdzību slimību un traumu gadījumos. Ārsti un medicīnas māsas pastāvīgi informēja vecākus par bērnu veselību un attīstības novirzēm un nepieciešamības gadījumā nosūtīja pie ģimenes ārsta.

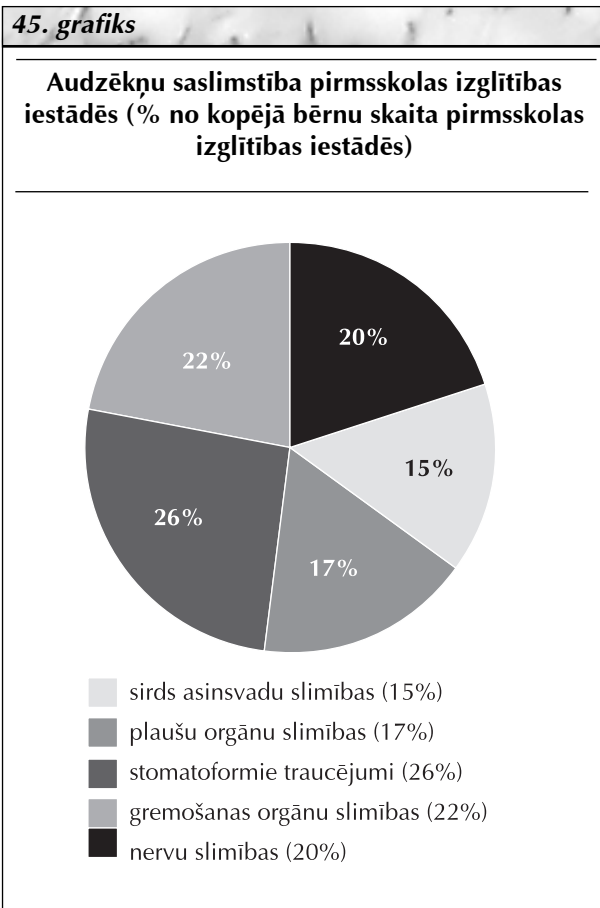
Medicīnas darbinieki sadarībā ar pedagogiem sekmēja integrācijas procesu bērniem ar īpašām vajadzībām atbilstoši viņu veselības stāvoklim un spējām, organizēja profilaktiskos pasākumus, popularizēja veselīgu dzīves veidu, kā arī regulāri sekoja higiēnas prasību ievērošanai un epidemioloģiskās drošības nodrošināšanai izglītības iestādē.

2. Pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņu veselības stāvoklis

Analizējot statistiskos datus par pirmsskolu audzēkņu veselības stāvokli, tas jāvērtē kā neapmierinošs. Bērnu saslimstības rādītāji joprojām ir augsti. Saslimstību skaits palielinās ar audzēkņu skaita pieaugumu pirmsskolas izglītības iestādēs.

Pieaug to bērnu skaits, kuriem ir valodas

Veselības aizsardzība

10

attīstības traucējumi. Tie ir katram sestajam audzēknim (14%). Joprojām bērniem ir problēmas arī ar adaptācijas traucējumiem izglītības iestādēs. Katram desmitajam pirmsskolas audzēknim (10% no visu bērnu skaita) konstatēta kāda nervu slimība.

Turpina pieaugt saslimšanas arī tādām infekcijas slimībām kā pedikuloze un kašķis, zarnu infekcijas un tuberkuloze.

2003./2004. mācību gadā no visiem 20 532 Rīgas pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņiem tuberkulozes riska grupā bija 2 234 bērni jeb katrs devītais bērns (11%).

Palielinoties virtuālo spēļu daudzveidībai un bērnu nekontrolētajai atkarībai no televīzora pārraidēm, datora ietekmes, proporcionāli pasliktinās bērnu redze. 2003./2004. mācību gadā no visiem pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņiem katram četrpadsmitajam audzēknim (7%) bija problēmas ar redzi. Salīdzinot bērnu veselības stāvokli ar iepriekšējiem

gadiem, jākonstatē, ka pieaugušas arī cita veida saslimšanas, tādas kā sirds asinsvadu, plaušu, gremošanas, endokrīnās sistēmas, nieru, balsta un kustību aparāta slimības, un tās bieži saistītas ar pazeminātu imunitāti, hipodinamiju, nepareizām ēšanas tradīcijām un pārāk biežo saskari ar sadzīves ķīmiju.

Pieaugot dzīves tempam, pieaug arī bērnu aktivitātes. Savukārt, pieaugot bērnu aktivitātem izglītības iestādē vai ārpus tās, palielinās bērnu traumatisms. Liela daļa atbildības jāuzņemas tieši vecākiem, kuri nav pasargājuši bērnus no smagajām sadzīves traumām vai transporta negadījumiem. Atbildība par traumu gadījumiem izglītības iestādē jāuzņemas iestādes vadībai, kas nav veikusi nepieciešamos drošības pasākumus.

2003./2004. mācību gadā Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs ir vairāk nekā 1376 traumu gadījumu. Tas nozīmē, ka katram divdesmit otrajam bērnam (4%) ir mīksto audu bojājumi, katram piecdesmit trešajam bērnam (2%) – galvas un sejas traumas. 2003./2004. mācību gadā pieaudzis traumu skaits, tai skaitā politraumu skaits arī ārpus izglītības iestādes.

3. Skolēnu veselības stāvoklis

Salīdzinot skolēnu veselības stāvokli ar iepriekšējiem mācību gadiem, nav vērojama veselības uzlabošanās. Joprojām vecāku nolaidības dēļ palielinās savlaicīgi nediagnosticētu un ielaistu, neārstētu slimību skaits, tās gala rezultātā pāriet hroniskā formā.

Ja 1996./1997. mācību gadā no visu skolēnu skaita tādi bija 238 gadījumi, tad 2003./2004. mācību gadā – jau apmēram 5 reizes vairāk jeb 1205 gadījumi.

Analizējot statistiskos datus par adaptācijas traucējumiem skolēniem vairāku gadu garumā, jāsecina, ka pieaug to skolēnu skaits, kuriem no pirmās līdz divpadsmitajai klasei ir problēmas adaptēties skolas vidē.

Katastrofāli pieaug redzes orgānu saslimšanas, kuras etioloģijā saskatāmi daudzi veselību kaitīgi ietekmējoši faktori. Problēmas ar redzi ir katram desmitajam skolēnam no visu skolēnu skaita Rīgas pilsētā.

2003. / 2004. mācību gadā, salīdzinot ar iepriekšējo mācību gadu, tuberkulozes riska grupā bērnu skaits pieaudzis no 5832 līdz 5957 gadījumiem jeb katram sešpadsmitajam bērnam (6%) ir risks saslimt ar tuberkulozi.

Sociāli nelabvēlīgi apstākļi un sociāli ekonomiskās problēmas ģimenē ir viens no iemesliem, kāpēc jaunieši sāk lietot apreibinošas vielas. Aizvien pieaug ambulatori ārstēto psihisko un neiroloģisko slimnieku skaits. Katram divdesmit devītajam skolēnam (3%) ir kāda nervu sistēmas saslimšana, kurai nepieciešama ilgstoša ārstēšana, katram divdesmitajam skolēnam (5%) – psihosomatiska saslimšana.

Neraugoties uz skolēnu izglītošanu par veselīga uztura paradumiem, joprojām pieaug ar gremošanas orgānu slimībām sirgstošo skolēnu skaits. 2003. / 2004. mācību gadā katram

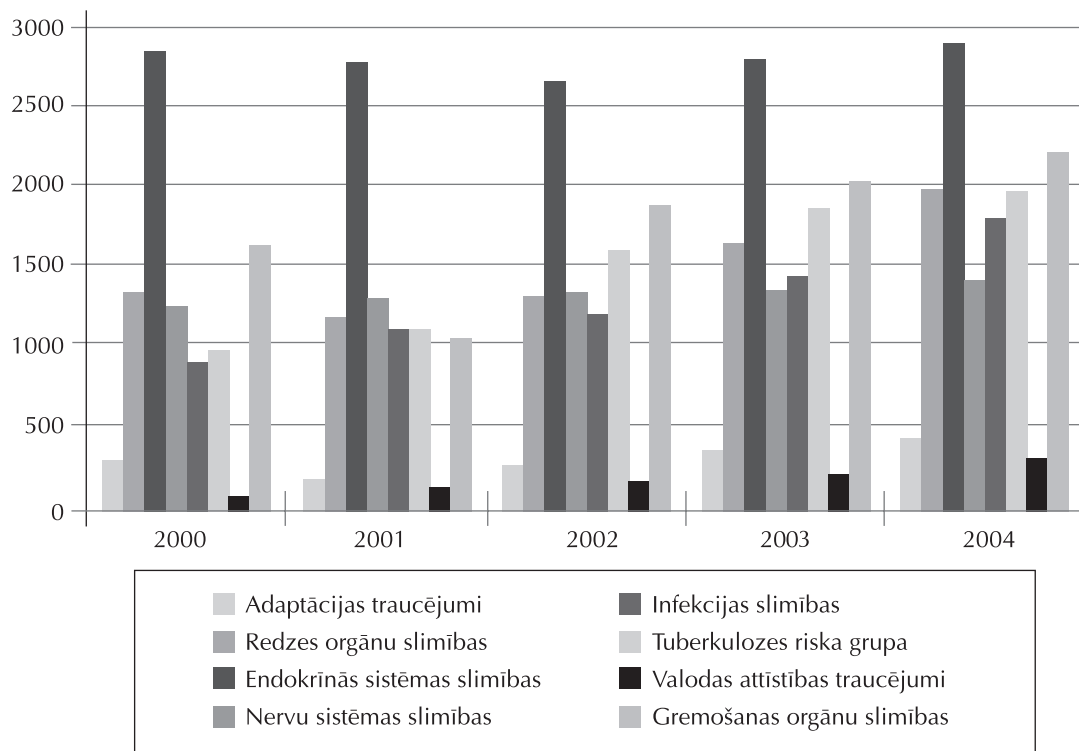
trīsdesmitajam skolēnam (3%) ir problēmas ar kuņģa-zarnu trakta slimībām. Diemžēl no visu skolēnu skaita katram četrdesmit devītajam skolēnam (1,8%) ir problēmas ar sirds asinsvadu slimībām, katram piecdesmit ceturtajam skolēnam (2%) ir problēmas ar izvadorgānu sistēmas slimībām.

Lielākā veselības problēma skolēniem visā pasaulē ir traumas un ievainojumi. Latvijā, tai skaitā Rīgā, nelaimes gadījumi ir viens no galvenajiem nāves cēloņiem vecuma posmā no 1 līdz 19 gadiem. Sabiedrībā valda uzskats, ka vairums traumu notiek nejauši, bet patiesībā ievainojumu rašanās lielā mērā ir saistīta ar tās vides raksturojumu, kurā cilvēki dzīvo, darbojas, kā arī ar lietām, ko viņi izmanto.

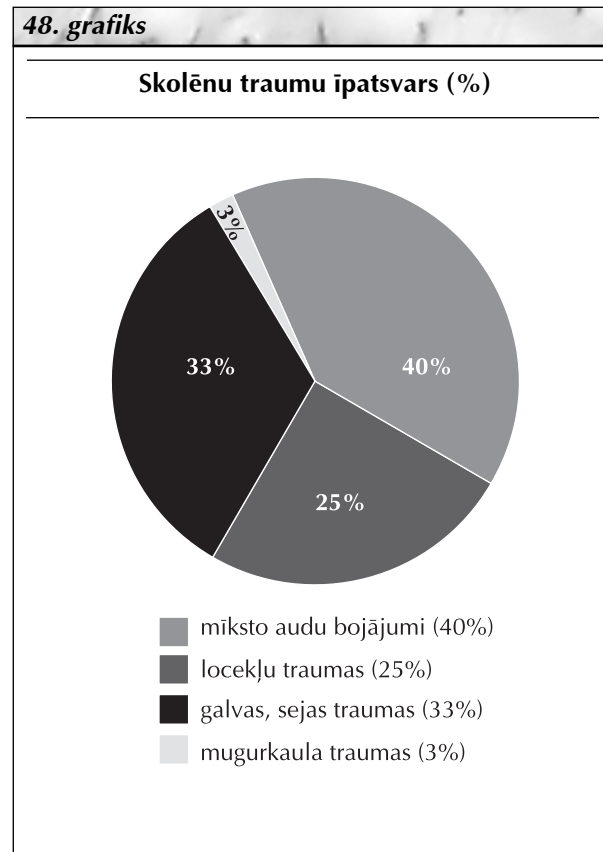
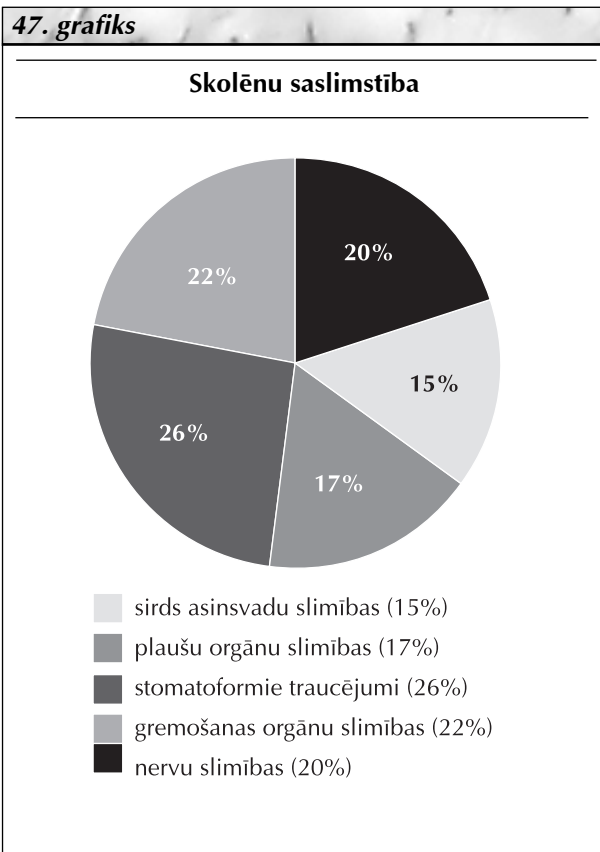
Jaunieši vairāk cieš no traumām, jo viņiem trūkst zināšanu un pieredzes, tie biežāk

46. grafiks

**Pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņu saslimstība
(% no kopējā bērnu skaita pirmsskolas izglītības iestādēs)**

Veselības aizsardzība

10

iesaistās riskantos pasākumos, viņus vada impulsivitāte, asu sajūtu meklējumi. Skolēni traumas iegūst gan skolā, gan ārpus tās. Salīdzinot ar iepriekšējiem mācību gadiem, 2003. / 2004. mācību gadā vairāk nekā 2 reizes ir pieaudzis traumu un ievainojumu skaits Rīgas skolās.

Skolās kopējais skolēnu traumu skaits ir 13 182, no tiem katram trīspadsmitajam skolēnam (7,6%) ir mīksto audu bojājumi, katram trīsdesmit pirmajam skolēnam (3,2%) – locekļu traumas un galvas un sejas traumas.

Savukārt ārpus skolas skolēnu traumu skaits ir 3 314, no tiem katram sešdesmit pirmajam skolēnam (1,6%) ir mīksto audu bojājumi, katram deviņdesmit deviņtajam skolēnam (1%) locekļu traumas, ir arī 7 nāves gadījumi (ceļu satiksmes negadījumi, vienaudžu vardarbība, noslikšana, ugunsgrēks).

2003. / 2004. mācību gadā procentuāli biežākais skolēnu traumu veids bija mīksto audu bojājumi – 40%, galvas un sejas traumas – 33% un 25% locekļu traumas.

4. Skolēnu atbrīvojumi no eksāmeniem

Katru gadu skolas apkopo datus par tiem skolēniem, kuri atbrīvojami no valsts pārbaudes darbiem. 2003. / 2004. mācību gadā Rīgas pašvaldības izglītības iestādēs kopumā no ieskaitēm un eksāmeniem atbrīvoti 9. klašu grupā – 736 skolēni jeb katrs deviņtais skolēns. Salīdzinājumā ar 1995. / 1996. mācību gadu, šis rādītājs ir 3 reizes lielāks. Savukārt no ieskaitēm un eksāmeniem 12. klašu grupā atbrīvoti – 458 skolēni jeb katrs divdesmit otrais skolēns (4,48%), kas salīdzinājumā ar 1995. / 1996. mācību gadu arī ir 3 reizes vairāk.

Lai gan katru gadu no eksāmeniem tiek atbrīvots liels skaits izlaiduma klašu skolēnu, tomēr iezīmējas tendence samazināties 12. klašu skolēnu atbrīvojumiem no valsts pārbaudes darbiem.

Saslimšanu, kuru rezultātā skolēni atbrīvoti no gala pārbaudījumiem, biežākās diagno-

zes ir nervu, gremošanas, endokrīnās sistēmas orgānu slimības, plaušu un sirds asinsvadu slimības, kā arī balsta un kustību aparāta slimības un akūtas traumas, operācijas.

Galvenie turpmākās darbības virzieni

Veselība lielā mērā ir atkarīga no mums pašiem. Pastāv uzskats, ka veselību 50% ietekmē apkārtējā vide, uzturs, dzīves un darba apstākļi, 20% – dzīves veids, 20% iedzimtība un tikai 10% medicīniskā aprūpe. Veselīgs dzīves veids un fiziskās aktivitātes ir mūsu veselības pamats.

Veselības veicināšana balstās uz principu, ka veselība var būt vēl labāka nekā pašlaik. Veselība ir tā, kas ļauj mums izpausties un realizēt sapņus. Spēja kļūt veselam, laimīgam un aktīvam sabiedrības dalībniekam lielā

mērā ir atkarīga no zināšanām, spējām un attieksmes, ko iegūst, kamēr vēl esi jauns, un no sava izglītības līmeņa. Laba veselība nozīmē spēju adaptēties apkārtējai videi un veikt nepieciešamās funkcijas optimālā līmenī.

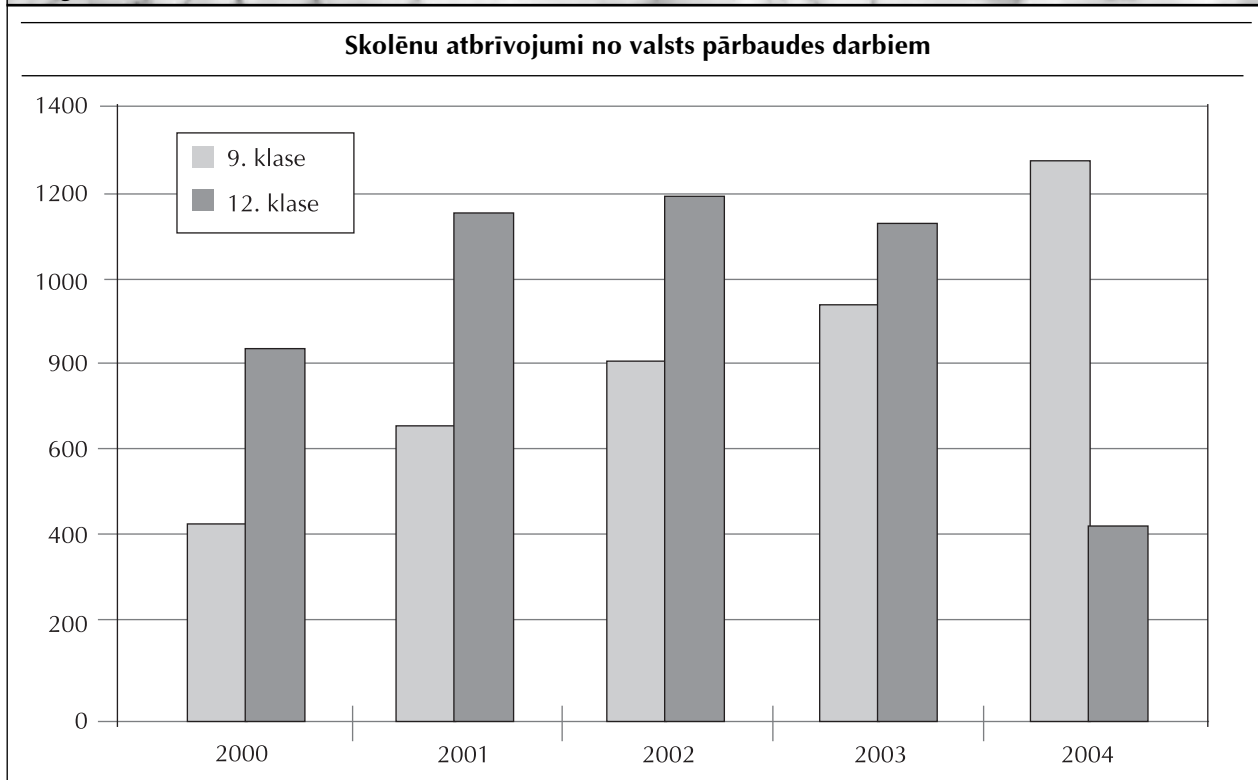
Departamenta Veselības aizsardzības nodaļa tāpat kā visos iepriekšējos pastāvēšanas gados savu iespēju robežās cenšas panākt izglītības iestāžu audzēkņu veselības veicināšanu un saglabāšanu katrā izglītības iestādē.

Lai sekmētu regulāru preventīvo pasākumu norisi izglītības iestādēs, nepieciešams finansējumu vismaz divkāršot.

Nepieciešams nodrošināt Departamenta padotībā esošās sporta skolas ar nepieciešamajiem medikamentiem, kā arī izveidot un iekārtot medicīnas kabinetus atbilstoši MK noteikumiem.

Nepieciešams rast papildu finansējumu skolēnu, viņu vecāku un izglītības iestāžu darbinieku izglītošanai par rīcību nelaimes gadījumos.

49. grafiks

Videocentrs

Aizvadītajā gadā videocentra krājumi papildinājušies ar 646 jauniem ierakstiem. Tā rezultātā videocentra fondus 2004. gada beigās veidoja 310 16 mm filmas (arhīva veidā) un aktīvie fondi – 5278 videoieraksti, 745 mūzikas ieraksti CD formātā, 35 CD – ROM mācību programmas un 140 ieraksti DVD formātā. Lielākā daļa iegādāto mācību materiālu ir videokasetēs, jo DVD piedāvājums (galvenokārt ārzemju mākslas filmas) nenodrošina skolu izglītības programmu vajadzības.

Daudzi jauni ieraksti tiek piedāvāti latviešu literatūrā un kultūrvēsturē, piemēram, virkne LTV cikla “Zelta ādere” raidījumu par māksliniekiem un rakstniekiem; raidījumu cikli “Kurzemes baznīcas”, “Ielas garumā”, “Klēts” u. c. Apkopoti jauni un iepriekšējo gadu “Nacionālās ģeogrāfijas” (“National Geographic”) ieraksti, to kopskaits ir vairāk nekā 250 sižetu, kuri tiek izmantoti, mācot vēsturi, pasaules ģeogrāfiju, kultūrvēsturi, bioloģiju un dabas zinātnes.

Sporta un veselības mācības skolotājiem ir iespēja izmantot dažādām fiziskās formas un vecuma grupām piemērotas sporta programmas, kuras ir sagatavojuši augstas kvalifikācijas sporta meistari un ārsti.

Plašās iespējas iepazīties ar latviešu tradīcijām, parašām, tautu tērpu īpatnībām, galda kultūru, modi, latviešu svinamām dienām, kā arī ar Latvijas pilsētu un rajonu vēsturisko izcelsmi var izmantot mājturības un civilo zinību pedagogi, izmantojot mācību darbā vairāk nekā 600 nosaukumu ierakstus.

750 populārzinātniskās filmas, animācijas filmas, literāro darbu ekranizācijas, LTV uzdevumi, koncerti un izglītojošu raidījumu

ieraksti ir paredzēti sākumskolu audzēkņiem.

Kultūras vēstures kursam ir apkopoti 640 vērtīgi un unikāli ieraksti, kurus mācību darbā izmanto ne tikai Rīgas skolotāji, bet arī augstskolu mācībspēki.

Svešvalodu apguvei skolotāji izmanto filmas oriģinālvalodā ar subtitriem latviešu, krievu vai angļu valodā.

Lielu atbalstu skolotāji un skolēni saņem projektu nedēļu ietvaros, atrodot videocentra fondos audiovizuālos materiālus visdažādāko projektu realizācijai.

2004. gadā Rīgas vidusskolas saņēma dāvinājumus no Komunistiskā terora upuru atbalsta un palīdzības fonda. Tās bija filmas “Sibīrijas bērni” un “Sibīrijas dienasgrāmatas” par izsūtīto latviešu likteņgaitām, IZM pasūtīto un LTV producēto (4×41 min.) Latvijas vēstures kursu “Latvija komunistiskā režīma gados”, kā arī studijas “Deviņi” producēto filmu par narkomānijas postošajām sekām – “Aiziet tumsā”.

Skolotāji un interešu iestāžu pedagogi aktīvi izmanto mūzikas disku fondu, ko veido pasaules slavenāko komponistu klasiskās mūzikas izlases un pasaules tautu nacionālo (etnisko) mūziku programmas, kā arī 125 latviešu mūziķu izlases. Maz pieprasītas bija nelielā CD-ROM disku fonda programmas, jo, tehnoloģijām attīstoties, CD-ROM formāts ir novecojis; pedagogi pārsvarā šos materiālus izmanto pašizglītošanās nolūkā.

Aizvadītā gada beigās skolotājiem tika piedāvāts neliels DVD disku fonds. Tirdzniecībā nav pieejami DVD ieraksti, kas būtu piemēroti skolu izglītības programmām, tāpēc pašreizējo videocentra DVD piedāvājumu var izmantot,

galvenokārt mācoties valodas (franču – 20 filmas, angļu – 62 filmas, spāņu – 2 filmas). Kultūras vēstures skolotājiem ir pieejami 12 izglītojoši materiāli DVD formātā, mūzikas cienītāji var sevi palutināt ar pasaulē slaveno dziedātāju koncertu ierakstiem. Vairāk nekā 10 nosaukumu darbi tiek piedāvāti civilo zinību apguvei. Pārējiem mācību priekšmetiem piedāvāto ierakstu skaits DVD formātā pagaidām ir niecīgs.

Videocentra fondu būtiska papildināšana ar pietiekamu kopiju skaitu un videofondu lietošanas noteikumi ļauj nodrošināt skolu pieprasījumu izpildi vajadzīgajā laikā. Tas dod iespēju skolotājiem plānot darbu ar video mācību materiāliem. No 147 Rīgas pašvaldības skolām videocentra fondus neizmantoja tikai 3 skolas – Kurzemes rajona Iļģuciema sākumskola, Rīgas Imantas sākumskola un Zemgales rajona Zolitūdes sākumskola.

Martā videocentra fondu katalogi tika ievietoti Departamenta skolu un izglītības iestāžu iekšējā tīklā. Tajās skolās, kurās interneta pieslēgums ir pieejams skolotājiem, e-tīklā ievietotie videocentra katalogi ļauj skolotājiem operatīvi uzzināt par sev vajadzīgo mācību līdzekli. Departamenta Datorcentra speciālisti radīja īpašu programmu, lai elektroniski varētu ievietot visus 3 videocentra katalogus ar īsām anotācijām. Aizvadītajā gadā skolām tika piedāvāti ieraksti 33 mācību priekšmetos.

Joprojām Rīgas skolās ir nepietiekams video tehnikas vienību skaits, jo tā nolietojas un tiek norakstīta. Jaunus video atskaņotājus ir iegādājies neliels skolu skaits, piemēram, Rīgas Jāņa Poruka vidusskola, Rīgas 13. vidusskola, Rīgas 18. vakara (maiņu) vidusskola, Rīgas Hanzas vidusskola, Rīgas 21. vidusskola, Rīgas 80. vidusskola, Rīgas pilsētas Pļavnieku ģimnāzija, Rīgas Krievu vidusskola, Rīgas 25. vidusskola, Rīgas 88. vidusskola, Rīgas Bišumuižas pamatskola (nosaukto skolu pedagogi plaši izmanto videocentra pakalpojumus). Nevienmērīgais un bieži nepietiekamais skolu klašu aprikojums ar video tehniku nerada iespēju visiem skolotājiem, kuri to vēlas, mācību procesā izmantot videomateriālus. Ir skolas, kuras regulāri izmanto videocentra fondus, bet kurās ir tikai viena video aparatūra (Rīgas 47. vidusskola, Rīgas 41. vidusskola, Rīgas 94. vidusskola, Rīgas 33. vidusskola, Rīgas 68. vidusskola). Labi nodrošinātas ar video tehniku un aktīvi izmanto videocentra pakalpojumus Rīgas Valsts 1. ģimnāzija (10), Natālijas Draudziņas ģimnāzija (24), Rīgas 40. vidusskola (10), Rīgas Rīnūžu vidusskola (17), Rīgas 10. vidusskola (16), Rīgas 46. vidusskola (17), Rīgas 25. vidusskola (26), Rīgas 80. vidusskola (15), Rīgas Klasiskā ģimnāzija (15).

Salīdzinot rajonu un priekšpilsētu sniegto informāciju (sk. 23. tabulu "Rīgas skolu

23. tabula

Rīgas skolu nodrošinājums ar video tehniku 2004. gadā				
Rajons un priekšpilsēta	Skolēnu skaits / klašu skaits	Skolotāju skaits	Videoiekārtu skaits	Videoiekārtu skaits uz klasēm / pedagogiem
Centra rajons	10832 / 451	1079	97	4 ½ / 11
Ziemeļu rajons	10824 / 487	1085	117	4 / 9
Kurzemes rajons	13731 / 566	1215	65	9 / 19
Zemgales priekšpilsēta	12704 / 537	1207	86	6 / 14
Vidzemes priekšpilsēta	21019 / 890	1943	168	5 / 11 ½
Latgales priekšpilsēta	20915 / 915	1851	229	4 / 8
Visa Rīga	90025 / 3846	8380	762	5 / 11

Videocentrs

nodrošinājums ar video tehniku”), nākas secināt, ka vissliktāk šajā ziņā klājas Kurzemes rajona skolām, kurās vienam skolotājam jeb uz 9 klasēm ir viena vienība aparatūras. Labāki rādītāji ir Ziemeļu rajona un Latgales priekšpilsētas skolās, kur uz 4 klasēm jeb uz 8–9 skolotājiem ir viena video iekārta. Vidēji Rīgā uz 5 klasēm un 11 skolotājiem ir viena video aparatūra. Ņemot vērā videocentra fondu lielo piedāvājumu un skolotāju pieprasījumu, kā arī skolās esošo videoierakstu skaitu (savi filmu fondi laika gaitā ir izveidojušies vairākās Rīgas skolās, piemēram, Puškina licejā, Āgenskalna ģimnāzijā, Rīgas Franču licejā, Rīgas 63. vidusskolā, Rīgas 92. vidusskolā, Rīgas 28. vidusskolā, Rīgas Centra sākumskolā u. c.), video

tehnikas skaits Rīgas skolās ir nepietiekams.

Izglītības iestāžu pieprasījumu analīze liecina, ka 2004. gadā palielinājies to Rīgas izglītības iestāžu pedagogu skaits, kuri izmanto Departamenta audio vizuālo mācību materiālu fondus. Paralēli Rīgas pašvaldības skolām videocentrs nodrošināja vēl 58 citu izglītības jeb ar bērnu interesēm saistītu iestāžu pedagogu pieprasījumus. Praktiski tika pieprasīti visi videocentra fondos esošie ieraksti: neliela daļa nosaukumu (2,2%) vienu līdz divas reizes, 26% nosaukumu līdz 20 reizēm, pārējie videofonda ieraksti (71,8%) vairāk nekā 20 reizes. Visu Rīgas pedagogu vajadzības mācību ierakstu ziņā bija prioritāras un laicīgi tika nodrošinātas.

Bibliotēka

Departamenta bibliotēkas attīstība 2004. gadā

Noslēdzot 2004. gadu, Departamenta bibliotēkas krājumu veidoja 9359 vienības (skaitā nav iekļauti abonētie preses izdevumi), krājuma pieaugums gadā – 497 vienības. Jaunieguvumu sadalījums pa zinātņu nozarēm ir šāds: sabiedriskās zinātnes – 164, dabas zinātnes – 36, tehniskās zinātnes – 42, māksla – 162, valodniecība un literatūrzinātne – 53, vēsture un ģeogrāfija – 37, reliģija – 3 vienības.

Abonēti 51 nosaukuma periodiskie izdevumi. No tiem 23 nosaukumi ir Latvijas preses izdevumi un 28 – ārpus Latvijas izdotie zinātniski teorētiskie un zinātniski metodiskie žurnāli dažādos mācību priekšmetos, psiholoģijā, pedagoģijā, skolvadībā.

2004. gada beigās bibliotēkā reģistrēto lasītāju skaits – 826. Salīdzinot ar pagājušo gadu, lasītāju skaits pieaudzis par 149 cilvēkiem.

Izsniegumu skaits (izsniegums uz mājām, lietošana uz vietas bibliotēkā, lietošanas termiņa pagarinājumi, kopijas, citu iestāžu darbinieku un studentu apkalpošana lasītavā) – 8549 vienības.

Bibliotēkas elektroniskajā katalogā ir 7200 ierakstu. Daļa bibliogrāfisko aprakstu tiek saņemti no Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bibliogrāfijas institūta, kas garantē to atbilstību starptautiskajiem standartiem, kā arī meklēšanu pēc vienotiem kritērijiem. Diemžēl izdevēji Latvijā laikus nenodrošina grāmatu obligātā eksemplāra piegādi LNB, kas liedz savlaicīgi izveidot grāmatu aprakstus. Tādēļ daļa bibliogrāfisko aprakstu tiek veidoti bibliotēkā uz vietas, tas ir darbietilpīgs process. Bibliotēkā tiek katalogizēta arī ārvalstīs izdotā literatūra.

Analītisko izrakstu datu bāzē – 45 500

ierakstu. Šie ieraksti tiek ņemti no Bibliogrāfijas institūta, bet aptver tikai Latvijā izdotu un departamenta bibliotēkā atrodamo presi. Diemžēl ārvalstīs izdotās periodikas apstrādi nav iespējams nodrošināt.

Departamenta darbiniekiem tiek piedāvāti starpbibliotēku abonenta pakalpojumi, izmantojot LNB fondu.

1. Rīgas skolu bibliotēku nodrošinājums ar mācību grāmatām

Viens no skolas bibliotēkas uzdevumiem ir nodrošināt skolēnus ar mācību grāmatām atbilstoši izglītības standarta prasībām. Rīgā priekšpilsētās un pilsētu rajonos situācija ir atšķirīga. Piemēram, Kurzemes rajonā pilnībā ar mācību grāmatām nodrošināti visi sākumskolas un Rīgas 71. vidusskolas skolēni, Centra rajonā – 90% skolēnu, Zemgales – 75%. Zemgales priekšpilsētas bibliotēkārū metodiskās apvienības vadītāja Līva Pakalna veikusi aptauju rajona skolu bibliotēkās un konstatējusi, ka ir tādas skolas kā, piemēram, Zolitūdes sākumskola, Rīgas 7. internātpamatskola, Rīgas Zolitūdes ģimnāzija, Rīgas 5. pamatskola, kuru nodrošinājums ar mācību grāmatām ir 100%. Virs 90% ir nodrošināti Rīgas Bišumuižas pamatskolas, Rīgas Šampētera vidusskolas un 61. vidusskolas skolēni. Viszemākie rādītāji ir Āgenskalna Valsts ģimnāzijai – 52%, Friča Brīvzemnieka pamatskolai – 45%, Rīgas 94. vidusskolai – 35%.

2004. gadā valsts finansējums Rīgas skolām mācību grāmatu iegādei bija Ls 321 719.

Mācību procesā tiek izmantotas ne tikai mācību grāmatas, bet arī citi mācību līdzekļi – uzdevumu krājumi, vingrinājumi, darba burtņicas u. tml. Lai noskaidrotu skolu kopējo

Bibliotēka

nodrošinājumu ar mācību līdzekļiem, Zemgales priekšpilsētas skolu bibliotekāri aizpildīja aptaujas anketu, kurā norādīja, kādi mācību līdzekļi katrā klasē konkrētā mācību priekšmetā tiek izmantoti, kurus no tiem skolēni var saņemt skolas bibliotēkā, bet kuri ir jāpērk vecākiem.

Visgrūtāk nokomplektēt mācību līdzekļus ir to skolu bibliotēkām, kuru skolotāji un skolēni vēlas mācību procesā izmantot visjaunākās grāmatas un labāk izvēlas tās pirkt par vecāku līdzekļiem, nekā izmanto grāmatas, kuras jau ir skolas bibliotēkā, bet tik labi neatbilst skolotāja prasībām. Par vecāku līdzekļiem galvenokārt tiek pirktas grāmatas svešvalodu mācībām, jo ar katru gadu piedāvājums kļūst aizvien daudzveidīgāks.

Skolas nodrošinājumu ar mācību grāmatām ietekmē arī skolas bibliotekāra profesionalitāte. Šī darba veikšanai nepieciešams labi pārzināt bibliotēkas fondu, skolas izglītības programmas un standartus, kā arī prast labi sadarboties ar kolēģiem, lai izvēlētos tos materiālus, kas vislabāk atbilst skolēnu interesēm, pieredzei un vajadzībām.

Skolu bibliotēku otru fonda daļu veido uzziņu literatūra, vārdnīcas, rokasgrāmatas, daiļliteratūra, metodiskā literatūra. Skolu bibliotēkām ir nepieciešams papildfinansējums ne tikai mācību grāmatu iegādei, bet arī alternatīvu mācību līdzekļu, uzskates materiālu, uzziņu literatūras, metodiskās literatūras, daiļliteratūras, video un audio materiālu iegādei, kā arī tādu materiālu ieguvei, kas atbalstītu projektu darbu skolā un dažādu pasākumu organizēšanu, piemēram, gadskārtu svinības vai putnu dienas u. c.

Iespēju robežās tiek organizētas biblio-

tekārās stundas. Piemēram, kādā stundā, kuras tematika bija "Viss par degunu", izmantojot spēles metodi, skolēni mācījās meklēt informāciju vārdnīcās, enciklopēdijās, folkloras krājumos. Noslēgumā bija jādemonstrēja mājās sagatavotā prezentācija. Tādējādi skolas bibliotēka dod iespēju skolēniem attīstīt prasmes un iemaņas, kas nepieciešamas mācībām no sākumskolas līdz universitātei.

2004. gadā mācību līdzekļu iegādei un skolu bibliotēku fondu komplektēšanai Rīgas pašvaldība izlietoja Ls 280 106. Katra Rīgas skola nosaka, kādam mērķim paredzētas un tieši kuras grāmatas ir jāiegādājas (skat. 24. tabulu).

2. Skolu bibliotēku tehniskais nodrošinājums

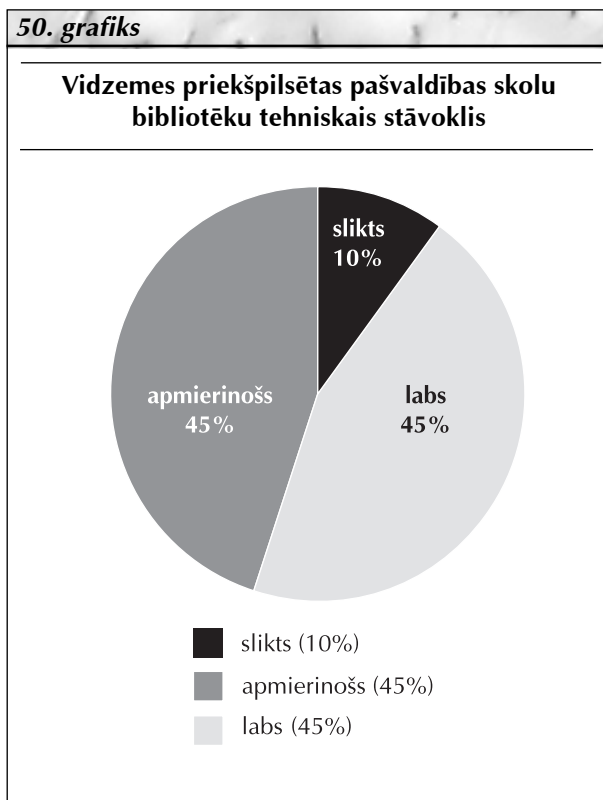
Informācijas ieguves process, šī procesa nodrošinājums, kā arī pakalpojumu paplašināšana ir skolas bibliotēkas pamatuzdevums un problēma. Pakāpeniski bibliotēkās arvien vairāk tiek izmatotas informācijas tehnoloģijas: dators, bibliotēkas datorprogrammas un interneta pieslēgums. Kā pozitīvs piemērs jāmin skolas, kurās ir abonements, lasītava, mācību grāmatu krātuve, lietotājiem pieejams dators un internets, ir iespējama atlasītās informācijas kopēšana, video un audio materiālu pieejamība, līdz ar to kopumā tiek veidota informatīva, radoša darba vide, kas sekmē skolēnu informācijas iegūšanas prasmju veidošanos un attīstību.

Rīgas skolu bibliotēku telpu un tehniskais stāvoklis ir atšķirīgs. Ir skolas, kurās bibliotēkai ir atvēlētas pārāk mazas telpas un

12

24. tabula

Rīgas Centra rajona skolu piešķirtā finansējuma izlietojums grāmatu iegādei				
Skola	Skolēnu skaits	Mācību grāmatas. (Valsts finansējums (Ls))	Mācību grāmatas. (Pašvaldības finansējums (Ls))	Daiļliteratūra (Ls)
Natālijas Draudziņas ģimnāzija	966	3462	2787	999
Rīgas Ķ. Tolstoja krievu vidusskola	332	1355	1181	13
Rīgas Ukrainu vidusskola	272	1165	871	–

rezultātā nav iespējas izveidot atsevišķu telpu lasītavai un mācību grāmatu krātuvei. Atsevišķas zāles lasītājiem ir Rīgas 34. vidusskolā, Rīgas 69. vidusskolā, Rīgas Ostvalda vidusskolā un Rīgas Anniņmuižas vidusskolā. Iespēju robežās skolu bibliotēkas ir centušās iekārtot lasītājiem vismaz darba vietas fonda izmantošanai, piemēram, Centra rajonā un daļā Kurzemes rajona bibliotēku.

Vidzemes priekšpilsētas skolu bibliotekāri bibliotēku telpu tehnisko stāvokli vērtē kā apmierinošu vai sliktu, jo telpu rekonstrukcijas, kapitālie vai kārtējie remontu pēdējo reizi ir veikti sen – 1965. gadā (1 skolā), 1978. gadā (2 skolās), 1988. gadā (1 skolā), 1990.–1998. gadā (4 skolās).

Izremontētās telpās atrodas pamatskolas “Rīdze” un Rīgas M. Lomonosova krievu vidusskola bibliotēka. Ilgu laiku remonts nav bijis Ilģuciema un Rīgas 41. vidusskolas bibliotēkā.

Daļa skolu bibliotēku izmanto LIIS programmu “Bibliotēka”, piemēram, Rīgas Rīnūžu vidusskola, Rīgas Daugavgrīvas vidusskola, Rīgas Centra humanitārā vidusskola, Rīgas 3. vidusskola u. c. Programmu ALISE izmanto

Rīgas 47. vidusskola, bet Rīgas Valsts 1. ģimnāzija lieto skolas absolventa izstrādātu oriģinālprogrammu. Interneta pieslēgums bibliotēkā ir pieejams tikai 5 Centra rajona skolās, 9 Vidzemes priekšpilsētas skolās. Ir skolas, kuru bibliotēkās nav datoru: Rīgas 34. vidusskolā, Rīgas 54. vidusskolā, Rīgas 68. vidusskolā u. c.

3. Aktualitātes skolu un Departamenta bibliotēkā

Turpinās skolu bibliotēku reģistrācija Bibliotēku reģistrā. Vissliktākā situācija ir Latvijas priekšpilsētā – 2004. gadā vēl nebija reģistrējušās 16 skolu bibliotēkas. Bibliotēku reģistrējot, jāiesniedz tās darbības nolikums, tas nozīmē, ka ir apzināti katras konkrētas bibliotēkas mērķi un uzdevumi.

Skolu bibliotekāri ir profesionāli kvalificēti darbinieki, kas atbild par bibliotēkas darba plānošanu un vadīšanu. Viņi regulāri paplašina savas profesionālās zināšanas un iespēju robežās apgūst jaunās informācijas tehnoloģijas. Piemēram, Centra rajona nodaļā izstrādāti un IZM saskaņoti tālākizglītības kursi “Skolu bibliotēku attīstības virzieni informācijas sabiedrībā”, kuros tiek nostiprinātas prasmes un iemaņas meklēt informāciju dažādās datu bāzēs. Tā kā skolā parasti strādā viens bibliotekārs, tad būtiska ir savstarpējā sadarbība un pieredzes apmaiņa. Lai apvienotu un rosinātu skolu bibliotekārus saliedētai profesionālai aktivitātei, tika dibināta Latvijas Skolu bibliotekāru asociācija (LSBA), kuras darbā ir iesaistījušies Rīgas skolu un Departamenta bibliotekāri.

2004. gada nogalē Cēsu pilsētas ģimnāzijā organizējam LSBA konferenci, tajā bija iespējams iepazīties ar Cēsu rajona skolu bibliotekāru darba pieredzi, ar skolu bibliotēku akreditācijas procesu, ar prasībām skolu bibliotekāru izglītībā un tālākizglītībā, kā arī tika apmeklētas Cēsu pilsētas bibliotēkas.

LSBA sastāvā izglītības iestāžu bibliotekāriem bez pieredzes bibliotekārajā darbā organizējam 36 stundu kursus “Skolas bibliotēkas darba organizācija un informācijas resursu integrēšana mācību procesā”.

Bibliotēka

Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 347 sadarbībā ar Skolotāju izglītības centru tika organizēti 36 stundu kursi "Pedagoģijas pamati izglītības iestāžu bibliotekāriem".

Lai sekmētu savu profesionālo izaugsmi un dalītos pieredzē, apmeklējam seminārus, piedalāmies tālākizglītības projektos un LSBA valdes darbā.

2004. gadā bija iespēja piedalīties starptautiskā pedagoģiskā seminārā Somijā "Aktīva pilsonība. Bibliotēkas, muzeji un kultūras mantojums aktīvai pilsonībai. Informācijas tehnoloģijas – atslēga aktīvai pilsonībai?" Iepazināties ar Ziemeļvalstu modeli iedzīvotāju iesaistīšanai pašvaldību darbā un aktīvas pilsonības mācīšanas kompetencēm, ar tālākizglītojamā sagatavošanu darbam ar pieaugušo auditoriju.

Dalība seminārā "Bibliotēku, arhīvu un muzeju sadarbība digitālā vidē" deva iespēju uzzināt par Kultūrkapitāla fonda realizējamās mērķprogrammas projektiem un 2005. gada projektu konkursu.

Iesaistīšanās tālākizglītības projektā "Bibliotēku sistēma Spānijā" deva iespēju apmeklēt septiņas lielas Spānijas bibliotēkas. Ļoti noderīga bija tikšanās ar Spānijas Kultūras ministrijas Bibliotēku apakšdirekcijas speciālistēm, kuras sniedza pilnīgu pārskatu par bibliotēku sistēmu valstī un bibliotekāra profesiju.

Galvenie turpmākās darbības virzieni

12

Bibliotēkas fondi tiek komplektēti, balstoties uz tās mērķiem un uzdevumiem, un ir vērsti uz pašreizējo un nākotnes lasītāju pieaugošajām vajadzībām. Tādēļ, papildinoties bibliotēkas fondam, ļoti aktuāls ir telpu jautājums. Problemātiski ir izvietot fondu, nepieciešama atsevišķa lasītava, abonementa nodrošinājumam un telpas darbiniekiem.

2004. gadā bija plānots uzsākt bibliografēt ārvalstīs izdotos zinātniski metodiskos un zinātniski teorētiskos žurnālus. Tie ir žurnāli dažādos mācību priekšmetos: psiholoģijā,

pedagoģijā, skolvadībā u. c. (kopā 72 nosaukumi). Darbs netika uzsākts, jo Nacionālajā bibliotēkā šie žurnāli netiek komplektēti, kā arī to apraksti netiek saņemti no citām bibliotēkām Latvijā. Tas norāda, ka Departamenta bibliotēkas fonds ir zināmā mērā unikāls un specifisks – 1/10 daļa no elektroniskajā katalogā aptvertajiem izdevumiem un 1/6 daļa no analītiskajiem izrakstiem attiecas uz pedagoģiju. Ir ievērojami audzis arī fonda apjoms (7200 ierakstu elektroniskajā katalogā un 45 500 ierakstu analītisko izrakstu datu bāzē), tādēļ būtu nepieciešams 2006. gadā nodrošināt elektroniskā kataloga un analītiskās datu bāzes pieejamību internetā. Lai to īstenotu, nepieciešams instalēt sistēmas moduli (apakšsistēmu) ALISE WebPAC, kura izmaksas ir Ls 900. Šī apakšsistēma piedāvā iespēju skatīt Latvijas bibliotēkas tīmeklī, citiem vārdiem – Latvijas bibliotēku virtuālo kopkatalogu www.isalise.lv. Tiek plānots veikt periodikas iekļaušanu elektroniskajā katalogā un veidot anotācijas katram žurnāla numuram. Darbs aizsāksies ar 2005. gadā ārvalstīs izdoto periodiku.

Bibliotēkas kataloga pieejamība internetā sniegtu vēl vienu iespēju – bibliogrāfiskajam aprakstam varētu pievienot anotāciju. Tas nozīmē, ka ir iespējams aprakstīt žurnāla saturu kopumā un pēc šiem kritērijiem lasītāji spētu atlasīt informāciju. Tas zināmā mērā atrisinātu problēmu, ka informācija bibliotēkā ir, bet tā nav operatīvi pieejama. Katras bibliotēkas prestižu un fonda izmantošanas ērtumu nosaka sistēmas piedāvāto iespēju izmantošana pilnībā.

Departamenta bibliotēkas kataloga iekļaušana virtuālajā kopkatalogā, visu sistēmas piedāvāto iespēju izmantošana, ērtas un mūsdienīgas informācijas nodrošināšana ir nākotnes iecere.

2004. gadā netika aizsākts arī otrs attīstības virziens – monogrāfijās ietvertu atsevišķu nodaļu vai rakstu bibliografēšana, jo vispirms bija jāpabeidz fonda rekatalogizācija, kas nodrošinātu elektronisko pieeju bibliotēkas fondam. To plānots pabeigt 2005. gadā.

Sekretariāts

2004. gadu Sekretariāta darbinieki uzsāka, izvērtējot iepriekšējā gadā paveikto un pārskatot savus amata pienākumus. Gada laikā pieauga darba apjoms un radās nepieciešamība papildināt amatu aprakstus un mainīt esošo darbu sadalījumu, tādējādi panākot augstāku darba efektivitāti un precīzāku dokumentu apriti un izpildes kontroli.

Lai atvieglotu savu darbu un informētu departamenta darbiniekus par iespējām, kā iegūt informāciju no Rīgas domes lietvedības informatīvās sistēmas (RDLIS), tika organizētas vairākas lekcijas Departamenta vadībai un darbiniekiem, kā arī sniegtas individuālas konsultācijas par to, kā lietot RDLIS, kā ar sistēmas palīdzību iegūt informāciju par dokumentu apriti Departamentā un Rīgas domē un kā iegūt informāciju par Rīgas domē pieņemtajiem normatīvajiem aktiem.

Sekretariāta darbu 2004. gadā skaitliskā izteiksmē var raksturot šādi:

- rediģēti (sagatavoti) rīkojuma projekti un reģistrēti 2704 direktora rīkojumi;
- saņemtas un reģistrētas 2842 vēstules, kas adresētas Departamentam;
- rediģētas, reģistrētas un nosūtītas 2016 atbildes vēstules un Departamenta iniciatīvas vēstules;
- saņemtas un nosūtītas 796 dienesta vēstules citām Rīgas domes struktūrvienībām un Rīgas domes vadībai;
- rediģēti un reģistrēti 2065 līgumi;
- rediģēts un reģistrēts 41 Rīgas domes lēmumprojekts;

- rediģēti un reģistrēti 20 Rīgas domes priekšsēdētāja rīkojumu projekti;

- reģistrēti un noformēti 172 pašvaldības iepirkumi;

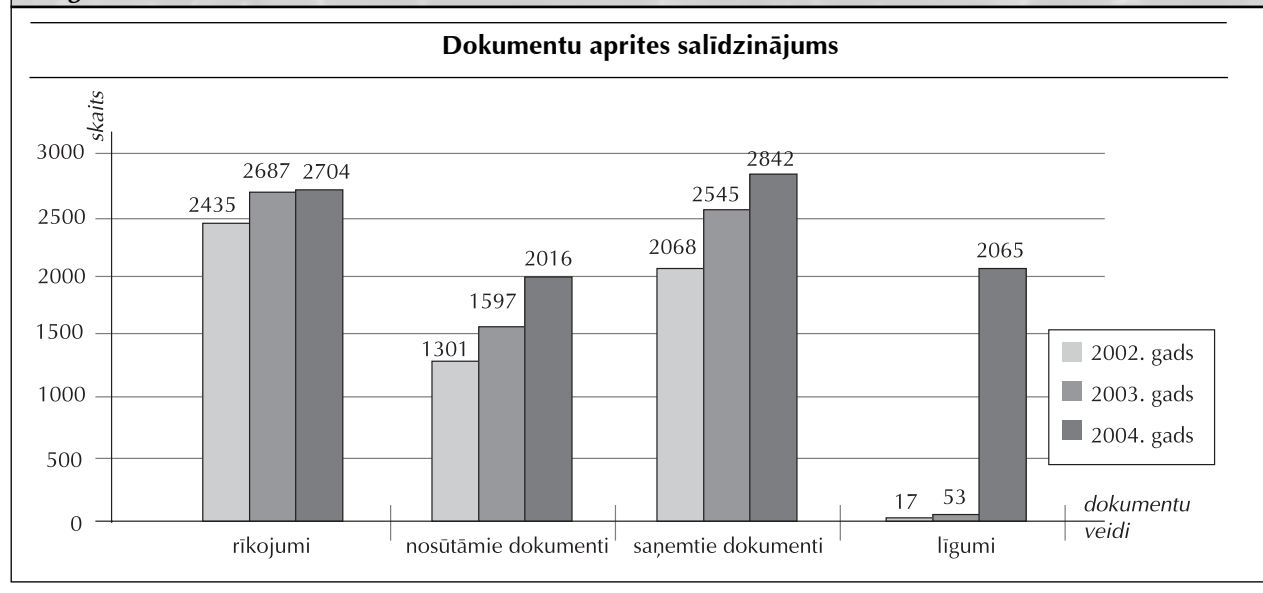
- sagatavotas (sastādīta darba kārtība, no-komplektēti sēdēs izskatāmie dokumenti) un protokolētas 39 Departamenta vadības apspriedes, kā arī citas departamenta organizētās sēdes, apspriedes un tikšanās.

Departamentam adresētie iesniegumi galvenokārt bija par problēmām, kas saistītas ar Departamenta padotībā esošo iestāžu ēku slikto tehnisko stāvokli, kā arī iestāžu vadītāji izteica lūgumus finansēt sadzīves tehnikas, biroja tehnikas un mācību līdzekļu iegādi. Savukārt saņemto sūdzību galvenais temats bija par izglītības iestādes administrācijas vai skolotāju netaisno rīcību pret skolēniem vai par administrācijas izdarītajiem Darba likuma pārkāpumiem pret darbiniekiem.

Arī 2004. gadā Sekretariāta darbinieki turpināja kontrolēt, lai laicīgi tiek sagatavotas atbildes uz Departamentam adresētajām vēstulēm, iesniegumiem un sūdzībām, kā arī laicīgi sagatavoti jautājumi izskatīšanai 40 Rīgas domes Izglītības, jaunatnes lietu un sporta komitejas sēdēs.

Saskaņā ar Latvijas Valsts arhīva ģenerāldirekcijas instrukciju ne retāk kā reizi 5 gados jāveic lietu esības un fiziskā stāvokļa pārbaude iestādes arhīvā. 2004. gadā arhivāre pārbaudīja Sporta virziena dokumentus un pēc dokumentu apskates konstatēja, ka dokumentu fiziskais stāvoklis ir labs, bet iztrūkst dažu dokumentu, kuru meklēšana plānota 2005. gadā. Arhivāre veica arī 2002. gada dokumentu apstrādi nodošanai glabāšanā Latvijas Valsts arhīvā.

51. grafiks

Inženiertehniskā darbība

Kopsavilkums

Departamenta Inženiertehniskā nodaļa veic padotībā esošo izglītības iestāžu apsekošanu, tehniskā stāvokļa novērtēšanu un nosaka nepieciešamo remontdarbu apjomu, renovācijas, rekonstrukcijas un atsevišķu remontdarbu prioritātes, kā arī sagatavo investīciju projektu pieteikumus un kontrolē noslēgto līgumdarbu izpildi.

Latvijā ir izstrādāti normatīvie dokumenti, kas atbilst ES prasībām objektu sakārtošanā. Nepieciešamie naudas līdzekļi šādai ēku sakārtošanai ir jāmeklē arī ES fondos, jo pašreizējā pašvaldības budžeta programma to nespēj īstenot. Nākamā gada budžetā Rīgas dome ir piešķīrusi papildlīdzekļus ēku renovācijām un kapitālajiem remontdarbiem.

2004. gadā prioritāte bija remontdarbu un renovācijas projektu veikšana pašvaldības padotībā esošajās izglītības iestādēs, tai skaitā notika grupu telpu atjaunošana pirmsskolas izglītības iestādēs.

Galvenie darba rezultāti

13

Pilnībā izpildīta centralizētā programma "Remontdarbi izglītības iestādēs", veikti atsevišķu inženierkomunikāciju un būvelementu remontdarbi par Ls 1 270 600, noslēgti 66 līgumi par dažādu apjomu remontdarbiem.

No pašvaldību savstarpējiem norēķiniem veikti remontdarbi par Ls 219 040. Noslēgti 75 līgumi.

Ministru kabinets 2004. gadā piešķīra finansējumu Ls 105 000 apmērā astoņu izglītības iestāžu remontdarbiem. Nodaļas darbinieki administrēja pirmsskolas izglītības ie-

stāžu jauno grupu telpu remontdarbu līgumu izpildi. Izremontētas 27 grupu telpas par Ls 451 600.

2004. gadā izlietoti Ls 50 000 septiņu pirmsskolas izglītības iestāžu labiekārtošanas darbiem.

Nodaļas darbinieki regulāri piedalījās RD Īpašuma pārvaldes organizētās iepirkumu komisijas darbā, kura izraudzījās uzņēmējus izglītības iestāžu remontdarbu veikšanai.

Turpināti sanitārtehnikas sistēmas remontdarbi pirmsskolas iestādēs. 2004. gadā 4 pirmsskolas izglītības iestādēs tika veikta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas nomaiņa par Ls 174 270 (sk. 5. sarakstu).

Logu konstrukciju nomaiņas programma tiek īstenota jau trešo gadu, un ir nomainīti logi gandrīz 1/3 izglītības iestāžu. 2004. gadā iesākta logu konstrukciju nomaiņa 21 izglītības iestādē, to pabeigs 2005. gadā (sk. 4. sarakstu).

Ir izstrādāti un iesniegti daudzi projektu pieteikumi ES strukturālo fondu līdzekļu piesaistei izglītības iestāžu ēku siltumenergoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu veikšanai.

Problēmas

Liela daļa izglītības iestāžu ir izvietos ēkās, kuras būvētas sešdesmitajos–astoņdesmitajos gados, un tām nepieciešama renovācija un remontdarbi. Šo ēku būvēšanas, celtniecības materiālu inženierkomunikāciju kvalitāte ir atbilstoša ēku celtniecības brīža prasībām un darba kvalitātei. Ēku ekspluatācijas laikā ir izdarīti lielākoties kosmētiskie remontdarbi, bet nav veikti renovācijas darbi, un visu inženierkomunikāciju un atsevišķu būvelementu tehniskais stāvoklis ir kritisks.

Rīgas dome piešķir līdzekļus programmai "Remontdarbi izglītības iestādēs", taču tās apjoms nav pietiekams. Šie līdzekļi ļauj veikt tikai neliela apjoma neatliekamās remontdarbus. Līdzšinējais finansējums nesedz ikgadējos amortizācijas izdevumus, un stāvoklis ar katru gadu pasliktinās. Izglītības iestāžu vadītāji kosmētiskos remontus finansē no skolu brīvajiem līdzekļiem. 2004. gadā tika sastādīts budžeta pieprasījums skolu remontdarbiem 2005. gadā, un Rīgas dome atbalstīja palielinājumu Ls 1,5 milj. apmērā.

Kopš Latvija ir iestājusies ES, tai jārespektē un jāpilda normatīvi objektu sakārtošanai. Pēdējos gados ir izstrādāti un stājušies spēkā jauni normatīvie akti, kas saskaņoti ar Eiropas Savienības prasībām, bet objektu sakārtošanai atbilstoši izvirzītām prasībām finansējums nav paredzēts.

1. Izglītības iestāžu tehniskā stāvokļa novērtējums

Saskaņā ar Rīgas domes priekšsēdētāja rīkojumu Nr. 880 Īpašuma departamenta valdījumā atrodas Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta lietojumā esošās pašvaldības ēkas. Īpašuma departaments slēdz nomas līgumus ar juridiskām un fiziskām personām par nekustamo īpašumu (zemi un telpām), kuru izmanto pašvaldības finansētās izglītības iestādes.

Departamenta padotībā atrodas 147 vispārējās izglītības iestādes, 148 pirmsskolas izglītības iestādes un 32 interešu un sporta izglītības iestādes ar kopējo ēku platību ap 1,1 milj. m². Par 11 objektiem tiek slēgti telpu nomas līgumi ar juridiskām personām – VNĪA, ēku īpašniekiem, citām pašvaldības struktūrvienībām.

Izglītības iestāžu lietojumā esošās ēkas būvētas galvenokārt 20. gs. 50.–80. gados, un līdz šim ēku kompleksie renovācijas darbi veikti dažos atsevišķos objektos. Normatīvajos dokumentos noteiktais inženierkomunikāciju kalpošanas ilgums ir 20–25 gadi. Līdz ar to praktiski visu objektu inženierkomunikācijas ir morāli un fiziski nolietojušās. Paaugstinātas

bīstamības apstākļus rada elektroinstalācijas tehniskais stāvoklis.

Nesakārtotas un nepareizi veiktas ārējo lietu ūdeņu novadīšanas sistēmas ekspluatācijas dēļ tiek applūdināti ēku pagrabu un cokolu stāvi, kā arī tiek bojātas pagraba sienu konstrukcijas. Savukārt jumta segumi ar skārda pārklājumu ir sarūsējuši, ir bojāts latojums un koka spāres, kā arī bēniņu pārseguma koka sijas un pārseguma koka klājs; savietoto jumtu ruberoīda segumi ir bojāti gan mehāniski, gan arī sapuvuši; kārniņu un šifera seguma jumti drūp.

Lielpaneļu skolu un bērnudārzu ēkās paneļu šuvju nekvalitatīva izpildījuma un neveikta remonta dēļ mitrums nokļūst uz telpu iekšsienām un tiek bojāta iekšējā apdare. Logu koka konstrukcijas ir nolietojušās, daļēji satrupējušās un apdraud bērnu drošību.

Gandrīz visu izglītības iestāžu sanitārtehnikas sistēma ir nolietojusies. Nepieciešams nomainīt visus cauruļvadus un sanitāro mezglu apdari, rekonstruēt apkures sistēmu, samazināt siltumpatēriņu.

Pēc aptuveniem aprēķiniem, ikgadējie amortizācijas izdevumi sasniedz Ls 25 milj. gadā. Līdzšinējais finansējums tos nesedz, situācija pasliktinās.

Kritiskā situācijā ir logu konstrukcijas, to tehniskais stāvoklis, tāpēc ir arī liels siltumenerģijas patēriņš. Logu nomaiņa to samazinātu, uzlabojot energoekonomijas rādītāju.

Raksturīga problēma ir elektroenerģijas patēriņa paaugstināšanās, ko izraisa mācību procesa nodrošināšana atbilstoši mūsdienu prasībām (arī skolu datorizācija). Lielākais elektroenerģijas patēriņš ir saistīts ar energoietilpīgu skolas apgaismojumu, tāpēc rekonstrukcijas gaitā jāveic rūpīga katras konkrētas telpas funkcionālā apgaismojuma analīze.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Valsts darba inspekcija, Vides veselības centrs u. c. regulāri apseko izglītības iestādes un konstatē nopietnas atkāpes no pieņemto normatīvu prasībām. Gandrīz visām izglītības iestādēm tika izvirzītas šādas pretenzijas:

- nav automātiskās ugunsdzēsības sistēmas;
- nedarbojas mehāniskās ventilācijas sistēmas;

Inženiertehniskā darbība

■ virtuves bloka plānojums neatbilst prasībām (nav atdalītas ēdienu plūsmas, tiek izmantotas novecojušas tehnoloģiskās iekārtas, prasībām neatbilstoši apdares materiāli);

■ prasībām neatbilst mācību telpu iekārtojums un apgaismojums;

■ sporta zāļu palīgtelpas neatbilst higiēnas prasībām.

Šos trūkumus var novērst, izstrādājot ēku renovācijas projektus. Tā tiks atrisinātas minētās problēmas, kā arī vienlaikus būtu veikts izglītības iestāžu pārplānojums un, ja nepie-

25. tabula

Nr. p.k.	Institūcija	Darbu raksturojums	Finansējuma avots	Finansējuma apjoms
1.	Departaments	Remontdarbi avārijas un pirmsavārijas situācijas novēršanai, lokāla inženierkomunikāciju, būvelementu nomaiņa un remonts	Pamatbudžets Pašvaldību savstarpējo norēķinu līdzekļi Valsts budžeta mērķdotācijas	1 616 003 390 004 52 000
2.	RD Īpašuma departaments	Kompleksie renovācijas darbi. Atsevišķu inženierkomunikāciju nomaiņas programma	Privatizācijas fonds Rīgas domes investīcijas	213 966 2 164 218
3.	SIA "Rīgas pilsēt būvnieks"	Jaunu objektu būvniecība un projektu izstrādes vadība	Rīgas domes investīcijas Attīstības fonds	104 200 108 400
4.	Izglītības iestādes	Kosmētiskais remonts	Iestādes budžeta brīvie līdzekļi, vecāku brīvprātīgās iemaksas, līdzekļi no maksas pakalpojumiem	Nav uzskaitīts
Kopā				4 648 791

26. tabula

Nepieciešamais finansējums minēto remontu veikšanai gadā				
Nr.p.k.	Darbu nosaukums	Ilgadējais apjoms	Vidējās izmaksas	Finanšu apjoms un finansējuma avoti
1.	Kosmētiskais remonts	~ 275 000 m ²	25 Ls/m ²	Ls 6 875 000
2.	Remonts avārijas un pirmsavārijas situāciju novēršanai			Ls 1 500 000
3.	Renovācijas darbi (kompleksie, atsevišķu programmu realizācija)	48 000 m ²	400 Ls/m ²	Ls 19 200 000
KOPĀ:				Ls 27 575 000

13

ciešams, projektētas arī piebūves. Savukārt Latvijas būvnormatīvi noteic, ka, izstrādājot ēku renovācijas projektus, obligāti ir jāparedz norobežojošo konstrukciju siltumizolācija un ēku pieejamība personām ar īpašām vajadzībām. Problēmas risinājumam nepieciešama ES fondu piesaiste.

2. Remontdarbu finansējuma avoti un to apjomi

Ar izglītības iestāžu remontdarbiem, rekonstrukciju un būvniecību 2004. gadā nodarbojās četras pašvaldības institūcijas, kuras turpinās darbu arī 2005. gadā.

SIA "Rīgas pilsēt būvnieks" veica būvdarbus 5 izglītības iestādēs. Norādītajās summās ietilpst būvdarbu izmaksas, projektēšana, mēbeļu un aprīkojuma izmaksas.

3. Neatliekamie remontdarbi un kompleksie renovācijas un rekonstrukcijas darbi izglītības iestādēs

2004. gadā vairāk nekā 100 iestādēs veikti atsevišķu būvelementu vai inženierkomunikāciju remonts, galvenokārt jumta seguma remonts un atsevišķu sanitārtehnisko sistēmu daļējs remonts.

Kompleksos renovācijas un rekonstrukcijas darbus, kas šobrīd tiek veikti, izmantojot RD

investīciju līdzekļus, nosacīti varētu iedalīt divās grupās:

- 1) atsevišķu būvelementu vai inženierkomunikāciju remontdarbi;
- 2) izglītības iestāžu pilna apjoma renovācijas un (vai) rekonstrukcijas darbi.

Šie darbi tiek veikti pēc sertificētu speciālistu atzinumiem, kuros norādīti objekti, kas atrodas viskritiskākajā stāvoklī. Diemžēl to objektu skaits, kuros nepieciešami šie darbi, pārsniedz reālās iespējas. Šobrīd valsts līdzdalība projektu īstenošanā ir minimāla.

Departaments sadarbībā ar RD Īpašuma departamentu un SIA "Rīgas pilsēt būvnieks" ir iesniedzis Rīgas attīstības fondā pieprasījumus Rīgas domei līdzekļu piesaistīšanai projektēšanas darbiem:

- Mangaļsalas stacionārajam sporta un atpūtas kompleksam – projekta izstrādei (Ls 105 420);
- A. Pumpura Rīgas 11. pamatskolai – papildu līdzekļu ieguvei projekta pabeigšanai (Ls 9500);
- reģionālajiem sporta centriem – projektu izstrādei (Ls 102 900);
- skeitlaukumiem – projektu izstrādei (Ls 46 500).

4. Atsevišķu būvelementu vai inženierkomunikāciju remontdarbu programmas

2004. gadā ir īstenotas divas finansiāli apjomīgas atsevišķu būvelementu vai inženier-

1. saraksts

SIA "Rīgas pilsēt būvnieks" izpildītie būvdarbi izglītības iestādēs 2004. gadā

Izglītības iestāde	Finansējuma apjoms (Ls)
Āgenskalna ģimnāzija Āgenskalna ielā 21a	20 717
Rīgas Itas Kozakevičas Poļu vidusskola Nīcgales ielā 15	35 368
Rīgas 49. vidusskola K. Valdemāra ielā 65	151 837
Rīgas Teikas vidusskola Aizkraukles ielā 14	348 033
Rīgas 95. vidusskolas viesu māja Vienības gatvē 178, korp. 2	35 514

Inženiertehniskā darbība

komunikāciju remontdarbu programmas:

- logu konstrukciju nomaiņas programma;
- programma sanitārtehnikas sistēmas remontdarbiem pirmsskolas izglītības iestādēs.

4.1. Logu konstrukciju nomaiņas programma

Logu konstrukciju nomaiņai 21 izglītības iestādē iedalīti Ls 400 000. Šī programma tiek īstenota jau trešo gadu, un ir nomainīti logi gandrīz 1/3 izglītības iestāžu, taču apsekojumi liecina, ka programma jāturpina, līdz visās izglītības iestādēs tā tiks īstenota. Šos darbus veic Latvijā reģistrētas logu konstrukciju ražotāju-firmas, kas tiek izraudzītas konkursu kārtībā.

Logu konstrukciju nomaiņa ir arī efektīva siltumenergoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu kompleksa sastāvdaļa. Tā ļauj ietaupīt līdz 20 procentiem siltumenerģijas.

4.2. Sanitārtehnikas sistēmas remontdarbi pirmsskolas izglītības iestādēs

Sanitārtehniskās sistēmas remontdarbiem 4 pirmsskolas izglītības iestādēm iedalīti Ls 174 270. Sanitārtehniskās sistēmas nolietotāšanās ir vispārzināms fakts. Celtniecības periodā izmantoto materiālu, sanitārtehnisko iekārtu un darbu kvalitāte ir ļoti zema, un laika gaitā stāvoklis ir kļuvis pavisam nepieņemams. Pirmsskolas izglītības iestāžu apsekojumi liecina, ka sanitārtehniskos remontdarbus nepieciešams turpināt. Darbu gaitā pilnībā tiek nomainīti nolietoto cauruļvadi un veikti sanitāro mezglu apdares darbi. Darbus veic Latvijas Republikā licencētas firmas, kas tiek izraudzītas konkursa kārtībā.

Minētās programmas no kopējā problēmu

2. saraksts

Investīciju līdzekļu izlietojums 2004. gadā	
Izglītības iestāde	Finansējuma apjoms (Ls)
Rīgas 1. internātpamatskola – internāta ēka Maskavas ielā 178	803 162
Rīgas 1. internātpamatskola – skolas ēka Maskavas ielā 178	176 672
Kārļa Videnieka Rīgas 77. vidusskola Avotu ielā 44	13 438
Rīgas 33. vidusskola Stūrmaņu ielā 19	168 475
Rīgas Ukrainu vidusskola Visvalža ielā 4	116 384
Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde "Madariņa" Dagmāras ielā 3	55 037
Rīgas 71. vidusskolas sporta laukums Ilģuciema ielā 6	15 316

3. saraksts

Ministru kabineta izdalītie līdzekļi remontdarbu veikšanai izglītības iestādēm 2004. gadā	
Izglītības iestāde	Finansējuma apjoms (Ls)
Rīgas 23. pirmsskolas izglītības iestāde Stabu ielā 22	7 000
Rīgas 170. pirmsskolas izglītības iestāde Sadovņikova ielā 20	5 000
Rīgas 213. pirmsskolas izglītības iestāde Vesetas ielā 11	20 000
Rīgas 49. vidusskola K.Valdemāra ielā 65	20 000
Strazdumuižas internātvidusskola – attīstības centrs vājredzīgiem un neredzīgiem bērniem Juglas ielā 4a	70 000

Inženiertehniskā darbība

loka tika izdalītas atsevišķi, jo inženierkomunikācijas un konstruktīvie elementi bija viskriticākajā stāvoklī.

5. Nepieciešamie īpašuma ikgadējie remonta apjomi un tā finansējuma lielums

Ņemot vērā izglītības iestāžu intensīvo ikdienas noslogojumu un iepriekšējo gadu apsaimniekošanas pieredzi, ir noteikts veicamo remontu biežums izglītības iestāžu ēkās:

- telpu kosmētiskais remonts – vidēji reizi četros gados, t. i., 275 000 m² gadā;
- remonta avārijas un pirmsavārijas situāciju novēršanai (lokāla inženierkomunikāciju un atsevišķu būvelementu nomaiņa un remonts, dabas stihiju postījumu novēršana) – vadoties no

konkrētās situācijas un ekspertu vērtējuma;

- renovācijas darbi, kas saistīti ar inženierkomunikāciju rekonstrukciju, ēku norobežojošo konstrukciju siltināšanu un mūsdienu prasībām neatbilstošu telpu pārplānojumu – vidēji reizi 25 gados.

Šeit kaut kā pietrūkst vai ir kas par daudz. Ņemot vērā vidējās tirgus cenas, izmaksas šo darbu veikšanai sasniegtu 400 miljonus latu.

6. Uzsākto projektu realizācijai nepieciešamie līdzekļi

26. tabulā norādītas projektā iekļautās darbu izmaksas projekta izstrādes brīdī. Pasūtītājam jāprecizē darbu izmaksas, ņemot vērā inflāciju un pasūtītāja rezervi.

27. tabula

Uzsākto projektu realizācijai nepieciešamie līdzekļi			
Nr.p. k.	Darba raksturojums	Nepieciešamais finansējums	Piezīmes
1.	Uzsākto komplekso renovācijas un (vai) rekonstrukcijas remontdarbu pabeigšana	7 585 000	
2.	Izstrādāto komplekso renovācijas un (vai) rekonstrukcijas darbu projektu realizācija	19 107 993	
3.	Darba stadijā esošo projektu realizācija	19 170 000	Prognozējamās būvdarbu izmaksas
4.	Logu konstrukciju nomaiņas programma 180 objektos	17 550 000	Logu konstrukcijas pilnībā tiktu nomainītas visās izglītības iestādēs
5.	Santehnikas sistēmas nomaiņa pirmsskolas izglītības iestādēs 70 objektos	2 800 000	Santehnikas sistēma pilnībā tiktu nomainīta visās pirmsskolas izglītības iestādēs
6.	Cieto kurināmo katlu māju modernizācija 16 objektos	500 000	Pilnībā tiktu realizēta katlu māju modernizācija
KOPĀ:		66 712 993	

Inženiertehniskā darbība

Galvenie turpmākie darbības virzieni

Šobrīd izglītības iestāžu remontdarbi tiek finansēti praktiski tikai no pašvaldības līdzekļiem. Valsts līdzdalība pašvaldību finansēto izglītības iestāžu sakārtošanā ir ļoti niecīga. ES struktūrfondu finansiālā atbalsta saņemšanai ir sagatavots projekts logu konstrukciju nomaiņai. Iespējamais finansējuma apjoms – 1,2 miljoni latu.

Valsts investīciju līdzekļu piesaistei iesniegti četru speciālo internātskolu rekonstrukcijas pieteikumi.

Iestāžu apsekojumi, to vadītāju iesniegumi un valsts kontrolējošo institūciju sastādītie

akti liecina par to, ka tuvākā laikā nepieciešams sagatavot un uzsākt vismaz četru jaunu programmu realizāciju. Tās ir:

- teritorijas labiekārtošanas programma (nožogojuma, kā arī gājēju celiņu atjaunošana, skolas stadiona teritorijas sakopšana);
- elektroapgādes sistēmas rekonstrukcija visās izglītības iestādēs;
- virtuves bloku rekonstrukcija;
- cieto kurināmo katlu māju modernizācija.

Papildus būtu jāpalielina katras iestādes budžets, ēkas uzturēšanas izdevumu segšanai. Nepieciešams slēgt līgumus par inženierkomunikāciju apkalpi, palielināt iespējas veikt kosmētiskos un sīkos remontus, nodrošināt normatīvajos aktos paredzēto ekspluatācijas izdevumu (elektroinstalācijas pretestību mērī-

4. saraksts

Logu konstrukciju nomaiņa izglītības iestādēs 2004/ 2005. gadā

Rīgas Daugavgrīvas vidusskola Parādes ielā 5
Bērnu un jauniešu centrs "Daugmale" Jēkabpils ielā 19a
Rīgas 4. speciālā internātpamatskola Tirzas ielā 2
Rīgas Mežaparka vidusskola Inčukalna ielā 2
Rīgas Šampētera vidusskola Šampētera ielā 98
Rīgas speciālā internātpamatskola Aglonas ielā 57
Rīgas 55. speciālā pirmsskolas izglītības iestāde Slokas ielā 208
Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde "Riekstiņš" Riekstu ielā 14
Rīgas 224. pirmsskolas izglītības iestāde Prūšu ielā 82
Rīgas 253. pirmsskolas izglītības iestāde Ilūkstes ielā 28
Rīgas 21. vidusskola Tomsona ielā 35

Rīgas 6. vidusskola A. Čaka ielā 102
O. Kalpaka Rīgas Tautas daiļamatū pamatskola Skrindu ielā 1
Rīgas pirmsskolas izglītības iestādē "Viršu dārzs" J. Cimzes ielā 3
Rīgas 74. vidusskolā Induļa ielā 4
Rīgas 228. pirmsskolas izglītības iestāde "Annele" Annīņmuižas bulvārī 78
Rīgas 241. pirmsskolas izglītības iestāde Hipokrāta ielā 25
Rīgas 100. vidusskola Laimdotas ielā 42
Rīgas 89. vidusskola Hipokrāta ielā 27
Rīgas 212. speciālā pirmsskolas izglītības iestāde Malnavas ielā 4
Rīgas 61. pirmsskolas izglītības iestāde Vaidavas ielā 11

13

5. saraksts

Sanitārtehnikas sistēmas remontdarbi pirmsskolas izglītības iestādēs 2004. gadā

Rīgas 262. pirmsskolas izglītības iestāde Lubānas ielā 127
Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde "Dzirnaviņas" Tālavas gatvē 7
Rīgas 129. pirmsskolas izglītības iestāde "Cielaviņa" Dammes ielā 42
Rīgas 218. speciālā pirmsskolas izglītības iestāde – internāts bērniem ar dzirdes traucējumiem Ikšķiles ielā 12

Inženiertehniskā darbība

jumu, jumta nesošo konstrukciju apstrādes ar ugunsdrošu materiālu, dzeramā ūdens kvalitātes analīžu u. c. izdevumu) segšanu.

Departaments piedāvā šādus izglītības iestāžu remontdarbu finansēšanas principus:

- Departamenta pamatbudžetā avārijas un pirmsavārijas situācijas novēršanai, lokālu inženierkomunikāciju un būvelementu remontiem līdzekļus palielināt līdz 1,8 milj. latu gadā;

- pasūtītāja pamatbudžetā paredzēt līdzekļus ilgtermiņa programmu realizācijai – 10% apmērā no IJSD kopējā budžeta, t. i., 8–9 milj. latu gadā;

- no kopējiem RD investīciju līdzekļiem 20% apjomu paredzēt izglītības iestāžu kom-

plekso renovācijas un (vai) rekonstrukcijas darbu veikšanai, t. i., 5–8 milj. latu gadā.

Šāds finansējuma sadalījums un apjoms ļautu plānot izglītības iestāžu remontdarbus ilgākā laika posmā un uzsākt reālus darbus objektu sakārtošanā atbilstoši mūsdienu prasībām.

Ir nepieciešams atrisināt no gada uz gadu atlikto valsts vai privāto nekustamo īpašumu maiņu problēmu objektos, kuros izvietojušās pašvaldības izglītības iestādes. Ir jāizstrādā kopēja stratēģija valsts nozīmes izglītības, interešu izglītības un sporta objektu renovācijas un remontdarbu veikšanai un finanšu līdzekļu piesaistīšanai no valsts investīcijām un ES fondiem.

Sabiedriskās attiecības

Departamenta Sabiedrisko attiecību nodaļā strādā trīs speciālisti – nodaļas vadītājs, galvenais speciālists un vortāla “e-skola” redaktors.

2004. gadā Sabiedrisko attiecību nodaļas galvenie uzdevumi un mērķi bija

- sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu informēšana par izglītības, jaunatnes un sporta aktualitātēm galvaspilsētā, par Departamenta darbību, tā kompetencē esošo jautājumu risināšanu un rīkotajiem pasākumiem;

- Departamenta oficiālā viedokļa un informācijas izplatīšana un skaidrošana;

- preses apskatu veidošana un elektronisko plašsaziņas līdzekļu informācijas apkopošana, kā arī analīze;

- Departamenta elektronisko resursu – vortāla “e-skola”, oficiālās mājas lapas un vortāla “Sports Rīgā” – satura veidošana un uzturēšana;

- sadarbība ar Rīgas domes Sabiedrisko attiecību un informācijas nodaļu pilnīgākai Departamenta darbības atspoguļošanai;

- Departamenta informatīvo materiālu sagatavošana un izdošana, stendu izgatavošana;

- Departamenta ārējās un iekšējās komunikācijas īstenošana (preses konferenču, prezentācijas un nominācijas pasākumu rīkošana, darbinieku kopsapulču un pasākumu organizēšana);

Departamenta informatīvie bukleti

- Departamenta fotoarhīva veidošana un izstāžu rīkošana;

- Departamenta vizuālā tēla izveidošana un īstenošana, prezentācijas priekšmetu izgatavošana;

- Departamenta dalības izstādē “Skola” organizēšana;

- sadarbība ar visām Departamenta pārraudzībā esošajām iestādēm – bērnudārziem, skolām, interešu izglītības iestādēm, sporta skolām un sporta klubiem informācijas aprites nodrošināšanai.

2004. gadā Sabiedrisko attiecību nodaļa;

■ Izveidojusi divus informatīvos bukletus par Departamenta darbības virzieniem trīs valodās – latviešu, angļu un krievu.

■ Elektroniskajā vidē uzsākusi sadarbību ar portālu “Apollo”, portālu “Notikumi”, ziņu aģentūru BBI un internettelevīziju STV, veiksmīgi turpinājusi sadarbību ar ziņu aģentūrām LETA un BNS.

Ziņa no vortāla “Apollo”

Skolu apmeklējums 2. septembrī

«Apollo»

Piektdiena, 3. septembris (2004) 09:19

2. septembrī Rīgas mazākumtautību skolas apmeklēja 94,9% skolēnu.

Pamatojoties uz Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta (RD IJSD) direktora 20.04.2004. rīkojumu Nr. 482 par informācijas sniegšanu, kas paredz Rīgas mazākumtautību skolu direktoriem trīs dienu laikā pēc politiskām akcijām, kurās mācību laikā tiek iesaistīti skolēni, elektroniski iesniegt Departamenta Informācijas un analīzes nodaļā informāciju par skolēniem, kas attiecīgajās dienās nav apmeklējuši skolu, Departaments mazākumtautību skolām lūdza sniegt informāciju par situāciju skolā 2004. gada 2. septembrī.

Apkopojot skolu iesūtīto operatīvo informāciju, Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departaments paziņo, ka 2004. gada 2. septembrī mazākumtautību skolās mācību procesā piedalījās 94,9 % audzēkņu no kopējā skolēnu skaita.

Informācija par kavējumu iemesliem skolās vēl tiks precizēta. RD IJSD par skolu kavējumiem apkopos arī rīt, 3. septembrī.

Līdz ar to var atzīt, ka Krievu skolu aizsardzības štāba rīkotā akcija «Tukšās skolas» nav īstenojusies.

■ Turpinājusi sadarbību ar TV raidījumiem “Abi labi”, “Labirints”, “Dzīvīte”, “Manas tiesības”, “Kopā”, “Rīga Online”, “Rīts”.

Raidījumā “Abi labi” atspoguļotās tēmas

Raidījums “Abi labi” 2004. gadā līdzās citām tēmām ir atspoguļojis sekojošas:

12. februārī

Mācību valodas reforma mazākumtautību skolās. Raidījumā piedalījās Rīgas Klasiskās ģimnāzijas skolēni, bilingvālās apmācības skolotāji, skolēnu vecāki, departamenta direktors Elmārs Vēbers.

26. februārī

Vērtība, prestižs mūsu dzīvē. Sižets par tā dēvētajām prestižajām skolām. Raidījumā piedalās Departamenta Ziemeļu rajona nodaļas vadītāja Mārīte Grebzde, Āgenskalna sākumskolas direktore, departamenta Psiholoģijas, sociālās un speciālās nodaļas vadītāja Ilze Paleja.

11. martā

Skolu ziņu sižets. Departamenta rīkotā preses konference par Izglītības likuma grozījumiem un to īstenošanu Rīgas skolās. Intervija ar departamenta direktoru Elmāru Vēberu.

25. martā

Skaistums un dažādas tā izpratnes. Sižets par interešu izglītības centru “Altona” un bērnu iespējām apgūt dažādas prasmes pulciņos, izkopjot gaumi un skaistā izpratni.

8. aprīlī

Vecāku un pusaudžu attiecības. Intervijas ar Rīgas Ziemeļvalstu ģimnāzijas 10. klases skolēniem, skolotājiem un departamenta Psiholoģijas, sociālās un speciālās pedagoģijas nodaļas speciālistiem.

22. aprīlī

Karjera un ģimene. Vai skolotājs var veidot karjeru? Kā? Intervijas ar departamenta Skolotāju izglītības centra speciālistiem.

6. maijā

Vai grūtības stiprina ģimeni? Raidījumā iekļauts sižets par Rīgas 7. pamatskolas īstenoto programmu bērniem ar biežām bronhiālām saslimšanām un astmu.

20. maijā

Pusaudžu seksuālā audzināšana. Intervijas ar Rīgas 49. vidusskolas pedagogiem un skolēniem un viņu vecākiem.

17. jūnijā

Neparasti bērni – īpašas spējas, īpašas rūpes. Ko iesākt ar nepatīkamām atšķirībām. Raidījumā iekļauts sižets par 9. klašu beidzējiem, kuri nesaņem gatavības apliecības. Sarunas Rīgas skolās un departamentā.

26. augusts

Vai izglītībā mēdz būt “atstumtie”? Čigānu bērnu izglītība. Jaunieši ar nepabeigtu vidusskolas izglītību darba meklējumos.

9. septembris

Integrācija – plašāks jēdziens nekā domājam. Bērni ar dzirdes traucējumiem. Kā mācību valodas reformu mazākumtautību skolā uztver skolēns ārzemnieks.

23. septembris

Bērni un ģimenes budžets. Kabatas nauda, mācību nauda. Kā radināt bērnu pie patstāvīgas dzīves un atbildības.

7. oktobris

Drošība skolā – fiziskā un garīgā. Intervija ar Rīgas sporta skolu audzēkņiem un Rīgas Centra sākumskolas audzēkņiem un ciņas sporta treneriem, kā arī ar Rīgas 49. vidusskolas audzēkņiem un skolotājiem. Raidījumā iekļauta informācija par departamenta Psiholoģijas, sociālās un speciālās pedagoģijas nodaļas organizēto akciju “Vai esi drošībā?”

30. decembris

Mācīšanās grūtības. Intervijas ar Rīgas pamatskolas “Rīdze” pedagogiem un skolēnu vecākiem, Ziemeļvalstu ģimnāzijas pedagogiem un audzēkņiem. Radījuma veidošanu ierosināja Departamenta Psiholoģijas, sociālās un speciālās pedagoģijas nodaļas rīkotā konference “Darbs ar skolēniem, kuriem ir grūtības pamatizglītības programmas apguvē”.

■ 2004. gada septembrī pārņēmusi un aktualizējusi vortāla e-skola satura veidošanu, paplašinot ziņu klāstu par Departamenta aktualitātēm, Departamenta pārziņā esošo iestāžu aktivitātēm, notikumiem.

Departamenta veidotais vortāls e-skola interneta lietotājiem pieejams jau vairāk nekā trīs gadus. Pēc adreses var atrast informāciju par notikumiem, konkursiem, pasākumiem, sporta sacensībām, semināriem, mācību olimpiādēm u. c. Pieejami Rīgas izglītības iestāžu katalogi,

Preses konference Departamenta Sporta virziena telpās R. Vāgnera ielā 3

informācija par mikrorajoniem, uzņemšanas noteikumiem 1. klasē, konkursu nolikumi un tamlīdzīgi. 2004. gadā Sabiedrisko attiecību nodaļa sadarbībā ar Datorcentru strādāja pie jaunas Departamenta oficiālās mājas lapas un Sporta virziena mājas lapas veidošanas.

■ Regulāri informējusi plašsaziņas līdzekļus par visiem Departamenta rīkotajiem pasākumiem, notikumiem, aktualitātēm, problēmām.

Nosūtīti vairāk nekā 70 ziņojumi plašsaziņas līdzekļiem, tajā skaitā preses relīzes, preses ziņojumi, vairākas atklātās vēstules un materiāli publicēšanai.

Preses relīze

INFORMĀCIJA

Inguna Almbauere, RD IJSD Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja, t: 7026822

Rīgas vispārīzglītojošo un speciālo skolu datu bāzes prezentācija

2004. gada 24. februārī plkst. 15.00 Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamentā Rīgā, Hanzas ielā 7, (Baltajā zālē) departamenta Informācijas un analīzes nodaļa prezentēs nesenu izveidoto Rīgas vispārīzglītojošo un speciālo skolu datu bāzi.

Jaunizveidotā datu bāze apkopo informāciju par Rīgas vispārīzglītojošo un speciālo skolu:

- skolēnu skaitu katrā klasē,
- skolēnu skaita 5 gadu dinamiku,
- izglītības programmām, to akreditācijas un

- licenzēšanas termiņiem,
- skolēniem no citām pašvaldībām,
  - pedagogu skaitu skolā,
  - pedagogu izglītību un vecumu,
  - skolu finansējumu,
  - skolu akreditācijas termiņiem.

Ikdienā strādājot, RD IJSD skolu speciālistiem nācās saskarties ar grūti pārskatāmu informāciju, tādēļ Informācijas un analīzes nodaļa ķērās pie jaunas datu bāzes izveidošanas, kas būtu daudz praktiskāka un ērtāka lietošanā.

Pēc prezentācijas RD IJSD Informācijas un analīzes nodaļa gaidīs speciālistu novērtējumu par datu bāzes lietošanu un domā to paplašināt ar datiem par pirmsskolas izglītības un interešu izglītības iestādēm Rīgā.

Datu bāze būs pieejama RD IJSD speciālistiem un RD IJSD teritoriālo nodaļu darbiniekiem.

Plašāka informācija:
RD IJSD Informācijas un analīzes nodaļas vadītāja Aiga Varesa, t: 7026802

■ Organizējusi vairākas Departamenta darbības aktualitātēm un notikumiem veltītas preses konferences:

- ◆ Izglītības iestāžu gatavība, uzsākot 2004. / 2005. mācību gadu,
- ◆ Izglītības likuma grozījumi un to īstenošana Rīgas skolās,
- ◆ žurnālistu informēšana par

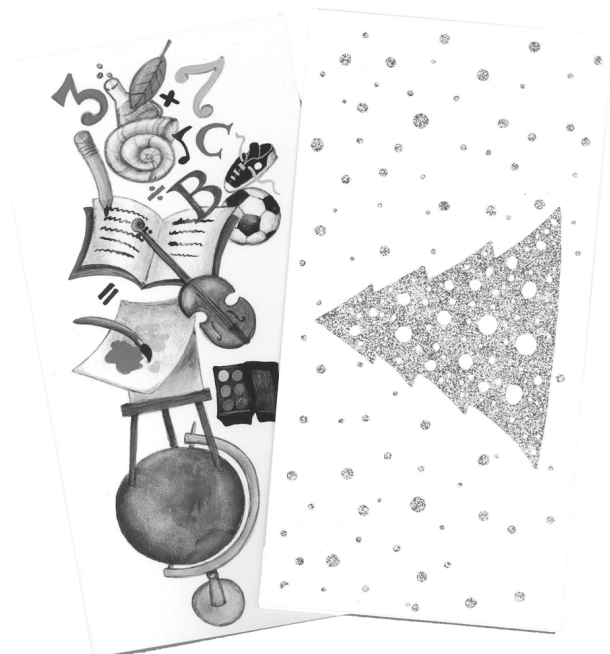

Prezentācijas priekšmeti

Preses konference par izglītības reformas īstenošanas jautājumiem izraisīja lielu plašsaziņas līdzekļu interesi

- ◆ Rīgas komandas dalību Skolēnu ziemas olimpiādē,
  - ◆ Starptautiskajām sacensībām mākslas vingrošanā "Baltijas aplis",
  - ◆ starptautiskajām sacensībām "Rīgas velomaratons",
  - ◆ bērnu skaitu rindās uz vietām pirmskolas izglītības iestādēs u. c. notikumiem.
  - Organizējusi un īstenojusi Departamenta dalību izstādē "Skola 2004".
2004. gadā izstāde "Skola" tika rīkota jau

Departamenta darbinieki ekskursijā pirms jaunā mācību gada uzsākšanas. Šoreiz - Jaunmoku pili

desmito reizi. Departaments tajā piedalījās sešto reizi. Interesentiem bija pieejama informācija par visām Departamenta pakļautībā esošajām izglītības iestādēm – pirmsskolām, skolām, interešu izglītības iestādēm, sporta skolām un to īstenotajām programmām. Kā ierasts, apmeklētāji vislielāko interesi izrādīja par svešvalodu apguves un brīvā laika pavadīšanas iespējām.

■ Departamenta vizuālā tēla uzturēšanai atjaunojusi prezentācijas priekšmetu klāstu, īpaši domājot par ārvalstu delegāciju uzņemšanu Rīgā un mūsu departamenta speciālistu vizītēm ārpus Rīgas un Latvijas.

■ Katru dienu veidojusi preses publikāciju apkopojumu mediju monitoringa veikšanai, veidojusi Departamenta darbinieku komentāru presē, TV un radio apskatu.

■ Jauno mācību gadu uzsākot, kā arī Ziemassvētkos un Jaunajā gadā rūpējusies par tradicionālo apsveikumu ar veiksmes vēlējumiem nosūtīšanu Rīgas skolu pedagogiem,

darbiniekiem un ikvienam, kas saistīts ar izglītības darbu.

■ Turpinot pērn aizsāktu tradīciju, Sabiedrisko attiecību nodaļa rīkoja Departamenta Gada noslēguma darbinieku sanākumi, kurā tika izvērtēts aizvadītajā gadā paveiktais visos Departamenta darbības virzienos. Ar atzinības rakstiem tika sveikti tie Departamenta darbinieki, kuri 2004. gadā izcēlušies ar īpaši labi padarītu darbu, organizētu pasākumu vai veidotu projektu. Sabiedrisko attiecību nodaļa organizēja arī neformālu aptauju nominācijām "Gada populārākais cilvēks Departamentā", "Gada populārākais jaunais kolēģis departamentā" un "Departamenta Gada notikums".

Tāpat, turpinot iepriekšējos gados iesāktās tradīcijas, Sabiedrisko attiecību nodaļa organizēja vairākus Departamenta iekšējās komunikācijas pasākumus – gadagrāmatu atverot un jaunu mācību gadu uzsākot, kā arī vasaras un ziemas saulgriežos.

Personāldaļa

Departamentu veido 24 struktūrvienības, tai skaitā 6 pilsētas rajonu un priekšpilsētu nodaļas, kas organizē izglītības, jaunatnes un sporta jautājumu risināšanu attiecīgajā rajonā vai priekšpilsētā, kā arī organizē finanšu līdzekļu apriti attiecīgā Rīgas rajona vai priekšpilsētas izglītības, jaunatnes un sporta iestādēs. Kopumā departamenta darbinieku sadalījums pa veicamajām funkcijām 2004. gada decembrī bija šāds:

- 104 – izglītības, jaunatnes, sporta un citi speciālisti, kas īsteno Departamenta pārvaldes funkcijas saistībā ar izglītības iestādēm;

- 37 – izglītības atbalsta struktūrvienībās strādājošie darbinieki (Videocentrs, Bibliotēka, Datorcentrs, Skolotāju izglītības centrs, Inženier-tehniskā nodaļa utt.);

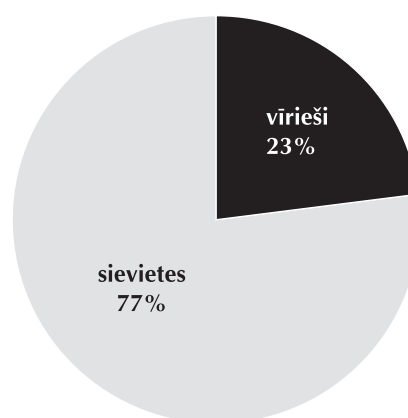
- 110 – ekonomisti un grāmatveži, kas veic Departamentam piešķirto finanšu līdzekļu plānošanu, kontrolē to sadalījumu, izlietojumu un izpildi, nodrošina finanšu apriti utt.;

- 53 – tehniskie darbinieki, kas nepieciešami Departamenta darbības tehniskajam nodrošinājumam (apkopējas, šoferi, sargi, sētnieki utt.).

Kopš Departamenta izveidošanas darbinieku skaits ir palielinājies. Ja 2003. gada janvārī departamentā bija 283 amata vietas, tad 2004. gada decembrī jau 304 (28. tabula). Lielākais darbinieku skaita pieaugums ir bijis Departamenta struktūrvienībās, kas nodarbojas ar metodiskā

52. grafiks

Departamenta darbinieku sadalījums pa dzimumiem

atbalsta organizēšanu izglītības iestādēm. Piemēram, Datorcentra darbinieku skaits pieauga no 3 līdz 12 speciālistiem. Reāli tas nozīmēja to datorspeciālistu, kas līdz šim bija darbojušies Rīgas Izglītības informatizācijas sistēmas (RIIS) projekta ietvaros, iekļaušanu Departamenta sastāvā. Savukārt Skolotāju izglītības centrs (SIC) palielinājās par 4 darbiniekiem, līdz ar to paplašinot tā funkcijas un realizējot ieceri, kāda bija SIC dibinot. No Departamenta rajonu un priekšpilsētu nodaļām lielākais amata vietu pieaugums bija Latgales priekšpilsētas nodaļā, kur 2004. gadā papildus izveidotas 4 amata vietas.

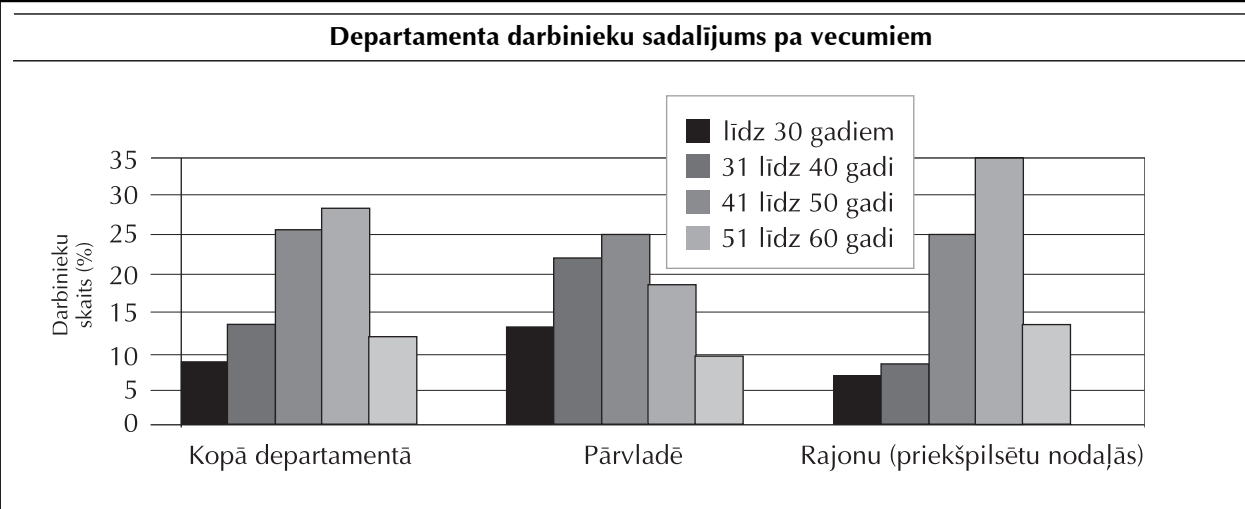
2004. gada decembrī Departamentā strādā 304

28. tabula

Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta darbinieku skaita izmaiņas		
	Darbinieku skaits uz 01.01.2003.	Darbinieku skaits uz 30.12.2004
Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departaments	100	116
Centra rajona nodaļa	22	22
Kurzemes rajona nodaļa	41	42
Latgales priekšpilsētas nodaļa	20	24
Vidzemes priekšpilsētas nodaļa	36	36
Zemgales priekšpilsētas nodaļa	35	35
Ziemeļu rajona nodaļa	29	29
Kopā	283	304

29. tabula

Departamenta darbinieku sadalījums pa vecumiem			
Vecuma grupa	Darbinieku skaits		
	kopā Departamentā	Departamenta Centrālajā struktūrā	Rajonu (priekšpilsētu) nodaļās
līdz 30 gadiem	29	17	12
31 līdz 40 gadi	47	29	18
41 līdz 50 gadi	86	34	52
51 līdz 60 gadi	102	24	78
vairāk par 61 gadu	40	12	28
Kopā	304	116	188
Vidējais darbinieku vecums	47 gadi	43 gadi	50 gadi

53. grafiks**30. tabula**

Departamenta darbinieku nostrādātais laiks Rīgas pilsētas izglītības un sporta pārvaldes sistēmā			
Nostrādātais laiks	Darbinieku skaits		
	kopā Departamentā	Departamenta Centrālajā struktūrā	Rajonu (priekšpilsētu) nodaļās
Kopš Departamenta izveidošanas (05.07.2002.)	64	45	19
Līdz 5 gadiem	40	14	26
No 5 līdz 10 gadiem	110	41	69
Vairāk par 10 gadiem	90	16	74
Kopā	304	116	188

darbinieki, no kuriem 68 jeb 22% ir vīrieši un 236 jeb 78% – sievietes (52. grafiks).

Vidējais vecums Departamentā strādājošajiem uz 2004. decembri ir 47 gadi, bet visvairāk darbinieku ir vecumā no 51 līdz 60 gadiem (29. tabula un 53. grafiks).

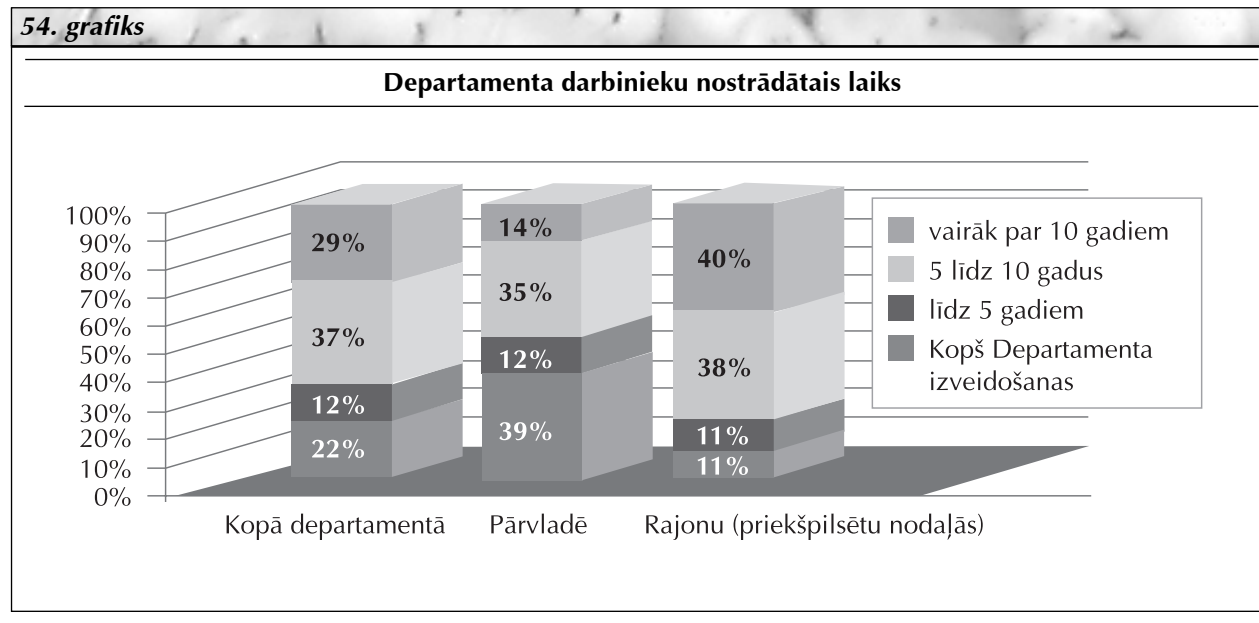
Departaments ir izveidots, reorganizējot Rīgas pilsētas Skolu valdi, Rīgas Skolotāju izglītības centru un Rīgas domes Sporta pārvaldi. Daudzi Departamenta darbinieki ir uzsākuši darba gaitas vēl šajās iestādēs, kā arī to "priekšgājējos" – Rīgas pilsētas Tautas izglītības nodaļās vai Rīgas pilsētas Fiziskās kultūras un sporta komitejā. Apkopojot informāciju par Departamenta darbinieku nostrādāto laiku Rīgas pilsētas izglītības un sporta pārvaldes sistēmā, atklājās, ka 21,9% no pašreiz strādājošajiem darbiniekiem ir pieņemti Departamentā, savukārt visvairāk darbinieku ir nostrādājuši šajā sistēmā no 5 līdz 10 gadiem (30. tabula un 54. grafiks).

Kopš Departamenta izveidošanas 2002. gadā ir

palielinājies Departamenta padotībā esošo iestāžu, līdz ar to arī to vadītāju skaits (2002. gadā – 322, 2004. gadā – 328). Šajā laikā Departamenta padotībā nonākuši vēl 2 brīvā laika centri, 2 pirmskolas izglītības iestādes, 1 sporta izglītības iestāde un 1 sporta iestāde.

2004. gadā Departamenta padotībā esošo izglītības iestāžu vadītāju vidū notikusi diezgan liela mainība. Darba tiesiskās attiecības izbeigtas ar 14 izglītības iestāžu vadītājiem – 6 skolu direktoriem, 7 pirmsskolu vadītājiem un 1 sporta skolas direktoru. Ar 2 pirmsskolu vadītājiem darba tiesiskās attiecības izbeigtas sakarā ar izmaiņām normatīvajos aktos, kas noteica prasības pedagogu izglītībai, ar pārējiem izglītības iestāžu vadītājiem – pēc viņu pašu uzteikuma. Noorganizēti konkursi un pieņemti darbā 14 jauni izglītības iestāžu vadītāji – 6 pirmsskolas izglītības iestāžu vadītāji, 6 skolu direktori un 2 sporta skolu direktori.

54. grafiks

Pielikumi

1. saraksts

Izglītības iestādes, kurām, sākot ar 2004. gada 1. septembri, bija apsargi	
<u>Vidzemes priekšpilsētā</u>	✓ Rīgas 66. speciālā vidusskola
✓ Rīgas 20. vidusskola	✓ Rīgas Vecmīlgrāvja sākumskola "Blāzmiņa"
✓ Rīgas 89. vidusskola	✓ Rīgas Jāņa Poruka vidusskola
✓ Rīgas Klasiskā ģimnāzija	<u>Zemgales priekšpilsētā</u>
<u>Latgales priekšpilsētā</u>	✓ Rīgas 5. pamatskola
✓ Rīgas 6. vidusskola	✓ Rīgas 95. vidusskola
✓ Rīgas 25. vidusskola	✓ Rīgas 7. internātpamatskola
✓ Rīgas 44. vidusskola	✓ Friča Brīvēznieka pamatskola
✓ Rīgas 57. vidusskola	✓ Rīgas Mūzikas internātvīdusskola
✓ Kārļa Videnieka Rīgas 77. vidusskola	✓ Rīgas Zolitūdes ģimnāzija
<u>Kurzemes rajonā</u>	<u>Centra rajonā</u>
✓ Rīgas 33. vidusskola	✓ Rīgas 3. vidusskola
✓ Rīgas 34. vidusskola	✓ Rīgas 99. vidusskola
✓ Āgenskalna sākumskola	✓ Rīgas Centra humanitārā vidusskola
✓ Āgenskalna ģimnāzija	✓ Bērnu un jauniešu sporta skola "Rīdzene"
✓ Rīgas Imantas vidusskola	✓ Bērnu un jauniešu brīvā laika centrs "Rīgas Skolēnu centrs"
✓ Rīgas 1. vakara (maiņu) vidusskola	✓ Bērnu un jauniešu sporta centrs "Daugavas sporta nams"
<u>Ziemeļu rajonā</u>	
✓ Rīgas 31. vidusskola	
✓ Rīgas 46. vidusskola	

2. saraksts

RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta padotībā esošās izglītības iestādes, pie kurām ierīkoti ātrumvaļņi:	
✓ Mākslinieciskās jaunrades centrs "Mīlgrāvja Daiļamatniecības skola"	Lauku ielā 9 – 1 gab.;
Baltāsbaznīcas ielā 14 – 1 gab.;	✓ Mežaparka sākumskola
✓ Rīgas 63. vidusskola	Līdekas ielā 27 – 1 gab.;
Baltezera ielā 6 – 1 gab.;	✓ Rīgas 38. vidusskola
✓ Rīgas 38. vidusskola	Raunas ielā 48 – 1 gab.;
Burtnieku ielā 37 – 1 gab.;	✓ Rīgas 95. vidusskola
✓ Rīgas Hanzas vidusskola	Sērenes ielā 14 – 1 gab.;
Grostonas ielā 5 – 2 gab.;	✓ Rīgas 21. vidusskola, Rīgas
✓ Rīgas 72. vidusskola	148. pirmsskolas izglītības iestāde
Ikšķīles ielā 6 – 1 gab.;	Tomsona ielā – 3 gab.;
✓ Rīgas Mežaparka vidusskola	✓ Rīgas Valdorfskola
Inčukalna ielā 3 – 1 gab.;	Valguma ielā 20 – 1 gab.;
✓ Rīgas 93. vidusskola	✓ Rīgas 55. vidusskola
Kārsavas ielā 36 – 1 gab.;	Vietalvas ielā 15 – 1 gab.;
✓ Rīgas Krievu vidusskola	✓ Rīgas 32. vidusskola
	Vijānu ielā 13 – gab.

3. saraksts

Audzēkņu skaits interešu izglītības programmās uz 15.10.2004. salīdzinājumā ar 15.10.2003. datiem				
Programmas nosaukums	Audzēkņu skaits	Stundu skaits	Vidējais stundu skaits uz vienu audzēkni nedēļā	Procentuālais audzēkņu skaits
Kultūrizglītības programma	+13056	+5376,69	-0,41	51,78
t.sk. dejas	+2510	-1072,09	-0,43	9,95
mūzika	+2456	-1192	-0,48	9,74
vizuālā un lietišķā māksla	+5380	+2011,35	0,37	21,34
teātris	+1593	+495,45	0,31	6,32
folkloras	-292	-102,6	+0,35	1,16
citas	+825	-503,2	0,61	3,27
Tehniskās jaunrades programmas	-3121	1252,25	+0,40	12,38
Vides izglītības programmas	+1045	-369,6	-0,35	4,14
Sporta izglītības programmas	+4683	-1660,85	0,35	18,57
Jaunatnes darba programmas	-744	+202,5	0,27	2,95
Citas izglītojošās programmas	2564	893	0,35	10,17

4. saraksts

Rīgas pilsētas interešu izglītības audzēkņu, kolektīvu un pedagogu nominācijas laureāti			
Nr. p. k.	Vārds, uzvārds	Izglītības iestāde	Pedagogs
1. Mūzika (kori, vokālā, instrumentālā, folkloras)			
1.	Bērnu koris "Esperance"	BJN "Rīdze"	Kristīne Banaškeviča
2.	Jauktā vokālā grupa "Solare"	BJC "Altona"	Ilze Bulate
3.	Melodeklamācijas grupa "ALIAS"	Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskola	Inese Immure
4.	Ģitārspēles ansamblis "Vējš"	BJC "Kurzeme"	Sintija Grava
5.	Folkloras ansamblis "Zilītes"	Rīgas 3. speciālā pamatskola	Māriete Ose
Pedagogi - Kora un vokālā mūzika			
1.	Jolanta Zeltiņa	Rīgas 25. vidusskola	
2.	Jonita Štoma	Rīgas Vecmīlgrāvja sākumskola "Blāzmiņa"	
3.	Andrejs Mūrnieks	MJC "Praktiskās estētikas skola"	
4.	Andris Strēlis	MJC "Praktiskās estētikas skola"	
5.	Svetlana Caune	Rīgas Zolitūdes ģimnāzija	
Pedagogi - Instrumentālā mūzika			
1.	Sintija Grava	BJC "Kurzeme"	
2.	Adriāns Kukuvass	BJC "Daugmale"	
3.	Dina Kalniņa	BJC "Rīgas Skolēnu pils"	
2. Dejas (tautas, klasiskā, mūsdienu)			
1.	Deju studija "Mēnestiņš"	BJC "Kurzeme"	Dzintra Veldre
2.	Deju kolektīvs "Ash"	BJC "Laimite"	Larisa Kazlauska
3.	Tautas deju pulciņš "Altona"	BJC "Altona"	Kaija Daugavvanaga
4.	Baleta studija "Rondo"	MJC "Praktiskās estētikas skola"	Ludmila Gaisenoka, Zane Lieldidža – Kolbina, Olga Šitova
5.	Dejas teātris "Grande"	MJC "Praktiskās estētikas skola"	Tālis Sils, Tatjana Pavļeņina

Pedagogi – Dejas (sporta, tautas, mūdienu)

1. Guntis Pētersons	Rīgas Vecmīlgrāvja sākumskola "Blāzmiņa"
2. Ieva Akmene	Rīgas 3. vidusskola
3. Juris Arājs	BJC "Altona"
4. Egils Vilkaušs	Rīgas Ukrainu vsk.
5. Tatjana Sapronova	BJC "Daugmale"
6. Irēna Zaica	Rīgas 69. vidusskola
7. Dagmāra Balode	MJC "Praktiskās estētikas skola"
8. Ludmila Gaisenoka	MJC "Praktiskās estētikas skola"
9. Tālis Sils	MJC "Praktiskās estētikas skola"

3. Orientēšanās sports

1. Anatolijs Tarasovs	BJC "Rīgas Skolēnu pils"	Ieva Šusta
2. Līga Ārniece	BJC "Rīgas Skolēnu pils"	Ieva Šusta
3. Gatis Caics	BJC "Laimīte"	Tamāra Kosmačeva, Baiba Smīla
4. Laura Viķe	BJC "Laimīte"	Tamāra Kosmačeva,

Sporta tūrisms

1. Valdis Vintišs	BJC "Rīgas Skolēnu pils"	Inga Liepiņa
2. Baiba Zāle	BJC "Rīgas Skolēnu pils"	Inga Liepiņa

4. Vides izglītība

1. Zane Tīpāne - floristika	MJC "Mīlgrāvja Daiļamatniecības skola"	Indra Vītoliņa
2. Ginta Rulle - floristika	MJC "Mīlgrāvja Daiļamatniecības skola"	Indra Vītoliņa
3. Floristikas pulciņš	Rīgas Dabaszinību skola	Elita Logina, Enēri Akmentiņa
4. Kristīna Popiļa - astronomija	TJN "ANNAS 2"	Iveta Murāne
5. Jānis Libeks - astronomija	TJN "ANNAS 2"	Iveta Murāne
6. Mārtiņš Priedols- astronomija	TJN "ANNAS 2"	Iveta Murāne

Pedagogi – Vides izglītība

1. Enēri Akmentiņa	Rīgas Dabaszinību skola
2. Elita Logina	Rīgas Dabaszinību skola
3. Tamāra Potapenko	Rīgas 33. vidusskola

5. Netradicionālie veidi

1. Edgars Caics	BJC "Laimīte"	Līga Ozoliņa
2. Atis Silis	BJC "Laimīte"	Līga Ozoliņa
3. Aija Lietiņa	BJC "Daugmale"	Imants Žigurs

Pedagogi - Netradicionālie veidi

1. Romans Grabovskis	TJN "Annas 2"
2. Rainelda Rubīne	BJC "Altona"
3. Irma Ķirse	BJC "Altona"

6. Tehniskā jaunrade

1. Olga Gorlača	BJC "Kurzeme"	Tatjana Docenko
2. Mārtiņš Rudzītis	TJN "ANNAS 2"	Viesturs Graždanovičs
3. Vladislavs Ļaskovs	TJC "Rīgas JTS"	Arnis Boguts
4. Kārlis Kaupers	TJN "ANNAS 2"	Ēriks Reiss

Pedagogi - Tehniskā jaunrade

1. Viesturs Graždanovičs	TJN "Annas 2"
2. Tatjana Docenko	BJC "Kurzeme"

Tehniskie sporta veidi

1. Kristaps Vilciņš - kuģu modelisms	BJC "Kurzeme"	Verners Rugājs
2. Jānis Zariņš - lidmodeļu sports	TJC "Rīgas JTS"	Viktors Rošonoks
3. Viesturs Bērziņš - raķešu modelisms	TJN "ANNAS 2"	Jānis Bertiņš

Pedagogi - Tehniskie sporta veidi

1. Jānis Bertiņš	TJN "Annas 2"
2. Verners Rugājs	BJC "Kurzeme"

7. Teātris

1. Nedzirdīgo jauniešu kustību teātra grupa	Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskola	Marika Antonova, Uldis Ozols
2. Lienīte Osipova	TJN "ANNAS 2"	Ārija Stūrniece-Liepiņa
3. Teātra studija "Sākums"	Rīgas M. Lomonosova krievu vidusskola	Tatjana Nazarova-Jansone
4. Modris Astiņš	BJC "Rīgas Skolēnu pils"	Laura Paegle
5. Ieva Āva	BJC "Rīgas Skolēnu pils"	Laura Paegle, Agne Goiževska
6. Teātris "Ziņuks"	BJC "Rīgas Skolēnu pils"	Laura Paegle

Pedagogi - Teātris

1. Laura Paegle	BJC "Rīgas Skolēnu pils"	Teātra māksla
2. Marija Semjonova	Rīgas Ukrainu vidusskola	Teātra māksla
3. Vera Kota	Rīgas Rinūžu vidusskola	Teātra māksla
4. Jūlija Baskakova	Rīgas 40. vidusskola	Teātra māksla
5. Ārija Liepiņa - Stūrniece	TJN "Annas 2"	Teātra māksla

8. Tēlotāja māksla un lietišķā māksla / Džemma Skulme

1. Ivars Afanasjevs	BJC "Laimīte"	Vēsma Vītola
2. Vizuālās mākslas pulciņš	BJC "Laimīte"	Vēsma Vītola
3. Vizuālās mākslas studija "Kastanis"	BJC "Daugmale"	Kristīne Vizbule
4. Jānis Škutāns	BJC "Kurzeme"	Anita Ivanova
5. Elmārs Mamajs	MJC "Milgrāvja Daiļamatniecības skola"	Dagnija Timule
6. Vera Baņkovska	MJC "Milgrāvja Daiļamatniecības skola"	Ingrīda Irbe
7. Anna Novika	Rīgas Centra Daiļamatniecības pamatskola	Ieva Helmūte
8. Ieva Putniņa	O. Kalpaka Rīgas Tautas daiļamatu pamatskola	Viva Dzene

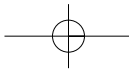
Pedagogi - Lietišķā un tēlotājmāksla

1. Anda Laukevica	TJN "Annas 2"	Tēlotāja māksla
2. Kristīne Vizbule	BJC "Daugmale"	Tēlotāja māksla
3. Ieva Rituma	BJC "Altona"	Tēlotāja māksla
4. Diāna Reke	Rīgas 5. speciālā internātpamatskola	Tēlotāja māksla
5. Aija Meijere	Rīgas 1. speciālā internātpamatskola	Tēlotāja māksla
6. Aina Hoiere	Rīgas 3. speciālā pamatskola	Tēlotāja māksla
7. Dace Balode	TJN "Annas 2"	Lietišķā māksla
8. Astra Ruttasa	TJN "Annas 2"	Lietišķā māksla
9. Elita Kalvele	Rīgas 1. speciālā internātpamatskola	Lietišķā māksla
10. Iveta Vāciete	Rīgas 5. speciālā internātpamatskola	Lietišķā māksla
11. Ārija Vitolīņa	BJN "Ridze"	Lietišķā māksla
12. Sofija Kaļiņina	Rīgas Rinūžu vsk.	Lietišķā māksla

9. Miļākais pedagogs

1. Tatjana Meļohina	Rīgas Rinūžu vidusskola	Teātris
2. Kārlis Hammers	Āgenskalna ģimnāzija	Koris
3. Veneta Dubrova	BJC "IK Auseklis"	Mūzika
4. Dagnija Ramane	BJC "IK Auseklis"	Lietišķā māksla
5. Iveta Gaile	BJN "Ridze"	Tēlotājmāksla
6. Iveta Lagzdiņa	Rīgas 99. vidusskola	Koris
7. Andris Balcers	O. Kalpaka Rīgas Tautas daiļamatu pamatskola	Lietišķā māksla
8. Agne Goiževska	BJC "Rīgas Skolēnu pils"	Teātris
9. Ligita Ozoliņa	MJC "Milgrāvja Daiļamatniecības skola"	Skatuves kustības
10. Svetlana Šitova	Rīgas 96. vidusskola	Vizuālā māksla

10. Nominācijas komisijas un Jaunatnes virziena speciālās balvas 2003. / 2004. mācību gadā

Interesešu izglītību atbalstošākā teritoriālā nodaļa	Departamenta Ziemeļu rajona nodaļa
Aktīvākā vispārējās izglītības iestāde	Rīgas 1. speciālā internāpamatskola
Aktīvākā un labākā interesešu izglītības iestāde	Bērnu un jauniešu centrs "Rīgas Skolēnu pils"
Labākais interesešu izglītības iestādes direktors	Dzintra Zemture
Labākais direktora vietnieks interesešu izglītības iestādē	Ināra Jankovska

11. Mūža ieguldījums

1. Ģertrūde Svilāne	Rīgas Itas Kozakēvičas poļu vsk.	Lietišķā māksla
2. Dzidra Rijniece	Rīgas Jāņa Poruka vsk.	Folklorā
3. Margarita Paeglīte	Rīgas 64. vsk.	Kora mūzika
4. Svetlana Dergačova	Rīgas 68. vsk.	Teātris

